

การพัฒนาแบบวัดและโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทาง
อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

DEVELOPMENT OF INVENTORY AND CAREER GROUP COUNSELING PROGRAM TO
ENHANCE CAREER MATURITY OF HIGH SCHOOL STUDENTS

สุมาลี ขำอิน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2566

การพัฒนาแบบวัดและโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทาง
อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEVELOPMENT OF INVENTORY AND CAREER GROUP COUNSELING PROGRAM TO
ENHANCE CAREER MATURITY OF HIGH SCHOOL STUDENTS

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF EDUCATION
(Ed.D.(Guidance Psychology))

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2023

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาแบบวัดและโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทาง

อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ของ

สุมาลี ขำอิน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์)

(ศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์)

..... ที่ปรึกษาร่วม

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา)

(รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแบบวัดและโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ผู้วิจัย	สุมาลี ขำอิน
ปริญญา	การศึกษาศุขภูมิบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ดังกา

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 4) เพื่อสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ 5) เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล และ 6) เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการการวิจัย มี 4 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว จำนวน 5 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 440 คน กลุ่มที่ 3 หาเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,245 คน กลุ่มที่ 4 การเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน 2) โมเดลโครงสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีลักษณะสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) เกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพมีช่วงคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ T14.52 ถึง T68.88 4) โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ประกอบไปด้วย ขั้นตอนเริ่มต้นของการให้คำปรึกษา ขั้นตอนการให้คำปรึกษา และขั้นตอนยุติการให้คำปรึกษา โดยมีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม มาใช้ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ 5) กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มมีวุฒิภาวะทางอาชีพก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 6) กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มหลังการทดลอง และติดตามผล แตกต่างกับกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ, โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม, การวิเคราะห์องค์ประกอบ, เกณฑ์ปกติ

Title	DEVELOPMENT OF INVENTORY AND CAREER GROUP COUNSELING PROGRAM TO ENHANCE CAREER MATURITY OF HIGH SCHOOL STUDENTS
Author	SUMALEE KHAM-IN
Degree	DOCTOR OF EDUCATION
Academic Year	2023
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Patcharaporn Srisawat
Co Advisor	Associate Professor Dr. Wilailak Langka

The purposes of this research are as follows: (1) to study the components of career maturity of high school students; (2) to check the consistency between models for measuring the career maturity of high school students; (3) to identify the normal criteria of the career maturity inventory of high school students; (4) to create a group career counseling program to enhance career maturity, (5) to compare the career maturity experiment group before the experiment, after the experiment, and follow-up, and (6) to compare the career maturity of experimental and control groups before the experiment, after the experiment, and follow-up. The participants consisted of four groups. Group One studied the composition of the main informants, namely five experts in educational psychology and guidance and five high school students. Group Two analyzed the components, consisting of 440 high school students. Group Three had a normal criteria for the career maturity test, and composed of 1,245 high school students. Group Four, career maturity enhancement, was composed of 16 high school students, divided into eight participants in the experimental groups and eight participants in the control group. The results of the research can be summarized as follows: (1) the components of the career maturity of high school students included career planning, careers exploration, decision-making, and a world of work information; (2) the structural model of the career maturity of high school students was consistent with the empirical data; (3) the normal criteria of the career maturity measure have normalized T score ranging from T14.52 to T68.88; (4) the career group counseling program consists of the initial stages of counseling, procedure for giving advice, and termination of counseling. The theory and techniques of group counseling are applied to enhance career maturity; (5) the experimental group that received the career group counseling program had significant differences at the .05 in career maturity before the experiment, after the experiment, and follow-up; and (6) the experimental group that received a career group counseling program after the experiment and follow-up were significantly different from the control group at a level of .05

Keyword : Career Maturity Inventory, Career group counseling program, Factor analysis, Norms

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางด้านการวิจัยและจิตวิทยาการให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย อีกทั้งขอขอบพระคุณนักจิตวิทยาและนักทฤษฎีที่คิดค้นและสร้างองค์ความรู้ต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้อันทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ดังกา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ท่านได้ให้ความกรุณาในการชี้แนะและให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ อีกทั้งเป็นผู้ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านอาจารย์ทั้งสองท่านที่ให้ความเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.อรุณญา ตัญย์คัมภีร์ ประธานผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และรองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันมีประโยชน์สำหรับการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย อีกทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ให้มีคุณภาพ และขอขอบพระคุณผู้บริหารและอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย รวมทั้งขอขอบคุณนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบวัดและให้ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยระลึกเสมอว่าความสำเร็จของการวิจัยครั้งนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากทุกท่าน

เนื่องวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และทุนอุดหนุนทำวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอรำลึกถึงคุณงามความดีของบิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณต่อผู้วิจัยทุกท่านที่ช่วยให้ผู้วิจัยได้พัฒนาศักยภาพของตนให้มีความรู้ความสามารถทางการศึกษา และรวมไปถึงบุตรของข้าพเจ้าทั้งสามคน น.ส.ดำน่า ข้าอิน น.ส.ตัสนิม ข้าอิน และ ด.ช.อานิส ข้าอิน ที่เป็นกำลังใจและเป็นแรงผลักดันให้สามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

สุมาลี ข้าอิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามวิจัย.....	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	9
กรอบแนวคิดในงานวิจัย	14
สมมุติฐานการวิจัย	16
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย.....	19
ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ	19
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ.....	20
องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ	30

แบบทดสอบที่ใช้วัดคุณลักษณะทางอาชีพ.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางอาชีพ.....	40
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม.....	44
ความหมายการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	45
ความหมายการให้คำปรึกษาทางอาชีพ.....	46
วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพ.....	47
ข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	47
เป้าหมายการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	52
บทบาทของผู้นำกลุ่ม.....	53
คุณลักษณะของผู้นำกลุ่ม.....	54
ทักษะของผู้นำกลุ่ม.....	56
หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	61
ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	62
เทคนิค ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม.....	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม.....	82
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	87
ความเที่ยงตรง (Validity).....	87
ความเชื่อมั่น (Reliability).....	89
เกณฑ์ปกติ (Norm).....	90
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	93
ระยะที่ 1 การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพ เป็นการสร้าง การหาคุณภาพและเกณฑ์	
ปกติของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	93
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	93

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
การดำเนินการวิจัย.....	104
การเก็บรวบรวมข้อมูล	105
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง	
วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	107
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	107
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	108
การดำเนินการวิจัย.....	111
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	114
จริยธรรมในการวิจัย.....	114
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	116
ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา	
ตอนปลาย.....	119
ตอนที่ 2 การสร้างเกณฑ์ปกติ (Norm) ของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ	
มัธยมศึกษาตอนปลาย.....	144
ตอนที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะ	
ทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	156
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	175
สังเขปกการวิจัย	175
สรุปผลการวิจัย	179
การอภิปรายผล.....	186
ข้อเสนอแนะ	198
บรรณานุกรม	200

ภาคผนวก.....	207
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ	208
ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย.....	221
ภาคผนวก ค หนังสือรับรองจริยธรรมวิจัย	232
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย.....	236
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	258
ประวัติผู้เขียน.....	279

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 กระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคล	22
ตาราง 2 สรุปลองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ	33
ตาราง 3 สรุบบทแบบวัดพัฒนาอาชีพ (Career Development Inventory: CDI)	39
ตาราง 4 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร	96
ตาราง 5 การสุ่มตัวอย่าง	97
ตาราง 6 แบบแผนการทดลองแบบสองกลุ่มมีกลุ่มควบคุมวัดก่อนและหลังการทดลองและการติดตามผล.....	111
ตาราง 7 กำหนดการ โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	112
ตาราง 8 ผลการศึกษาตัวบ่งชี้องค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	124
ตาราง 9 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามสังกัด (n = 440).....	125
ตาราง 10 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามกำลังเรียนอยู่ในระดับ	125
ตาราง 11 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเพศ	126
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) และระดับพฤติกรรม.....	126
ตาราง 13 ค่าสถิติของไคเซอร์-เมเยอร์-โอลกิน (KMO) และค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity) ของตัวแปรวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	127
ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์วุฒิวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามรายองค์ประกอบและค่าความพอเพียงของการเลือกตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน.....	128

ตาราง 15 ค่าดัชนีความกลมกลืนและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง	129
ตาราง 16 แสดงค่าน้ำหนักการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของวุฒิภาวะทาง อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	130
ตาราง 17 ค่าดัชนีความกลมกลืนและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเชิงยืนยันอันดับสอง	136
ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัดวุฒิภาวะทาง อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	137
ตาราง 19 แสดงค่าน้ำหนักของรายองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายเชิงยืนยันอันดับสอง	138
ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการทำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	144
ตาราง 21 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย (n = 1,245).....	145
ตาราง 22 แสดงค่าเกณฑ์ปกติของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายโดยรวมและแยกเป็นรายองค์ประกอบ	147
ตาราง 23 แสดงเกณฑ์ปกติคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ จำแนกตามด้านการวางแผนอาชีพ ด้าน การสำรวจอาชีพ ด้านการตัดสินใจ และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน ของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ในรูปแบบเปอร์เซ็นต์ไทล์และคะแนนที่ปกติ (n = 1,245).....	150
ตาราง 24 แสดงการแปลความหมายของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย โดยรวม.....	152
ตาราง 25 แสดงการแปลความหมายของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	153
ตาราง 26 แสดงการแปลความหมายของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	154

ตาราง 27 แสดงการแปลความหมายของคะแนนวุฒិภาวะทางอาชีพ ด้านการตัดสินใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	155
ตาราง 28 แสดงการแปลความหมายของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านข้อมูลของโลกการทำงานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	155
ตาราง 29 สรุปแนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	160
ตาราง 30 การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติด้วยการทดสอบ Shapiro-Wilk ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะเวลาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล	164
ตาราง 31 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะเวลาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล	165
ตาราง 32 การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล	167
ตาราง 33 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล	168
ตาราง 34 การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล	170
ตาราง 35 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและหลังติดตามผล	172
ตาราง 36 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	222
ตาราง 37 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	225

ตาราง 38 ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟารายองค์ประกอบ และโดยรวม.....	227
ตาราง 39 ค่าดัชนีความสอดคล้องของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง วุฒิภาวะทางอาชีพแบบกลุ่มของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	228

สารบัญรูปลูกภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	15
ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	16
ภาพประกอบ 3 ภาพปิรามิดของขอบเขตกระบวนการประมวลผลข้อมูล (Pyramid of Information-processing domains)	75
ภาพประกอบ 4 กรอบขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	101
ภาพประกอบ 5 ตัวอย่างแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ	103
ภาพประกอบ 6 เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ	104
ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	110
ภาพประกอบ 8 สรุปโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (ค่าคะแนนมาตรฐาน)	135
ภาพประกอบ 9 สรุปโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน (ค่าคะแนนมาตรฐาน)	142
ภาพประกอบ 10 กราฟควิวพล็อต (Q-plot) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนกับค่าควอนไทล์ปกติ.....	143

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตั้งแต่ศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมา กระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ทั้งระดับชาติและนานาชาติ ต้องตื่นตัวและให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชากร การวางแผนและเตรียมการเพื่ออนาคต (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2558, หน้า 15) อย่างไรก็ตามการประกอบอาชีพมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคคลในการดำเนินชีวิต ดังที่ จิตตินันท์ บุญสถิตกุล (2564, น. 11) กล่าวว่า อาชีพจะบ่งบอกหน้าที่ของบุคคลที่ต้องทำเพื่อดำเนินชีวิต โดยแลกกับค่าตอบแทนเพื่อใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ซึ่งอาชีพจะมีหลากหลายหน้าที่หลากหลายตำแหน่ง ทำหน้าที่ร่วมกันในหน่วยงาน อีกทั้งการทำงานยังมีผลให้บุคคลเกิดคุณค่ารวมถึงการได้รับการยอมรับจากสังคม การทำงานที่ชอบ ตรงกับความต้องการจึงถือเป็นรางวัลชีวิตในทางตรงกันข้ามหากบุคคลไม่ได้ทำงานอย่างมีความสุข ก็จะมีคุณค่าขาดความเคารพในตนเองและไร้จุดหมาย

นอกจากนี้ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2552, หน้า 5-7) ได้กล่าวว่า การประกอบอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ อาชีพได้สนองตอบความต้องการพื้นฐานในส่วนบุคคลและเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อสภาพจิตใจ สุขภาพกาย สุขภาพจิต สังคมและเศรษฐกิจทุกด้านของชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ สกล วรเจริญศรี (2558, หน้า 231-232) กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการประกอบอาชีพมี 3 ประการ ประการที่หนึ่ง ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ ในการประกอบอาชีพของบุคคลทำให้ได้มาซึ่งความพึงพอใจในสิ่งที่ต้องการหรือจำเป็น ทำให้มีเงินในการซื้อสิ่งของหรือบริการต่าง ๆ เป็นการพิสูจน์ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและสามารถใช้สำหรับการซื้อเวลาและการพักผ่อนหย่อนใจ ประการที่สองประโยชน์ในเชิงสังคม การประกอบอาชีพของบุคคลสามารถเป็นสถานที่สำหรับการพบปะผู้คนของบุคคลในสังคม สร้างความรักและมิตรภาพ กำหนดถึงสถานภาพทางสังคมสำหรับผู้ทำงานและสถานภาพทางครอบครัว ทำให้เกิดความรู้สึกของการเห็นคุณค่าในการทำงาน ประการที่สาม ประโยชน์ในเชิงจิตวิทยา การประกอบอาชีพจะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความรู้สึกในด้านความภาคภูมิใจและการเห็นคุณค่าในตนเอง การสร้างเอกลักษณ์ สร้างความรู้สึกในการมีความสามารถและความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับทางเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของตนเอง ดังที่ กรมการจัดหางาน

กรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2559) กล่าวว่าผู้ที่เริ่มเข้าสู่อาชีพควรจะารู้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพให้มากที่สุดก่อนที่จะตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนั้น ๆ เพราะธรรมชาติทำให้คนเรามีอะไรที่แตกต่างกัน มีความสนใจแตกต่างกัน มีความสามารถแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกันจึงประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน แนวทางการเลือกอาชีพ คือ ต้องรู้จักตัวเอง โดยเริ่มจากการสำรวจรูปร่างและลักษณะของร่างกาย สติปัญญาและความสามารถ อารมณ์และจิตใจ ค่านิยม ทุนทรัพย์ ความชอบหรือความสนใจบุคลิกภาพ และความถนัดของตนเอง และต้องรู้จักอาชีพ ผู้ที่รู้จักอาชีพและมีความพร้อมของข้อมูลอาชีพที่ดีมักจะตัดสินใจเลือกเรียนในสาขาวิชาคณะหรือสถาบันการศึกษาที่ตนเองได้พิจารณาแล้วและเมื่อตั้งใจเรียนจนสำเร็จการศึกษาก็มักจะทำงานทำไม่ต้องอยู่ในภาวะตกงานหรือว่างงาน ข้อมูลอาชีพที่ควรรู้ เช่น ลักษณะงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ โอกาสก้าวหน้าในอาชีพ และรู้ทิศทางตลาดแรงงาน การพิจารณาเลือกอาชีพ ต้องศึกษาติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาวะเศรษฐกิจสังคมโลก และต้องทราบแนวโน้มของเศรษฐกิจและรายได้ของประเทศ ดังนั้น การเลือกที่จะประกอบอาชีพจะต้องเริ่มต้นจากการมีวุฒิภาวะทางอาชีพของแต่ละบุคคล

วุฒิภาวะทางอาชีพ (Career maturity) เป็นความพร้อมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบไปด้วยความพร้อมด้านเจตคติและความคิด ที่มีต่อการวางแผนโครงการเลือกอาชีพ โดยการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ และใช้ทักษะการคิดในการวางแผนตั้งเป้าหมายและดำเนินการสู่เป้าหมาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2558) นักเรียนหลายคนอาจมีปัญหาในการตัดสินใจด้านอาชีพที่เหมาะสมหากขาดวุฒิภาวะทางอาชีพ นักเรียนเหล่านี้ต้องพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อความคาดหวังในอาชีพและการวางแผน เรียนรู้วิธีมีความพอเพียงและสามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและเรียนรู้วิธีตัดสินใจด้านอาชีพ (Niles & Harris-Bowlsbey, 2009) ดังนั้น วุฒิภาวะทางอาชีพจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาอาชีพ การสำรวจอาชีพและการเลือกอาชีพที่ประสบความสำเร็จ การที่เราจะรู้ว่านักเรียนแต่ละคนมีพัฒนาการทางอาชีพอยู่ในระดับใดต้องมีการประเมินโดยใช้แบบวัด ดังที่ นันทา สุริรักษา (2561, หน้า 201-202) ได้กล่าวว่า แบบวัดพัฒนาการทางอาชีพและวุฒิภาวะถูกพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ให้คำปรึกษาในการประเมินและช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องของอาชีพ คือ แบบวัดพัฒนาการอาชีพ (The Career Development Inventory: CDI) มี 2 ฉบับ คือ แบบที่ใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับนักศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งแบบประเมินมี 5 หัวข้อ คือ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ ข้อมูลเกี่ยวกับโลกของอาชีพ และความรู้เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพ การให้คะแนนจะรวมถึงการให้คะแนนพัฒนาการทางเจตคติเกี่ยวกับอาชีพ ความรู้และทักษะในเรื่องพัฒนาการทางอาชีพและทิศทางในเรื่องของอาชีพ ส่วนแบบประเมินวุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity Inventory: CMI) เป็นแบบวัดทัศนคติและความสามารถ

ที่เกี่ยวกับตัวแปรในกระบวนการเลือกอาชีพ มี 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นการวัดเจตคติ (Attitude Scale) เจตคติในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม การมีอิสระ การปรับตัว และความประณีตประណอม ส่วนที่เป็นการวัดความสามารถ ประกอบไปด้วย การรู้จักตนเอง (การประเมินตนเอง) การรู้เกี่ยวกับงาน (ข้อมูลอาชีพ) การเลือกงาน (จุดมุ่งหมายในการเลือก) การมองอนาคต (การวางแผน) และคิดว่าควรจะทำอย่างไร (วิธีการแก้ปัญหา)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ พบว่ามีการศึกษา งานวิจัยหลายเรื่องที่ยพยายามพัฒนาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีจำนวนน้อย และเมื่อได้ศึกษารายละเอียดของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ เป็นแบบวัดที่ค่อนข้างเก่า จากการ ศึกษาวิจัยเชิงประจักษ์ที่ผ่านมายังไม่พบการพัฒนาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายที่ใช้ในบริบทของไทย จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่ศึกษาแบบวัดวุฒิภาวะ ทางอาชีพ ที่เป็นแบบวัดพัฒนาการทางอาชีพ (Career development Inventory: CDI) แบบวัด พัฒนาการทางอาชีพ ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นฐานคิดในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบวัดทัศนคติและความรู้ ในการพัฒนาอาชีพที่กำหนดวุฒิภาวะทางอาชีพโดยอิงตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ชูเปเปอร์ (Sharf, 2013, pp. 209-212) คือ การวางแผนทางอาชีพ (career planning) การสำรวจอาชีพ (Career exploration) การตัดสินใจ (Decision Making) ข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work information) และความรู้ของกลุ่มอาชีพ (Knowledge of the Preferred Occupation Group) แต่ผู้วิจัยเลือกองค์ประกอบมาสร้างแบบวัดจำนวน 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ไครท์ (Crites, 1973 อ้างใน นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2555) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของวุฒิภาวะทาง อาชีพมีกระบวนการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ทัศนคติในการเลือกอาชีพและความสามารถในการเลือกอาชีพ ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบการวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูล ของโลกการทำงานแล้ว ในองค์ประกอบที่ 5 ความรู้ของกลุ่มอาชีพ ซึ่งประเมินประเภทหน้าที่ ความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม และลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาอาชีพในกลุ่มอาชีพ ทั้ง 20 กลุ่มอาชีพ (Barch, 2011) ซึ่งมีข้อมูลที่ค่อนข้างมากและซับซ้อนไม่เหมาะที่จะนำมาใช้กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งในต่างประเทศ ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแบบวัดพัฒนาการ ทางอาชีพ เช่น งานวิจัยของ Patton, Creed, และ Spooner-Lane (2005) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการทำ ความเที่ยงตรงของแบบวัดพัฒนาการทางอาชีพแบบสั้นที่ใช้รูปแบบของออสเตรเลีย และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Sadeghi และ Ahmadi (2012) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบ วัดพัฒนาการทางอาชีพแบบสั้น (จำนวน 33 ข้อ) ที่ใช้รูปแบบของออสเตรเลียกับนักเรียนมัธยมศึกษา

ตอนปลายที่ประเทศอิหร่าน เช่นกัน สำหรับแบบวัตดูมิภาวะทางอาชีพที่ได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ และจะเป็นประโยชน์ในการสำรวจและวิเคราะห์นักเรียนได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามมีความจำเป็นที่จะต้องนำแบบวัตดูมิภาวะทางอาชีพไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนและรวมไปถึงการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในด้านอาชีพ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวัยที่ต้องการเตรียมตัวสำหรับอาชีพ นักเรียนจะต้องทำการศึกษา สำรวจ ทดสอบความรู้ ความสามารถของตนเองในการที่จะเลือกอาชีพ (สุชา จันทน์เอม, 2544, หน้า 56) และเป็นระดับที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นระดับสูงสุดของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นช่วงเวลาที่นักเรียนต้องวางแผนในการตัดสินใจเลือกคณะและสถาบันอุดมศึกษา ในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา อาชีพในอนาคตและวางแผนการเลือกอาชีพให้ตรงกับความถนัด ความสามารถ ความชอบ ความสนใจ สติปัญญา ภูมิหลังตนเองและวิเคราะห์ตนเองได้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาอาชีพ เป็นช่วงของการสำรวจอาชีพและเลือกอาชีพ อายุ 15-24 ปี ซึ่งอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนเริ่มตระหนักถึงความสนใจ ความต้องการ ค่านิยม ความสามารถ และลักษณะบุคลิกภาพของอาชีพ ดังนั้น วัตดูมิภาวะทางอาชีพจึงเป็นหัวใจสำคัญของของการพัฒนาวัตดูมิภาวะทางอาชีพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการแนะแนว และแผนกิจกรรมแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561-2565 ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ซึ่งให้ความสำคัญนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นช่วงวัยที่มีความชัดเจนในการเลือกเส้นทางการศึกษาและการประกอบอาชีพควบคู่กับการเตรียมพร้อมเขาสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น การให้ความช่วยเหลือกับนักเรียนจึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเต็มเต็มความพร้อมในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นและเตรียมเข้าสู่การประกอบอาชีพ (Career Preparation) ตามสาขาอาชีพที่ตนถนัด สนับสนุนนักเรียนได้นำความรู้ ความถนัดสู่การพัฒนาทักษะอาชีพและปรับตัวเข้ากับอาชีพ (Career Assimilation) ในสถานการณ์จริง โดยมีแผนการเรียนรู้ กิจกรรมแนะแนว รวมไปถึงการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและกลุ่ม การปรึกษาเชิงจิตวิทยา ที่มีจุดเน้นและเป้าหมายที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการเสริมสร้างวัตดูมิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแนวทางในการพัฒนาวัตดูมิภาวะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีหลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการใช้กิจกรรมกลุ่ม การแนะแนวกลุ่ม และการให้คำปรึกษาทั้งรายบุคคลและกลุ่ม ล้วนแล้วแต่เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพทั้งสิ้น ซึ่งการให้คำปรึกษาทางอาชีพนับได้ว่าเป็นวิธีการที่มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างวัตดูมิภาวะทางอาชีพได้ดี

ซึ่ง ซังเกอร์ (Zunker, 1990, p. 4) กล่าวถึงความหมายของการให้คำปรึกษาทางอาชีพ คือ กิจกรรมการให้คำปรึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกทางอาชีพตลอดช่วงอายุ โดยกระบวนการให้คำปรึกษาต้องคำนึงถึงความต้องการแต่ละคน สอดคล้องกับเจษฎา อังกาบศรี (2554, หน้า 111) สรุปการให้คำปรึกษาทางอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลด้านอาชีพ โดยการมุ่งค้นหาความสอดคล้องระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อม และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในกระบวนการด้านความคิด ความรู้สึก และนำไปสู่พฤติกรรม เพื่อเข้าใจโลกของอาชีพและบริบทต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพของ สุณารี จุลพันธ์ และ มฤษฎี แก้วจินดา (2558) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของนักศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชชมงคลพระนคร ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มมีการตระหนักรู้ในอาชีพที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ไพบุญย์ บุญล้อม และวรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ (2555) ได้ศึกษาผลการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัย พบว่า นิสิตที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม มีการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพด้านเจตคติในการเลือกอาชีพและด้านความสามารถในการเลือกอาชีพสูงขึ้น ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มสามารถเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนและนักศึกษาได้

จากประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตอบความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การพัฒนาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพเป็นการสร้างตัวบ่งชี้ การหาคุณภาพและเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการศึกษา และการแนะแนวและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ และระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยดำเนินการทดลองโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเป็นการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งการศึกษาทั้ง 2 ระยะ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญ และเป็นประโยชน์สำหรับการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้ประสบความสำเร็จต่อไป

คำถามวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นคำถามที่สำคัญสำหรับใช้ตอบคำถามของการวิจัยไว้ดังนี้

1. แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีตัวบ่งชี้วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแต่ละองค์ประกอบมีอะไรบ้าง และมีเกณฑ์ปกติระดับใด
2. โมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่
3. โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเป็นอย่างไร และสามารถเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้มากน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผล
6. เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ประโยชน์ในเชิงวิชาการ ผลการศึกษาค้นคว้า ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านวิชาการ ดังนี้

1.1 การศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้ทราบองค์ประกอบที่ชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งสามารถนำองค์ประกอบที่ได้ไปสร้างแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพได้ ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยเรื่องวุฒิภาวะทางอาชีพในบริบทอื่น ๆ ได้

1.2 การเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจหรืออาจารย์แนะแนว โดยสามารถนำโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ ในประชากรกลุ่มอื่น ๆ

2. ประโยชน์เชิงปฏิบัติ ผลการศึกษาค้นคว้า ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาทำให้ได้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยพัฒนามาจากองค์ประกอบที่ได้จากแนวคิด ทฤษฎี และการสัมภาษณ์ ซึ่งผ่านการตรวจคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และได้เกณฑ์ปกติ สามารถนำมาใช้วัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพโดยการใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือในการวัดระดับวุฒิภาวะทางอาชีพ

2.2 โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจนำไปศึกษาต่อในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่อยู่ในบริบทอื่น ๆ ต่อไป และสามารถนำโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนในสถานศึกษาได้

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและการพัฒนา (Research and Development) เพื่อให้สามารถบรรลุความมุ่งหมายและตอบคำถามของการวิจัยได้อย่างชัดเจน ซึ่งการวิจัยแบ่งระยะของการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาแบบวัตุดิบภาวะทางอาชีพ เป็นการสร้างตัวบ่งชี้ การหาคุณภาพและเกณฑ์ปกติของแบบวัตุดิบภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีการศึกษา 2566 โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 168,014 คน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาองค์ประกอบของวัตุดิบภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ /ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว จำนวน 5 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีวัตุดิบภาวะทางอาชีพสูง สะท้อนความคิดเห็นที่บ่งบอกถึงวัตุดิบภาวะทางอาชีพได้ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นการเลือกแบบอิงจุดมุ่งหมาย (Purposeful Sampling) ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลักตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อทำการหาตัวบ่งชี้และศึกษาโมเดลการวัดวัตุดิบภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของวัตุดิบภาวะทางอาชีพและการหาเกณฑ์ปกติ (Norm) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน และ 1,245 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 เป็นการเสริมสร้างเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีคะแนนจากแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม จำนวน 16 คน แล้วจึงสุ่มอย่างง่ายเพื่อเข้ากลุ่มทดลอง ทดลอง 8 คน และสุ่มอย่างง่ายเพื่อเข้ากลุ่มควบคุม 8 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

- 1.1 การวางแผนอาชีพ (Career planning)
- 1.2 การสำรวจอาชีพ (Career Exploration)
- 1.3 การตัดสินใจ (Decision Making)
- 1.4 ข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่

- 2.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม
- 2.2 ตัวแปรตาม คือ วุฒิภาวะทางอาชีพ

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1. วุฒิภาวะทางอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลมีความพร้อมทางอาชีพที่แสดงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การวางแผนอาชีพ (Career planning) หมายถึง นักเรียนสามารถแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย มีความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาชีพที่สนใจ มีการศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน

1.2 การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) หมายถึง นักเรียนเต็มใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพ มีวิธีการเก็บข้อมูล มีการศึกษาหาข้อมูลจากการใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ (พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือ สื่อสังคมออนไลน์) เพื่อใช้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ

1.3 การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง นักเรียนสามารถตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจจากการทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเอง การวิเคราะห์ความสนใจความถนัดของตนเองการวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ และการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกอาชีพ

1.4 ข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information) หมายถึง นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก การเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพ

2. แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง แบบประเมินเกี่ยวกับ ความพร้อมทางอาชีพที่แสดงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน ข้อคำถามในแบบประเมินจะครอบคลุมแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย และประยุกต์มาจากแนวคิดวุฒิภาวะทางอาชีพของซูเปอร์ (Sharf, 2013, pp. 210-212) และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การวางแผนอาชีพ (Career planning) การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) การตัดสินใจ (Decision Making) และข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information)

3. การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง กระบวนการในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน ใช้เวลาดำเนินโปรแกรม จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง จำนวน 5 สัปดาห์ รวมเวลาการให้คำปรึกษาทางอาชีพทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อนำมาเสริมสร้างองค์ประกอบย่อยของวุฒิภาวะทางอาชีพ

โดยบูรณาการเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มและการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา (Initial counseling stage) เป็นขั้นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับสมาชิกกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม มีการแนะนำตัวของสมาชิกกลุ่มที่แจ่มชัดวัตถุประสงค์ ขอบเขตการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ข้อตกลงในการเข้าร่วมกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มเชื้ออำนาจให้สมาชิกกลุ่มรู้สึกยอมรับตนเองและเพื่อนสมาชิกกลุ่ม ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กล้าที่จะเปิดเผยความรู้สึกและตัดสินใจในการร่วมกลุ่มต่อไป โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคและทฤษฎี ดังนี้

3.1.1 เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ เทคนิคการบอกชื่อ รอบวง (Name circle technique) ที่อยู่บนฐานคิดของวิธีการใช้กิจกรรมในการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้จักกันมากขึ้น และสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มใช้เป็นกิจกรรมสำหรับการเปิดกลุ่มเพื่อเริ่มต้นดำเนินการให้คำปรึกษา

3.1.2 เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ (Active listening) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญที่ผู้นำกลุ่มได้แสดงถึงความใส่ใจสมาชิกกลุ่ม เพื่อรับรู้ถึงความคิด ความรู้สึก อารมณ์ของสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่มมีการตอบรับสมาชิกกลุ่มอย่างเหมาะสม

3.1.3 เทคนิคการเงียบ (Silence) เป็นช่วงเวลาที่ไม่มี การสื่อสารทางวาจาต่อกัน ผู้นำกลุ่มจะเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้อยู่กับตัวเอง ได้ใช้ความคิด และได้สัมผัสอารมณ์ที่เกิดขึ้น มีความเข้าใจตนเองและปัญหาที่เกิดขึ้น

3.1.4 เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling) ผู้นำกลุ่มสามารถรับรู้ความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ของสมาชิกกลุ่ม โดยจะมีการสื่อสารกลับไปให้สมาชิกกลุ่มว่ามีความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่าง ด้วยภาษาพูดที่มีความเหมาะสม

3.1.5 เทคนิคการยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard) เป็นการยอมรับสมาชิกกลุ่มอย่างไม่ตัดสินพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกที่ดีหรือเลว ด้วยการสื่อสารทางบวกกับสมาชิกกลุ่ม ของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person centered Group Counseling)

3.1.6 เทคนิคการฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ (Listening with empathy) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้พูด การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเป็นทักษะที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ สนใจผู้พูด และสามารถรับรู้ว่าคุณพูดมีความรู้สึกอย่างไร

3.1.7 เทคนิคการค้นหาความหมายของชีวิต (The Search for Meaning) เป็น การค้นหาจุดมุ่งหมายในชีวิตเป็นลักษณะเฉพาะที่เด่นชัดของมนุษย์ การดำรงชีวิตเพื่อค้นหา ความหมายและเอกลักษณ์ส่วนบุคคล ของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม (Existential Group counseling)

3.2 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา (Working counseling stage) เป็นขั้นที่ใช้เทคนิค และทักษะการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อให้สมาชิกกลุ่มเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ มีการสำรวจอาชีพ และมีทักษะ ในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน โดยเลือกใช้เทคนิคและทฤษฎี ดังนี้

3.2.1 การเสริมสร้างองค์ประกอบของการวางแผนอาชีพ โดยเลือกใช้เทคนิคและ ทฤษฎี ดังนี้

- 1) เทคนิคคำถามจัดระดับ (Scaling Questions) ของทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ (Solution focused counseling theory)
- 2) กระบวนการ WDEP และเทคนิคการเปิดเผยตนเอง (Self – Disclosure) ของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง (Reality Group counseling)

3.2.2 การเสริมสร้างองค์ประกอบของการสำรวจอาชีพ โดยเลือกใช้เทคนิคและทฤษฎี ดังนี้

- 1) เทคนิคแผนภูมิอาชีพ (Career Genogram) เพื่อหารูปแบบของสถานะ ทางอาชีพ ความต้องการด้านการศึกษา ความมุ่งมั่นในการเข้าสู่อาชีพ และบทบาททางเพศ
- 2) เทคนิคการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) ของทฤษฎี การให้คำปรึกษาแบบการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)
- 3) เทคนิคคำถามปาฏิหาริย์ (Miracle Question) ของทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ (Solution focused group Counseling theory)

3.2.3 การเสริมสร้างองค์ประกอบของการตัดสินใจ โดยเลือกใช้เทคนิคและทฤษฎี ดังนี้
แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model เป็น โมเดลการให้คำปรึกษา มีเป้าหมายในการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง สามารถวางแผนและบริหารแผน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ สามารถหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ ปรับเปลี่ยนเจตคติที่มีต่ออาชีพ และวิธีการที่จะประกอบอยู่ใน อาชีพนั้นอย่างมีความสุข การประมวลผลข้อมูลสำหรับการตัดสินใจทางอาชีพอันเป็นแนวคิด

ของแบบจำลองนี้เป็นเป็นลำดับขั้นที่เริ่มจากพื้นความรู้ (Knowledge Domains) ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความรู้ทางอาชีพ สู่ทักษะการตัดสินใจ (Decision Skills Domain) และการปฏิบัติ (Executive Processing Domain)

3.2.4 การเสริมสร้างองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน โดยเลือกใช้เทคนิค และทฤษฎี ดังนี้

1) เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ (Active listening) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ ที่ผู้นำกลุ่มได้แสดงถึงความใส่ใจสมาชิกกลุ่ม เพื่อรับรู้ถึงความคิด ความรู้สึก อารมณ์ของสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่มมีการตอบรับสมาชิกกลุ่มอย่างเหมาะสม

2) เทคนิคการเงียบ (Silence) เป็นช่วงเวลาที่ไม่มี การสื่อสารทางวาจาต่อกัน ผู้นำกลุ่มจะเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้อยู่กับตัวเอง ได้ใช้ความคิด และได้สัมผัสอารมณ์ที่เกิดขึ้น มีความเข้าใจตนเองและปัญหาที่เกิดขึ้น

3) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling) ผู้นำกลุ่มสามารถรับรู้ความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ของสมาชิกกลุ่ม โดยจะมีการสื่อสารกลับไปให้สมาชิกกลุ่มว่ามีความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่าง ด้วยภาษาพูดที่มีความเหมาะสม

4) การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard) เป็นการยอมรับสมาชิกกลุ่มอย่างไม่ตัดสินพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกที่ดีหรือเลวด้วยการสื่อสาร ทางบวกกับสมาชิกกลุ่ม ของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person centered Group Counseling)

5) การฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ (Listening with empathy) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้พูด การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเป็นทักษะที่สามารถนำไปสู่ การปฏิบัติ สนใจผู้พูด และสามารถรับรู้ว่าคุณผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไร

6) เทคนิคการตั้งเป้าหมายแบบ SMART เพื่อกำหนดเป้าหมายที่ช่วยเพิ่ม โอกาสของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายของตนเองได้

3.2.3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา (Summarizing of counseling stage) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มได้แลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกลุ่ม ว่าตนเองเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง มีการวางแผนในอาชีพอย่างไรบ้าง และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร เปิดโอกาสในการซักถาม แลกเปลี่ยน ซึ่งกันและกัน และการอภิปรายถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบ

กลุ่มและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ผู้นำกลุ่มกล่าวสรุปและยุติการให้คำปรึกษา โดยเลือกใช้เทคนิค และทฤษฎี ดังนี้

1) เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ (Active listening) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญที่ผู้นำกลุ่มได้แสดงถึงความใส่ใจสมาชิกกลุ่ม เพื่อรับรู้ถึงความคิด ความรู้สึก อารมณ์ของสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่มมีการตอบรับสมาชิกกลุ่มอย่างเหมาะสม

2) เทคนิคการเงียบ (Silence) เป็นช่วงเวลาที่ไม่มี การสื่อสารทางวาจาต่อกัน ผู้นำกลุ่มจะเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้อยู่กับตัวเอง ได้ใช้ความคิด และได้สัมผัสอารมณ์ที่เกิดขึ้น มีความเข้าใจตนเองและปัญหาที่เกิดขึ้น

3) เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling) ผู้นำกลุ่มสามารถรับรู้ความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ของสมาชิกกลุ่ม โดยจะมีการสื่อสารกลับไปให้สมาชิกกลุ่มว่ามีความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่าง ด้วยภาษาพูดที่มีความเหมาะสม

4) เทคนิคการยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard) เป็นการยอมรับสมาชิกกลุ่มอย่างไม่ตัดสินพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกว่าดีหรือเลวด้วยการสื่อสารทางบวกกับสมาชิกกลุ่ม ของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person centered Group Counseling)

5) เทคนิคการฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ (Listening with empathy) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้พูด การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเป็นทักษะที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ สนใจผู้พูด และสามารถรับรู้ว่าคุณพูดมีความรู้สึกอย่างไร

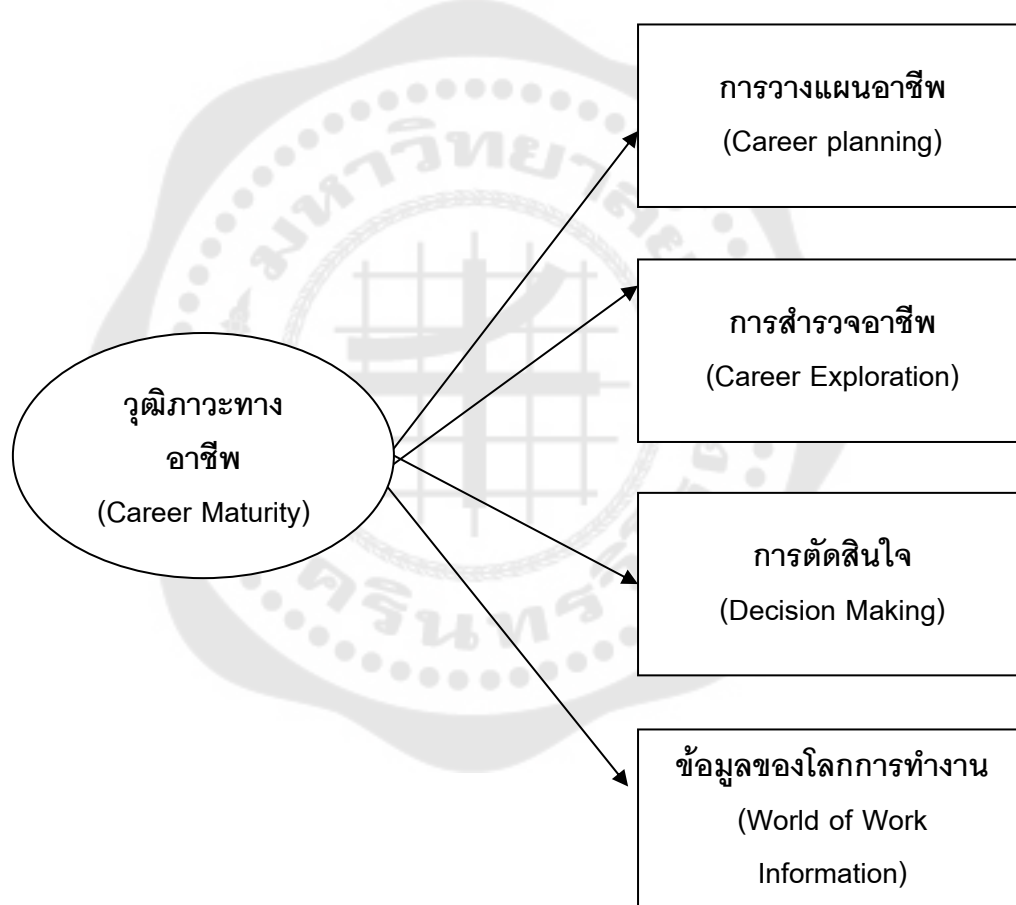
6) การสรุป (Summarizing) เป็นการช่วยเน้นความคิดต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษา ที่กระจัดกระจายในระหว่างการให้คำปรึกษาให้มีความชัดเจนมากขึ้น และเป็นการช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของการรับรู้ที่ผู้ให้คำปรึกษามีต่อผู้รับคำปรึกษา

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยระยะที่ 1

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการสังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยประยุกต์มาจากแนวคิดคุณลักษณะทางชีพของซูเปอร์ (Sharf, 2013, pp. 210-212) และการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) คือ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว จำนวน 5 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูง สะท้อนความคิดเห็นที่บ่งบอกถึงวุฒิภาวะทางอาชีพได้ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นการเลือกแบบอิงจุดมุ่งหมาย (Purposeful Sampling) ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลักตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อทำการหาตัวบ่งชี้และศึกษาโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อยืนยันองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กรอบแนวคิดในการวิจัยระยะที่ 2

ในระยะที่ 2 ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการพัฒนาโปรแกรมและศึกษาผลของการใช้การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม โดยนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาระยะที่ 1 มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม จากนั้นนำร่างโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเสนอเพื่อตรวจสอบและประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านระยะเวลา ขั้นตอน และเนื้อหา จากนั้นนำข้อบกพร่องที่พบไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง จากนั้นศึกษาผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Designs) รูปแบบ Pretest-Posttest Control Group Design และการติดตามผล (Follow up) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เปรียบเทียบในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สรุปได้ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมุติฐานการวิจัย

1. โมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามสมมุติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผลแตกต่างกัน

3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโครงการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มมีคุณภาพะทางอาชีพโดยรวมและรายด้านหลังการทดลอง และการติดตามผลสูงกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มควบคุม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 1.1 ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ
 - 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ
 - 1.3 องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ
 - 1.4 แบบทดสอบที่ใช้วัดวุฒิภาวะทางอาชีพ
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม
 - 2.1 ความหมายการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.2 ความหมายการให้คำปรึกษาทางอาชีพ
 - 2.3 วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพ
 - 2.4 ข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.5 เป้าหมายการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.6 บทบาทของผู้นำกลุ่ม
 - 2.7 คุณลักษณะของผู้นำกลุ่ม
 - 2.8 ทักษะของผู้นำกลุ่ม
 - 2.9 หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.10 ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.11 เทคนิค ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม
 - 2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม
3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 3.1 ความเที่ยงตรง
 - 3.1.1 ความหมายของความเที่ยงตรง
 - 3.1.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง
 - 3.1.3 วิธีการแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง

3.2 ความเชื่อมั่น

3.2.1 ความหมายของความเชื่อมั่น

3.2.2 เทคนิคการตรวจสอบความเชื่อมั่น

3.3 เกณฑ์ปกติ

3.3.1 ความหมายของเกณฑ์ปกติ

3.3.2 ชนิดของเกณฑ์ปกติ ตามการแบ่งตามลักษณะของการใช้สถิติการเปรียบเทียบ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในการศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้เชื่อมโยงความรู้โดยเริ่มตั้งแต่ความหมาย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบ แบบวัดของวุฒิภาวะทางอาชีพ รวมไปถึง วุฒิภาวะทางอาชีพและการเลือกอาชีพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ ดังนี้

ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ

วุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน อาทิ เช่น ไคร์ท์ (Crites, 1973, p. 4) กล่าวว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ หมายถึง ความพร้อมด้านเจตคติและความสามารถในการเลือกอาชีพของบุคคลซึ่งทำให้บุคคลเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองและมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพสอดคล้องกับ ซุปเปอร์ (Super, 1975, p. 5 อ้างใน ลออ สมใจ, 2556) กล่าวว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ หมายถึง สิ่งที่ใช้แทนระดับของการพัฒนาที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นอยู่ในระดับของกระบวนการที่ต่อเนื่องกันในขั้นพัฒนาการด้านอาชีพจากจุดเริ่มต้นหาหรือสำรวจไปจนถึงขั้นเสถียร โดยวุฒิภาวะด้านอาชีพของแต่ละระดับอายุจะแตกต่างกัน สอดคล้องกับ พัชรา วรแสง (2546, หน้า 20) ได้ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ คือ สภาพที่บุคคลมีความพร้อมทั้งทางด้านทัศนคติและความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งวุฒิภาวะทางอาชีพนั้นจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงระดับพัฒนาการด้านอาชีพ ดังที่จิตตินันท์ บุญสถิรกุล (2564, หน้า 73) กล่าวว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ คือ ความพร้อมที่จะทำงานในแต่ละขั้นพัฒนาการทางอาชีพให้สำเร็จ ซึ่งรวมไปถึงปัจจัยทางด้านทัศนคติ ความรู้ทางด้านอาชีพ และปัจจัยทางการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ จตุพร ลิ่มมั่นจริง (2556, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ คือ ความพร้อมของบุคคลที่จะกระทำภารกิจทางอาชีพในขั้นที่บุคคลนั้นกำลังเผชิญอยู่ สอดคล้องกับ พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2558) ได้ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ คือ ความพร้อมในเรื่องของการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยความพร้อมด้านเจตคติและ

ความคิด ที่มีผลต่อการวางแผนโครงการเลือกอาชีพ โดยการสำรวจตนเองสำรวจอาชีพและใช้ทักษะการคิด ในการวางแผนตั้งเป้าหมายและการดำเนินการไปสู่เป้าหมาย

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity) หมายถึง การที่บุคคลมีความพร้อมทางอาชีพที่แสดงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ มีทฤษฎีที่ครอบคลุมทั้งหมด 3 ทฤษฎี ประกอบไปด้วย ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปเปอร์ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบอร์เกอร์ และคณะ และทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของไทด์แมนและไอฮารา ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปเปอร์ (จิตตินันท์ บุญสถิตกุล, 2564, หน้า 72-82) มีรายละเอียด ดังนี้

โดนัลด์ อี ซูเปเปอร์ (Super, 1953 อ้างใน ลออ สมใจ, 2556) เป็นนักจิตวิทยาที่เขียนหนังสือและบทความไว้มาก และได้ตั้งสมมุติฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับทฤษฎีการพัฒนารทางด้านอาชีพ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปเปอร์ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของคาร์ล โรเจอร์ส มีหลักสำคัญว่า พฤติกรรมเป็นผลสะท้อนความพยายามของบุคคลในการสร้างความคิดในการประเมินค่าตนเอง ซึ่งเรียกว่าอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) กล่าวคือ หากบุคคลคิดว่าตัวเองมีความมั่นใจ มีความรู้ มีความสามารถ เก่งกล้า บุคคลก็มักจะแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความมั่นใจ มีความรู้ มีความสามารถตามที่คิดและประเมินค่าตนเอง

ซูเปเปอร์ ได้แบ่งขั้นตอนในการพัฒนารทางด้านอาชีพตามช่วงเวลาในชีวิต โดยเริ่มจากวัยเด็กและเลื่อนขึ้นมาเรื่อย ๆ เป็นวงจร โดยเริ่มตั้งแต่ การเติบโต (Growth) ผ่านการสำรวจ (Exploration) ระยะเวลาวางรากฐาน (Establishment Stage) และระยะการดำรงรักษา (Maintenance Stage) และมาสู่ขั้นระยะประสิทธิภาพในการทำงานลดถอย (Disengagement) ในแต่ละขั้นซูเปเปอร์ ได้กล่าวว่า มีงานหรือภารกิจตามขั้นพัฒนาการที่ต้องทำ และถ้าสามารถทำงานตามขั้นพัฒนาการนั้นได้สำเร็จ จะส่งผลให้บุคคลนั้นก้าวไปสู่ขั้นการพัฒนาการในขั้นที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่การที่จะทำงานทางด้านพัฒนาเหล่านี้ได้สำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคล ซึ่งวุฒิภาวะทางอาชีพ คือ ความพร้อมที่จะทำงานในแต่ละขั้นพัฒนาการทางอาชีพให้สำเร็จซึ่งรวมไปถึงปัจจัยทางด้านทัศนคติ ความรู้ทางด้านอาชีพ และปัจจัยทางด้านความคิดวิเคราะห์

ขั้นตอนพัฒนาการทางอาชีพ และได้แนะนำขั้นตอนพัฒนาการทางอาชีพของซูเปเปอร์ มี 5 ขั้นตอน คือ

1. **ขั้นเจริญเติบโต (Growth Stage)** หมายถึง การเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ ระยะเวลาอยู่ในช่วงแรกเกิดจนถึง 14 ปี พัฒนาการในขั้นนี้โดยทั่วไปเป็นด้านความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความสามารถ ความสนใจ ทักษะ และความต้องการ ซึ่งการเจริญเติบโตในขั้นนี้แบ่งเป็น 4 ขั้นย่อย (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2558, หน้า 53) ดังนี้

1.1 **ขั้นที่ยังไม่มีความสนใจในอาชีพ (Prevocational Substage)** อยู่ในช่วงแรกเกิดถึง 3 ขวบ จะมีพัฒนาการทางด้านร่างกายเป็นไปอย่างรวดเร็ว

1.2 **ขั้นจินตนาการทางอาชีพ (Fantasy Substage)** อายุ 4-10 ขวบ จะมีจินตนาการทางอาชีพด้วยความเพ้อฝัน

1.3 **ขั้นสนใจในอาชีพ (Interest Substage)** ช่วงอายุ 11-12 ปี จะมีความสนใจทางอาชีพมากขึ้น ความสนใจคือ ความชอบและไม่ชอบ

1.4 **ขั้นพิจารณาความสามารถ (Capacity Substage)** ช่วงอายุ 13-14 ปี จะให้ความสำคัญกับความสามารถของตนเองเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับอาชีพ

2. **ขั้นการสำรวจ (Exploration Stage)** ขั้นนี้เริ่มต้นเมื่อบุคคลเริ่มรับรู้ว่าอาชีพมีความสำคัญต่อชีวิต อยู่ในช่วงอายุ 15 ถึง 24 ปี เป็นขั้นนี้บุคคลจะสำรวจตนเองและสำรวจอาชีพเพื่อแสวงหาข้อมูลและประสบการณ์ ซึ่งได้จากกิจกรรมในโรงเรียน และการทำงานพิเศษ พัฒนาการในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นย่อย (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2558, หน้า 54) คือ

2.1 **ขั้นทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Substage)** ช่วงอายุ 15-17 ปี เป็นขั้นที่พิจารณาและทดลองเลือกอาชีพโดยอาศัยเหตุผล เช่น ความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ แต่ยังไม่ได้ตัดสินใจเลือกอาชีพที่แน่นอน

2.2 **ขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการทางอาชีพ (Transition Substage)** ในช่วงอายุ 18-21 ปี เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงปัจจัยที่เป็นจริง เช่น โอกาสในการได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นและโอกาสในการประกอบอาชีพในสาขาที่สนใจ

2.3 **ขั้นทดลองปฏิบัติงาน (Uncommitted Trial Substage)** ช่วงอายุ 22-24 ปี เป็นขั้นที่จะตัดสินใจทดลองปฏิบัติงาน

3. **ขั้นเริ่มต้นประกอบอาชีพ (Establishment Stage)** ช่วงอายุ 25-40 ปี เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นช่วงที่บุคคลเริ่มทำงานเมื่อได้พบงานที่เหมาะสม เป็นช่วงที่บุคคลแสวงหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เริ่มทำงานที่ถาวร เมื่อได้พบงานที่เหมาะสม แต่ถ้ายังไม่พบงานที่เหมาะสมหรืองานที่พอใจ ก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงงานในระยะแรก ๆ พัฒนาการในขั้นนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นย่อย คือ

3.1 ขั้นทดลองปฏิบัติงาน (Committed Trial Substage) อยู่ในช่วงอายุ 25-30 ปี เป็นขั้นที่ได้ตัดสินใจประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งแล้วแต่ ถ้าอาชีพนั้นไม่มีความเหมาะสมหรือยังไม่พอใจก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพใหม่ได้

3.2 ขั้นอาชีพถาวร (Stabilization Substage) ช่วงอายุ 31-44 ปี เป็นขั้นที่ได้พบอาชีพที่เหมาะสมและเริ่มทำงานเพื่อความมั่นคงในหน้าที่

4. ขั้นรักษาความมั่นคงในอาชีพ (Maintenance Stage) ช่วงอายุ 45-65 ปี ขั้นนี้จะประกอบอาชีพอย่างมั่นคงและหาความก้าวหน้าในอาชีพ

5. ขั้นเสื่อมถอย (Decline Stage) ช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไป ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพจะลดลงอันเนื่องมาจากเข้าสู่วัยชราหรือเป็นผู้สูงอายุ ทำให้หลายคนเลิกประกอบอาชีพในที่สุด

ซูเปอร์ ได้นำหลัก “พัฒนาการทำงาน” (Developmental Task) ซึ่งหมายถึง พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของบุคคลในแต่ละช่วงชีวิตมาอธิบายกระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลไว้ดังนี้

ตาราง 1 กระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคล

พัฒนาการทำงาน	ช่วงอายุ (ปี)	ลักษณะโดยทั่วไป
ก่อตัว (crystallization)	14 ถึง 18	ช่วงนี้จะเกิดความสนใจที่จะวางแผนเพื่อประกอบอาชีพโดยใช้ข้อมูลด้านอาชีพ ความสนใจและค่านิยมของตนเองเป็นเครื่องพิจารณา
เจาะจง (specification)	18 ถึง 21	ช่วงที่เลิกทดลองเลือกอาชีพแต่จะเจาะจงเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่ง
นำไปใช้ (implementation)	21 ถึง 24	ช่วงที่สำเร็จการศึกษาและเริ่มเข้าประกอบอาชีพ
มั่นคง (Stabilization)	24 ถึง 35	ช่วงที่ใช้ความสามารถและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพด้วยความมั่นคง
ก้าวหน้า (Consolidation)	35 ปีขึ้นไป	ช่วงที่มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

จากผลการวิจัยของซูเปอร์ พบว่า เด็กชายที่ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาระดับ 9 หรือ ช่วงอายุ 14-15 ปี ยังไม่มีความเข้าใจในโลกของงานอาชีพ อย่างดีพอที่จะใช้เป็นข้อมูล สำหรับการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างเหมาะสม และเขายังคงพบว่าวุฒิภาวะทางอาชีพมีความสัมพันธ์กับสติปัญญามากกว่าอายุ พัฒนาการวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมมีความแตกต่างกันมากในการวางแผนเพื่อประกอบอาชีพ ความรับผิดชอบและความรู้ความเข้าใจในโลกของงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาการวุฒิภาวะทางอาชีพยังขึ้นอยู่กับความเข้าใจในข้อมูลทางอาชีพ ความสนใจ การวางแผนเพื่อประกอบอาชีพและความเข้าใจในบุคลิกภาพของตนเอง ผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่าย่อมประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมากกว่าผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพต่ำ และซูเปอร์ได้สรุปข้อค้นพบจากงานวิจัยเพิ่มเติมว่า พัฒนาการทำงานในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่นดำเนินไปอย่างไรบ้างจะส่งผลให้วุฒิภาวะทางอาชีพมีความสำเร็จเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่

ซูเปอร์ ได้สรุปสาระสำคัญของทฤษฎีและนำเสนอไว้ 12 ประการ คือ

1. พัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและไม่มีการย้อนกลับ
2. พัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบและสามารถที่จะทำนายได้
3. พัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา
4. ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองโดยเริ่มขึ้นตั้งแต่ก่อนเป็นวัยรุ่น และจะชัดเจนขึ้นเมื่อเข้าในสู่วัยรุ่น ซึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการทางอาชีพของวัยรุ่น
5. บุคคลจะมองเห็นในเรื่องสภาพความเป็นจริงในเรื่องการเลือกอาชีพมากขึ้นตอนอายุมากขึ้น เริ่มตั้งแต่วัยรุ่นตอนต้นจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่
6. อาชีพของบิดา มารดา มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพของลูก
7. ความเจริญก้าวหน้าในเรื่องการประกอบอาชีพจะมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา ความสนใจ ความต้องการ ค่านิยม รวมไปถึง ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา
8. สาขาอาชีพที่เลือกมีความสัมพันธ์ในเรื่องค่านิยม ความสนใจ ตลอดจนความคาดหวังของบิดาและ มารดา หรือผู้ปกครอง ทรัพยากรที่มีอยู่ในระดับชุมชน และคุณภาพทางการศึกษา โครงสร้างของประชากร และแนวโน้มทางอาชีพ ตลอดจนทัศนคติของตนในชุมชนและสังคม

9. แม้ว่าอาชีพแต่ละประเภทต้องการคุณลักษณะพิเศษในเรื่องความสามารถและความสนใจ ตลอดจนบุคลิกภาพ ได้อย่างเพียงพอ และมีอาชีพหลากหลาย ให้เลือก

10. ความพึงพอใจในงานและชีวิตมักขึ้นอยู่กับการที่ได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถ ค่านิยม ตลอดจนบุคลิกภาพด้านอื่น ของตนเอง

11. ระดับความพึงพอใจในเรื่องของบุคลิกภาพเกี่ยวกับอาชีพซึ่งเป็นสัดส่วนกับระดับการใช้ความรู้สึกนึกคิดของตนเองทางอาชีพ

12. ทั้งเพศชายและเพศหญิง บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการทำงานและประกอบอาชีพมากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ

จิตตินันท์ บุญสถิตกรกุล (2564, หน้า 80-82) ได้สรุปการประยุกต์ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอริโนโรงเรียน ดังนี้

สิ่งที่สำคัญในการพัฒนาอาชีพของนักเรียนในสถานศึกษา คือ คุณครูจะต้องมีความตระหนักถึงพัฒนาการอาชีพในแต่ละช่วงวัย เนื่องจากเป้าหมายของการส่งเสริมอาชีพในสถานศึกษาจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยคำนึงถึงพัฒนาการและความพร้อมของแต่ละช่วงวัยของนักเรียน ดังต่อไปนี้

ระดับปฐมวัย เตรียมความพร้อมให้เด็กได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา อย่างมีคุณภาพต่อเนื่อง โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความสุขและเหมาะสมตามวัย ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ประหยัด พอเพียง รวมถึงโอกาสได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง บุคคลและสภาพแวดล้อม รวมถึงโอกาสได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง บุคคลและสภาพแวดล้อม รวมทั้งอาชีพของคนในชุมชน สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองของเด็กเกี่ยวกับอาชีพผ่านประสบการณ์ตามช่วงวัยของนักเรียน เช่น การเล่นเกมบทบาทสมมุติในอาชีพตามแบบบุคคลในครอบครัว หรือโรงเรียน

ระดับประถมศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมแนะแนวให้นักเรียนรู้จักอาชีพ และเห็นความสำคัญของอาชีพ (Career Awareness) ทั้งอาชีพของครอบครัว อาชีพในชุมชน อาชีพในท้องถิ่น อาชีพภายในประเทศและอาชีพนานาชาติ รวมทั้งการแนะนำอาชีพหรือปฐมนิเทศอาชีพ (Career Orientation) ให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงาน รู้จักใช้เครื่องมืออย่างง่าย ๆ ในการทำงาน และสามารถทำงานด้วยกระบวนการที่ไม่ซับซ้อนได้ สร้างเสริมลักษณะนิสัยในการทำงานที่พึงประสงค์ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ ชยัน อดทน ซื่อสัตย์ อดออม รวมถึงใช้พลังงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างประหยัด คุ่มค่า และถูกวิธี เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การเลือกอาชีพ และฝึกทักษะอาชีพในระดับที่สูงขึ้น

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักตนเอง ค้นพบตนเอง สามารถตัดสินใจวางแผนศึกษาต่อเพื่อเข้าสู่อาชีพหรือออกไปประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต โดยผ่านการสำรวจความถนัด ความสนใจ ความสามารถของตนเอง (Career Exploration) เรียนรู้ความแตกต่างของอาชีพ และค้นหาความต้องการของตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกอาชีพที่เหมาะสม นักเรียนได้รับประสบการณ์

ฝึกทักษะและเตรียมคุณลักษณะที่จำเป็นของอาชีพต่าง ๆ อย่างหลากหลาย สามารถวางแผนการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ หรือเรียนควบคู่ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ (ระบบทวิศึกษา) และเชื่อมโยงการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีเป้าหมาย หรือกรณีที่ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อก็สามารถนำทักษะอาชีพที่ตกผลึกในตัวนักเรียนไปประยุกต์ใช้ในการประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงตนเองต่อไป

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เตรียมนักเรียนเข้าสู่การประกอบอาชีพ (Career Preparation) ศึกษาต่อในสาขาอาชีพที่ตนถนัด สถานศึกษาควรจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อวางพื้นฐานความรู้และทักษะทางอาชีพเฉพาะทางมากขึ้น โดยการจัดเป็นแผนการเรียนที่มีจุดเน้นและเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความต้องการของตน มีโอกาสได้รับประสบการณ์และฝึกทักษะทางอาชีพ รวมทั้งการปรับตัวเข้ากับอาชีพ (Career Assimilation) โดยทดลองฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบอร์กและคณะ (Ginzberg and Associates' Theory)

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบอร์ก (Ginzberg and Associates' Theory) (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2558, น.50-52) มีรายละเอียด ดังนี้

กินซ์เบอร์กเป็นนักวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกาในสาขาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) โดยเฉพาะความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวิชาการทางด้านสังคมวิทยากับจิตวิทยา กินซ์เบอร์กและคณะแบ่งขั้นตอนการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลไว้เป็น 3 ระยะ คือ (Ginzberg, Ginsburg, Axelrad, & Herma, 1951)

1. ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Period) ช่วงอายุ 6-11 ปี เด็กจะมีความเพ้อฝันถึงอาชีพต่าง ๆ ที่ตนชอบและเมื่อโตขึ้นอยากจะประกอบอาชีพนั้น ๆ ซึ่งความฝันของเด็กวัยนี้ได้รับอิทธิพลมาจากตัวแบบในสังคม ครอบครัว และสื่อมวลชน โดยเด็กจะประทับใจในเครื่องแบบการแต่งกาย บุคลิกภาพ ความมีเกียรติ มีชื่อเสียง เช่น อาชีพ ตำรวจ ทหาร ข้าราชการ ดารา นักร้อง นักแสดง หมอ พยาบาล ครู นักบินแอร์โฮสเตส เป็นต้น โดยความเพ้อฝันที่เกิดขึ้นของเด็กวัยนี้ไม่ได้

มาจากความเป็นจริงตามสภาพร่างกาย ความถนัด และความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นความรู้สึกตามอุดมคติ

2. ระยะเวลาทดลองเพื่อพิจารณาตนเอง (Tentative Period) ช่วงอายุ 11-17 ปี เป็นช่วงวัยที่เด็กมักจะเริ่มคิดพิจารณาในการทำความเข้าใจตนเอง ยอมรับและเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาตามความเป็นจริงของตนเอง และจะใช้ความพยายามลงมือกระทำ ทำการทดลองในการแก้ปัญหาหรือหาคำตอบในการตัดสินใจเพื่อเข้าสู่อาชีพ ในการตอบสนองความพึงพอใจและความต้องการของตนเอง พัฒนาการทางอาชีพของบุคคลในวัยนี้ กิन्ह์เบอร์รกและคณะได้จัดแบ่งออกเป็น 4 ขั้นย่อย คือ

2.1 ขั้นเกิดความสนใจ (Interest Stage) ช่วงอายุ 11-12 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มมีความรู้สึกว่ามี ความสนใจต่อบางสิ่งบางอย่างมากกว่าสิ่งอื่น

2.2 ทานความสามารถ (Capacity Stage) ช่วงอายุ 13-14 ปี ในขั้นนี้เด็กจะเกิดความตระหนักถึงความสามารถที่แท้จริงของตนเองในการทำงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ

2.3 ขั้นของค่านิยม (Value Stage) ช่วงอายุ 14-16 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเข้าใจถึงค่านิยมของตนเอง และค่านิยมของสังคม เช่น รายได้ ชื่อเสียง เกียรติยศ ความมั่นคงในงานที่จะเข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2.4 ขั้นของการเปลี่ยนแปลง (Transition Stage) ช่วงอายุ 16-17 ปี เป็นขั้นที่เด็กมีความเข้าใจตัวเองดีพอสมควร คือรู้ว่าตัวเองต้องการอะไร อยากทำอะไร และสามารถที่จะทำอะไรได้บ้างทำให้เกิดความตระหนักถึงบทบาทของตนเองต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่ยังคงขาดความรอบคอบในการตัดสินใจถึงความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพที่ตนเลือก

3. ระยะเวลาเลือกอาชีพตามความเป็นจริง (Realistic Period) ช่วงอายุ 18-21 ปี หรือจากวัยรุ่นตอนปลายเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น พัฒนาการในวัยนี้มีความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมากขึ้น พัฒนาการเรื่องอาชีพของคนในวัยนี้ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

3.1 ขั้นการสำรวจอาชีพ (Exploration Stage) ระยะเวลาที่บุคคลสำรวจอาชีพต่าง ๆ เพื่อพิจารณาให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง และจะเลือกเรียนทำ กิจกรรม ตลอดจนทดลองปฏิบัติเพื่อหาประสบการณ์ที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

3.2 ขั้นการทำให้เกิดความกระจ่างแจ้ง (Crystallization Stage) หลังจากผ่านขั้นตอนการสำรวจ การพิจารณาและทดลองลงมือปฏิบัติแล้ว จะเกิดการตกผลึกทางความคิด และนำไปสู่การตัดสินใจที่จะเลือกและยึดอาชีพในอนาคต

3.3 ขั้นการเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง (Specification Stage) เป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการเลือกอาชีพ โดยบุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงเพียงอย่างเดียว และเริ่มลงมือปฏิบัติงานอาชีพอย่างถาวร

การประยุกต์ทฤษฎีของกินซ์เบิร์กในโรงเรียน (จิตตินันท์ บุญสถิตกุล, 2564, หน้า 91)

การเสริมทักษะอาชีพในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้รับการฝึกทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ การดำเนินการต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษาเพื่อระดมความคิด และประสบการณ์มาใช้ในการกำหนดหลักสูตรและพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม มีความสอดคล้องเหมาะสมกับความถนัดของนักเรียน ความพร้อมของสถานศึกษา ความต้องการของตลาดแรงงาน แนวโน้มลักษณะงานในอนาคต และการพิจารณาเลือกจัดเสริมทักษะอาชีพในหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากการเตรียมพร้อมเข้าสู่อาชีพในสถานการณ์ของโลกปัจจุบัน และอนาคตมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องเริ่มกระบวนการเตรียมพร้อมอย่างรวดเร็วและพัฒนาให้สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก ที่ในแต่ละวันนักเรียนจะมีรูปแบบการเลือกอาชีพที่ต่างกันไป การเข้าใจและเตรียมกิจกรรมให้สอดคล้องกับขั้นต่าง ๆ ตามพัฒนาการทางด้านอาชีพ

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของไทด์แมนและโอฮารา (Tiedman and O'Hara's Theory of Vocational Development)

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของไทด์แมนและโอฮารา (Tiedman and O'Hara's Theory of Vocational Development) (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2558, หน้า 61-62) มีรายละเอียด ดังนี้

เดวิด วี ไทด์แมน และโรเบิร์ต พี โอฮารา (O'Hara & Tiedman, 1959) ได้เผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการพัฒนาอาชีพของเขาครั้งแรกลงในวารสารจิตวิทยาการให้คำปรึกษา (Journal of Counseling Psychology) ในปี ค.ศ. 1959 ซึ่งในการสร้างทฤษฎีการพัฒนาอาชีพของเขาขึ้นมาได้ อาศัยทฤษฎีพัฒนาบุคลิกภาพของอีริคสัน (Erikson's Theory of Personality Development) ทฤษฎีการเลือกอาชีพของกินซ์เบิร์กและคณะ และทฤษฎีการเลือกอาชีพของซูเปออร์เป็นพื้นฐาน จึงทำให้ทฤษฎีของเขาเป็นทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพที่เป็นทั้งด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวในอาชีพของบุคคล

ไทด์แมนและโอฮารา ได้อธิบายสาระสำคัญในทฤษฎีของเขาว่า พัฒนาการอาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการสร้างเอกลักษณ์ทางอาชีพ เมื่อบุคคลต้องเผชิญกับการทำงาน

ซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการก่อตัวเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อให้ตนเองสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้ การสร้างเอกลักษณ์ของตนเองถือว่าเป็นปรากฏการณ์ทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา ตามแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพของอิริคสันที่กล่าวว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพเกิดจากการที่บุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนาเป็น 8 ขั้นตอน ดังนั้น ไทด์แมน และโอสทราจึงนำมาอธิบายทฤษฎีของเขาว่าพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลมีการพัฒนาเป็นระยะ และแต่ละระยะของการพัฒนาจะมีการปรับตัวและอาจจะต้องปรับตัวหลายครั้ง เมื่อต้องเปลี่ยนงานใหม่ ดังนั้น ตลอดชีวิตของคนเราจึงต้องปรับตัวเมื่อมีงานใหม่อยู่เสมอ โดยเขาได้แบ่งระยะของการพัฒนาออกเป็น 2 ระยะใหญ่ ในแต่ละระยะได้แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยของการพัฒนาดังนี้

1. ระยะเตรียมเลือกอาชีพหรือระยะของการคาดการณ์ล่วงหน้า (Period of Anticipation or Preoccupation) ระยะนี้แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย 4 ขั้น คือ

1.1 ขั้นสำรวจ (Exploration Stage) ขั้นนี้จะทำการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประเมินตนเองในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ลักษณะสาขาวิชาและลักษณะอาชีพ และการประเมินความเป็นไปได้ของการประกอบอาชีพ

1.2 ขั้นก่อตัวความคิด (Crystallization Stage) ขั้นนี้สามารถนำข้อมูลในขั้นสำรวจมาใช้ในการพิจารณาร่วมกับค่านิยมและจุดหมายในชีวิตของตนเอง ประเภทของอาชีพ และทางเลือกอื่น ๆ จะชัดเจนขึ้น

1.3 ขั้นทดลองเลือกอาชีพ (Choice Stage) ขั้นนี้จะทดลองตัดสินใจในการเลือกอาชีพ การตัดสินใจเลือกอาชีพครั้งนี้จะเป็นการตัดสินใจอย่างชั่วคราวหรือถาวรนั้น อาจขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้ทราบในขั้นสำรวจและขั้นการก่อตัวความคิด

1.4 ขั้นพิจารณารายละเอียด (Clarification Stage) ขั้นนี้จะหาข้อมูลเพิ่มเติมในการขจัดความสงสัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียด มีความชัดเจนมากเพียงพอในการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างแน่นอน

2. ระยะประกอบอาชีพและการปรับตัว (Period of Implementation and Adjustment) ระยะนี้ทุกคนพร้อมและเริ่มต้นประกอบอาชีพที่ได้เลือกมาแล้ว ระยะประกอบอาชีพและการปรับตัว แบ่งเป็นขั้นตอนย่อย 3 ขั้น คือ

2.1 ขั้นเข้าสู่การศึกษาหรืออาชีพ (Induction Stage) ขั้นนี้จะเข้าศึกษาต่อในสาขาอาชีพเพื่อเตรียมตัวในการประกอบอาชีพหรือเริ่มต้นประกอบอาชีพที่ได้เลือกไว้ โดยทั่วไปจะยอมรับและปรับตัวเข้ากับแวดลอมใหม่

2.2 ขั้นปรับปรุง (Reformation Stage) ขั้นนี้ จะได้รับการยอมรับในสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา หรืออาชีพที่ได้เลือกแล้ว จะพยายามประนีประนอมกันระหว่างจุดหมายของตนเอง กับของคณะกลุ่มใหญ่ และในที่สุดจะคอยตามกลุ่ม

2.3 ขั้นความมั่นคง (Integration Stage) ขั้นนี้ จะมีความมั่นคงตลอดจน มีความสำเร็จในการศึกษาและการประกอบอาชีพ ซึ่งเห็นว่าอาชีพนั้นมีความเหมาะสมกับตนเอง

เมื่อเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจกับอาชีพที่เลือก อาจจะเริ่มกระบวนการเลือกอาชีพใหม่อีก ข้อมูลบางอย่างที่เกิดจากกระบวนการเลือกอาชีพครั้งแรกก็จะสามารถใช้ประโยชน์ในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพในครั้งต่อไป

การประยุกต์ทฤษฎีของไทด์แมนและไอฮาราในโรงเรียน (จิตตินันท์ บุญสถิตกุล, 2564, หน้า 122-124) มีดังนี้ การประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้น ไม่ได้เป็นเพียงแค่การพัฒนาตนอยู่ตลอดเวลาเพียงอย่างเดียว แต่การจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้น จะต้องมีพื้นฐานการเลือกอาชีพที่ดี รู้จักตัวเอง รู้จักอาชีพให้มากที่สุด ซึ่งมี 5 กระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนจะต้องสำรวจตนเอง ว่าตนเองมีความสนใจ ความสามารถ ความถนัดอะไรบ้าง
2. เมื่อนักเรียนรู้ว่าตนเองมีความสามารถหรือความถนัดอะไรแล้ว ขั้นต่อไปจะต้องวิเคราะห์อาชีพและสาขาที่นักเรียนต้องการศึกษา
3. เมื่อนักเรียนได้ตัวเลือกมาจำนวนหนึ่งแล้ว จะต้องนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบการตัดสินใจที่เด็ดขาดให้เหลือเพียงตัวเลือกเดียว โดยการนำเอาตัวเลือกที่ได้มาพิจารณามาเจาะลึกรายละเอียด
4. เมื่อนักเรียนได้อาชีพที่ต้องการเรียบร้อยแล้ว ต้องตัดสินใจว่าจะเลือกเรียนสาขาอะไรที่สามารถนำไปสู่อาชีพนั้นได้
5. สุดท้ายไม่ว่านักเรียนจะกำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือยังเป็นนักเรียนอยู่ก็ตาม จะต้องเปิดรับประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองเพื่อเตรียมพร้อมสู่การประกอบอาชีพในอนาคต

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพทั้ง 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปออร์ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์กและคณะ และทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของไทด์แมนและไอฮารา พบว่า วุฒิภาวะทางอาชีพมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางอาชีพของนักเรียน ที่ทำให้นักเรียนมีความพร้อมทางอาชีพในการวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ รวมไปถึงข้อมูลของโลกการทำงาน

องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ

องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ ชูเปเปอร์ (Sharf, 2013, pp. 209-210) อธิบายเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพมีองค์ประกอบ 5 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมตัวในการเลือกอาชีพ (Orientation to vocational choice) ในเรื่องการเลือกอาชีพตลอดจนการใช้ข้อมูลต่าง ๆ ในการเลือกประกอบอาชีพ
2. เรื่องของข้อมูลและการวางแผนการเลือกอาชีพ (Information and planning) ในเรื่องข้อมูลที่เจาะจงของในแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของตนเอง
3. ความคงที่ของการเลือกอาชีพ (Consistency of vocational preference) หมายถึงไม่ใช่เพียงเฉพาะเป็นความคงที่ สำหรับการเลือกอาชีพที่ต้องการของตนเองเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงไปถึงความคงที่ในเรื่องของระดับทางอาชีพและสายอาชีพงานนั้น ๆ
4. การเกิดความสนใจอาชีพ และลักษณะนิสัยของตนเอง (Crystallization of traits) และรวมไปถึง การมีทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับงาน
5. ความรอบรู้ ในเรื่องของการเลือกอาชีพ (The wisdom of vocational preference) เป็นการกล่าวถึงในเรื่องความสัมพันธ์กันระหว่างการเลือกอาชีพความสามารถของตนเอง กิจกรรมที่ชอบ และความสนใจของตนเอง

แนวคิดของชูเปเปอร์ที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ

ชูเปเปอร์ (Sharf, 2013, pp. 210-213) ชูเปเปอร์ได้ระบุนองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ ในการสร้าง แบบวัดพัฒนาการทางอาชีพ (Career Development Inventory) มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การวางแผนอาชีพ (Career Planning) บุคคลมีความคิดในการแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย กิจกรรมและความรู้สึกที่ตนรับรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ
2. การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) ความเต็มใจที่จะสำรวจหรือหาข้อมูลเป็นแนวคิดพื้นฐานสำหรับการสำรวจอาชีพ ความเต็มใจของนักเรียนเพื่อใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือและมีการตรวจสอบสภาพยนตร์ นอกจากความเต็มใจแล้ว การสำรวจอาชีพยังเกี่ยวข้องกับวิธีการ และแหล่งที่มาของข้อมูล
3. การตัดสินใจ (Decision Making) ความคิดที่นักเรียนต้องรู้จักตัดสินใจอาชีพ แนวคิดนี้เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ความรู้และความคิดในการวางแผนอาชีพ ในส่วนการตัดสินใจ สามารถตัดสินใจเรื่องอาชีพที่ดีได้ด้วยตัวเอง

4. ข้อมูลของโลกการทำงาน (World-of-Work Information) เกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาอาชีพที่สำคัญ ครอบคลุมความรู้เกี่ยวกับหน้าที่การงานในบางอาชีพที่เลือกไว้ รวมทั้งพฤติกรรมการสมัครงาน

5. ความรู้ของกลุ่มอาชีพ (Knowledge of the Preferred Occupational Group) กลุ่มอาชีพ 20 กลุ่ม ให้บุคคลเลือกโดยตัดสินใจจากความสามารถของตนเอง

บาร์ช (Barch, 2011, pp. 11-13) ได้ให้ความหมายขององค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ ดังนี้

1. การวางแผนอาชีพ (Career Planning: CP) การมีส่วนร่วมของบุคคลในการคิดเกี่ยวกับอนาคตของตัวเองเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ

2. การสำรวจอาชีพ (Career Exploration: CE) บุคคลใช้ทรัพยากรต่าง ๆ (เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือและมีการตรวจสอบภาพยนตร์) ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการวางแผนอาชีพของตัวเอง

3. การตัดสินใจ (Decision Making: DP) ความสามารถของบุคคลโดยให้หลักการมีเหตุผลในเรื่องของการตัดสินใจ อย่างมีระบบกับทางเลือกด้านการศึกษาและอาชีพที่บุคคลจะเผชิญในอนาคต ซึ่งการตัดสินใจกำลังดำเนินการอยู่

4. ข้อมูลของโลกการทำงาน (World-of-Work Information: WW) ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเฉพาะรวมถึงสายอาชีพและงานในความคาดหวังของอาชีพนั้น ๆ

5. ความรู้ของกลุ่มอาชีพ (Knowledge of the Preferred Occupational Group: PO) ขอบเขตที่บุคคลเข้าใจประเภทของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในเรื่องความสามารถ ความสนใจ ค่านิยมและลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนอาชีพในกลุ่มที่ชอบ

ไครท์ (Crites, 1973 อ้างใน นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2555) นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2555) ได้แบ่งวุฒิภาวะทางอาชีพมี 4 ด้าน คือ

1. ความคงที่ของการเลือกอาชีพ (Consistency of career choice) คือ มีความคงที่ในการเลือกอาชีพ เช่น เวลา ระดับอาชีพ และสาขาอาชีพ

2. การเอาอาชีพที่เป็นไปได้จริง (Realism of career choice) คือ เลือกอาชีพได้โดยมีความตระหนักรู้ในตนเอง สิ่งแวดล้อม ตลอดจนโอกาสในการเข้าสู่อาชีพได้จริงซึ่งสอดคล้องระหว่างความสนใจ บุคลิกภาพ ความสามารถ และระดับชั้นทางสังคม

3. ทักษะคติต่อการเลือกอาชีพ (Career choice attitudes) คือ มีแนวโน้มในการตอบสนองในองค์ประกอบเหล่านี้ คือ

3.1 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Involvement in career decision making) หมายถึง เป็นผู้ตัดสินใจเลือกอาชีพได้ด้วยตนเอง

3.2 มีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Independence in career decision making) หมายถึง เป็นผู้ตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ขึ้นอยู่กับผู้อื่น

3.3 แนวโน้มในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Orientation to career decision) หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนเข้าใจในกระบวนการก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

3.4 ประนีประนอมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Compromise in decision making) หมายถึง สามารถปรับเปลี่ยนในเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพให้มีความสอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมและสภาพความเป็นจริง อาทิเช่น ความต้องการของตลาดแรงงาน

3.5 ตัดสินใจเลือกอาชีพ (Decisiveness in career decision making) หมายถึง การใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และเกี่ยวกับโลกของอาชีพนำมาประกอบในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

4. ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Career choice competencies) คือ การเลือกอาชีพโดยตระหนักถึงองค์ประกอบดังนี้

4.1 การประเมินตนเอง (Self - appraisal) หมายถึง รู้ถึงความถนัด ความสามารถ และความสนใจ

4.2 ข้อมูลทางอาชีพ (Occupational information) หมายถึง ทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนรู้จักลักษณะของอาชีพ

4.3 การเลือกเป้าหมาย (Goal selection) หมายถึง เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

4.4 การวางแผน (Planning) หมายถึง มีความตระหนักต่ออนาคตของอาชีพในภายหน้าของตนเองและมีความสามารถในการวางแผนเข้าสู่อาชีพที่ได้เลือกแล้ว

4.5 การแก้ปัญหา (Problem solving) หมายถึง ทราบว่าควรทำอย่างไรเมื่อประสบกับปัญหาต่าง ๆ ของขั้นตอน ในเรื่องของการเลือกอาชีพ

องค์ประกอบวุฒิภาวะด้านอาชีพที่ได้กล่าวมานี้ ตามข้อเสนอของไคร์ท์ มีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ

1. กระบวนการของการเลือกอาชีพ ประกอบด้วย

1.1 ทักษะของการเลือกอาชีพ

- 1.2 ความสามารถของการเลือกอาชีพ
2. ผลลัพธ์หรือสิ่งที่เกิดจากการเลือกอาชีพ ประกอบด้วย
 - 2.1 ความคงที่ของการเลือกอาชีพ
 - 2.2 การเลือกอาชีพที่เป็นจริง

จากองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพจะประกอบไปด้วยทัศนคติและความสามารถของตนเอง แต่ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัย เลือกองค์ประกอบตามแนวคิดของซูเปอร์ และตามแบบวัดพัฒนาการทางอาชีพ ประกอบไปด้วย การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน

ตาราง 2 สรุปลองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ

องค์ประกอบ	แนวคิด / ทฤษฎี/งานวิจัย			องค์ประกอบ ที่เลือกใช้ใน งานวิจัย
	Super (1970)	Crites (1973)	Barch (2011)	
การวางแผนอาชีพ	✓	✓	✓	✓
การสำรวจอาชีพ	✓	✓	✓	✓
การตัดสินใจ	✓	✓	✓	✓
ข้อมูลโลกแห่งการทำงาน	✓	✓	✓	✓
กลุ่มข้อมูลอาชีพ	✓	✓	✓	
ความคงที่ในการเลือกอาชีพ		✓		
การเอาอาชีพที่เป็นไปได้จริง		✓		
ทัศนคติต่อการเลือกอาชีพ		✓		
ความสามารถในการเลือกอาชีพ		✓		

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนอาชีพ (Career Planning) การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) การตัดสินใจ (Decision Making) และข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information) เนื่องจากทั้ง 4 องค์ประกอบเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะใช้ในการประเมินวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายขององค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพ

สำหรับองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพในแต่ละองค์ประกอบที่ได้จากการทบทวนเอกสาร สามารถอธิบายเกี่ยวกับความหมายในมิติที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพได้ดังนี้

การวางแผนอาชีพ (Career Planning)

การวางแผนอาชีพ ชูเปเปอร์ (Sharf, 2013) ได้ให้คำนิยามว่าบุคคลมีความคิดในการแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย กิจกรรมและความรู้สึกที่ตนรับรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ส่วนบาร์ช (Barch, 2011) ให้คำนิยามว่าการวางแผนอาชีพเป็นการมีส่วนร่วมของบุคคลในการคิดเกี่ยวกับอนาคตของตนเองเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และสอดคล้องกับไครท์ (Crites, 1973) ให้คำนิยามว่าการวางแผนอาชีพการที่บุคคลตระหนักต่ออนาคตทางอาชีพในภายหน้าของตนและสามารถวางแผนเข้าสู่อาชีพที่เลือกแล้ว

การสำรวจอาชีพ (Career Exploration)

การสำรวจอาชีพ ชูเปเปอร์ (Sharf, 2013) ได้ให้คำนิยามว่าความเต็มใจที่จะสำรวจหรือหาข้อมูลเป็นแนวคิดพื้นฐานสำหรับการสำรวจอาชีพ ความเต็มใจของนักเรียนเพื่อใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือและมีการตรวจสอบภาพยนตร์ นอกจากความเต็มใจแล้ว การสำรวจอาชีพยังเกี่ยวข้องกับวิธีการ และแหล่งที่มาของข้อมูลและ

ส่วนบาร์ช (Barch, 2011) ให้คำนิยามการสำรวจอาชีพ หมายถึง บุคคลใช้ทรัพยากรต่าง ๆ (เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือและมีการตรวจสอบภาพยนตร์) ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการวางแผนอาชีพของตนเอง

การตัดสินใจ (Decision Making)

การตัดสินใจ ชูเปเปอร์ (Sharf, 2013) ได้ให้คำนิยามว่าความคิดที่นักเรียนต้องรู้จักตัดสินใจอาชีพ แนวคิดนี้เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ความรู้และความคิดในการวางแผนอาชีพ ในส่วนการตัดสินใจ สามารถตัดสินใจเรื่องอาชีพที่ดีได้ด้วยตัวเอง ส่วนบาร์ช (Barch, 2011) ให้คำนิยามการตัดสินใจว่าเป็นความสามารถของบุคคลโดยให้หลักการมีเหตุผลในเรื่องของการตัดสินใจ อย่างมีระบบกับทางเลือกด้านการศึกษาและอาชีพที่บุคคลจะเผชิญในอนาคต ซึ่งการตัดสินใจกำลังดำเนินการอยู่ และสอดคล้องกับไครท์ (Crites, 1973) ที่ให้คำนิยามการตัดสินใจเป็นการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และเกี่ยวกับโลกของงานและอาชีพมาประกอบในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information)

ข้อมูลของโลกการทำงาน ชุบเปอร์ (Sharf, 2013) ได้ให้คำนิยามว่าเกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาอาชีพที่สำคัญ ครอบคลุมความรู้เกี่ยวกับหน้าที่การงานในบางอาชีพที่เลือกไว้ รวมทั้งพฤติกรรมกรรมกรสมัครงาน ส่วนบาร์ช (Barch, 2011) ให้คำนิยามของโลกการทำงาน หมายถึงความรู้ที่เกี่ยวกับอาชีพเฉพาะรวมถึงสายอาชีพและงานในความคาดหวังของอาชีพนั้น ๆ และสอดคล้องกับไครท์ (Crites, 1973) ที่ให้คำนิยามของโลกการทำงานหมายถึงการที่บุคคลทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และรู้จักลักษณะของอาชีพ

กล่าวโดยสรุปสำหรับองค์ประกอบที่ได้จากการทบทวนเอกสารและศึกษางานวิจัย สามารถอธิบายเกี่ยวกับความหมายในมิติที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพได้ ดังนี้

1. การวางแผนอาชีพ (Career planning) หมายถึง นักเรียนสามารถแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย มีความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่สนใจ มีการศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงาน และการสมัครงาน
2. การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) หมายถึง นักเรียนเต็มใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพ มีวิธีการเก็บข้อมูล มีการศึกษาหาข้อมูลจากการใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ (พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือ สื่อสังคมออนไลน์) เพื่อใช้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ
3. การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง นักเรียนสามารถตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจ จากการทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเอง การวิเคราะห์ความสนใจ ความถนัดของตนเองการวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ และการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกอาชีพ
4. ข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information) หมายถึง นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก การเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพ

แบบทดสอบที่ใช้วัดวุฒิภาวะทางอาชีพ

จากการศึกษาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ มีนักวิชาการและนักวิจัยได้ ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้

แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ (นันทา สุรักษา, 2561, หน้า 201-202) แบบวัดพัฒนาการทางอาชีพและวุฒิภาวะถูกพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ให้คำปรึกษาในการประเมินและช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องของอาชีพ

1. แบบวัดพัฒนาการอาชีพ (The Career Development Inventory: CDI) มี 2 ฉบับ คือ แบบที่ใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับนักศึกษา มหาวิทยาลัย ซึ่งแบบประเมินมี 5 หัวข้อ คือ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ ข้อมูลเกี่ยวกับโลกของอาชีพ และความรู้เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพ การให้คะแนนจะรวมถึงการให้คะแนนพัฒนาการทางเจตคติเกี่ยวกับอาชีพ ความรู้และทักษะในเรื่องพัฒนาการทางอาชีพและทิศทางในเรื่องของอาชีพ

2. ส่วนแบบประเมินวุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity Inventory: CMI) เป็นแบบวัดทัศนคติและความสามารถที่เกี่ยวกับตัวแปรในกระบวนการเลือกอาชีพ มี 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นการวัดเจตคติ (Attitude Scale) เจตคติในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม การมีอิสระ การปรับตัว และความประณีตประนอม ส่วนที่เป็นการวัดความสามารถ ประกอบไปด้วย การรู้จักตนเอง (การประเมินตนเอง) การรู้เกี่ยวกับงาน (ข้อมูลอาชีพ) การเลือกงาน (จุดมุ่งหมายในการเลือก) การมองอนาคต (การวางแผน) และคิดว่าควรจะทำอย่างไร (วิธีการแก้ปัญหา)

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของบาร์ช (Barch, 2011, pp. 33-40) ซึ่งใช้แบบวัดพัฒนาการอาชีพ มีดังนี้

ได้ศึกษาการเปรียบเทียบพัฒนาการทางอาชีพของนักศึกษาที่เริ่มเข้าเรียน นักศึกษาฝึกงาน และนักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้วในหลักสูตรการให้คำปรึกษา โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้คือ แบบฟอร์ม Career Development Inventory College Form (CDI-CU) เป็นแบบวัดระดับการพัฒนาอาชีพของนักศึกษา แบบวัดพัฒนาอาชีพ (Career Development Inventory: CDI) เดิมได้รับการพัฒนาเพื่อใช้ในการวัดโครงสร้างที่ประกอบด้วยแนวคิดเรื่องวุฒิภาวะทางอาชีพ แบบวัดพัฒนาการอาชีพพัฒนาใช้ครั้งแรกในปี 1979 เรียกว่า CDI Form S สำหรับใช้กับนักเรียนมัธยมปลาย ในปี 1981 พัฒนาแบบวัดรูปแบบที่สอง คือ CDI-CU ได้รับการพัฒนาเพื่อใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยและผู้ใหญ่ CDI ทั้งแบบ S และแบบ CU วัดการพัฒนาอาชีพและความพร้อมของแต่ละบุคคลในการรับมือกับงานของการเลือกอาชีพ แบบวัด CDI ไม่ใช่วัดอาชีพเฉพาะ แต่เน้นที่ความพร้อมทางอาชีพในเรื่องของระดับความรู้และทัศนคติของบุคคล

CDI-CU มีจำนวน 120 ข้อ ประกอบด้วยสองส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเน้นเรื่องการปฐมนิเทศทางอาชีพ ส่วนที่สองเน้นที่ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่ต้องการ

ส่วนที่ 1 การปฐมนิเทศทางอาชีพ ประกอบด้วย 4 ด้าน

1. การวางแผนอาชีพ (Career Planning: CP)
2. การสำรวจอาชีพ (Career Exploration: CE)
3. การตัดสินใจการเลือก (Decision Making: DM)

4. ข้อมูลของโลกการทำงาน (World-of-Work Information: WW)

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่ต้องการ

ในส่วนที่ 2 ของ CDI มีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนในวัยเรียนและบุคคลที่มีอายุช่วงวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ ในขณะที่ส่วนที่ 1 อาจเหมาะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมปลาย บุคคลจะได้รับคะแนนการประเมิน 8 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การวางแผนอาชีพ (Career Planning: CP)

ด้านที่ 2 การสำรวจอาชีพ (Career Exploration: CE)

ด้านที่ 3 การตัดสินใจการเลือก (Decision Making: DM)

ด้านที่ 4 ข้อมูลของโลกการทำงาน (World-of-Work Information: WW)

ด้านที่ 5 ความรู้ของกลุ่มอาชีพที่ต้องการ (Knowledge of the Preferred Occupational Group: PO)

ด้านที่ 6 ทักษะคิดในการพัฒนาอาชีพ (Career Development Attitude: CDA) การรวมกันของ(คะแนนด้าน CP และ ด้าน CE)

ด้านที่ 7 ความรู้ในการพัฒนาอาชีพ (Career Development Knowledge: CDK) ซึ่งก็คือการรวมกันของ(คะแนนด้าน DM และ คะแนนด้าน WW)

ด้านที่ 8 คะแนนรวมพัฒนาการทางอาชีพ (Career Orientation total: COT) ซึ่งเป็นคะแนนรวมที่รวมด้าน CP, CE, DM และ WW

ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ประกอบของโครงสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ

1. คะแนนการวางแผนอาชีพ (Career Planning: CP) ส่วนนี้ประกอบด้วย 20 ข้อ ประเมินระดับที่แต่ละคนมีส่วนร่วมในการวางแผนอาชีพ เช่นงานที่มุ่งเน้นเฉพาะบุคคลไปสู่อาชีพ CDI เพื่อระบุระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และวางแผนสำหรับอาชีพของตน คะแนนต่ำแสดงว่าอาจยังไม่จริงจังและไม่เป็นระบบในการเลือกอาชีพ คะแนนสูงแสดงถึงความตระหนักที่เหมาะสม ความหวังใจ และการมีส่วนร่วมในการเตรียมการตัดสินใจด้านการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนวางแผนอาชีพ

2. คะแนนการสำรวจอาชีพ (Career Exploration: CE) ประกอบด้วย 20 ข้อ และวัดคุณภาพของงานที่แต่ละคนมีส่วนร่วมเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพเฉพาะ เช่น การพูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญ หรือการอ่านวรรณกรรมเกี่ยวกับอาชีพเฉพาะ หรือได้แหล่งข้อมูลเฉพาะ เช่น เพื่อน หนังสือผู้เชี่ยวชาญ หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ สำหรับข้อมูลหรือความช่วยเหลือในการวางแผนการทำงานหรือการศึกษาต่อ จากนั้นจึงให้คะแนนว่าแหล่งข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพอย่างไร

คะแนนต่ำอาจบ่งชี้ว่าอาจยังไม่ได้เริ่มใช้แหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพในการสำรวจโอกาสในการทำงาน ในขณะที่คะแนนสูงอาจบ่งชี้ว่าได้เรียนรู้กลวิธีที่มีประสิทธิภาพในการแสวงหาข้อมูลและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับโอกาสทางอาชีพ

3. คะแนนการตัดสินใจ (Decision Making: DM) ประกอบด้วย 20 ข้อ วัดความสามารถในการใช้ความรู้และทักษะเพื่อให้เกิดความเข้าใจเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งที่อาจเกี่ยวข้องกับอาชีพเฉพาะและตัดสินใจ การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกทางการศึกษาและอาชีพศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโอกาสในการทำงานตลอดจนทักษะในการประยุกต์ใช้หลักการอย่างเป็นระบบในการตัดสินใจทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์อาชีพในปัจจุบันและอนาคต คะแนนต่ำบ่งชี้ว่าแต่ละคนมีทักษะการตัดสินใจไม่ดี คะแนนสูงอาจบ่งบอกว่าบุคคลสามารถตัดสินใจได้ตรงกับความสนใจและความสามารถกับความต้องการของอาชีพที่ต้องการ

4. คะแนนข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work: WW) ประกอบด้วย 20 ข้อ ซึ่งประเมินความรู้เกี่ยวกับหน้าที่และความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับงานจริงที่บุคคลต้องการ คะแนนต่ำอาจบ่งชี้ว่าบุคคลต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาขาอาชีพและงานพัฒนาอาชีพก่อนตัดสินใจการเลือกอาชีพ คะแนนสูงอาจบ่งชี้ว่าบุคคลมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอในการแสวงหาข้อมูล เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาและโอกาสทางอาชีพและการเลือกอาชีพ

5. คะแนนทัศนคติในการพัฒนาอาชีพ (Career Development Attitude: CDA) เกิดจากการรวมในด้าน CE และ CP ทัศนคติในการพัฒนาอาชีพเกี่ยวข้องกับมุมมองทั่วไปของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเลือก ความชอบ และการตัดสินใจในกระบวนการวางแผนอาชีพและการสำรวจ การวางแผนอาชีพและทัศนคติทางอาชีพจากการสำรวจเป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพราะกิจกรรมเหล่านี้ช่วยบุคคลพัฒนาในเรื่องของความตระหนักในหน้าที่และความคาดหวังผลประโยชน์ทางอาชีพ คะแนน CDA ที่ต่ำกว่าอาจบ่งชี้ว่าบุคคลควรเพิ่มความตระหนักตนเองเกี่ยวกับความชอบในอาชีพและพยายามทำความเข้าใจอาชีพ

6. คะแนนความรู้ด้านการพัฒนาอาชีพ (Career Development Knowledge: CDK) ในด้าน DM และ WW เกี่ยวข้องกับความสามารถในอาชีพและความสามารถของแต่ละบุคคลในการประยุกต์ใช้ทัศนคติและความรู้ในการตัดสินใจด้านอาชีพ คะแนนต่ำในอาจบ่งชี้ว่าบุคคลควรใช้เวลาในการสำรวจมากขึ้นที่มีความเป็นจริงของอาชีพที่ต้องการ เช่น หน้าที่การงาน ข้อกำหนดรางวัล และผลประโยชน์ของงาน ตลอดจนการพัฒนาทักษะการตัดสินใจของตนเอง

7. คะแนนรวมของการปฐมนิเทศอาชีพ (Career Orientation total: COT) เกิดจากการรวมด้าน CP, CE, DM และ WW เข้าด้วยกัน จะมีการสร้างการวัดทัศนคติและความรู้ที่นำเชื่อถือยิ่งขึ้น COT ระบุระดับความพร้อมในการเลือกอาชีพ เมื่อคะแนนสูงในระดับย่อย CP, CE,

DM และ WW บุคคลมักจะมีทัศนคติและความรู้เพื่อตัดสินใจด้านอาชีพที่มีความสามารถซึ่งอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วนและการตรวจสอบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยด้านที่ 5 คือ Knowledge of Preferred Occupational Group (PO) ด้าน PO พยายามที่จะวัดขอบเขตที่บุคคลเข้าใจ ประเภทของหน้าที่ ความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม และลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาอาชีพในกลุ่มที่ต้องการ PO แต่แต่ละคนจะเลือกกลุ่มอาชีพที่ต้องการก่อนแล้วจึงตอบคำถามแบบเลือกตอบ 40 ข้อ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชีพเฉพาะนั้น ยิ่งมีความรู้และความเข้าใจที่บุคคลมีเพื่อเลือกอาชีพเฉพาะ ยิ่งมีวุฒิภาวะในอาชีพการงานมากขึ้น คะแนนสูงบ่งชี้ว่าบุคคลพร้อมที่จะทำการเลือกที่ชัดเจนและแน่นอนเกี่ยวกับสาขาอาชีพ คะแนน PO ต่ำแสดงว่าบุคคลนั้นจำเป็นต้องสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ต้องการ

จากข้อมูลดังกล่าวนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาแบบวัดพัฒนาการอาชีพ (Career Development Inventory: CDI) ตามองค์ประกอบของแนวคิดของซูเปอร์ ประกอบด้วย การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน ผู้วิจัยขอสรุปดังนี้

ตาราง 3 สรุปแบบวัดพัฒนาอาชีพ (Career Development Inventory: CDI)

ส่วน	องค์ประกอบ	การประเมิน
ส่วนที่ 1 การปฐมนิเทศ ทางอาชีพ	1. การวางแผนอาชีพ (Career Planning: CP)	ด้านที่ 1 การวางแผนอาชีพ (Career Planning: CP)
	2. การสำรวจอาชีพ (Career Exploration: CE)	ด้านที่ 2 การสำรวจอาชีพ (Career Exploration: CE)
	3. การตัดสินใจการเลือก (Decision Making: DM)	ด้านที่ 3 การตัดสินใจการเลือก (Decision Making: DM)
	4. โลกแห่งการทำงาน (World-of-Work Information: WW)	ด้านที่ 4 โลกแห่งการทำงาน (World-of-Work Information: WW)
ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับ กลุ่มอาชีพที่ ต้องการ	5. กลุ่มข้อมูลอาชีพ (Knowledge of Preferred Occupational Group: PO)	ด้านที่ 5 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่ต้องการ (Knowledge of the Preferred Occupational Group: PO)
		ด้านที่ 6 ทัศนคติในการพัฒนาอาชีพ (Career Development Attitude: CDA) การรวมกันของ (คะแนนด้าน CP และ ด้าน CE)
		ด้านที่ 7 ความรู้ในการพัฒนาอาชีพ (Career Development Knowledge: CDK) ซึ่งก็คือ การรวมกันของ (คะแนนด้าน DM และ คะแนนด้าน WW)
		ด้านที่ 8 คะแนนรวมพัฒนาการทางอาชีพ (Career Orientation total: COT) ซึ่งเป็นคะแนนรวมที่รวมด้าน CP, CE, DM และ WW

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ พบว่า มีผู้ศึกษาเกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ ดังนี้

พัชรา วรแสง (2546) ได้ศึกษาเรื่องวุฒิภาวะทางอาชีพและการพัฒนวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 373 คน กลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน ผลการศึกษาพบว่า เพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะมีวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน และนักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้นหลังจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มทางอาชีพตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์ และนักเรียนกลุ่มทดลอง มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

นฤมล ตั้งประพตติดี (2553) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพด้านเจตคติของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีวุฒิภาวะทางอาชีพในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านพบว่า นักเรียนหญิงมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพมากกว่านักเรียนชาย ส่วนนักเรียนชายมีความพอใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพมากกว่านักเรียนหญิง ($p < 0.05$) 2) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีวุฒิภาวะทางอาชีพ สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพ และด้านความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ แตกต่างกัน ($p < 0.05$) 3) นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพด้านเจตคติแล้วมีวุฒิภาวะทางอาชีพในภาพรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($p < 0.05$) 4) นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ในภาพรวมและรายด้านสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

ไพบุญย์ บุญล้อม และวรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ (2555) ได้ศึกษาผลการพัฒนวุฒิภาวะทางอาชีพด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม โดยกลุ่มทดลองเป็นนิสิตปีที่ 4 จำนวน 21 คน ดำเนินการเก็บข้อมูล 3 ระยะ คือ ระยะก่อน ระยะหลัง การปรึกษา และระยะติดตามผล เครื่องมือที่ใช้คือแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพของ จอห์น โอ ไคร์ท์ 2 ชุด คือ แบบวัดเจตคติในการเลือกอาชีพและแบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพ และโปรแกรมการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่านิสิต

มีการพัฒนาคุณภาพะทางอาชีพด้านเจตคติ และด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ ระยะติดตามผลสูงขึ้นและสูงกว่าก่อนการศึกษา แต่ในระยะก่อนและหลังการศึกษามีคุณภาพะทางอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลอบ สมใจ (2556) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามด้านสัมพันธกับคุณภาพะทางอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์กับคุณภาพะทางอาชีพทั้งสององค์ประกอบแตกต่างกัน ดังนี้ ด้านทัศนคติทางอาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติทางอาชีพ แต่เพศ ผลการเรียนอาชีพของผู้ปกครอง และแนวทางการอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางอาชีพ และพบว่าความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ คือ ผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่เพศ อาชีพของผู้ปกครอง แนวทางการอาชีพรวมไปถึงค่านิยม ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพะทางอาชีพทั้งสององค์ประกอบนั้นแตกต่างกัน

ชลลดา พันธุ์เนตร (2561, หน้า 143-144) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามทฤษฎีของแฟรงค์ พาลันส์ กับทฤษฎีของเกอแลตที่มีต่อความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีระดับคุณภาพะทางอาชีพด้านเจตคติแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมวิไล จำนวนทั้งหมด 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวอาชีพ แบบวัดความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และแบบวัดคุณภาพะทางอาชีพด้านเจตคติ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามทฤษฎีของ แฟรงค์ พาลันส์ กับทฤษฎีของเกอแลตมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่าง 2) นักเรียนที่มีระดับคุณภาพะทางอาชีพด้านเจตคติแตกต่างกัน มีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพแตกต่างกัน และ 3) วิธีการจัดโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับระดับคุณภาพะทางอาชีพด้านเจตคติไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน กับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

สุนารี จุลพันธุ์ และ มฤษฎี แก้วจินดา (2558) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมการศึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของนักศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ก่อนการทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนการตระหนักรู้ในอาชีพไม่แตกต่างกับนักศึกษากลุ่มควบคุม 2) ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มนักศึกษากลุ่มทดลองมีการตระหนักรู้ในอาชีพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มมีค่าคะแนนจากแบบสอบถามการตระหนักรู้ในอาชีพเพิ่มขึ้นมากกว่านักศึกษา ในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แพตตัน และสปูนเนอร์ (Patton et al., 2005) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงของแบบวัดพัฒนาการอาชีพแบบสั้นรูปแบบออสเตรเลียกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพของแบบวัดพัฒนาการทางอาชีพแบบสั้นรูปแบบของออสเตรเลีย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 170 คน อายุระหว่าง 19 ถึง 48 ผลการศึกษามีความน่าเชื่อถือและมีความเที่ยงตรง เป็นแบบวัดคุณภาพทางอาชีพที่ได้รับการพัฒนา เพื่อตอบสนองความต้องการของระยะเวลาในการทดสอบที่สั้นลงและปรับข้อความที่ทันสมัยเพื่อให้ได้รับข้อมูลของการพัฒนาการอาชีพของแต่ละคนในแนวทางที่ถูกต้องและแบบวัดนี้มีความสอดคล้องภายในแบบวัด และมีปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ถูกต้อง

ซาเดซี และอัลมาดี (Sadeghi & Ahmadi, 2012) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดพัฒนาการทางอาชีพแบบสั้น (จำนวน 33 ข้อ) ที่ใช้รูปแบบของออสเตรเลียกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประเทศอิหร่าน จำนวน 310 คน ผลการศึกษพบว่า มีความสอดคล้องภายใน และมีความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ดี และเป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเรื่องของการตัดสินใจในอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และแบบวัดรูปแบบสั้นนี้ สามารถเป็นตัวชี้วัดคุณภาพทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกลุ่มตะวันออกกลางได้

บาร์ค (Barch, 2011) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของพัฒนาการทางอาชีพของนักศึกษาในเมืองพิตต์สเบิร์ก ของรัฐเพนซิลเวเนีย ประเทศออสเตรเลีย ที่เรียนโปรแกรมหลักสูตรการให้คำปรึกษา ใน 3 กลุ่ม เพื่อประเมินระดับการพัฒนาอาชีพของตนเอง กลุ่มที่ 1 เป็นนักศึกษาที่เริ่มต้นเรียนในหลักสูตรโปรแกรมการให้คำปรึกษา กลุ่มที่ 2 เป็นนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานของหลักสูตรโปรแกรมการให้คำปรึกษา และกลุ่มที่ 3 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรโปรแกรมการให้คำปรึกษา เครื่องมือประเมินที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ Career Development Inventory ผลการศึกษา พบว่านักศึกษาที่อยู่ในขั้นตอนสำรวจการพัฒนาอาชีพมีแนวโน้มที่จะมีการพัฒนาอาชีพที่สูงขึ้นและพบว่านักศึกษาที่เริ่มเรียนในหลักสูตร โปรแกรมการให้คำปรึกษาอยู่ในขั้นตอนการสำรวจการพัฒนาอาชีพ นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานของหลักสูตรโปรแกรมการให้คำปรึกษาและนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรโปรแกรมการให้คำปรึกษา นักศึกษาจะเปลี่ยนเข้าสู่ระยะการก่อตั้งของ

การพัฒนาอาชีพ และพบว่า การเปลี่ยนอาชีพต่ำกว่านักศึกษาที่เริ่มต้นเรียนในหลักสูตรโปรแกรมการให้คำปรึกษา

บาบาทูน และโอซาไคน์ (Babatunde & Osakinle, 2013) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มและการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐเอคิตี ประเทศไนจีเรีย มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในระหว่างการจัดกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มและการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกึ่งทดลองเปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากจำนวนโรงเรียน 170 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง หลังจากนั้นทำการสุ่มเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่ม และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการใช้กิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มและการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน

มิกกัน โอทูออน และมบากายะ (Migunde, Othuon, & Mbagaya, 2015) ได้ศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษานักเรียนรัฐบาลมีวุฒิภาวะทางอาชีพต่ำกว่านักเรียนโรงเรียนเอกชน หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพ และนักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้น ผลการวิจัยสรุปว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ทำให้เพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพตลอดจนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

แอทลี (Atli, 2017) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพห้าปัจจัยที่เป็นตัวทำนายวุฒิภาวะทางอาชีพ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาความแข็งแกร่งของการทำนายบุคลิกภาพลักษณะตามทฤษฎีห้าปัจจัยของวุฒิภาวะทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยม จำนวน 429 คน นักเรียนหญิง 248 คน และนักเรียนชาย 181 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น “มาตรวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ” ประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมสูงสุดจากโรคประสาท การแสดงตัวตน ความเปิดกว้าง ความพอใจ และความมีสติสัมปชัญญะ เพื่อกำหนดระดับวุฒิภาวะ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรลักษณะบุคลิกภาพทั้งหมดทำนายวุฒิภาวะทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่า ควรส่งเสริมให้นักเรียนมัธยมปลายมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างและเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่าย นอกจากนี้ควรเพิ่มทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนเพื่อเพิ่มระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของตน และให้มีการเข้าถึงช่องทางทรัพยากร

เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต นิตยสาร หนังสือควรวางแผนและนำเสนอให้นักเรียน โดยเฉพาะคนเก็บตัวและบุคลิกวิตกกังวล

ลิม และ ยู (Lim & You, 2019) ได้ศึกษาผลกระทบระยะยาวจากการสนับสนุนของผู้ปกครองที่มีต่อวัยรุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพของวัยรุ่นโดยใช้ข้อมูลตามยาวสามคลื่น (Seoul Education Longitudinal Study) เพื่อตรวจสอบผลกระทบโดยตรงและผลทางอ้อมของการสนับสนุนของผู้ปกครองที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ และมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ในความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองกับวุฒิภาวะในอาชีพ และตรวจสอบตัวแปรทางเพศมีผลต่อความสัมพันธ์หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ วัยรุ่น 4,187 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในปี 2553 เป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 9 ในปี พ.ศ. 2555 ผลการศึกษา พบว่า มีผลดังนี้ ประการแรก การสนับสนุนจากผู้ปกครองมีผลกระทบต่อวุฒิภาวะทางอาชีพที่แตกต่างกัน ผ่านการเห็นคุณค่าในตนเอง ประการที่สอง ในความสัมพันธ์ระยะยาวของการสนับสนุนของผู้ปกครอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพมีพัฒนาความแตกต่างตามเพศที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าเป็นไปได้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของวัยรุ่นด้วยการช่วยเหลือที่เหมาะสมในช่วงวัยรุ่นต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ

จากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ พบว่า มีการให้ความสำคัญของการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษากลุ่ม การจัดกิจกรรมแนะแนวและมีการพัฒนาแบบวัดในต่างประเทศ สำหรับการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของต่างประเทศจะใช้แบบวัดพัฒนาการทางอาชีพ (CDI) และมีการหาคุณภาพของเครื่องมือ มีการปรับแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพให้สั้นลง และปรับข้อมูลให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

ในการศึกษาการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ผู้วิจัยได้เชื่อมโยงความรู้โดยเริ่มตั้งแต่ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม ความหมายการให้คำปรึกษาทางอาชีพ วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่ม เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม บทบาทของผู้นำกลุ่ม คุณลักษณะของผู้นำกลุ่ม ทักษะของผู้นำกลุ่ม หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม เทคนิค ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

ความหมายการให้คำปรึกษากลุ่ม

จากการศึกษาความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทรอตเซอร์ (Trotzer, 2006) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เกิดการยอมรับ การได้รับการยอมรับ มีความอบอุ่น และเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยมีการช่วยเหลือกันให้สามารถเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสมาชิกกลุ่มจะเป็นผู้ค้นหา ทำความเข้าใจ และหาวิธีในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เจษฎา อังกาบศรี (2554) ได้สรุปความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม คือ กระบวนการช่วยเหลือบุคคลเป็นกลุ่ม ที่มีปัญหาล้ำคลั่งกัน และมาปรึกษาหารือร่วมกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาที่มีความรู้ความสามารถด้านการให้คำปรึกษาเป็นผู้เอื้ออำนวยให้กลุ่มมีบรรยากาศที่อบอุ่นปลอดภัย และร่วมให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา สอดคล้องกับ สกล วรเจริญศรี (2558) การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาที่มีผู้ให้คำปรึกษา 1 คน และผู้ร่วมให้คำปรึกษาอีก 1 คน และมีผู้มาขอรับคำปรึกษา 4 ถึง 12 คน โดยผู้ให้คำปรึกษาและผู้ช่วยจะทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่ม ที่ทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวย เพื่อให้การปรึกษาแบบกลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กลุ่มกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับกาญจนา ไชยพันธ์ (2549) ได้สรุปความหมายการให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาที่มีปัญหาล้ำคลั่งกันหรือความต้องการเหมือนกัน นอกจากนี้ พัทธภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) กล่าวว่า เป็นกระบวนการเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ที่ต้องได้รับการฝึกฝนทักษะทางวิชาชีพเพื่อนำทักษะมาดำเนินการกลุ่มกับผู้ขอรับคำปรึกษาที่มีความแตกต่างและหลากหลายได้ การให้คำปรึกษากลุ่ม จะสามารถช่วยเหลือบุคคลให้เผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถค้นพบ ตลอดจนทำความเข้าใจ และสามารถส่งเสริมแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ได้นั้นได้ นอกจากนี้ ภมรพรรณ ยูระยาตร์ (2564) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่ม หมายถึง กระบวนการกลุ่มที่สมาชิกกลุ่มมาพบปะกันด้วยบรรยากาศของความอบอุ่น การยอมรับ การไว้วางใจกัน โดยผู้นำกลุ่มเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้มีโอกาสสำรวจตนเอง แสดงความรู้สึกและแสดงความคิดเห็น กล้าเผชิญความจริง ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ด้วยการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติตามเป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม และจุดประสงค์เฉพาะด้านเกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ รวมทั้งมุ่งเน้นให้สมาชิกกลุ่มเกิดการจัดการปัญหาด้วยตนเองอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

จากความหมายการให้คำปรึกษากลุ่มดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่ม หมายถึง เป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันหรือมีความต้องการเหมือนกัน โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกได้มีโอกาสสำรวจตนเอง แสดงความรู้สึกและแสดงความคิดเห็น กล่าวเผชิญความจริง ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น จริงใจ ให้การยอมรับ มีความไว้วางใจกันและเข้าใจซึ่งกันและกัน

ความหมายการให้คำปรึกษาทางอาชีพ

จากการศึกษาความหมายของการให้คำปรึกษาทางอาชีพ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

คอลลิสันและการฟิลด์ (Collison & Garfield, 2007, pp. 7-8) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาทางอาชีพถือว่าเป็นวิชาชีพทั้งโรงเรียน มหาวิทยาลัย หน่วยงานของรัฐและเอกชน ศูนย์สุขภาพ องค์กรต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือด้านการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่รุนแรงและไม่รุนแรง สอดคล้องกับ ซูเปอร์ (Super, 1975, p. 191-192 อ้างใน ลออ สมใจ, 2556) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาทางอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้พัฒนาการเข้าใจตนเองและการยอมรับรวมถึงการบูรณาการบุคลิกลักษณะของตนเองกับบทบาทในโลกของอาชีพ และเป็นการทดสอบตัวตนของตัวเองกับสภาพความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อมภายนอก เพื่อเป็นการสร้างความพึงพอใจกับตนเองและสังคม ซึ่ง พัชรา วรแสง (2546, หน้า 11) ให้ความหมาย การให้คำปรึกษาทางอาชีพ หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลซึ่งมาขอรับคำปรึกษาให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สิ่งแวดล้อม และสามารถปรับตัวให้เข้ากับงาน ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้เต็มที่ โดยมีผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีส่วนร่วมในกระบวนการการตัดสินใจอย่างมีความหมาย สอดคล้องกับนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2558, หน้า 123) ให้ความหมาย การให้คำปรึกษาทางอาชีพ หมายถึง กระบวนการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการที่ประสบปัญหาทางอาชีพ ได้แก่ การเลือกอาชีพ การวางแผนและการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ การปรับตัวให้เข้ากับงานและเพื่อนร่วมงาน การแสวงหาความสำเร็จและความก้าวหน้าในอาชีพ โดยผู้ให้บริการจะช่วยให้ผู้รับบริการสามารถเข้าใจถึงโลกของงานอาชีพ โอกาสในการประกอบอาชีพ การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติและคุณลักษณะของตนเองและการปรับตัวเพื่อความสุขในการทำงานและความสำเร็จในอาชีพ และเจษฎา อังกาบศรี (2554, หน้า 111) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาทางอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลทางอาชีพ โดยการมุ่งค้นหาความสอดคล้องระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อม และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในกระบวนการด้านความคิด ความรู้สึก และนำไปสู่พฤติกรรม เพื่อเข้าใจโลกของอาชีพและบริบทต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชีพ นอกจากนี้

ชูชัย สมितिไกร (2558, หน้า 387) ได้ให้ความหมาย การให้คำปรึกษาทางอาชีพ คือ การช่วยเหลือบุคคลในการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และค้นหาวิธีการที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าในอาชีพ

จากความหมายการให้คำปรึกษาทางอาชีพดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาทางอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลทางอาชีพที่มีความต้องการที่จะแก้ปัญหาด้านอาชีพที่ตรงกันมาหารือร่วมกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้เข้ารับคำปรึกษาได้สำรวจตนเอง พิจารณาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงตนเอง

จากความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มและการให้คำปรึกษาทางอาชีพสามารถสรุปความหมายของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม หมายถึง กระบวนการในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน

วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพ

วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพ มีดังนี้

ซังเกอร์ Zunker (2006, p. 14) ได้อธิบายเรื่องของพัฒนาการของการให้คำปรึกษาทางอาชีพ มีวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ดังนี้

1. เพื่อให้มีความสมดุลในบทบาทของชีวิต
2. เพื่อเตรียมพื้นฐานความรู้ และทักษะต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพให้กับบุคคล และสามารถนำไปใช้กับความต้องการของตนเองในปัจจุบันและในอนาคต เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ
3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถประเมินและตรวจสอบพัฒนาการด้านอาชีพแต่ละช่วงชีวิตของบุคคลได้

ข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่ม

ข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่ม มีดังนี้

Trotzer (2006, pp. 28-35) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มมีข้อดี ดังนี้

1. ความปลอดภัยในกลุ่ม (Safe Factor in Group) สมาชิกกลุ่มที่เข้ามาในกลุ่มทุกคนมีความต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งความรู้สึกครั้งแรกของการเข้ากลุ่มสมาชิกกลุ่มต้องรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งกลุ่มเป็นการรวมตัวของสมาชิกกลุ่มที่มีความต้องการความช่วยเหลือดังนั้นซึ่งสมาชิกกลุ่มแต่ละคนไม่โดดเดี่ยวหากความสัมพันธ์ภายในกลุ่มพัฒนาขึ้นมีการดูแลกันอย่างใกล้ชิดก็จะทำให้การเข้ากลุ่มครั้งต่อไปของสมาชิกกลุ่มมีความราบรื่น มีความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ให้การยอมรับมากขึ้นส่งผลให้สมาชิกกลุ่มสามารถเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคได้อย่าง

ปลอดภัยจึงสรุปได้ว่าความรู้สึกที่ปลอดภัยในการเข้ากลุ่มจึงมีความสำคัญและมีอิทธิพลในการแก้ไขปัญหาได้

2. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Safe of Belonging) การดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มผู้นำกลุ่มต้องชี้แจงให้สมาชิกกลุ่มทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับ การดำเนินการ ที่จะเกิดขึ้น และถ้าหากสมาชิกกลุ่มไม่ใส่ใจ หรือเพิกเฉยต่อการดำเนินกลุ่มอาจจะทำให้กระบวนการกลุ่มขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นควรให้สมาชิกกลุ่มได้รับการยอมรับ ได้รับ และมีความเข้าใจตลอดจนการมีส่วนร่วมกันภายในในกลุ่มทำให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนจะเริ่มมีบทบาท และมีความสำคัญตลอดจนการมีคุณค่าและมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นที่ต้องการของกลุ่มและกลุ่มก็ต้องการตนเองในการรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญที่สำคัญมากเพราะกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีเอกลักษณ์ของตนเองและมีความสำคัญตลอดจนมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของกลุ่มซึ่งความสัมพันธ์นี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มตลอดจนมีความต้องการที่จะแก้ไขและปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

3. ค่านิยมทางสังคมของการให้คำปรึกษากลุ่ม (Social Value of Group Counseling) การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นการช่วยเหลือให้สามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้บรรยากาศของกลุ่มจะเป็นตัวแทนของสังคมจำลองที่ถูกสร้างขึ้นมาให้คล้ายคลึงกับสังคมจริงสมาชิกกลุ่มแต่ละคนเป็นตัวแทนของสังคมที่มีความแตกต่างกันจึงทำให้เกิดการเรียนรู้และได้รับประโยชน์จากความแตกต่างกันนี้ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้และค้นพบประสบการณ์ที่ต่างกักลุ่มจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสัมพันธ์เนื่องจากกลุ่มเปรียบเสมือนห้องทดลองทางสังคมและกลุ่มเปรียบเสมือนสนามฝึกฝนสมาชิกกลุ่มมีโอกาสฝึกฝนพฤติกรรมและเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาซึ่งการฝึกฝนและสถานการณ์จำลองนั้นทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความมั่นใจในตนเองเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นภายนอกกลุ่ม

4. พลังของกลุ่ม (Group as Power) การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นการนำเอาพลังกลุ่มของเพื่อนเข้ามาใช้ในการช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาของตนเองซึ่งจะทำให้บุคคลรู้ว่าเขาต้องการทำอะไรหรือควรทำอย่างไรกับตนเองแต่จะไม่แสดงพฤติกรรมนั้นจนกว่าจะรู้สึกว่าได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ ภายในกลุ่ม และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และพลังของกลุ่มจะแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติและส่วนใหญ่จะมีอิทธิพลกับสมาชิกกลุ่มแต่ละคนในลักษณะของการทำตามกลุ่มการแสวงหาเอกลักษณ์ การให้รางวัล และการลงโทษ ตลอดจนการควบคุมทางสังคม เป็นกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนดำเนินชีวิตได้อย่างน่าพึงพอใจมากขึ้นและแสดงพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

5. เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือ (Helping and Being helped) การให้คำปรึกษากลุ่มได้สร้างบรรยากาศให้สมาชิกกลุ่มมีโอกาสทั้งการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและเป็นผู้ได้รับความช่วยเหลือโดยผู้ให้คำปรึกษาหรือผู้นำกลุ่มไม่ได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งจะเป็นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งทำให้ผู้รับคำปรึกษาหรือสมาชิกกลุ่มเกิดความยอมรับนับถือตนเองและเห็นคุณค่าในตนเองที่ได้ช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ แก้ไขปัญหา

6. พลวัตกลุ่มทำให้สมาชิกกลุ่มปรับปรุงตนเองให้เหมาะสม (Self-correcting Group Dynamic) การให้คำปรึกษากลุ่มทำให้สมาชิกกลุ่มได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงตนเองรวมทั้งตรวจสอบตนเองซึ่งเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นภายในในกลุ่มแต่ความเปลี่ยนแปลงนี้ก็ไม่ได้เกิดขึ้นเสมอไป ดังนั้นสมาชิกกลุ่มบางคนอาจเกิดความเครียดความกดดันรวมทั้งการรู้สึกว่าถูกบังคับให้ออกจากกลุ่มหากตนเองไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นจากเหตุการณ์นี้กลุ่มจะต้องร่วมมือกันเพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินต่อไป ซึ่งอาจใช้อารมณ์ขันเพื่อลดความเครียดสมาชิกกลุ่มจะเกิดการเรียนรู้ว่าตนเองควรปรับปรุงตนเองอย่างไรเพื่อให้อยู่ในกลุ่มได้และสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ อยู่ต่อไป

7. ปัจจัยของการบำบัดรักษาภายในกลุ่ม (Curative Factor in Group)

Yalom (2005) ได้นิยามปัจจัยเชิงบำบัดในกลุ่มที่มีผลต่อกระบวนการกลุ่มจากการให้คำปรึกษาและการบำบัดกลุ่มบนพื้นฐานการศึกษาวิจัยและได้ข้อสรุปว่าปัจจัยเชิงบำบัดเป็นองค์ประกอบสำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มประสบความสำเร็จมี ดังนี้

7.1 ความเสียสละ (Altruism) เป็นกระบวนการที่สมาชิกแต่ละคนได้ให้ความช่วยเหลือสมาชิกคนอื่นที่อยู่ในกลุ่ม

7.2 ความกลมเกลียว (Cohesion) ของสมาชิก กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม ทำให้สมาชิกจะมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของตนเองภายในกลุ่มได้ ซึ่งจะทำให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจตลอดจนสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

7.3 การระบายความรู้สึก (Catharsis) กระบวนการกลุ่มทำให้สมาชิกกล้าที่จะระบายอารมณ์และความรู้สึกของตนเองภายในกลุ่มได้ ซึ่งจะทำให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจและสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

7.4 ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง (Insight) กระบวนการกลุ่มทำให้สมาชิกรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม

7.5 เรียนรู้ลักษณะระหว่างบุคคลจากภายในกลุ่ม (Interpersonal learning-input) สมาชิกกลุ่มได้รับการยอมรับตลอดจนการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากสมาชิกกลุ่ม

7.6 เรียนรู้ลักษณะของบุคคลจากภายนอกกลุ่ม (Interpersonal learning-output) สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจและสามารถใช้ทักษะที่เกิดขึ้นในกลุ่มไปใช้ภายนอกกลุ่มโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

7.7 การแนะแนว (Guidance) สมาชิกกลุ่มได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการปรับปรุงตนเอง

7.8 การเสวนอบทบาทของครอบครัว (Family Reenactment) ประสบการณ์จากการเรียนรู้และเข้าใจในกลุ่มจะเป็นประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกับครอบครัวของตนเอง

7.9 การค่อย ๆ เกิดความหวัง (Instillation of Hope) สมาชิกกลุ่มได้รับกำลังใจ จากการสังเกตเห็นสมาชิกกลุ่มคนอื่นได้แก้ไขปัญหาของตนเองได้จึงทำให้สมาชิกเกิดความหวังในการแก้ไขปัญหาของตนเอง

7.10 ความเป็นสากล (Universality) สมาชิกกลุ่มมีความตระหนักว่าตนเองก็เป็นคนคนหนึ่งก็ไม่ได้แตกต่างจากคนอื่น ดังนั้นไม่ใช่ตนเองเท่านั้นที่จะมีปัญหาสมาชิกคนอื่นในกลุ่มก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน

7.11 การเลียนแบบ (Identification) สมาชิกกลุ่มมีแบบอย่างของตนเองหลังจากการดูแบบอย่างของสมาชิกกลุ่มคนอื่นหรือจากผู้ให้คำปรึกษา

7.12 ปัจจัยการมีชีวิตรอยู่ (Existential Factors) สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของความจริงที่เกิดความเจ็บปวดในชีวิตของตนเองปัจจัยเหล่านี้มักจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นเป็นลำดับแม้ว่าสมาชิกกลุ่มจะมีความผูกพันระหว่างกันและกันแต่สมาชิกกลุ่มก็ยังมีเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย โดยการให้กลุ่มเป็นที่ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ

8. การบำบัดแบบเป็นผู้เฝ้าดู (Spectator therapy) การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นการสร้างคุณลักษณะทางสังคมที่เรียกว่าการบำบัดแบบเป็นผู้เฝ้าดู คือ สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสเห็นสมาชิกกลุ่มบางคนมักจะพูดคุยเกี่ยวกับตนเองในปัญหาที่คล้ายคลึงกับปัญหาของตนเองและเฝ้าดูว่าสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ที่จะปฏิบัติต่อสมาชิกกลุ่มคนนั้นอย่างไร นสมาชิกกลุ่มจะได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์จากกลุ่มเพื่อการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคของตนเอง

9. การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้เกิดความงอกงาม (Feedback for Growth) เป็นการสื่อสารกันภายในกลุ่มของการให้คำปรึกษามีลักษณะพิเศษโดยสมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีโอกาสที่จะให้และได้รับการให้ข้อมูลย้อนกลับที่หลากหลาย ในขณะที่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลผู้รับคำปรึกษาได้รับการให้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้บำบัดเพียงคนเดียวที่เข้าใจสนับสนุนช่วยเหลือและ

เชี่ยวชาญด้านการให้ความช่วยเหลือแต่การให้คำปรึกษากลุ่มได้รับการให้ข้อมูลย้อนกลับที่หลากหลายจากทั้งผู้บำบัดและเพื่อนสมาชิกในกลุ่มซึ่งสมาชิกกลุ่มที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ความรู้สึกของตนเองและปัญหาของตนเองทำให้สมาชิกกลุ่มคนนั้นเกิดความตระหนักรู้ถึงความล้มเหลวของพฤติกรรมตนเองในแง่มุมอื่น ๆ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตนเองชัดเจนมากยิ่งขึ้นยังได้รับข้อมูลเกี่ยวกับตนเองมากก็จะช่วยให้มีพื้นฐานที่มั่นคงในเรื่องการตัดสินใจที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

10. กระบวนการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personalizing the Learning Process)

กระบวนการกลุ่มส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติดังนั้นการให้คำปรึกษากลุ่มจะเป็นประโยชน์ในสถาบันทางการศึกษาเพราะว่าจะสร้างกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลเพราะสมาชิกกลุ่มสามารถอภิปรายปัญหาเฉพาะตลอดจนปัญหาทั่วไปสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในพลวัตของกลุ่มทำให้รู้ถึงรายละเอียดของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน สมาชิกกลุ่มต้องรับผิดชอบต่อตนเองสามารถบูรณาการกับความรู้ที่มีอยู่รวมทั้งสมาชิกกลุ่มได้รับกำลังใจให้หาวิธีการที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตของมนุษย์ นอกจากนี้ยังเป็นทางเลือกสำหรับนักเรียน นักศึกษาที่มีปัญหาแต่ไม่กล้าที่จะไปพบกับผู้ให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล

11. การเพิ่มการติดต่อกับผู้ให้คำปรึกษา (Increasing counselor contract)

การให้คำปรึกษากลุ่มทำให้มีช่วงเวลาและการติดต่อของผู้รับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษาจะมีความหมายมากขึ้นถ้าผู้ให้คำปรึกษาสามารถใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์อย่างมีประสิทธิภาพกับผู้รับคำปรึกษา 8 คนในกลุ่ม แต่ในทางตรงกันข้ามการให้คำปรึกษารายบุคคลนั้นผู้ให้คำปรึกษาใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์กับผู้รับคำปรึกษา 1 คนทำให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนถึงประสิทธิภาพของการทำงานประหยัดค่าใช้จ่าย และเวลาของการให้คำปรึกษากลุ่มและการให้คำปรึกษารายบุคคล

ผู้วิจัยสรุปข้อดีของการให้คำปรึกษาทำให้สมาชิกกลุ่มมีความปลอดภัยในกลุ่ม ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ค่านิยมทางสังคม พลังของกลุ่ม การเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้ได้รับความช่วยเหลือ พลวัตกลุ่มทำให้สมาชิกกลุ่มปรับปรุงตนเองให้เหมาะสม ปัจจัยของการบำบัดรักษาภายในกลุ่ม การบำบัดแบบเป็นผู้เฝ้าดูการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้เกิดความงอกงาม กระบวนการเรียนรู้ส่วนบุคคล และการเพิ่มการติดต่อกับผู้ให้คำปรึกษา

เป้าหมายการให้คำปรึกษากลุ่ม

เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม มีดังนี้

คอเรย์ (Corey, 2016) ได้กำหนดเป้าหมายในการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้และความรู้ในตนเอง เพื่อพัฒนาความรู้สึกของตัวเอง
เอกลักษณ์เฉพาะตัว
2. เพื่อให้เห็นถึงความต้องการและปัญหาของสมาชิกกลุ่มร่วมกันและพัฒนา
ความรู้สึกต่าง ๆ ในการเชื่อมโยง
3. เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้วิธีการในการสร้างความสัมพันธ์ที่มีความหมาย
ได้อย่างใกล้ชิด
4. เพื่อช่วยสมาชิกกลุ่มในการค้นหาแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ภายในครอบครัวขยาย
และชุมชนของตนเพื่อจัดการกับข้อกังวลของพวกเขา
5. เพื่อเพิ่มการยอมรับในตนเอง ความมั่นใจในตนเอง การเคารพตนเอง และ
เพื่อให้ได้มุมมองใหม่ของตนเองและผู้อื่น
6. เพื่อเรียนรู้วิธีการในการแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ของตัวเองในทางที่ดีต่อสุขภาพ
7. เพื่อพัฒนาความห่วงใยและความเห็นอกเห็นใจในเรื่องต่อความต้องการและ
ความรู้สึกของผู้อื่น
8. เพื่อหาวิธีการอื่น ๆ ในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของการพัฒนาตามปกติ
และการแก้ไขข้อขัดแย้งบางอย่างอีกด้วย
9. เพื่อเพิ่มการควบคุมตนเอง การพึ่งพาอาศัย ตลอดจนความรับผิดชอบต่อตนเอง
และผู้อื่น
10. ให้ความสำคัญในเรื่องการตระหนักถึงทางเลือกของตนเองและการตัดสินใจ
อย่างเฉลียวฉลาด
11. เพื่อจัดทำแผนเฉพาะสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่าง
12. เพื่อเรียนรู้ทักษะในเรื่องการเข้าสังคมที่มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
13. เรียนรู้ที่จะทำทนายผู้อื่นด้วยความใส่ใจ ห่วงใย จริงใจ และตรงไปตรงมา
14. เพื่อชี้แจงค่านิยมของตนเองและการตัดสินใจว่าจะแก้ไขปัญหาหรือไม่แก้ไข
ปัญหาและอย่างไร

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป้าหมายในการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะเพิ่ม
ความตระหนักรู้และความรู้ในตนเอง เพื่อพัฒนาความรู้สึกของตัวเอง เห็นถึงความต้องการและปัญหา
ของตน รู้วิธีสร้างความสัมพันธ์ ล้วนแล้วเป็นประโยชน์ต่อผู้รับการปรึกษา

บทบาทของผู้นำกลุ่ม

บทบาทของผู้นำกลุ่ม พิชชาภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) มี 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. บทบาทการเป็นผู้ริเริ่ม (The Initiator) ผู้นำกลุ่มต้องมีบทบาทในการเป็นผู้ริเริ่ม ตั้งแต่ขั้นตอนกำหนดสมาชิก วิธีการคัดเลือก วัตถุประสงค์ของกลุ่ม ขอบเขตของการดำเนินการกลุ่ม ระยะเวลา ผลที่ได้รับจากการเข้ากลุ่ม รวมทั้งวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในกิจกรรม

2. บทบาทของการเป็นผู้วางแผน (Planner) ผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการวางรูปแบบของจำนวนสมาชิกกลุ่ม ช่วงระยะเวลาในการจัดกลุ่ม วัตถุประสงค์ของกลุ่ม การฝึก เพื่อให้กลุ่มพัฒนาการเรียนรู้ในสิ่งที่สมาชิกมีความต้องการ ผู้นำจะต้องมีการวางแผนตามหน้าที่ และบทบาท ดังต่อไปนี้

- 2.1 มีการวางแผนกลุ่มในทางสร้างสรรค์
- 2.2 มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเทคนิคต่าง ๆ
- 2.3 รู้ว่ากลุ่มกำลังดำเนินการอย่างไร

3. บทบาทของการเป็นผู้นำทาง: สร้างบรรทัดฐานของกลุ่ม (Guide: Building group norm) ระหว่างการดำเนินการกลุ่ม บทบาทของผู้นำกลุ่ม คือ การทำให้กลุ่มเป้าหมายของการเรียนรู้และการรวมกลุ่มไปในแนวทางเดียวกัน และการที่จะให้กลุ่มไปสู่เป้าหมายนั้นพฤติกรรมของผู้นำกลุ่มก็มีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างแบบแผนของกลุ่ม ผู้นำกลุ่มควรสนับสนุนให้เกิดขึ้น ดังนี้

- 3.1 สมาชิกกลุ่มควรมีการรับฟังและการยอมรับซึ่งกันและกัน
- 3.2 สมาชิกมีความรู้สึกปลอดภัยในการเข้ากลุ่ม
- 3.3 การแสดงความรู้สึกเป็นสิ่งสำคัญต่อกระบวนการกลุ่ม
- 3.4 ความรู้สึก พฤติกรรม และคำถามทั้งของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม

ควรจะได้มีการอภิปรายกันภายในกลุ่ม

- 3.5 วัตถุประสงค์ของกลุ่มจะต้องได้รับการสนับสนุน
- 3.6 สมาชิกกลุ่มได้รับการเรียนรู้จากการลงมือกระทำและวิเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้
- 3.7 การวางแผนการดำเนินการกลุ่มเป็นความพยายามร่วมกันระหว่างผู้นำกลุ่ม

และสมาชิกกลุ่ม

4. บทบาทของการเป็นผู้ประเมิน (Evaluator) ผู้นำกลุ่มจะต้องประเมินกิจกรรมที่เกิดขึ้น เพื่อค้นหาข้อบกพร่องและแนวทางในการแก้ไข

5. บทบาทของการเป็นผู้วางแผนและดำเนินการติดตามผล (Planner and conductor of follow up) จากการติดตามผลของกิจกรรมก็คือการปรับปรุงโปรแกรมการให้คำปรึกษาต่อไป ในการฝึกแต่ละครั้งจะมีภาพรวมที่เป็นประสบการณ์ภายในตัวของมันเอง

ในบางกรณีประสบการณ์ของการเข้ากลุ่มแต่ละครั้งก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกัน เช่น เน้นเรื่องการฝึกทักษะมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งมีขอบเขตเฉพาะของการวางแผนการให้คำปรึกษาและผลที่เกิดขึ้น เมื่อมีการประเมินผลขณะที่การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้สิ้นสุดลง ก็อาจจะรวมทั้งมีการติดตามผลด้วย

บทบาทของผู้นำกลุ่มประกอบไปด้วยบทบาทการเป็นผู้ริเริ่ม บทบาทของการเป็นผู้วางแผน บทบาทการเป็นผู้นำทาง บทบาทของการเป็นผู้ประเมิน และบทบาทของการเป็นผู้วางแผนและดำเนินการติดตามผล

คุณลักษณะของผู้นำกลุ่ม

คุณลักษณะของผู้นำกลุ่ม คอเรีย (Corey, 2016) มีดังต่อไปนี้

1. การอยู่กัปัจจุบัน (Presence) คือ ทางอารมณ์หมายถึงการถูกกระตุ้นด้วยความสุขและความเจ็บปวดที่ผู้อื่นประสบ หากผู้นำรับรู้และแสดงออกถึงอารมณ์ของตนเอง พวกเขาสามารถมีส่วนร่วมทางอารมณ์กับผู้อื่นมากขึ้น ความสามารถของผู้นำในการใช้ประสบการณ์เหล่านี้ทำให้พวกเขาเข้าใจได้ง่ายขึ้นและเห็นอกเห็นใจสมาชิกในกลุ่ม

2. พลังส่วนบุคคล (Personal) คือ อำนาจส่วนบุคคลเกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเองและการตระหนักรู้ถึงอิทธิพลของตนที่มีต่อผู้อื่น หากผู้นำกลุ่มไม่รู้สึถึงพลังในชีวิตของตนเอง

3. ความกล้าหาญ (Courage) คือ ผู้นำกลุ่มที่มีประสิทธิภาพจะแสดงความกล้าหาญในการปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและไม่ซ่อนอยู่เบื้องหลังบทบาทพิเศษของพวกเขาในฐานะที่ปรึกษา แสดงความกล้าหาญโดยการเสี่ยงในกลุ่มและยอมรับความผิดพลาด

4. ความพร้อมในการเผชิญหน้ากับตนเอง (Willingness to Confront) คือ งานหลักอย่างหนึ่งของผู้นำ คือ การส่งเสริมการสอบสวนตนเองในผู้รับคำปรึกษา การตระหนักรู้ในตนเองนำมาซึ่งความเต็มใจที่จะพิจารณาตนเองอย่างตรงไปตรงมา และผู้นำกลุ่มต้องแสดงให้เห็นว่าพวกเขาเต็มใจที่จะตั้งคำถามกับตัวเอง ลักษณะสำคัญนี้รวมถึงการตระหนักรู้ไม่เฉพาะความต้องการและแรงจูงใจของตนเองเท่านั้น

5. ความจริงใจและลักษณะที่เชื่อถือได้ (Sincerity and Authenticity) คือ คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของผู้นำคือความสนใจอย่างจริงจังต่อความเป็นอยู่และการเติบโตของผู้อื่น เนื่องจากความจริงใจเกี่ยวข้องกับการตรงไปตรงมา จึงอาจรวมถึงการบอกสมาชิกถึงสิ่งที่อาจได้ยินได้ยาก สำหรับหัวหน้ากลุ่ม ความห่วงใย หมายถึง การทำทนายสมาชิก เพื่อพิจารณาชีวิตบางส่วนที่

พวกเขาปฏิเสธและกีดกันพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ในกลุ่ม การให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิก ต้องการความจริงใจและความเคารพในแง่ที่ว่าผลประโยชน์สูงสุดของผู้รับคำปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

6. ความรู้สึกแห่งตน (Sense of Identity) ผู้นำกลุ่มต้องช่วยให้ผู้อื่นค้นพบว่าพวกเขาเป็นใคร ผู้นำต้องมีความรู้สึกที่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของตนเอง ซึ่งหมายถึงการรู้ว่าคุณให้คุณค่าอะไรและดำเนินชีวิตตามมาตรฐานเหล่านี้ ไม่ใช่ตามที่คนอื่นคาดหวัง หมายถึงการตระหนักถึงจุดแข็ง ข้อจำกัด ความต้องการ ความกลัว แรงจูงใจ และเป้าหมายของคุณเอง หมายถึง การรู้ว่าคุณสามารถเป็นอะไรได้ คุณต้องการอะไร

7. ความเชื่อถือในกระบวนการกลุ่มและความกระตือรือร้น (Belief in the Group Process and Enthusiasm) ความเชื่ออย่างลึกซึ้งของผู้นำในคุณค่าของกระบวนการกลุ่มมีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม ผู้ปฏิบัติงานที่เป็นผู้นำกลุ่มถูกคาดหวัง โดยไม่เชื่อว่าการช่วยเหลือแบบกลุ่มสร้างความแตกต่าง ไม่น่าจะสร้างแรงบันดาลใจให้สมาชิกกลุ่ม การขาดความกระตือรือร้นของผู้นำมักสะท้อนให้เห็นจากการที่สมาชิกขาดความตื่นตัวที่จะมาประชุมกลุ่มและสมาชิกไม่สามารถทำงานที่สำคัญได้ ผู้นำกลุ่มที่กระตือรือร้นนำมาสู่กลุ่มสามารถมีคุณภาพในการสร้างความสัมพันธ์

8. ความคิดสร้างสรรค์และแนวคิดใหม่ ๆ (Inventiveness and Creativity) ผู้นำกลุ่มที่สามารถคิดหาวิธีการใหม่ ๆ และสร้างสรรค์เป็นผู้ที่เปิดประสบการณ์ใหม่ ๆ และวิถีชีวิตค่านิยมที่แตกต่างไปจากเดิม

9. ความแข็งแกร่ง (Stamina) ควรหลีกเลี่ยงการติดอยู่กับเทคนิควิธีการและการนำเสนอตามโปรแกรม อาจจะไม่ง่ายที่จะเข้าหาแต่ละกลุ่มด้วยแนวคิดใหม่ ๆ ผู้นำที่สร้างสรรค์เปิดรับประสบการณ์ใหม่และเปิดรับโลกทัศน์ที่แตกต่างจากของพวกเขาเอง ข้อดีหลักประการหนึ่งของการทำงานเป็นกลุ่มคือมีโอกาสมากมายในการสร้างสรรค์

10. ความมุ่งมั่นในการดูแลตนเอง (Commitment to self-care) การมีชีวิตอยู่ทั้งส่วนตัวและในอาชีพไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เป็นผลจากความมุ่งมั่นในการสร้างนิสัยการคิดและการกระทำที่ส่งเสริมสุขภาพ การดูแลตนเองไม่ใช่สิ่งฟุ่มเฟือยแต่เป็นหน้าที่ตามหลักจริยธรรม และผู้นำกลุ่มจำเป็นต้องมุ่งมั่นที่จะพัฒนากลยุทธ์การดูแลตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ หัวหน้ากลุ่มไม่สามารถจัดหาให้

11. บุคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพสูง (Portrait of Highly Effective Therapists) ใน Master Therapists โดย Skovholt และ Jennings (2004) กล่าวถึงโครงการวิจัยเชิงคุณภาพของพวกเขาเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพผู้ให้คำปรึกษาที่มีชื่อเสียงและถือว่าเป็น "สิ่งที่ดีที่สุด" ในหมู่ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตที่มีประสิทธิภาพสูงซึ่งมีมิติดังต่อไปนี้:

- 11.1 แรงผลักดันสู่ความเป็นผู้เชี่ยวชาญ แต่ความรู้สึกไม่เคยมาถึง
- 11.2 ความสามารถในการเข้าสู่โลกของผู้คนอื่นอย่างลึกซึ้งโดยไม่สูญเสียความรู้สึกของตัวเอง
- 11.3 ความสามารถในการจัดหาสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทางอารมณ์ให้กับผู้รับคำปรึกษาซึ่งมีความท้าทาย
- 11.4 ความสามารถในการใช้พลังบำบัดเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นในขณะที่ยังคงความอ่อนน้อมถ่อมตน
- 11.5 การบูรณาการตัวตนส่วนตัวและความเป็นมืออาชีพด้วยขอบเขตที่ชัดเจนระหว่างแต่ละมิติ
- 11.6 ความสามารถในการให้ตัวเองกับผู้อื่นในขณะที่สามารถหล่อเลี้ยงและดูแลตัวเองได้
- 11.7 ความสามารถในการยอมรับข้อเสนอนะเกี่ยวกับตัวเองโดยไม่ทำให้ข้อเสนอนั้นนี้ไม่เสถียร

คุณลักษณะของผู้นำกลุ่ม ต้องอยู่กับปัจจุบัน พลังส่วนบุคคล มีความกล้าหาญ มีความพร้อมในการเผชิญหน้ากับตนเอง มีความจริงใจและลักษณะที่เชื่อถือได้ มีความรู้สึกแห่งตน มีความเชื่อถือในกระบวนการกลุ่มและความกระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์และแนวคิดใหม่ ๆ มีความแข็งแกร่ง มีความมุ่งมั่นในการดูแลตนเอง และมีบุคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพสูง

ทักษะของผู้นำกลุ่ม

ทักษะของผู้นำกลุ่ม คอเรย์ (Corey, 2016, p. 22 -27) มีดังต่อไปนี้

1. การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) การฟังอย่างกระตือรือร้นเกี่ยวข้องกับการให้ความสนใจอย่างเต็มที่กับผู้พูดและมีความอ่อนไหวต่อสิ่งที่กำลังสื่อสารทั้งในระดับวาจาและอวัจนภาษา ความสามารถในการได้ยินสิ่งที่สื่อสารจะดีขึ้นเมื่อความเชี่ยวชาญของคุณดีขึ้น ผู้นำหลายคนทำผิดพลาดในการจดจ่อกับเนื้อหามากเกินไป และในการทำเช่นนั้น อย่าใส่ใจมากพอกับวิธีที่สมาชิกในกลุ่มแสดงออก การเป็นหัวหน้ากลุ่มที่มีทักษะต้องอาศัยการจับสัญญาณที่ละเอียดอ่อนของสมาชิกผ่านรูปแบบการพูด ท่าทางของร่างกาย ท่าทาง คุณภาพเสียง และกิริยาท่าทาง ผู้นำกลุ่มไม่เพียงแต่ต้องฟังสมาชิกให้ดีเท่านั้น แต่ยังสำคัญที่ผู้นำจะสอนสมาชิกให้ฟังกันอย่างกระตือรือร้น

2. การทวนซ้ำ (Restating) ในความหมายหนึ่ง การพูดซ้ำ (หรือการถอดความ) เป็นการขยายการฟัง หมายถึงการเรียบเรียงสิ่งที่บางคนพูดใหม่เป็นคำต่าง ๆ เพื่อให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้นทั้งผู้พูดและกลุ่ม การเน้นย้ำศูนย์อย่างมีประสิทธิภาพในแก่นของข้อความของบุคคล ทำให้มีจุดโฟกัสที่คมชัดยิ่งขึ้นและขจัดความคลุมเครือ โดยการจับสาระสำคัญของข้อความของสมาชิกและสะท้อนกลับ ผู้นำช่วยให้บุคคลดำเนินกระบวนการสำรวจตนเองในระดับที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. การทำให้กระจ่าง (Clarifying) เป็นส่วนขยายของการฟังอย่างกระตือรือร้น เช่นกัน มันเกี่ยวข้องกับ การตอบสนองต่อแง่มุมที่สับสนและไม่ชัดเจนของข้อความโดยเน้นที่ประเด็นที่ซ่อนอยู่และช่วยให้บุคคลนั้นแยกแยะความรู้สึกที่ขัดแย้งกัน สมาชิกมักกล่าวว่าตนมีความรู้สึกสับสนหรือรู้สึกหลายอย่างพร้อมกัน การชี้แจงสามารถช่วยแยกแยะความรู้สึกเหล่านี้เพื่อให้สมาชิกมีสมาธิมากขึ้น

4. การสรุปความ (Summarizing) เป็นทักษะในการดึงองค์ประกอบที่สำคัญของการโต้ตอบกลุ่มหรือส่วนหนึ่งของเซสชันเข้าด้วยกันเรียกว่าการสรุป ความสามารถนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งเมื่อทำการเปลี่ยนจากหัวข้อหนึ่งไปอีกหัวข้อหนึ่ง แทนที่จะดำเนินการจากประเด็นหนึ่งไปยังอีกประเด็นหนึ่ง การระบุดังกล่าวสามารถเพิ่มการเรียนรู้และรักษาความต่อเนื่องได้

5. การถาม (Questioning) การตั้งคำถาม อาจเป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์มักจะใช้มากเกินไป การถามสมาชิกที่ละคำถามอาจมีผลกระทบในทางลบต่อการมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม มีปัญหาหลายประการเกี่ยวกับการใช้คำถามอย่างไม่มีประสิทธิภาพ สมาชิกรู้สึกราวกับว่าพวกเขาได้รับ "ระดับที่สาม" ผู้ถามสอบสวนข้อมูลส่วนบุคคลในขณะที่ยังคงปลอดภัยและไม่เปิดเผยตัวหลังการสอบสวน นอกจากนี้ รูปแบบคำถามระดับต่ำในส่วนของผู้นำยังเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีสำหรับสมาชิก ซึ่งในไม่ช้าก็เริ่มเลียนแบบรูปแบบการตั้งคำถามที่ไม่มีประสิทธิภาพของผู้นำเมื่อพวกเขาจัดการกับอีกฝ่าย

6. การตีความ (Interpreting) ผู้นำจะตีความเมื่อเขาหรือเธอเสนอคำอธิบายที่เป็นไปได้สำหรับความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรมของผู้เข้าร่วม โดยการเสนอสมมติฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมบางอย่าง การตีความจะช่วยให้แต่ละคนมองเห็นมุมมองและทางเลือกใหม่ ๆ ต้องการล่าม ทักษะมากมาย การตีความเร็วเกินไป การนำเสนอการตีความในลักษณะดันทุรัง หรือการสนับสนุนให้สมาชิกพึ่งพาผู้นำในการให้ความหมายและคำตอบเป็นความผิดพลาดทั่วไป

7. การเผชิญหน้า (Confronting) เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการทำทนายสมาชิกให้มองตนเองอย่างตรงไปตรงมา อย่างไรก็ตาม เมื่อจัดการได้ไม่ดี การเผชิญหน้าก็มีศักยภาพที่จะส่งผลเสียต่อบุคคลที่ถูกเผชิญหน้าและต่อกระบวนการของกลุ่ม ผู้นำหลายคนอายุที่จะเผชิญหน้าเพราะ

พวกเขากลัวผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ปิดกั้นปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม ทำร้ายใครบางคน หรือกลายเป็นเป้าหมายของการตอบโต้ การเผชิญหน้าสามารถมองเห็นได้ง่ายว่าเป็นการโจมตีที่ไม่สนใจ ที่ปรึกษาในกลุ่มที่มีทักษะจะเผชิญกับพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกันในลักษณะที่ให้โอกาสบุคคลเพียงพอในการพิจารณาสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ พูดว่า การเผชิญหน้าอย่างชำนาญจะระบุพฤติกรรมหรือความคลาดเคลื่อนระหว่างข้อความทางวาจาและอวัจนภาษาที่กำลังถูกท้าทายเพื่อไม่ให้เกิดการติดขัด

8. การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting) เป็นทักษะในการตอบสนองต่อสาระสำคัญของสิ่งที่บุคคลได้สื่อสาร จุดประสงค์ คือ เพื่อให้สมาชิกรู้ว่าพวกเขากำลังรับฟังและเข้าใจ แม้ว่า การไตร่ตรองจะสะท้อนความรู้สึกบางอย่างที่บุคคลนั้นแสดงออกมา แต่ก็ไม่ได้เป็นเพียง กระบวนการตีกลับ การไตร่ตรองขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสนใจ ความเข้าใจ และความเคารพต่อบุคคล เมื่อไตร่ตรองทำได้ดี ก็จะส่งเสริมการติดต่อและการมีส่วนร่วมเพิ่มเติม รู้สึกเข้าใจและบรรลุความชัดเจนมากขึ้น

9. การสนับสนุน (Supporting) หมายถึงการให้กำลังใจและการสนับสนุนแก่ สมาชิกในกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพวกเขากำลังเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล สัมผัสความรู้สึกเจ็บปวดหรือรับความเสี่ยง ผู้นำสามารถให้การสนับสนุนได้อย่างเต็มที่ในเวลาที่เหมาะสม การแสดงตนอย่างเต็มรูปแบบนี้จำเป็นต้องมีการรวมกันของทักษะ: ตั้งใจฟังสิ่งที่กำลังพูดและสิ่งที่ถูกถ่ายทอดโดยไม่ใช้คำพูด นำเสนอทางจิตใจกับผู้รับคำปรึกษา และตอบสนองในลักษณะที่กระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาทำงานต่อไปและก้าวไปข้างหน้า

10. ความเห็นอกเห็นใจ (Empathizing) แก่นแท้ของทักษะการเอาใจใส่อยู่ในความสามารถของผู้นำในการเข้าใจโลกส่วนตัวของผู้เข้าร่วมอย่างละเอียดอ่อนและยังคงรักษาความแยกจากกันของเขาหรือเธอเอง ในการเอาใจใส่อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำต้องดูแลสมาชิกในกลุ่ม การแสดงความเห็นอกเห็นใจรูปแบบหนึ่งคือการที่ผู้นำแสดงความเห็นอกเห็นใจในวัฒนธรรม ซึ่งเป็นความสามารถในการเข้าใจโลกทัศน์ของผู้อื่น

11. การเอื้ออำนวย (Facilitating) มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของกลุ่ม และทำให้สมาชิกสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ทักษะการเอื้ออำนวยความสะดวกเกี่ยวข้องกับการเปิดการสื่อสารที่ชัดเจนและตรงไปตรงมาระหว่างผู้เข้าร่วม และช่วยให้พวกเขามีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นในการขึ้นนำกลุ่ม

12. การริเริ่ม (Initiating) ทักษะการเริ่มต้นที่ดีในส่วนของผู้นำช่วยให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทักษะเหล่านี้รวมถึงการใช้ตัวเองปฏิบัติเพื่อให้สมาชิกกับงานที่มีความหมาย รู้จักวิธีใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการสำรวจตนเองอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น และให้สื่อสารหัวข้อต่าง ๆ

ที่กำลังสำรวจอยู่ในกลุ่ม ในขณะที่การชี้แนะของผู้หน้าที่เหมาะสมสามารถให้ความสำคัญกับกลุ่มและทำให้กลุ่มเคลื่อนไหวได้ แต่ทิศทางที่มากเกินไปอาจนำไปสู่ความเฉยเมยในส่วนของสมาชิก การเริ่มต้นเป็นทักษะสำคัญในการจัดโครงสร้างเซสชันกลุ่มและในการทำงานกับกลุ่มโดยรวม

13. การกำหนดเป้าหมาย (Setting Goals) การกำหนดเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพเป็นหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โปรดทราบว่าผู้นำกลุ่มไม่ได้กำหนดเป้าหมายสำหรับสมาชิก ช่วยสมาชิกกลุ่มเลือกและชี้แจงเป้าหมายเฉพาะของตนเอง แม้ว่าการตั้งเป้าหมายจะมีความสำคัญเป็นพิเศษในช่วงเริ่มต้นของกลุ่ม แต่ผู้นำตลอดชีวิตของกลุ่มต้องสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมพิจารณาเป้าหมายของตนอีกครั้งเพื่อแก้ไขหากจำเป็น และเพื่อกำหนดว่าพวกเขาจะบรรลุผลสำเร็จได้อย่างไร

14. การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ดำเนินต่อไปในช่วงระยะเวลาของกลุ่ม หลังจากแต่ละเซสชัน ผู้นำจะประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มโดยรวมและภายในสมาชิกแต่ละคน ผู้นำจะสอนผู้เข้าร่วมถึงวิธีประเมินตนเองและวิธีประเมินการเคลื่อนไหวและทิศทางของกลุ่ม

15. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Giving Feedback) หัวหน้ากลุ่มที่มีทักษะจะให้ผลย้อนกลับที่เฉพาะเจาะจงและตรงไปตรงมาโดยพิจารณาจากการสังเกตและปฏิบัติการต่อพฤติกรรมของสมาชิก และส่งเสริมให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ข้อดีอย่างหนึ่งของกลุ่มคือผู้เข้าร่วมสามารถบอกปฏิบัติการของพวกเขาต่อสิ่งที่พวกเขาสังเกตเห็นซึ่งกันและกัน

16. การให้คำแนะนำ (Suggesting) เป็นรูปแบบหนึ่งของการแทรกแซงที่ออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้เข้าร่วมพัฒนาแนวทางการคิดหรือการกระทำทางเลือก อาจมีได้หลายรูปแบบ โดยบางรูปแบบเป็นการให้ข้อมูลและคำแนะนำ ให้ “การบ้าน” โดยขอให้สมาชิกนึกถึงการทดลองที่อาจลองทำทั้งภายในและภายนอก กลุ่มและส่งเสริมให้สมาชิกมองสถานการณ์จากมุมมองที่ต่างออกไป การให้ข้อมูลและการเสนอแนะที่เหมาะสมสำหรับแผนปฏิบัติการทางเลือกสามารถเร่งความก้าวหน้าของสมาชิกในกลุ่มได้ คำแนะนำไม่จำเป็นต้องมาจากผู้นำเสมอไป สมาชิกสามารถเสนอแนะให้ผู้อื่นพิจารณาได้ โดยเฉพาะในระยะหลังของกลุ่ม

17. การปกป้อง (Protecting) ผู้นำต้องสามารถปกป้องสมาชิกจากความเสียหายทางจิตใจหรือร่างกายที่ไม่จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ในกลุ่ม โดยไม่ต้องมีทัศนคติของผู้ปกครองต่อกลุ่ม แม้ว่าข้อเท็จจริงของการมีส่วนร่วมในกลุ่มจะทำให้เกิดความเสียหาย แต่ผู้นำก็สามารถเข้ามาได้เมื่อรู้สึกว่าร่าเริงอันตรายทางจิตใจอาจเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์กลุ่มหลายครั้ง ตัวอย่างเช่น การช่วยเหลือ

จะเรียกร่องเมื่อสมาชิกได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมหรือเมื่อความรู้สึกท่วมท้นจากกลุ่มมุ่งไปที่บุคคลหนึ่งคน

18. การเปิดเผยตนเอง (Disclosing) เมื่อผู้นำเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล มักจะมีผลกระทบต่อกลุ่ม ทักษะประกอบด้วยการรู้ว่าจะเปิดเผยอะไร เมื่อไร อย่างไร และมากน้อยเพียงใด หากผู้นำแบ่งปันอย่างเหมาะสม ผลกระทบต่อกลุ่มก็มีแนวโน้มที่จะเป็นไปในเชิงบวก หากผู้นำแบ่งปันมากเกินไปเร็วเกินไป ผลกระทบก็มีแนวโน้มว่าจะเกิดผลเสีย เพราะสมาชิกอาจยังรับมือไม่ได้ การเปิดเผยที่มีประสิทธิผลมากที่สุดเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายในในกลุ่ม

19. ตัวแบบ (Modeling) เรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้นำ หากผู้นำเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ ความเคารพ การเปิดกว้าง การรับความเสี่ยง และการยืนหยัด สามารถส่งเสริมคุณสมบัติเหล่านี้ในสมาชิกโดยแสดงให้เห็นในกลุ่ม จากผู้นำที่แสดงความเคารพด้วยการรับฟังและเห็นอกเห็นใจจริง ๆ สมาชิกเรียนรู้บทเรียนโดยตรงและทรงพลังในการแสดงความเคารพในเชิงพฤติกรรม

20. การเชื่อมโยง (Linking) วิธีหนึ่งในการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดในการสอนเป็นกลุ่มและเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในส่วนของสมาชิกจำนวนมาก ผู้นำกลุ่มที่มีคติเชิงปฏิสัมพันธ์ กล่าวคือ ผู้ที่พัฒนาบรรทัดฐานของสมาชิกกับสมาชิกมากกว่า การสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิก ฟังพากการเชื่อมโยงอย่างมากส่งเสริมให้สมาชิกพูดกับผู้อื่นในกลุ่มโดยตรง แทนที่จะมองที่ผู้นำและพูดถึงผู้อื่นที่อยู่ในกลุ่ม สมาชิกมักแบ่งปันข้อกังวล และด้วยการเชื่อมโยงที่มีประสิทธิภาพ พวกเขาสามารถช่วยแก้ปัญหาของพวกเขา

21. การปิดกั้น (Blocking) ผู้นำต้องช่วยเหลือเพื่อหยุดพฤติกรรมต่อต้านภายในกลุ่ม การปิดกั้นเป็นทักษะที่ต้องใช้ความไว ความตรงไปตรงมา และความสามารถในการหยุดกิจกรรมโดยไม่โจมตีบุคคล ความสนใจควรอยู่ที่พฤติกรรมเฉพาะ ไม่ใช่ลักษณะของบุคคล และควรหลีกเลี่ยงการตีตรา

22. การสิ้นสุด (Terminating) ผู้นำกลุ่มจำเป็นต้องเรียนรู้ว่าเมื่อใดและอย่างไรที่จะยุติการทำงานกับบุคคลและกลุ่ม ทักษะที่จำเป็นในการปิด เซสชันกลุ่มหรือจบกลุ่มได้สำเร็จรวมถึงการให้คำแนะนำแก่สมาชิกเพื่อนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในกลุ่มไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน การเตรียมผู้เข้าร่วมเพื่อรับมือกับปัญหาที่อาจพบภายนอกของกลุ่ม จัดให้มีการประเมินและติดตามผลบางประเภท เสนอแนะแหล่งความช่วยเหลือเพิ่มเติม และพร้อมให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหากมีความจำเป็น

ทักษะของผู้นำกลุ่ม ประกอบไปด้วย การฟังอย่างตั้งใจ การทวนซ้ำ การทำให้กระจ่าง การสรุปความ การถาม การตีความ การเผชิญหน้า การสะท้อนความรู้สึก การสนับสนุน ความเห็น

อกเห็นใจ การเอื้ออำนวย การริเริ่ม การกำหนดเป้าหมาย การประเมินผล การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้คำแนะนำ การปกป้อง การเปิดเผยตนเอง ตัวแบบ การเชื่อมโยง การปิดกั้น และการสิ้นสุด

หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม

หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการของการช่วยเหลือกันแบบกลุ่ม โดยมีหลักการ ดังนี้

1. กลุ่มที่ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มที่มีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน (Homogeneity versus heterogeneity) สมาชิกกลุ่มควรมีลักษณะที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกันและมีลักษณะที่แตกต่างภายในกลุ่ม Corey (2016) กล่าวว่า กลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน อาทิ อายุ เดียวกัน อาทิเช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มวัยรุ่น หรือกลุ่มผู้สูงอายุ และอาจจะเป็นกลุ่มที่มีความชอบ ความสนใจ หรือมีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งกลุ่มที่มีลักษณะที่มีสมาชิกคล้ายคลึงกันนี้มักจะมีความเหมาะสมในการกำหนดกลุ่มประชากรที่แน่นอน ตลอดจนเป็นกลุ่มระยะสั้น ส่วนกลุ่มที่มีลักษณะที่แตกต่างกันของสมาชิกกลุ่มจะมีข้อดีสำหรับความเจริญงอกงามในบุคคล กลุ่มระยะสั้นหรือระยะยาว กลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันนี้เป็นโครงสร้างของสังคมเล็ก ๆ ที่เป็นอยู่ในโลกภายนอก และสมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมใหม่เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม

2. ระดับอายุและวุฒิภาวะ (Age and maturity) มักจะจัดกลุ่มที่มีสมาชิกกลุ่มในระดับอายุที่ใกล้เคียงกัน จะทำให้สมาชิกกลุ่มมีความสบายใจในการสร้างความสัมพันธ์แต่ Ohlsen (1970) กล่าวว่า วุฒิภาวะทางสังคมจะมีความสำคัญมากกว่าอายุ ถ้าผู้ให้คำปรึกษาควรจะมีการปรับโครงสร้างกลุ่มใหม่ให้มีความเท่าเทียมกันในระดับวุฒิภาวะทางสังคม ถ้ามีสมาชิกกลุ่มที่มีระดับอายุใกล้เคียงกันผู้ให้คำปรึกษาสามารถใช้สัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มเพื่อนมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการกลุ่มได้ ส่วนกลุ่มที่มีอายุแตกต่างกันนั้นควรพิจารณาตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นการจัดตั้งกลุ่มรุ่นพี่ สอนรุ่นน้อง

3. เพศ (Sex) การจัดตั้งกลุ่มที่สมาชิกกลุ่มเป็นเพศเดียวกัน ควรเป็นกลุ่มที่มีอายุก่อนถึงวัยรุ่นเท่านั้น ส่วนกลุ่มที่มีเพศชายและหญิงควรจะเป็นกลุ่มวัยรุ่น และกลุ่มวัยรุ่นหญิงจะเหมาะสม ในการจัดตั้งกลุ่มหญิงและชายยังมีข้อได้เปรียบ คือ เป็นการจัดเวดล้อมที่เป็นธรรมชาติมากกว่า สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสเพิ่มการเรียนรู้ และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดีซึ่งกันและกัน

4. ความสมัครใจของสมาชิกกลุ่ม (Voluntary participation) ในการจัดตั้งกลุ่มผู้ให้คำปรึกษาจะต้องสร้างข้อตกลงพื้นฐานเกี่ยวกับสมาชิกกลุ่ม เพราะหากสมาชิกกลุ่มถูกบีบบังคับหรือไม่สมัครใจเข้ากลุ่ม ก็จะทำให้สมาชิกกลุ่มเหล่านั้นเกิดความรู้สึกสับสน และไม่แน่ใจในการ

ดำเนินการกลุ่มว่าจะสามารถให้ความช่วยเหลือได้ หากสมาชิกมีความสมัครใจในการเข้ากลุ่ม สมาชิกจะได้รับประโยชน์ที่มากกว่า

5. ขนาดของกลุ่ม (Group size) Trotzer (2006) กล่าวว่าไม่มีตัวเลขที่แน่ชัดเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกกลุ่ม โดยทำให้กระบวนการกลุ่มมีประสิทธิภาพอย่างสมบูรณ์ที่สุด ส่วน Hensen et al. (1980 อ้างใน พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561) ได้เสนอแนะว่าส่วนใหญ่ขนาดของกลุ่มการให้คำปรึกษาควรมีสมาชิกประมาณ 7 ถึง 8 คน ขอบเขต 5 ถึง 10 คน เพราะกลุ่มที่มีขนาดเล็กกว่านี้ ทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินการกลุ่มลดลง ถ้ามีสมาชิกกลุ่มมากเกินไปทำให้สมาชิกมีเวลาน้อยในการจัดการกับปัญหาของสมาชิกแต่ละคนอย่างทั่วถึง

6. ระยะเวลาและความถี่ในการพบกลุ่ม (Time and Frequency of meeting) ในช่วงระยะเวลาและความถี่ในการพบกลุ่ม Corey (2012) ชี้เสนอว่า โดยทั่วไปการจัดตั้งกลุ่มสำหรับผู้ใหญ่ควรจัดให้พบกันสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1.30 ถึง 2 ชั่วโมง เพื่อให้มีเวลาเพียงพอ แต่ถ้ามากกว่านี้ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ในกลุ่มเด็กและวัยรุ่น ควรจัดกลุ่มมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และใช้เวลาแต่ครั้งให้สั้นลงกว่าเดิม

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้สมาชิกกลุ่มจะมีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพต่ำ มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย สมัครใจในการเข้ากลุ่ม จำนวนสมาชิก 8 คน ใช้เวลาประมาณ 60-90 นาที จัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม คอเรีย (Corey, 2016) กำหนดขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนการเข้ากลุ่ม - ก่อตั้งกลุ่ม (Pre-group Issue - Formation) การให้คำปรึกษากลุ่มที่จะประสบความสำเร็จในการเข้ากลุ่ม ต้องมีการวางแผน ดังนั้น ผู้นำกลุ่มควรเริ่มต้นจากการเขียนเค้าโครงเกี่ยวกับจุดประสงค์ของกลุ่ม สมาชิกที่จะเข้ากลุ่ม เหตุผลที่ชัดเจนในการเข้ากลุ่ม วิธีการคัดเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม ขนาดของกลุ่ม และระยะเวลาในการดำเนินการกลุ่ม วิธีการเตรียมตัวของสมาชิกที่เข้ากลุ่ม ลักษณะการจัดกลุ่มแบบกลุ่มเปิดหรือแบบกลุ่มปิด ความสมัครใจของผู้เข้ากลุ่ม การประเมินผลและการติดตามผล

ขั้นตอนที่ 2 ประเด็นเริ่มต้น - การปฐมนิเทศ (Initial stage - Orientation) ขั้นนี้เป็นของการปฐมนิเทศและการสำรวจ เป็นขั้นที่กำหนดโครงสร้างกลุ่ม สร้างความคุ้นเคย และสำรวจความคาดหวังในการเข้ากลุ่ม ระหว่างการดำเนินกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะเรียนรู้ถึงการดำเนินการของกลุ่ม การกำหนดเป้าหมาย การทำความเข้าใจถึงความคาดหวังของสมาชิกกลุ่ม ในขั้นนี้ สมาชิก

ยังคงรักษาภาพลักษณ์ของตนเอง ซึ่งเป็นการแสดงออกในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับของสักกลุ่ม เนื่องจากสมาชิกยังมีความวิตกกังวล และยังไม่กล้าไปปลดปล่อยเกี่ยวกับการดำเนินการของกลุ่ม เป็นระยะที่สมาชิกกลุ่มกำลังค้นหาและทดสอบข้อจำกัดต่าง ๆ ภายในกลุ่มและยังมีความสงสัยเกี่ยวกับการได้รับการยอมรับในกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเปลี่ยนผ่าน - การจัดการกับการต่อต้าน (Transition Stage – Dealing With Reluctance) เป็นขั้นที่สมาชิกดำเนินการกับความวิตกกังวล การป้องกันตนเอง ความขัดแย้ง และความรู้สึกไม่แน่ใจของตนเองเกี่ยวกับการเข้ากลุ่ม แต่ถ้าในขั้นที่ 2 ผู้นำกลุ่มสามารถสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นภายในกลุ่มได้ สมาชิกกลุ่มจะยินดีที่จะแสดงความรู้สึก ความคิด และการโต้ตอบออกมา ในขั้นนี้ ผู้นำกลุ่มควรช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มให้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการอยู่ในกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นปฏิบัติการ - การทำงานร่วมกันและผลลัพท์ (Working Stage–Cohesion and Productivity) เป็นขั้นของการสำรวจเกี่ยวกับปัญหาที่มีความสำคัญ โดยสมาชิกกลุ่มต้องตกลงร่วมกันในการช่วยกันสำรวจปัญหาภายในกลุ่มอย่างตั้งใจและเข้าใจปัญหา ในขั้นนี้ สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้วิธีการโดยความรู้สึกของตนเองว่าจะนำตนเองให้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มได้อย่างไร

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสุดท้าย - การรวบรวม (Final Stage-Consolidation) เป็นขั้นตอนของการสรุปจากการเข้ากลุ่มและนำไปสู่การสิ้นสุด การบูรณาการและการตีความเรื่องราวหรือประสบการณ์ของกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 6 ประเด็นภายหลังกลุ่ม - การประเมินผลและการติดตามผล (Post-group Issue -Evaluation and Follow-up) ภายหลังจากการยุติกลุ่ม สิ่งสำคัญที่ยังต้องดำเนินต่อไป คือ การประเมินผลและการติดตามผล โดยการประเมินการช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มด้วยข้อคำถามที่ว่า “ความรับผิดชอบของผู้นำกลุ่มในการประเมินผลของกลุ่มคืออะไร” “ผู้นำกลุ่มช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มอย่างไรในการประเมินความสำเร็จของการดำเนินการกลุ่ม” และ “ใช้วิธีการอะไรในการติดตามผล”

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ขั้นตอนของการให้คำปรึกษากลุ่ม 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา (Initial counseling stage) เป็นขั้นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับสมาชิกกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม มีการแนะนำตัวของสมาชิกกลุ่ม ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขอบเขตการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ข้อตกลงในการเข้าร่วมกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มเชื้ออำนวยการให้สมาชิกกลุ่มรู้สึกยอมรับตนเองและเพื่อนสมาชิกกลุ่ม ภายใต้อบอบอากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กล้าที่จะเปิดเผยความรู้สึก และตัดสินใจในการร่วมกลุ่มต่อไป

2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา (Working counseling stage) เป็นขั้นที่ใช้เทคนิค และทักษะการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อให้สมาชิกกลุ่มเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการในการวางแผนอาชีพ มีการสำรวจอาชีพ และมีทักษะ ในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน โดยใช้เทคนิคและทฤษฎี การให้คำปรึกษากลุ่มปลະการให้คำปรึกษาทางอาชีพ

3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา (Summarizing of counseling stage) เป็นขั้นตอน สุดท้ายของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มได้แลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก การเข้าร่วมกลุ่ม ว่าตนเองเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง มีการวางแผนในอาชีพอย่างไรบ้าง และ สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร เปิดโอกาสในการซักถาม แลกเปลี่ยน ซึ่งกันและกัน และการอภิปรายถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ผู้นำกลุ่มกล่าวสรุปและยุติการให้คำปรึกษา โดยเลือกใช้เทคนิคและทฤษฎี ดังนี้

เทคนิค ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

ในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้ ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Centered Approach to Groups)

ผู้นำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง คือ คาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers) (Corey, 2016, p. 257) เป็นผู้พัฒนาทฤษฎีที่ระยะแรกเรียกว่า การให้คำปรึกษา แบบไม่นำทาง (Nondirective Counseling) โรเจอร์สเชื่อว่าผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญและผู้รับ คำปรึกษาควรอยู่ในบทบาทของผู้รับ โดยให้ความสำคัญกับความไว้วางใจในกระบวนการกลุ่ม และเงื่อนไขการบำบัดเพื่อความงอกงาม

1.1 แนวคิดที่สำคัญ

แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ประกอบไปด้วย 2 ประการ ได้แก่ ความไว้วางใจในกระบวนการกลุ่ม และเงื่อนไขการบำบัดเพื่อ ความงอกงาม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (Corey, 2016, p. 260-267 อ้างในภมรพรรณ อยุธยา, 2564, หน้า 320-322)

1.1.1 ความไว้วางใจในกระบวนการกลุ่ม (Trust in the Group Process)

โรเจอร์สมีทัศนะว่าหากบุคคลรู้สึกไว้วางใจในศักยภาพของกลุ่มก็จะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง

ได้อย่างสร้างสรรค์ กลุ่มจะพัฒนาบรรยากาศของการยอมรับและความไว้วางใจเพื่อที่สมาชิกจะเปิดเผยถึงมุมมองที่มีต่อตนเองที่มักจะถูกปิดบังซ่อนเร้นไว้ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ ๆ เช่น

- สมาชิกกลุ่มเปิดเผยตนเองอย่างตรงไปตรงมามากยิ่งขึ้น
- สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนการปกปิดประสบการณ์ของตนเองไปสู่การเปิดรับความเป็นจริงภายนอกมากยิ่งขึ้น
- สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนจากความหมกหมุ่นและการคิดคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ของตนเองไปสู่ต่อประสบการณ์ของตนเอง
- สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนจากการแสวงหาทางออกจากผู้อื่น ไปสู่การนำทางชีวิตของตนเองด้วยตนเอง
- สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนจากความไม่ไว้วางใจ ปิดตนเอง และหวาดกลัวในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ไปสู่การเปิดเผยตนเองต่อผู้อื่นมากยิ่งขึ้น

1.1.2 เงื่อนไขการบำบัดเพื่อความงอกงาม (The Counseling Conditions for Growth) ในทัศนะของโรเจอร์ส มองว่าปัจเจกบุคคลมีแหล่งทรัพยากรมากมาย เพื่อทำความเข้าใจตนเองและสร้างแนวคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง เจตคติพื้นฐาน และพฤติกรรมการนำตนเอง ซึ่งแหล่งทรัพยากรเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าบรรยากาศของกลุ่มเอื้ออำนวยให้เกิดการบรรลุถึงศักยภาพที่แท้จริง โดยเงื่อนไขการบำบัดเพื่อความงอกงามมี 3 ประการ คือ

1) ความจริงใจ (Genuineness) ความจริงใจหรือความสอดคล้องของผู้เอื้ออำนวย สำหรับกลุ่มจำเป็นต้องมี ยิ่งผู้นำกลุ่มเข้าไปมีส่วนร่วมกับการสมาชิกกลุ่มในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งมิใช่ในกลุ่มในฐานะผู้เชี่ยวชาญเชิงวิชาชีพ สมาชิกกลุ่มก็ยังมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองและเกิดความงอกงาม ผู้นำกลุ่มจะต้องแสดงออกด้วยความสอดคล้องกับความรู้สึกภายในตนเอง

2) การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) เป็นแนวคิดที่กล่าวถึงการยอมรับและการเอาใจใส่ใจแก่สมาชิกกลุ่ม เมื่อผู้นำกลุ่มแสดงเจตคติทางบวก การยอมรับเจตคติของสมาชิกกลุ่ม จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการให้คำปรึกษาเพิ่มขึ้น การยอมรับทางบวกเกี่ยวข้องกับการสื่อสารอย่างใส่ใจที่ไม่มีเงื่อนไขและไม่ประเมินหรือไม่ตัดสินความรู้สึกหรือความคิดของผู้รับคำปรึกษา หรืออีกนัยหนึ่งคือ ผู้นำกลุ่มให้ความสำคัญและยอมรับสมาชิกโดยปราศจากการกำหนดเงื่อนไขและความคาดหวังเพื่อให้เกิดการยอมรับเป็นการยอมรับในสิ่งที่สมาชิกเป็น

3) ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) คือ ความเข้าใจอย่างเห็นอกเห็นใจเกี่ยวกับกรอบอ้างอิงภายในและกรอบอ้างอิงส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มในการรับรู้ถึงโลกส่วนตัวของสมาชิกกลุ่ม ราวกับว่าเป็นโลกของผู้ในกลุ่มเอง เป็นการทำความเข้าใจด้วยความเห็นอกเห็นใจต่อความคิดค่านึงภายในจิตใจของสมาชิกกลุ่ม

1.2 เทคนิคในการให้คำปรึกษา

เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางนี้ วัชรีย์ ทรัพย์มี (2553, หน้า 61-92) และ คอเรีย (Corey, 2016, pp. 168-169) ได้กล่าวว่า ประกอบด้วยเทคนิคดังต่อไปนี้

1.2.1 การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) หมายถึง การยอมรับผู้รับคำปรึกษาทางบวกอย่างใส่ใจโดยไม่มีเงื่อนไขและไม่ประเมินหรือไม่ตัดสินความรู้สึกหรือความคิดของผู้รับคำปรึกษา

1.2.2 การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) โดยการให้ความสนใจ สนใจ ตั้งใจรับฟัง และทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาพูด รวมทั้งเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา พยายามจับใจความสำคัญได้ถูกต้อง ไม่วิเคราะห์หรือสรุปประเด็นจนกว่าจะรับฟังจบ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ พฤติกรรมการฟังนั้นควรประกอบด้วย การใส่ใจ ลักษณะท่าทางของร่างกาย การแสดงกิริยาอาการ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการพูด ของผู้ให้คำปรึกษา

1.2.3 การถาม (Questioning) เป็นการช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจผู้รับคำปรึกษามากขึ้น และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเองตามความเป็นจริงมากขึ้น การใช้คำถามที่ดีควรเป็นคำถามที่กระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาได้ระบายความในใจออกมาให้มากที่สุด หรือใช้คำถามเชิงใจให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกกระฉับกระสะบในปัญหาที่เกิดขึ้นกับเขา เพื่อให้เกิดการรับรู้และยอมรับความรู้สึกหรืออารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ในปัญหานั้น ๆ ลักษณะของคำถามเป็น คำถามปลายเปิด ที่เปิดช่องทางให้ผู้รับคำปรึกษามีอิสระที่จะพูดตามที่ต้องการ และลักษณะของคำถามปลายปิดที่ต้องการเพียงคำตอบสั้น ๆ เท่านั้น

1.2.4 การสะท้อน (Reflecting) เป็นการที่ผู้ให้คำปรึกษาสื่อสารให้ผู้รับคำปรึกษาได้ตระหนักว่าผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจและรับรู้โลกภายในของเขา โดยการสะท้อนความรู้สึก สะท้อนประสบการณ์ และสะท้อนเนื้อหาสาระของปัญหา

1.2.5 การสรุป (Summarizing) เป็นการช่วยเน้นความคิดต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษาที่กระจัดกระจายในระหว่างการให้คำปรึกษาให้มีความชัดเจนมากขึ้น และเป็นการช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของการรับรู้ที่ผู้ให้คำปรึกษามีต่อผู้รับคำปรึกษา

1.2.6 การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification) คือการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความกระจ่างแจ้งในเรื่องราว สภาพการณ์ ความรู้สึก ที่ผู้รับคำปรึกษากล่าวถึง

1.2.7 การเงียบ (Silence) เป็นช่วงเวลาที่ไม่มี การสนทนากันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้ประเมินเรื่องราวและความรู้สึกของตนเอง ได้ใช้ความคิด ได้สัมผัสอารมณ์ ทำให้เกิดความเข้าใจตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นการให้ผู้รับคำปรึกษาได้พักภายหลังจากการพูดหรือการระบายอารมณ์ตนเองออกมา

1.2.8 การให้กำลังใจ (Reassuring) เป็นการสื่อสารด้วยภาษาพูดหรือภาษา ท่าทาง แก่ผู้รับคำปรึกษา เพื่อทำให้เกิดหรือช่วยเสริมสร้างความมั่นใจ

2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม (Existential Group counseling)

ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เป็นสาขาหนึ่งของการคิดเชิงปรัชญาที่เริ่มต้นในประเทศยุโรป โดยมีนักเขียนแนวคิดแบบภวนิยมที่สำคัญ อาทิ Martin Heidegger (1889-1976) Jean-Paul Satre (1905-1980) แนวคิดแบบดั้งเดิมจะเน้นที่ข้อจำกัดและมิติของความเศร้าโศกของการมีชีวิตอยู่ เน้นการช่วยเหลือผู้ที่เผชิญกับความขัดแย้งในชีวิต เช่น ความโดดเดี่ยว (Aloneness) ความแปลกแยก (Alienation) และการไร้ความหมาย (Meaninglessness) ความมุ่งหมายของแนวคิดภวนิยมมีจุดเน้นที่ประสบการณ์ของแต่ละคนในการใช้ชีวิตอยู่ในโลกเพียงลำพังและการเผชิญกับความวิตกกังวลจากความโดดเดี่ยวนี้ เป้าหมายในการให้คำปรึกษา คือ ให้มีความเข้าใจประสบการณ์ของมนุษย์ที่เป็นสากล นอกจากนี้ยังนักบำบัดที่นำแนวคิดภวนิยมมาใช้ในยุโรป คือ Rollo May, James Bugental และ Irvin Yalom (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561)

2.1 แนวคิดที่สำคัญ

ภมรพรรณ อยุธยา (2564) แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยมมี 7 ประการ ดังนี้

2.1.1 การตระหนักรู้ตนเอง (Self-awareness) คือ ความสามารถในการตระหนักรู้ในตนเองนั้นทำให้มนุษย์มีอิสระที่จะเลือก เมื่อเกิดการตระหนักรู้ในตนเองมากขึ้นถึงแม้คนเราจะถูกจำกัดด้วยสิ่งที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม แต่เรายังคงสามารถเลือกได้โดยการตระหนักรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นข้อกำหนดเหล่านั้นถึงแม้เราจะตกเป็นเหยื่อแต่มนุษย์มีความสามารถที่จะรู้เท่าทันว่าตนเองกำลังตกเป็นเหยื่อ ดังนั้นจึงสามารถเลือกได้ว่าจะเผชิญกับสถานการณ์นั้น ๆ อย่างไร การตระหนักรู้ในตนเองทำให้มนุษย์รับผิดชอบต่ออิสรภาพในการเลือกและทำการตัดสินใจเลือกซึ่งในการเพิ่มการตระหนักรู้ตนเองมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) เราสามารถเลือกที่จะเพิ่มการตระหนักรู้ตนเองหรือเลือกที่จะจำกัดขอบเขตการรับรู้ตนเอง
- 2) เราสามารถเลือกกำหนดชีวิตตนเองได้หรือเราจะปล่อยให้ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมมากำหนดชีวิตเรา
- 3) เราสามารถใช้ความสามารถของเราทำสิ่งต่าง ๆ ได้หรือเราเลือกที่จะไม่ทำอะไรเลย
- 4) เราสามารถเลือกสร้างความผูกพันอย่างมีความหมายกับผู้อื่นหรือเลือกที่จะอยู่คนเดียวอย่างโดดเดี่ยว
- 5) เราสามารถแสวงหาเอกลักษณ์ของตัวเองหรือจะปล่อยให้สูญเสียเอกลักษณ์โดยการทำตามผู้อื่น
- 6) เราสามารถสร้างสรรค์และค้นพบความหมายในชีวิตของตนเองหรือจะอยู่อย่างว่างเปล่าและไร้ความหมายในชีวิต
- 7) เราสามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับในเรื่องความเสี่ยงและความวิตกกังวลจากการตัดสินใจของหรือเราเลือกที่จะมั่นคงโดยการพึ่งพาคนอื่น
- 8) เราสามารถมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันโดยยอมรับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความตายที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองโดยไม่คาดหวังหรือเราจะหลบหนีจากความเป็นจริงอันเนื่องมาจากความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น

2.1.2 การกำหนดตนเองและความรับผิดชอบต่อตนเอง (Self-determination and Personal Responsibility) มนุษย์สามารถลิขิตชีวิตตนเองได้มีอิสระที่จะเลือกทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่มีความรับผิดชอบในการนำทางชีวิตตนเองและลิขิตชะตาชีวิตของตนเองได้

2.1.3 ความวิตกกังวล (Existential Anxiety) ความวิตกกังวลในทัศนะของผู้ให้คำปรึกษาแบบภาวนิยมเป็นสัญญาณที่ทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ความวิตกกังวลเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เป็นสัจธรรมของการดำรงชีวิตซึ่งได้แก่ ความตาย อิศรภาพ ความโดดเดี่ยว และการไร้ความหมาย โดยความวิตกกังวลเป็นความกังวลขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นเมื่อเราตระหนักถึงความอ่อนแอและความตายที่เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในมุมมองของแนวความคิดภาวนิยม ความวิตกกังวลเป็นการนำไปสู่อิศรภาพและไม่ใช่แค่อาการเจ็บป่วยที่ต้องได้รับการเยียวยา ความวิตกกังวลเป็นผลจากการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ไม่แน่นอน และไม่แน่ใจว่าจะเกิดผลลัพธ์อะไรตามมาและความวิตกกังวลเกิดขึ้นจากความรู้สึกรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้ตัดสินใจกระทำ

2.1.4 ความตายและความไม่มีตัวตน (Death and Nonbeing) ในทัศนะของผู้ให้คำปรึกษาแบบภาวะนิยม ความตาย คือ การค้นพบความหมายและเป้าหมายของชีวิต ชีวิตจึงมีความหมายที่ชัดเจนเพราะชีวิตย่อมสิ้นสุดลงและชีวิตมักจะมีคุณค่าได้เมื่อมนุษย์ยอมรับถึงความจริงเกี่ยวกับในเรื่องของความตายอย่างจริงจัง ดังนั้นมนุษย์จึงจำเป็นต้องตระหนักและจัดลำดับความสำคัญสิ่งที่จะกระทำในสิ่งที่มีคุณค่าให้มากที่สุดด้วยการตระหนักรู้ในการกระทำอย่างเต็มที่ว่าตนเองมีทางเลือกสำหรับการดำรงชีวิตและจำเป็นต้องรับผิดชอบอย่างมากในการดำรงชีวิตของตนเอง

2.1.5 การค้นหาความหมายของชีวิต (Search for Meaning) ในทัศนะของผู้ให้คำปรึกษาแบบภาวะนิยมชีวิตไม่ได้มีความหมายในทางบวกนอกเสียจากว่ามนุษย์จะสร้างความหมายดังกล่าวขึ้นมาเอง โดยผ่านการทำงานความรักความทุกข์ทรมานและผ่านการปฏิบัติต่อผู้อื่น ดังนั้นมนุษย์จึงต้องแสวงหาความหมายในการดำรงชีวิตถึงแม้จะเผชิญกับอุปสรรคและปัญหาในชีวิตก็ตาม ด้วยการแสดงความกล้าหาญในการเผชิญกับความทุกข์ด้วยแง่มุมที่แตกต่างออกไป เพื่อที่จะทำให้มนุษย์เกิดความเจริญงอกงาม

2.1.6 การค้นหาความเป็นตัวตนที่แท้จริง (Search for authenticity) เป็นการแสวงหาการกระทำต่าง ๆ ที่มีคุณค่าในทัศนะของความเป็นมนุษย์ ดังนั้นมนุษย์จำเป็นต้องมีความเป็นตัวของตัวเอง เพื่อที่จะเป็นบุคคลที่จริงแท้มนุษย์จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่ตนเองสามารถที่จะเป็นได้ด้วยการยอมรับถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ของตนเอง

2.1.7 ความโดดเดี่ยวและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Aloneness and Relatedness) ผู้ให้คำปรึกษาแบบภาวะนิยมเชื่อว่าท้ายที่สุดแล้วมนุษย์จะต้องโดดเดี่ยวด้วยการแสวงหาความหมายแก่ชีวิตด้วยตนเอง ตัดสินวิธีการในการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง ค้นหาคำตอบสำหรับตนเอง และตัดสินใจว่าตนเองจะดำรงชีวิตอยู่หรือไม่ ดังนั้นมนุษย์จึงมีทางเลือกที่จะประสบกับความโดดเดี่ยวและแสวงหาสาระสำคัญของความโดดเดี่ยวและทิศทางในชีวิตของตนเองเมื่อมีทางเลือกและเอกลักษณ์ในตนเอง มนุษย์จึงมีความสามารถในการเชื่อมสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างจริงแท้และมีความหมายได้

2.2 เทคนิคในการให้คำปรึกษา

Corey (2016) ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภาวะนิยม ให้ความสำคัญกับปัจจุบันมากกว่าการใช้เทคนิคเฉพาะต่าง ๆ ซึ่งภารกิจที่สำคัญของผู้นำกลุ่ม คือ การอยู่กับสมาชิกกลุ่มและทำความเข้าใจโลกของสมาชิกกลุ่ม ดังนั้นจึงไม่มีเทคนิคใดที่เหมาะสมกับแนวคิดนี้ โดยเป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มจะบรรลุได้ด้วยการเผชิญหน้าทางการให้คำปรึกษาและบทสนทนา

ระหว่างสมาชิกกลุ่มกับผู้นำกลุ่มถึงแม้ว่าผู้นำกลุ่มแบบภาวะนิยมจะมีอิสระในการนำเทคนิคต่าง ๆ จากแนวคิดต่าง ๆ ที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ก็ตามแต่ผู้นำกลุ่มจะไม่ยึดติดกับเทคนิคใดเป็นพิเศษ Corey (2016) ได้เสนอแนะเทคนิคของการให้คำปรึกษาแบบภาวะนิยม ดังต่อไปนี้

2.2.1 การเงียบ (Silence) เป็นการให้ความช่วยเหลือที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ผู้นำกลุ่มสามารถทำได้ มีความจำเป็นที่จะเว้นช่องว่างให้พักหายใจในระหว่างการสนทนา ผู้นำกลุ่มมีบทบาทในการฟังด้วยเจตคติที่เปิดกว้างเพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดต่อไป ด้วยวิธีการที่ตนเองเป็นผู้เลือก

2.2.2 การถาม (Questions) การถามมีความสำคัญต่อการให้คำปรึกษา ซึ่งการถามควรตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าสมาชิกกลุ่มกำลังพูดถึงอะไร มากกว่าจะเป็นการถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม ผู้นำกลุ่มจึงควรถามด้วยคำถามปลายเปิด เพื่อเพื่อเข้าใจความหมายในคำพูดของสมาชิกกลุ่ม

2.2.3 การตีความ (Interpretation) เป็นวิธีการทำความเข้าใจต่อเรื่องราวทั้งหมดของผู้รับคำปรึกษาโดยการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดกับประสบการณ์เพื่อทำให้เข้าใจความหมายมากยิ่งขึ้น การตีความเกิดขึ้นภายในกรอบความหมายของสมาชิกกลุ่มแทนที่จะเป็นการตีความหมายภายในกรอบความหมายของผู้นำกลุ่ม

3. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ (Solution focused group counseling)

พัชรารัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2561) กล่าวว่า ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบเป็นกระบวนการช่วยเหลือที่เน้นอนาคตและการบำบัดที่มีเป้าหมายนำทาง รูปแบบการให้คำปรึกษาแบบสั้นหรือใช้ระยะเวลาสั้น ในช่วงแรกของปี ค.ศ 1980 Steve de Shazer และ Insoon Kim Berg เป็นผู้ริเริ่มศูนย์การบำบัดครอบครัวแบบระยะสั้น จากนั้นได้เปลี่ยนจากการมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเป็นการมุ่งเน้นคำตอบของปัญหา ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบให้ความสำคัญในเรื่องของจุดแข็งและคำตอบของปัญหาผู้รับคำปรึกษา โดยการเน้นถึงความเข้มแข็งของการยอมรับปัญหาและแนวคิดเกี่ยวกับคำตอบของปัญหาผู้ให้คำปรึกษาจะให้กำลังใจผู้รับคำปรึกษา เพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่เคยกระทำในอดีต

3.1 แนวคิดที่สำคัญ

3.1.1 ทิศทางทางบวกทิศทางทางบวก (Positive Orientation) คือ ชีวิตที่มีคำตอบที่ได้รับการปลุกฝังและพัฒนามาจะช่วยเสริมสร้างชีวิตให้สามารถดำเนินหรือมีชีวิตอยู่ต่อไปดังนั้นจึงควรเน้นที่การปลุกฝังและการเน้นไปที่คำตอบมากกว่าเน้นไปที่สมมติฐานของปัญหาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่พึงประสงค์อย่างรวดเร็ว การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิด

มุ่งเน้นคำตอบมีข้อสมมุติเบื้องต้นในแง่ดีที่มองมนุษย์ว่าเป็นผู้ที่มีสุขภาพกายใจที่สมบูรณ์และมีความสามารถ และสามารถที่จะสร้างสรรค์หรือหาคำตอบเพื่อเสริมสร้างส่งเสริมชีวิตของตนเอง

3.1.2 มุ่งเน้นที่คำตอบของปัญหา ไม่มุ่งเน้นที่ปัญหา (Focus on Solution, Not Problem) การให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบในการแก้ปัญหาจะไม่ให้ความสำคัญมากกับอดีตที่จะส่งผลต่อปัจจุบันและอนาคตของตนเองแต่จะเน้นไปที่สิ่งที่จะเป็นไปได้หรือทางที่พอจะเป็นไปได้โดยไม่สนใจว่าบุคคลนั้นจะเข้าใจปัญหาหรือไม่ ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบนั้นสมาชิกกลุ่มจะเลือกเป้าหมายตามที่ตนปรารถนา

3.1.3 มองหาวิถีทางในการหาคำตอบของปัญหา สมาชิกกลุ่มจะนำเรื่องราวของตนเองมาเล่าในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง บางคนก็ให้เหตุผลชีวิตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้หรือชีวิตกำลังแย่งลง ผู้นำกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกใส่ใจกับข้อยกเว้นของปัญหาหรือมุมมองเกี่ยวกับความสำเร็จ การให้คำปรึกษากลุ่มจะช่วยให้สมาชิกค้นหาสิ่งทีพวกเขากำลังทำซึ่งเป็นการทำงานกับปัญหาของตนเอง หลังจากนั้นจะช่วยสมาชิกกลุ่มประยุกต์ความรู้เพื่อใช้ในการขจัดปัญหาในเวลาที่ดีที่สุด ระบุการทำงานกับปัญหาของสมาชิก จากนั้นก็จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มประยุกต์ความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาโดยใช้เวลาที่ดีที่สุดโดยระบุสิ่งที่สมาชิกกลุ่มกำลังทำและส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มได้ทำซ้ำในสิ่งที่สนใจเพื่อแก้ปัญหา

3.2 เทคนิคในการให้คำปรึกษา

3.2.1 คำถามปาฏิหาริย์ (Miracle question) เป็นการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความปรารถนาและความต้องการในการแก้ไขปัญหาโดยให้สมาชิกกลุ่มมีความชัดเจนในมุมมองของเป้าหมายของตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้มองนอกเหนือจากปัญหาที่เห็นว่าอะไรที่เขาต้องการอย่างมากที่จะไม่กำจัดปัญหานั้นด้วยตัวมันเอง แต่แทนด้วยว่าสามารถที่จะทำสิ่งนั้นที่ปัญหานั้นยังคงบดบังอยู่ ถ้าผู้นำกลุ่มสามารถกระตุ้นสมาชิกกลุ่มให้เริ่มทำในสิ่งที่ไม่คำนึงถึงปัญหา ปัญหาก็จะไม่ปรากฏเป็นภาพของปัญหาที่ใหญ่โตโดยไม่รู้ตัว

3.2.2 คำถามที่เป็นข้อยกเว้น (Exception question) คำถามที่เป็นข้อยกเว้นส่วนมากจะไม่สนใจในภาพของปัญหาที่ยังคงซ่อนตัวอยู่ ที่ให้ความใส่ใจส่วนใหญ่จะเป็นจินตนาการในทางลบของตัวสมาชิกกลุ่มอยู่ เมื่อเวลาที่ปัญหานั้นไม่เกิดขึ้นเมื่อนั้นสมาชิกกลุ่มก็จะสามารถมองเห็นทางออกของการแก้ปัญหา ด้วยการสำรวจว่าอะไรเป็นสิ่งที่แตกต่างเกี่ยวกับตัวเขา ตัวสมาชิกกลุ่มจะพบว่าอะไรที่เป็นสิ่งที่เขาสามารถขยายไปสู่ข้อยกเว้นได้ และสิ่งที่เพิ่มเติมสมาชิกกลุ่ม เมื่อพิจารณาถึงความสามารถของเขาที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาบางครั้งได้ ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นภาพต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงซึ่งดูเหมือนจะไม่ยากเลยที่จะทำในสิ่งเหล่านี้

3.2.3 คำถามจัดระดับ (Scaling question) เป็นเทคนิคที่ใช้ตัวเลขในการประเมินเรื่องของระดับปัญหาซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับสมาชิกกลุ่มที่ไม่สามารถอธิบายบอกเล่าปัญหาของตนเองได้โดย Linton et al (2006) ได้เสนอวิธีการใช้เทคนิคคำถามจัดระดับเพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้คิดเกี่ยวกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงของตนเอง

ในระดับ 0 ถึง 10 โดยที่ 10 คือสิ่งที่คุณมั่นใจมากที่สุดที่คุณให้คะแนนความมั่นใจของคนที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองอยู่ในระดับใด

ในระดับ 0 ถึง 10 โดยที่ 10 คือระดับความเชื่อมั่นมากที่สุดที่คุณมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับใดที่ควรประสบความสำเร็จใน 2 สัปดาห์

ขั้นตอนของการใช้คำถามจัดระดับ

1) การอธิบายถึงระดับคะแนนให้จินตนาการระดับคะแนน 0 ถึง 10 โดยที่ 10 คือ สิ่งที่น่าปรารถนาหรือมีความต้องการมากที่สุด สิ่งที่คุณต้องการให้เกิดขึ้นมากที่สุดส่วน 0 คือ สถานการณ์หรือสิ่งที่น่าปรารถนาที่ยังไม่เกิดขึ้น

2) ระบุตำแหน่งปัจจุบันในขณะนี้คุณอยู่ในระดับคะแนนเท่าไร

3) ความสำเร็จที่ผ่านมาให้สมาชิกกลุ่มค้นหาว่าเพราะอะไรถึงอยู่ในระดับปัจจุบันนี้ และคุณสามารถผ่านสถานการณ์นั้นมาได้อย่างไร คำถามที่ใช้คุณทำอะไรที่จะทำให้คุณผ่านจากระดับ 0 มาถึงระดับปัจจุบัน คุณทำอะไรบ้างที่ทำให้คุณผ่านมาได้

4) ให้จินตนาการถึงระดับที่สูงขึ้นผู้นำกลุ่มเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มมองไประดับที่สูงสุดที่ต้องการโดยการถามว่าคุณสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้คุณอยากอยู่ในระดับใด

5) ระบุความสำเร็จในช่วงแรกถามสมาชิกกลุ่มว่าสถานการณ์ใดบ้างที่เคยทำให้สำเร็จและดีขึ้นอะไรที่คุณเคยทำให้มันแตกต่างไปจากเดิม

6) ขั้นการพัฒนาต่อไประดับคะแนนที่สมาชิกกลุ่มอยากพัฒนาต่อไปคุณสามารถทำอะไรให้คุณเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ขั้นถัดไป

4. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง (Reality Group group)

Corey (2016) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงพัฒนาโดย William Glasser (1925-2013) เป็นจิตแพทย์ชาวอเมริกัน โดยทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเน้นการให้คำปรึกษาผู้ที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมซึ่งหลักการให้คำปรึกษาเน้นที่พฤติกรรมปัจจุบันของผู้ที่มีปัญหา โดยมีเป้าหมายที่จะช่วยให้บุคคลได้รู้จักตนเอง กล้าเผชิญกับความจริง และตอบสนองความต้องการของตนในโลกของความเป็นจริงโดยไม่รุกรานหรือทำร้ายตนเองและผู้อื่น ย้ำให้บุคคลมีความรับผิดชอบในพฤติกรรมของตน

4.1 แนวคิดที่สำคัญ

Corey (2016) แนวคิดที่สำคัญ ของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงมี 4 ประการ ได้แก่

4.1.1 ความต้องการของมนุษย์และและพฤติกรรมที่มุ่งหมาย (Human Needs and Purposeful Behavior) ที่มีเป้าหมายของมนุษย์พฤติกรรมของมนุษย์มีเป้าหมายเพื่อเกิดการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน อาทิ ความต้องการมีชีวิตรอด ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ ความต้องการอำนาจ ความต้องการอิสระ และความต้องการสนุกสนาน

4.1.2 การมุ่งเน้นภวนิยมหรือปรากฏการณ์ (Existential/Phenomenological Orientation) ทฤษฎีเผชิญความจริงเชื่อว่าบุคคลรับรู้สิ่งแวดล้อมตามบริบทความต้องการของตนเองและไม่ใช่ตามสภาพความเป็นจริงนอกเหนือจากนี้บุคคลสามารถเลือกเป้าหมายของตนเองและรับผิดชอบต่อสิ่งที่บุคคลได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อตนเอง

4.1.3 พฤติกรรมที่เป็นองค์รวม (Total Behavior) ทฤษฎีทางเลือกได้มีการตั้งข้อสันนิษฐานว่าบุคคลมักมีความสามารถในการควบคุมสิ่งที่ตนเองกระทำได้การที่จะทำให้พฤติกรรมโดยรวมเกิดความชัดเจนได้นั้นจึงมีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจในองค์ประกอบ 4 ด้านที่แตกต่างกัน คือ การกระทำ การแสดงความรู้สึก การคิด และอาการทางร่างกาย เพราะฉะนั้นการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยรวมได้จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่กำลังกระทำและสิ่งที่กำลังคิด

4.1.4 สาระสำคัญของทฤษฎีทางเลือก (The Essence of Choice Theory) ทฤษฎีทางเลือก เป็นวิธีการที่บุคคลจะมีความสามารถควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ คือ การที่บุคคลเลือกในสิ่งที่จะกระทำต่าง ๆ หากไม่คำนึงถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตแล้วบุคคลจะสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นจำเป็นที่จะต้องดำเนินชีวิตและวางแผนชีวิตด้วยสิ่งที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด

4.2 เทคนิคในการให้คำปรึกษา

Wubbolding (2000) ได้เสนอระบบ WDEP สำหรับกระบวนการให้คำปรึกษาดังนี้

4.2.1 สสำรวจความต้องการ (Wants) ของสมาชิกกลุ่ม โดยการถามว่า “คุณต้องการอะไร” ซึ่งผู้นำกลุ่มจะเป็นบุคคลที่ถามกระตุ้นให้สมาชิกได้คิด ไตร่ตรองถึงสิ่งที่เขาปรารถนาได้เปิดเผยโลกส่วนตัว ตลอดทั้งมีโอกาสได้รับรู้สัมผัสและสำรวจทุก ๆ แง่มุมของชีวิตรวมทั้งสิ่งที่เขาต้องการจากครอบครัว เพื่อน งาน และสิ่งที่เขาคาดหวังในชีวิต ภายในกลุ่มสมาชิกจะสำรวจอะไรที่พวกเขาต้องการ อะไรที่พวกเขามี และอะไรที่พวกเขายังไม่ได้รับ ตลอดกระบวนการจะเน้นให้สมาชิกได้ประเมินตนเองเพื่อกำหนดทิศทางของพฤติกรรมโดย Wubbolding ได้ยกตัวอย่างคำถาม

“คุณมองสถานการณ์นี้อย่างไร” “คุณจะพบการควบคุมตนเองได้ที่ไหน” วัตถุประสงค์ของการถาม เพื่อให้สมาชิกเครื่องจากการถูกควบคุมจากภายนอกมาสู่การควบคุมภายในตนเอง

4.2.2 **สำรวจทิศทางและการกระทำ (Doing and Direction)** ของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเป็นการให้ความสำคัญพฤติกรรมในปัจจุบันของสมาชิกกลุ่ม โดยให้สมาชิกกลุ่มสนใจกับพฤติกรรมปัจจุบัน และไม่สนใจอดีตที่เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้แล้ว ความรู้สึกก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น การที่สมาชิกกลุ่มมุ่งเน้นในสิ่งที่ตนเองปฏิบัติอยู่ จะเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง สามารถเลือกทางเลือกและสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตได้

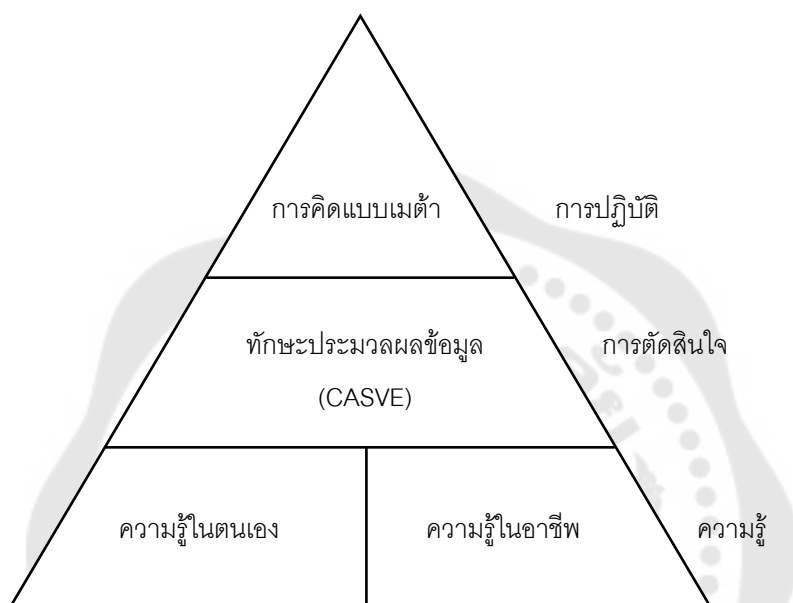
4.2.3 **การประเมิน (Evaluation)** เป็นการทำงานของผู้นำกลุ่มเพื่อช่วยให้สมาชิกได้สำรวจพฤติกรรมของตนเองในปัจจุบันว่ามีหวังในสิ่งที่ต้องการหรือไม่ และพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ทิศทางที่สมาชิกกลุ่มต้องการหรือไม่

4.2.4 **การวางแผน (Planning)** ในขั้นนี้เมื่อสมาชิกกลุ่มตัดสินใจแล้วว่าอะไรคือสิ่งที่เขาต้องการจะเปลี่ยนแปลง ขึ้นต่อไปผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มจะวางแผนร่วมกันเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป้าหมาย แผนของสมาชิกที่กำหนดขึ้นมานั้นจะต้องเป็นไปตามความต้องการ เข้าใจง่ายตรงกับความเป็นจริงด้านบวก หากสมาชิกได้วางแผนเสร็จแล้วผู้นำกลุ่มจะให้สมาชิกพูดคุยเกี่ยวกับแผนของตนเองแล้วผู้นำกลุ่มและสมาชิกคนอื่น ๆ ร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับ จากนั้นผู้นำกลุ่มจะให้สมาชิกทำพันธะสัญญา (Commitment) ตนเองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ถ้าสมาชิกสามารถทำตามข้อตกลงหรือสัญญาได้แสดงให้เห็นว่าเขามีความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของเขาเอง เห็นความสำคัญและคุณค่าของตนเอง มีความรับผิดชอบและเชื่อมั่นในการกระทำของตนเองซึ่งบ่งบอกถึงการมีเอกลักษณ์แห่งความสำเร็จ

5. แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model (Zunker, 2016, pp. 103-106; นันทา สู้รักษา, 2548, หน้า 55-57)

Peterson, Sampson, Reardon, และ Lenz (1996) เสนอแนวคิด 7 ขั้นตอน สำหรับบริการถ่ายทอดทางอาชีพ ซึ่งโมเดลการให้คำปรึกษานี้ มีเป้าหมายในการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง สามารถวางแผนและบริหารแผน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ สามารถหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ ปรับเปลี่ยนเจตคติที่มีต่ออาชีพ และวิธีการที่จะประกอบอยู่ในอาชีพนั้นอย่างมีความสุข โดยสามารถใช้ได้ทั้งการให้คำปรึกษารายบุคคล การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อค้นพบตนเอง และโปรแกรมที่ทำเป็นหลักสูตร

การประมวลผลข้อมูลสำหรับการตัดสินใจทางอาชีพอันเป็นแนวคิดของแบบจำลองนี้เป็นเป็นลำดับขั้นที่เริ่มจากพื้นความรู้ (Knowledge Domains) ซึ่งประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความรู้ทางอาชีพ สู่ทักษะการตัดสินใจ (Decision Skills Domain) และการปฏิบัติ (Executive Processing Domain) ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 ภาพปิรามิดของขอบเขตกระบวนการประมวลผลข้อมูล (Pyramid of Information-processing domains)

ที่มา: Zunker (2016, p. 104)

ปิรามิดของกระบวนการประมวลผลข้อมูล ที่เริ่มต้นลำดับขั้นตอนจาก (Sharf, 2013, pp. 411-414)

1. ความรู้เกี่ยวกับตัวเอง (Self-Knowledge) ในการบรรยายความรู้เกี่ยวกับตนเองของข้อมูลถูกเก็บไว้ในความทรงจำของแต่ละบุคคล เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และความรู้ด้านอาชีพ (Occupational Knowledge) ตลอดชีวิต บุคคลจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับระบบการศึกษาและอาชีพ พวกเขาจัดโครงสร้างและจัดระเบียบข้อมูลนี้เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

2. ทักษะการตัดสินใจ (Decision-Making Skills) ความสามารถที่ช่วยให้บุคคลสามารถประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและอาชีพได้เรียกว่าทักษะการประมวลผลข้อมูล

ทั่วไป (Sampson, Reardon, Peterson, & Lenz, 2004) ทักษะเหล่านี้เป็นที่รู้จักโดยตัวย่อ CASVE (Communication, Analysis, Synthesis, Valuing และ Execution)

2.1 การสื่อสาร (Communication) เมื่อบุคคลได้รับข้อมูลจากภายในตนเอง หรือจากสิ่งแวดล้อม กระบวนการสื่อสารจึงเริ่มต้นขึ้น บุคคลจะติดต่อกับสัญญาณข้อมูลภายในหรือภายนอก นี่คือการที่เราตระหนักถึงปัญหาเช่นที่เราอาจเคยปฏิบัติภารกิจมืออยู่ของ บุคคลเริ่มสำรวจตัวเอง สภาพแวดล้อม และปัญหาที่มีอยู่ พวกเขาตระหนักว่าพวกเขาจำเป็นต้องดำเนินการกับข้อมูลหรือทำการเลือก

2.2 การวิเคราะห์ (Analysis) การตรวจสอบความรู้ในตนเองและขอบเขตความรู้ด้านอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการวิเคราะห์ บุคคลจะคำนึงถึงสาเหตุของปัญหาและไตร่ตรองถึงปัญหา การพิจารณาค่านิยม ความสนใจ ทักษะ ความชอบในอาชีพการงาน และสถานการณ์ครอบครัวอีกครั้งเป็นส่วนที่แนะนำของขั้นตอน การเรียนรู้อาชีพใหม่

2.3 การสังเคราะห์ (Synthesis) เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว บุคคลก็สามารถดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติได้ ดังนั้น พวกเขากำลังรับข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลผ่านการทำรายละเอียดเพิ่มเติมหรือทำให้ตกผลึกในสิ่งที่พวกเขาวิเคราะห์

2.4 การประเมินค่า (Valuing) เนื่องจากตัวเลือกที่เป็นไปได้ที่นั่นตกผลึกหรือแคลง ผู้รับคำปรึกษาสามารถประเมินหรือให้คุณค่ากับการดำเนินการหรือทิศทางอาชีพที่เป็นไปได้

2.5 การดำเนินการ (Execution) เมื่อตัวเลือกได้รับการประเมินหรือผ่านกระบวนการประเมินแล้ว แผนหรือกลยุทธ์สามารถกำหนดขึ้นเพื่อใช้ทางเลือกโดยทำตามขั้นตอน

3. การปฏิบัติ (Executive processing domain) ประกอบด้วยทักษะของการริเริ่ม การร่วมมือ การเก็บข้อมูลและการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ ทักษะเหล่านี้เป็นการคิดแบบเมต้าที่ใช้การแก้ไขปัญหาและด้วยการพูดกับตนเอง (self-talk) การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) และการควบคุม (Control) โดยสรุป การพูดกับตนเอง (“ฉันคิดว่าฉันเป็นวิศวกรที่ดี”) สร้างความคาดหวังและเสริมแรงพฤติกรรม การตระหนักรู้ในตนเองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การควบคุมเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างเป้าหมายส่วนบุคคลกับเป้าหมายอื่น ๆ โดยการควบคุม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมการกระทำที่กระตุ้นกระบวนการตัดสินใจทางอาชีพ

แบบจำลองการให้คำปรึกษาทางอาชีพตามขั้นตอนดังกล่าวมี 7 ขั้นตอน ดังนี้:

ขั้นที่ 1 การสัมภาษณ์เบื้องต้น (Initial interview) วัตถุประสงค์ที่สำคัญมี 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ ประเด็นแรก เพื่อให้ผู้ให้คำปรึกษาค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านอาชีพของผู้รับคำปรึกษา

และสร้างสัมพันธภาพแห่งความไว้วางใจ ประเด็นที่ 2 คือ ผู้ให้คำปรึกษาให้ความสนใจ องค์ประกอบของปัญหาทั้งด้านอารมณ์และความคิด

ขั้นที่ 2 การประเมินเบื้องต้น (Preliminary) วัตถุประสงค์ คือ เพื่อพิจารณาความพร้อมของผู้รับคำปรึกษาในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจโดยการใช้แบบวัดด้านอาชีพ เป็นเหมือนการประเมินเพื่อคัดกรอง และการประเมินความต้องการ

ขั้นที่ 3 นิยามปัญหาและการวิเคราะห์สาเหตุ (Define problem and analysis causes) ในขั้นนี้ ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาดตกลงกันในการทำความเข้าใจเบื้องต้น เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษา

ขั้นที่ 4 กำหนดเป้าหมาย (Formulate goals) เป็นความพยายามร่วมกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาโดยเขียนเป้าหมายลงในแผนการเรียนรู้รายบุคคล (Individual Learning Plan: ILP)

ขั้นที่ 5 พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคล โดยผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาร่วมกันพัฒนา ILP ซึ่งจัดเตรียมลำดับของแหล่งข้อมูลและกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาไปสู่เป้าหมาย

ขั้นที่ 6 ดำเนินการตามแผนการเรียนรู้รายบุคคล (Execute learning plan) เป้าหมายคือผู้รับคำปรึกษาปฏิบัติตามแผนที่ตกลงกันได้

ขั้นที่ 7 ทบทวนข้อสรุปและการนำไปใช้ (Summative review and individual generalization) เป็นการทบทวนทุกขั้นตอนที่ผ่านมา ซึ่งบทเรียนภายใต้การดำเนินการทุกขั้นตอนใน 6 ขั้นตอน เป็นเหมือนทักษะที่ได้เรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาส่วนตัวและปัญหาด้านอาชีพที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

แบบจำลองตามทฤษฎีนี้พยายามตอบคำถามเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและกระบวนการตัดสินใจแก้ปัญหา แบบจำลองการให้คำปรึกษาทางอาชีพนี้เป็นพื้นฐานการสร้างแบบจำลองการเรียนรู้เพื่อสร้างแบบจำลองการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยจะนำแบบจำลองนี้มาสร้างการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

6. การเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

การเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) โดยใช้การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) มีกระบวนการ ต่อไปนี้ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2565, หน้า 50-52)

1) กระบวนการตั้งใจ (Attentional Processes) บุคคลไม่สามารถเรียนรู้ได้มากจากการสังเกตถ้าเขาไม่มีความตั้งใจและรับรู้ได้อย่างแม่นยำถึงพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออก กระบวนการตั้งใจจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลจะสังเกตอะไรจากตัวแบบนั้น องค์ประกอบที่มีผลต่อกระบวนการตั้งใจแบ่งออกได้เป็นองค์ประกอบด้วยกันได้แก่ องค์ประกอบของตัวแบบเองพบว่าตัวแบบที่ทำให้บุคคลมีความตั้งใจจะสังเกตนั้นต้องเป็นตัวแบบที่มีลักษณะเด่นชัดเป็นตัวแบบที่ทำให้ผู้สังเกตเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมที่แสดงออกไม่สลับซับซ้อนมากนัก

2) กระบวนการเก็บจำ (Retention Processes) บุคคลจะไม่ได้รับอิทธิพลมากนักจากตัวแบบถ้าเขาไม่สามารถจะจดจำได้ถึงลักษณะของตัวแบบ บุคคลจะต้องแปลงข้อมูลจากตัวแบบเป็นรูปแบบของสัญลักษณ์ และจัดโครงสร้างเพื่อให้จำได้ง่ายขึ้นแน่นอนปัจจัยที่จะส่งผลต่อกระบวนการเก็บจำ คือการเก็บรหัสเป็นสัญลักษณ์ เพื่อให้ง่ายแก่การจำ การจัดระบบโครงสร้างทางปัญญา การชักข้อมูลลักษณะของตัวแบบที่สังเกตในความคิดของตนเอง และชักข้อมูลด้วยการกระทำ

3) กระบวนการกระทำ (Production Processes) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตแปลงสัญลักษณ์ที่เก็บจำไว้นั้นมาเป็นการกระทำ ซึ่งจะกระทำได้ดีหรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำได้ในการสังเกตการกระทำของตนเอง การได้ข้อมูลย้อนกลับจากการกระทำของตนเองและการเทียบเคียงการกระทำกับภาพที่จำได้

4) กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) การที่บุคคลที่เกิดการเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการจูงใจ กระบวนการจูงใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสิ่งล่อใจจากภายนอก สิ่งนั้นจะต้องกระตุ้นการรับรู้ เป็นสิ่งของที่จับต้องได้ เป็นที่ยอมรับของสังคม และพฤติกรรมที่กระทำตามตัวแบบนั้นสามารถที่จะควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มไปประยุกต์ใช้ร่วมกับขั้นตอนทฤษฎีการให้คำปรึกษาทางอาชีพ แล้วพัฒนาเป็นโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

7. เทคนิคแผนภูมิอาชีพ (Career Genogram)

แผนภูมิอาชีพ Gysbers, Heppner, และ Johnston (2014) เป็นเทคนิคในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อหารูปแบบของสถานะทางอาชีพ ความต้องการด้านการศึกษา ความมุ่งมั่น ในการเข้าสู่อาชีพ และบทบาททางเพศ นอกจากนี้ แผนภูมิอาชีพจะช่วยในการตัดสินใจด้านการเรียนและอาชีพ โดยพิจารณาจากอิทธิพลของอาชีพบุคคลรอบข้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัว แผนภูมิอาชีพเป็นเครื่องมือที่ทำให้มองเห็นข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพได้ง่ายขึ้น มองเห็นรูปแบบอิทธิพลและคุณค่า ช่วยให้เห็นภูมิหลังก่อนการตัดสินใจเลือกแนวทางการเรียนหรืออาชีพ

โดยมีขั้นตอนการทำแผนภูมิดังนี้

1) ให้วาดแผนภูมิอาชีพในครอบครัว 3 รุ่น แต่หากมีบุคคลในครอบครัวที่มีความสำคัญก็สามารถเพิ่มเติมลงในแผนภูมิได้ โดยแทนผู้หญิงเป็นวงกลม และผู้ชายเป็นสี่เหลี่ยม ภายในเขียนชื่อ รูปแบบความสัมพันธ์ การศึกษา และอาชีพ

2) เมื่อสร้างแผนภูมิอาชีพแล้วให้สังเกตรูปแบบอาชีพของครอบครัว พิจารณาร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ระดับการศึกษา เชื้อชาติ ศาสนา เศรษฐฐานะ ถิ่นที่อยู่และอื่น ๆ ร่วมการตัดสินใจ อีกทั้งตั้งคำถามต่อตนเอง ตามตัวอย่างดังนี้

- อะไรคือรูปแบบการประกอบอาชีพของบุคคลในครอบครัวที่สังเกตได้ชัดเจน

- อะไรคือคุณค่าหรือเป็นความเชื่อจากการตัดสินใจประกอบอาชีพของบุคคลในครอบครัว

- ใครคือตัวแบบของคุณในการประกอบอาชีพ ทั้งแผนภูมิอาชีพของครอบครัวและการตั้งคำถามจะช่วยให้มีข้อมูลในการพิจารณาในขั้นตอนกระบวนการเลือกอาชีพได้

ประโยชน์ของการสร้างแผนภูมิอาชีพ Gibson (2005) มีดังนี้

1. ทำให้วัยรุ่นมีเครื่องมือช่วยรู้จักตนเอง จุดแข็งต่าง ๆ รวมไปถึงการตั้งเป้าหมายของอาชีพที่ประสบผลสำเร็จในอนาคต

2. แผนภูมิอาชีพจะช่วยให้เกิดความสร้างสรรค์และความยืดหยุ่นต่อการตัดสินใจในการพัฒนาความต้องการของตนเองโดยอยู่ภายใต้ระบบของครอบครัว

ดังนั้นการใช้เทคนิคแผนภูมิอาชีพนั้นมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นข้อมูลที่จะทำให้นักเรียนมองเห็นความเป็นไปได้และคุณค่าในการประกอบอาชีพภายใต้บริบทของครอบครัว นำไปสู่การตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตรงกับความต้องการของบุคคลนั้น ๆ ได้

8. เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ (Creative technique)

สกล วรเจริญศรี (2560, หน้า 84) กล่าวว่า เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ในการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นการใช้กิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ที่มีความใหม่และเหมาะสม ตลอดจนเป็นประโยชน์ รวมถึงมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการใช้กิจกรรมและเทคนิคเชิงสร้างสรรค์กับผู้มารับ

คำปรึกษา โดยเทคนิคดังกล่าวสามารถกระตุ้นการแสดงออก ทั้งความคิด ความรู้สึก และกระตุ้น การสื่อสารต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษาได้

ประโยชน์ของเทคนิคเชิงสร้างสรรค์ (สกล วรเจริญศรี, 2560, หน้า 77-80)

1. ช่วยเอื้ออำนวยต่อการสื่อสารระหว่างผู้รับคำปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษา
 2. เป็นวิธีการทางอ้อมที่ทำให้ผู้รับคำปรึกษาบอกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นทั้ง ด้านดีและด้านไม่ดี
 3. เปรียบเสมือนเครื่องขัดเกลาสำหรับบุคคลให้หล่อหลอมความเป็นกลุ่ม และส่งเสริมความร่วมมือ
 4. ทำให้ผู้รับคำปรึกษาสนใจและเกี่ยวข้องกับกาให้คำปรึกษาจนเสร็จสิ้น กระบวนการ
 5. ช่วยทำให้ผู้รับคำปรึกษาเปิดเผยตนเองแสดงออกถึงประสบการณ์ความรู้สึก ต่าง ๆ นอกเหนือไปจากการสื่อสาร
 6. ช่วยทำให้ผู้รับคำปรึกษาที่รู้สึกอึดอัดไม่เต็มใจในการให้คำปรึกษาสามารถ แบ่งปันประสบการณ์ความรู้สึกความคิดเปิดใจในการให้คำปรึกษา
 7. พัฒนาทักษะการสื่อสารให้กับผู้รับคำปรึกษาไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือ การรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ
 8. สร้างพลังให้กับผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกที่สามารถควบคุมชีวิตของ ตนเองได้
 9. ทำให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจความรู้สึกของตนเองอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม
 10. ส่งเสริมบรรยากาศที่จริงใจและสร้างความไว้วางใจในการให้คำปรึกษา
- สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบของกิจกรรมด้วย เทคนิคบอชื่อรอบวง (Name circle technique) ซึ่งเป็นเทคนิคเชิงสร้างสรรค์ที่อยู่บนฐานคิดของ วิธีการใช้กิจกรรมในการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้จัก กันมากขึ้นและสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มเทคนิคนี้ใช้เป็นกิจกรรมสำหรับการเปิดกลุ่มเพื่อเริ่มต้น ดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม

9. เทคนิคการตั้งเป้าหมาย แบบ SMART

เทคนิคการตั้งเป้าหมายแบบ SMART มีรายละเอียด ดังนี้

Experience Dropbox (ม.ป.ป.) เป็นเทคนิคการตั้งเป้าหมายแบบ SMART เพื่อ กำหนดเป้าหมายที่ช่วยเพิ่มโอกาสของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายของตนเองได้ ประกอบไปด้วย ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) Specific (เฉพาะเจาะจง): การตั้งเป้าหมายทั่วไปนั้นยังดีไม่พอ คุณต้อง อธิบายสิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จอย่างเจาะจงและชัดเจน ลองนึกถึงคำถามที่ขึ้นต้นด้วย "W" ได้แก่ Who (ใคร) What (อะไร) When (เมื่อใด) Which (สิ่งใด) และ Why (ทำไม) ใครที่ต้องเกี่ยวข้องกับ อะไรที่คุณพยายามทำให้สำเร็จ เมื่อใดที่คุณต้องการทำให้สำเร็จ คุณกำลังเผชิญกับอุปสรรคหรือ ข้อกำหนดใด ทำไมคุณจึงตั้งเป้าหมายนี้ ลองตอบคำถามให้ละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้

2) Measurable (วัดผลได้): คุณต้องมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนสำหรับใช้วัด ความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมาย เมื่อกำหนดเป้าหมายที่วัดผลได้ ให้พิจารณาว่าคุณจะใช้อะไร เป็นเกณฑ์และกำหนดเหตุการณ์สำคัญว่าคุณต้องการบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ เมื่อใด

3) Achievable (บรรลุผลได้จริง): เป้าหมายดังกล่าวทำได้จริงหรือไม่ ตรวจสอบ ว่าสามารถบรรลุเป้าหมายได้จริงหรือไม่ โดยการเปรียบเทียบเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่ายกับ ผลประโยชน์ รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญอื่น ๆ ที่อาจมีในธุรกิจ คุณควรคิดด้วยว่าการบรรลุ เป้าหมายจะต้องทำอย่างไร และคุณมีเครื่องมือหรือทักษะที่จำเป็นพร้อมหรือไม่ หากไม่มี การหา เครื่องมือและทักษะเหล่านั้นจะยากมากน้อยเพียงใด ไม่ใช่เรื่องผิดที่จะตั้งเป้าหมายอย่างบ้าบิ่น แต่ถ้าเป้าหมายนั้นไม่มีแนวโน้มจะบรรลุผลได้จริง คุณก็ควรประเมินวัตถุประสงค์ใหม่อีกครั้ง

4) Relevant (มีความเกี่ยวข้อง): การนึกถึงความเกี่ยวข้องของเป้าหมาย ภายในองค์กรในวงกว้างขึ้นก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน ตัวอย่างเช่น หากคุณได้รับมอบหมายให้ฝึกฝน ใช้งานซอฟต์แวร์ด้านการบัญชีโปรแกรมใหม่ด้วยตนเอง คุณควรพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องระหว่าง ซอฟต์แวร์กับงานของคุณและธุรกิจในภาพรวม เช่นเดียวกัน ถ้าคุณกำลังเปิดตัวกลุ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ คุณต้องพิจารณาว่ากลุ่มผลิตภัณฑ์นั้นสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจอย่างไร

5) Time-bound (มีกรอบเวลาชัดเจน): การกำหนดเวลาคือสิ่งที่สำคัญที่สุด คุณต้องมีวันที่เป้าหมายและตั้งคำถามอย่างเจาะจงว่างานใดที่สามารถทำได้สำเร็จภายในกรอบ เวลานั้น กำหนดวันที่ครบกำหนดให้เป็นไปได้และยืดหยุ่น แม้ว่าความรู้สึกเร่งด่วนจะเป็นสิ่งสำคัญ แต่การเปลี่ยนการตั้งเป้าหมายให้เป็นการแข่งกับเวลาจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับสมาชิกใน ทีมหรือบริษัทในภาพรวม

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม โดยใช้เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิคบอกรอบวง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคล

เป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภาวนิยม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้เทคนิคคำถามจัดระดับ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง ระบบ WDEP ทฤษฎีการให้คำปรึกษาทางอาชีพโดยใช้เทคนิคแผนภูมิอาชีพ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมโดยใช้การเรียนรู้โดยการสังเกต ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้คำถามปฏิกิริยา แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model และเทคนิคการตั้งเป้าหมายแบบ SMART

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม พบว่ามีผู้ศึกษาการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ไว้ดังนี้

เจษฎา อังกาบศรี (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบวัดเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ และการนำไปใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพ มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และหาปกติวิสัยของเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพ เพื่อเสริมสร้างเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ และ 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพในการเสริมสร้างเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2553 ของมหาวิทยาลัยเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล รวม 17 แห่ง จำนวน 7,432 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นอาจารย์จำนวน 926 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากร เพื่อใช้สำหรับการศึกษาองค์ประกอบของเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ กลุ่มที่ 2 เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่มีคะแนนเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพเรียงลำดับจากผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดขึ้นมาตามลำดับ และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน เพื่อเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพ และกลุ่มควบคุม 8 คน ซึ่งไม่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ ที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .2183 ถึง .7791 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (ค่าแอลฟา) เท่ากับ .9993 และรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .8-.9 ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ พบว่า องค์ประกอบเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสำคัญของงาน ความผูกพันในงาน ความพึงพอใจในงาน ความมั่นคงในงาน การเป็นตัวอย่าง การเรียนรู้จากตัวอย่าง การพัฒนาตนเอง การมีสไตล์เห็นคุณค่าคนอื่น สัมพันธภาพทางสังคม อาชีพและความผูกพันกับครอบครัว สไตล์การเลี้ยง และอุปสรรคด้านระยะทาง โดยองค์ประกอบเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ มีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบทั้ง 12 องค์ประกอบ

อยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) เกณฑ์ปกติของเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพมีค่าคะแนนปกติวิสัย (Normalized T-score) ตั้งแต่ 14 ถึง 70 และมีคะแนนเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ อยู่ระหว่าง 169 ถึง 313 จากคะแนน 400 คะแนน 3) การให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพ เพื่อเสริมสร้างเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น การให้คำปรึกษา ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ประกอบไปด้วย ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ประเมินผลเบื้องต้น ระบุและวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ กำหนดเป้าหมายและพัฒนาแผนรายบุคคล และปรับแผนการพัฒนาดตนเอง และขั้นสรุปการให้คำปรึกษาโดยการนำแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพ และประยุกต์เทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มและการให้คำปรึกษาครอบครัวมาใช้ เพื่อเสริมสร้างเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพ 4) ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพ โดยเปรียบเทียบเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพของอาจารย์กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และเมื่อสิ้นสุดการติดตามผล พบว่า ก่อนการทดลอง เจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน ก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพโดยรวมและด้านการเรียนรู้จากตัวแบบด้านอาชีพและความผูกพันกับครอบครัว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .05, และ .05 ตามลำดับ ส่วนเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง เมื่อสิ้นสุดการติดตามผล หลังการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพโดยรวม และด้านความสำคัญของงาน ด้านการเรียนรู้จากตัวแบบ ด้านการพัฒนาดตนเอง และด้านอาชีพและความผูกพันกับครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .05, .05, .05 และ .01 ตามลำดับ ส่วนเจตคติและกลยุทธ์ด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ไพบุลย์ บุญล้อม และวรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ (2555) ได้ศึกษาผลการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 21 คน เก็บข้อมูลเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อน ระยะหลัง และระยะติดตามผล เครื่องมือที่ใช้คือแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพของ จอห์น โอ ไครท์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุด คือ แบบวัดเจตคติในการเลือกอาชีพและความสามารถในการเลือกอาชีพ โปรแกรมการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่านิสิตที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม มีการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพด้านเจตคติในการเลือกอาชีพและด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ สูงกว่าก่อนการปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มสามารถเสริมสร้างนักเรียนให้มีวุฒิภาวะทางอาชีพได้

สุนารี จุลพันธ์ และ มฤษฎ์ แก้วจินดา (2558) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาโปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่ม 2) สำรวจการตระหนักรู้ในอาชีพของนักศึกษา และ 3) เปรียบเทียบผลการตระหนักรู้ในอาชีพของนักศึกษาโดยใช้โปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่ม และแบบสอบถามด้านการตระหนักรู้ในอาชีพกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (เทียบโอน) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ผลการวิจัยพบว่า 1) ก่อนการทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนการตระหนักรู้ในอาชีพไม่แตกต่างกับนักศึกษากลุ่มควบคุม 2) ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มนักศึกษากลุ่มทดลองมีการตระหนักรู้ในอาชีพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มมีค่าคะแนนจากแบบสอบถามการตระหนักรู้ในอาชีพเพิ่มขึ้นมากกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิภาวรรณ โคกมา (2562) ได้ศึกษาเรื่องเสริมสร้างทุนทางอาชีพของนักเรียนโดยการใช้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิด The Career Diamond Model กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 คือนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกลุ่มสหวิทยาเขตกรุงเทพฯ ตะวันออก จำนวน 269 คน กลุ่มที่ 2 คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีคะแนน T-Score ตั้งแต่ T34 และต่ำกว่า จำนวน 16 คน เป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทุนทางอาชีพของบุคคล และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพเพื่อเสริมสร้างทุนทางอาชีพ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพตามแนวคิด The Career Diamond Model ทุกคนมีทุนทางอาชีพทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความสนใจในอาชีพ ทักษะด้านอาชีพ และบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับอาชีพ มีความสอดคล้องกันมากกว่าก่อนการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพ และ นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพทุกคนมีทุนทางอาชีพสอดคล้องกันมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพ

กินเนอร์ (Griner, 2014) ได้ศึกษาประสิทธิผลของแบบจำลองการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเชิงบูรณาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจประสบการณ์ของผู้รับคำปรึกษาในมหานครวอชิงตัน ดี.ซี. ซึ่งใช้แนวทางในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ 2 แนวทาง คือ ผู้ให้คำปรึกษาใช้วิธีการที่เป็นแบบดั้งเดิมและผู้ให้คำปรึกษาใช้วิธีการรูปแบบบูรณาการ คือ การให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบผสมผสานและ

การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556 ถึงเมษายน 2556 ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาใน 2 แนวทาง ที่ประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างการสัมภาษณ์ และการรายงานตนเอง ประเด็นสำคัญมาจากข้อมูล และผลการวิจัยเหล่านี้มีนัยสำหรับการศึกษาในอนาคตของประสบการณ์ของผู้รับบริการให้คำปรึกษาในแนวทางการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบบูรณาการมากขึ้น

ซานติลลี และ ฮาร์ทัง (Santilli, Nota, & Hartung, 2019) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการช่วยเหลือการสร้างอาชีพแบบกลุ่มกับเยาวชนวัยรุ่นตอนต้น งานวิจัยนี้เป็นการสร้างอาชีพเพื่อการออกแบบชีวิตที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือบุคคลในช่วงวัยพัฒนาเพื่อคำวิจารณ์และจัดการการเปลี่ยนอาชีพ ได้พัฒนาและดำเนินการช่วยเหลือในการสร้างอาชีพแบบกลุ่มโดยอิงจากสมุดงาน My Career Story (MCS) และเปรียบเทียบกับความช่วยเหลือทางอาชีพแบบดั้งเดิมเพื่อส่งเสริมการออกแบบอาชีพในชีวิตของเยาวชนวัยรุ่นตอนต้น เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้เข้าร่วมจำนวน 108 คน และสมัครใจแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งสองกลุ่ม มีจำนวนผู้หญิง 27 คน และผู้ชาย 27 คน ผู้เข้าร่วมทั้งหมดทำแบบประเมินก่อนและหลังการช่วยเหลือเพื่อวัดความสามารถในการปรับตัวในอาชีพ ความหวังและการมองโลกในแง่ดี ความยืดหยุ่นและการปฐมนิเทศในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า คะแนนหลังการเข้ากลุ่มเพิ่มขึ้นในด้านความสามารถในการปรับตัวในอาชีพและการปฐมนิเทศในอนาคตสำหรับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุม ในทำนองเดียวกันการวิเคราะห์ความพอประมาณพบว่าคะแนนหลังการเข้ากลุ่มเพิ่มขึ้นในการวัดความกังวลและมิติการควบคุมการปรับตัวในอาชีพ สำหรับกลุ่มทดลองเท่านั้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดขึ้นในคะแนนความหวังและการมองโลกในแง่ดีหรือคะแนนความยืดหยุ่นสำหรับทั้งสองกลุ่ม การวิเคราะห์ความถูกต้องทางสังคมสนับสนุนการรับรู้ประสิทธิภาพ ความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมต่อการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาด้านการก่อสร้างอาชีพ MCS แสดงให้เห็นถึงค่านับสัญญาในฐานะการช่วยเหลือตามเรื่องเล่าทางอาชีพเพื่อส่งเสริมแง่มุมเฉพาะของการสร้างอาชีพในวัยหนุ่มสาว จำเป็นต้องมีวิจัยในอนาคตเพื่อตรวจสอบเพิ่มเติมและสนับสนุนประสิทธิภาพของ MCS

บรัคเนอร์ (Buckner, 2014) ได้ศึกษาการพัฒนาประสิทธิภาพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเรื่องการตัดสินใจผ่านการให้คำปรึกษาด้านอาชีพในห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่าเมื่อแรงงานมีการแข่งขันกันมากขึ้น ความจำเป็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต้องมีข้อมูลที่เพื่อช่วยในการตัดสินใจ การวิจัยในปัจจุบันได้ชี้ให้เห็นว่านักเรียนรุ่นก่อน ๆ ได้สัมผัสกับปฐมนิเทศอาชีพและการให้คำปรึกษา ยิ่งเตรียมใจในการเลือกที่เหมาะสมการเลือกวิทยาลัย/อาชีพ จุดสนใจหลักของการศึกษานี้คือการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ/

การปฐมนิเทศอาชีพและการตัดสินใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลของการศึกษาระบุว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะส่งผลดีต่อการตัดสินใจในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เพ็ลซา (Pleșa, 2019) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกอาชีพเสริม การศึกษาได้ดำเนินการระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคม 2017 และผู้เข้าร่วมเป็นนักศึกษา/บัณฑิตของ 3 คณะจากมหาวิทยาลัยเพนโตซานี วิธีการวิจัยที่ใช้เป็นแบบสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นแบบสองทิศทาง มันเริ่มต้นจากความคาดหวังของผู้รับคำปรึกษา ความจำเป็นในการใช้บริการให้คำปรึกษาและแนะนำอาชีพตลอดปีการศึกษาทั้งหมดได้รับการชื่นชมในเชิงบวกโดยมากกว่าสามในสี่ของสำรวจผู้สำเร็จการศึกษา ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประสบความสำเร็จชีวิต ในฐานะที่เป็นเป้าหมายหลักในการสร้างอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่า 70% มอบหมาย บทบาทสำคัญในการให้บริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเพื่อความรู้ในตนเอง การสำรวจอย่างมืออาชีพการตัดสินใจและการพัฒนาวิชาชีพตลอดจนการวางแผนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนาอาชีพ

โอีคและคณะ (Ock, Han, Choi, Pyo, & Lee, 2020) (Ock & Lee, 2020) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับอาชีพการให้คำปรึกษาในเกาหลี : การศึกษาเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการรับรู้ของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับปัญหาอาชีพและประเภทโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ จำนวน 23 คน และสมัครใจในการเข้าร่วม มีการสนทนากลุ่ม 5 ครั้ง ผลการศึกษพบว่านักศึกษาแพทย์ได้รับอิทธิพลจากผู้ปกครองและผลการเรียนมากกว่าการเลือกด้วยตนเอง เมื่อตัดสินใจเข้ารับมาเรียนเพื่อการศึกษาในอนาคต นักศึกษาแพทย์พิจารณาถึงความมั่นคงและความเป็นไปได้ของอาชีพและคุณภาพชีวิต มีความคิดเห็นหลายประการที่จำเป็นต้องเข้าใจตัวเอง ขาดข้อมูลวัตถุประสงค์และอาชีพเฉพาะและการพบปะกับศาสตราจารย์คือไม่ค่อยมีประโยชน์ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่คาดหวังความมีประสิทธิภาพในการงานอาชีพ โครงการให้คำปรึกษาแต่หวังว่าโครงการจะดำเนินการโดยมีส่วนร่วมโดยสมัครใจทางการแพทย์นักเรียนต้องการข้อมูลที่เป็นรูปธรรมและวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย เช่น ข้อมูลเฉพาะทางสำหรับการเลือกการฝึกอบรมการอยู่อาศัย ข้อมูลโรงพยาบาลฝึกหัด และข้อมูลการฝึกอบรมหลังการอยู่อาศัยในโครงการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมสำหรับปัญหาด้านอาชีพจึงทำให้จำเป็นต้องพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาการหาคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งประกอบไปด้วย ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และเกณฑ์ปกติ ดังนี้

ความเที่ยงตรง (Validity)

ความเที่ยงตรงในเรื่องของความหมายของความเที่ยงตรงและการแสดงหลักฐาน ความเที่ยงตรง มีรายละเอียด ดังนี้

ความหมายของความเที่ยงตรง

นักวิชาการได้ให้ความหมายของความเที่ยงตรงไว้ ดังนี้

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2552, หน้า 236) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ หมายถึง การที่เครื่องมือนั้นสามารถวัดพฤติกรรมหรือสิ่งที่ต้องการวัดได้ถูกต้อง ครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538, หน้า 208) ได้ให้ความหมายของความเที่ยงตรงของ เครื่องมือวัด หมายถึง เครื่องมือนั้นสามารถวัดได้ตามสิ่งที่ต้องการจะวัดหรือวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ ที่จะวัด นอกจากนี้ ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ (2548, หน้า 98) ได้สรุปความหมายของความเที่ยงตรง เป็นคุณภาพของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพในการทำนายอนาคตของพฤติกรรม และครอบคลุมไปถึงการนิยามว่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบเท่ากับสหสัมพันธ์ของแบบทดสอบ ที่สร้างขึ้นกับองค์ประกอบที่ต้องการวัด ซึ่งไม่เหมือนกับความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงไม่ใช่ลักษณะ ทั่ว ๆ ไปของแบบทดสอบ แต่เป็นคุณลักษณะของแบบทดสอบที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่าง ดังนั้น แบบทดสอบควรจะมี ความเที่ยงตรงสูงในจุดมุ่งหมายหนึ่งแต่ไม่จำเป็นต้องมีความเที่ยงตรงใน จุดมุ่งหมายทั้งหมด

การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง

การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงแบ่งตามหลักฐานพยานได้เป็น 3 ประเภท คือ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) และความเที่ยงตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related-validity) ดังนี้ (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2552, หน้า 236; ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 208-209)

1. ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) เป็นการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเป็นการตรวจสอบว่าข้อความไหนในเครื่องมือวัด มีความสอดคล้อง และครอบคลุมนิยามคุณลักษณะที่กำหนดไว้เพียงใด โดยให้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น 2-3 คน ตรวจสอบ ถ้าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยไม่ต้องใช้วิธีการทางสถิติก็ถือว่าใช้ได้

2. ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) หมายถึงเครื่องมือวัดใด ก็ตามที่สามารถวัดได้ตามลักษณะหรือตามทฤษฎีต่าง ๆ ของโครงสร้างนั้น เช่น ลักษณะทฤษฎีวิเคราะห์

ความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นผู้นำ ความวิตกกังวล เป็นต้น ถ้าสามารถสร้างเครื่องมือวัดลักษณะของสิ่งเหล่านี้ได้ก็ถือว่ามีความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ถ้าเป็นข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างก็คือข้อสอบที่สามารถวัดได้ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ในภาคพฤติกรรมของตารางวิเคราะห์หลักสูตร

ในการหาความเที่ยงตรงในลักษณะนี้ จะหาโดยที่สร้างเครื่องมือขึ้นขึ้นมาแล้วนำไปหาค่าสหสัมพันธ์กับเครื่องมือที่วัดลักษณะนั้นอยู่แล้ว ถ้ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงก็ถือว่ามีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างดี เช่น สร้างข้อสอบวัดความเป็นประชาธิปไตย เมื่อสร้างเสร็จแล้วนำไปทดลองสอบกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาหาค่าสหสัมพันธ์กับแบบทดสอบความเป็นประชาธิปไตยซึ่งมีอยู่แล้ว ถ้าคำนวณออกมาแล้วปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันก็ถือว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นนั้นมีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของความเป็นประชาธิปไตย หรือหาความเที่ยงตรงโดยใช้วิธีองค์ประกอบก็ได้ แต่วิธีการคำนวณค่อนข้างยาก ถ้าจะต้องคำนวณหาความเที่ยงตรงแบบวิเคราะห์องค์ประกอบแล้วก็จะอาศัยเครื่องคำนวณที่มีโปรแกรมไว้ให้เรียบร้อยแล้ว

3. ความเที่ยงตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related validity) เป็นความเที่ยงตรงแบบอาศัยเกณฑ์ที่ต้องการเป็นหลักแบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ

3.1 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent validity) หมายถึงเครื่องมือที่สามารถ วัดได้ตามสภาพความเป็นจริงของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ถ้าเด็กคนหนึ่งเวลาเรียนในห้องเรียนเป็นคนเรียนเก่งมากไม่ว่าครูจะถามอะไรก็ตอบได้หมด เมื่อสร้างข้อสอบมาวัดเด็กห้องนั้น ก็ปรากฏว่าเขาทำคะแนนได้สูงสุด ถ้าเป็นแบบนี้ทุกคนในกลุ่มแสดงว่าข้อสอบฉบับนั้นมีความเที่ยงตรงตามสภาพความเป็นจริง เกณฑ์ที่ใช้ต้องเป็นเกณฑ์ปัจจุบันเสมอ

การหาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพนี้ ต้องนำคะแนนของแบบทดสอบที่สร้างใหม่นี้ไปสัมพันธ์กับคะแนนที่เป็นเกณฑ์ที่เขาประพฤติดูอยู่ เช่น เขาคะแนนข้อสอบวิชาพยาบาลไปหาสหสัมพันธ์กับคะแนนภาคปฏิบัติของนักเรียนพยาบาลกลุ่มนั้น ถ้ามีสหสัมพันธ์สูง แสดงว่าข้อสอบวิชาพยาบาลฉบับนั้นมีความเที่ยงตรงตามสภาพสูง คือ ถ้าเป็นพยาบาลที่มีความคล่องแคล่วต่อการปฏิบัติคนไข้ดีแล้วมักจะทำข้อสอบวิชาพยาบาลได้คะแนนสูงด้วย

3.2 ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive validity) แบบทดสอบฉบับใดก็ตามถ้ามีความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์แล้ว เมื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างก็สามารถที่จะพยากรณ์อนาคตของกลุ่มตัวอย่างได้ถูกต้อง ดังนั้นการหาความเที่ยงตรงประเภทนี้ คือเอาผลงานที่สำเร็จไปแล้วของกลุ่มตัวอย่างเป็นเกณฑ์ แล้วเอาคะแนนเครื่องมือที่จะหาความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์นี้ไปสัมพันธ์กับเกณฑ์ ถ้ามีความสัมพันธ์กันสูงก็ถือว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์สูง

เช่น เอาเกรดเฉลี่ย (G.P.A) ปลายปีของนักเรียนเป็นเกณฑ์ แล้วเอาคะแนนของข้อสอบตอนนักเรียนสอบคัดเลือกเข้ามาหาสหสัมพันธ์กับเกณฑ์ ถ้ามีความสัมพันธ์กันสูง แสดงว่าข้อสอบคัดเลือกฉบับนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ เกณฑ์นี้จะต้องเป็นเกณฑ์อนาคต

ความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยศึกษาความเชื่อมั่นในเรื่องของความหมายของความเชื่อมั่นแลเทคนิคการตรวจสอบความเชื่อมั่น ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ความหมายของความเชื่อมั่น

นักวิชาการได้ให้ความหมายของความเที่ยงตรงไว้ ดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538, หน้า 208) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด หมายถึง ความคงเส้นคงวาของผลการวัด การที่นำเครื่องมือไปทดสอบกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะทดสอบกี่ครั้ง ๆ ก็ตามก็ยังคงได้คะแนนเท่าเดิม เช่น นำเครื่องมือไปทดสอบกับเด็กคนหนึ่งปรากฏว่าได้คะแนน 18 เว้นไปประมาณ 2-3 วัน หรือหนึ่งสัปดาห์ นำไปทดสอบกับเด็กคนเดิมก็คงได้ 18 คะแนนเหมือนเดิม แสดงว่าเครื่องมือวัดนั้นมีความเชื่อมั่น ความเชื่อมั่นก็คือ ความคงที่แน่นอน (Stability) ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบไม่ว่าจะสอบกี่ครั้งก็ตามของเครื่องมืออันนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ เจษฎา อังกาบศรี (2554, หน้า 93) กล่าวว่าความเชื่อมั่นคือระดับของความสอดคล้องของผลการวัดที่มีความคงที่จากการนำเครื่องมือไปวัดหรือทดสอบโดยใช้เครื่องมือชุดเดิมทดสอบกับบุคคลกลุ่มเดิม 2 ครั้งในเวลาที่แตกต่างกันหรือใช้เครื่องมือที่มีลักษณะเทียบเท่ากันทดสอบบุคคลเดียวกัน 2 ครั้งครั้งละ 1 ชุดในเวลาที่แตกต่างกัน ผลที่ได้ต้องไม่แตกต่างกัน

เทคนิคการตรวจสอบความเชื่อมั่น

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2552, หน้า 238) กล่าวว่า การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดมี 3 วิธี ดังนี้

1. วิธีการสอบซ้ำ (Test and Retest Method) เป็นการนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปสอบวัดกับคนกลุ่มเดียวกัน 2 ครั้ง ในเวลาต่างกัน จะได้คะแนนออกมา 2 ชุด แล้วนำคะแนนทั้ง 2 ชุด มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation) โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation) ค่าของสัมประสิทธิ์ที่คำนวณได้ เรียกว่า “สัมประสิทธิ์ความคงที่” (Coefficient of stability) ถ้าได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงก็แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นได้สูง
2. วิธีการแบ่งครึ่ง (Split-Half Method) เป็นการนำเครื่องมือที่ต้องการหาความเชื่อมั่นได้ไปสอบวัดกับกลุ่มทดลองเครื่องมือกลุ่มเดียว แล้วนำเครื่องมือพร้อมคำตอบมาแบ่งครึ่ง 2 ฉบับ ส่วนมากการแบ่งครึ่งมักจะแบ่งเป็นข้อคู่ ข้อคี่ ซึ่งเมื่อแบ่งแล้วจะได้ข้อสอบ 2 ฉบับที่มีจำนวนข้อข้อเท่ากัน แล้วทำการตรวจให้คะแนนข้อคู่ครึ่งหนึ่งและข้อคี่อีกครึ่งหนึ่งทำให้ได้คะแนน

2 ชุด โดยที่สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนจะได้คะแนน 2 ตัว แล้วนำคะแนนทั้ง 2 ชุด นั้นมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีการของเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้จะเป็นค่าความเชื่อมั่นได้ครั้งฉบับ

3. วิธีการหาความคงเส้นคงวาหรือความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) ด้วยข้อจำกัดของวิธีการสอบซ้ำและวิธีการแบ่งครึ่งในการตรวจสอบความเชื่อมั่นได้ของเครื่องมือ ทำให้เกิดการหาวิธีการตรวจสอบความเชื่อมั่นได้ที่ไม่ต้องใช้วิธีการสอบซ้ำ หรือวิธีการแบ่งครึ่ง ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะอาศัยการวัดหรือการเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นได้ที่ได้จากวิธีการนี้ เรียกว่า “ค่าความสอดคล้องภายใน” (Internal Consistency) ซึ่งมีวิธีการหาได้หลายวิธี สำหรับวิธีที่นิยมกันมากมี 2 วิธี คือ

3.1 วิธีการคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) เป็นวิธีการหาความเชื่อมั่น โดยการตรวจสอบว่าข้อสอบแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กับข้อสอบอื่น ๆ ในแบบสอบถามเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กับข้อสอบทั้งฉบับอย่างไร ซึ่งจะใช้ในกรณีการให้คะแนนรายข้อมีค่าเป็น 1 และ 0 ดังเช่น ข้อสอบวัดความรู้ที่ตอบผิดได้ 0 ตอบถูกได้ 1 ซึ่งวิธีการหาความสอดคล้องภายในเพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือตามวิธีการคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ทำได้โดยใช้สูตร 20 หรือเรียกว่าสูตร “KR-20” หรือสูตร 21 ที่เรียกว่า “KR-21” ก็ได้

3.2 วิธีการครอนบาค-อัลฟา (Cronbach-Alpha) เป็นวิธีการหาความเชื่อมั่นที่สามารถใช้เครื่องมือที่ไม่ได้ตรวจให้คะแนนเป็น 1 และ 0 ครอนบาคได้ดัดแปลงจากสูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ซึ่งใช้กับแบบทดสอบแบบเลือกตอบที่ให้คะแนน 1 สำหรับคำตอบที่ถูก และ 0 สำหรับคำตอบที่ผิด เงื่อนไขดังกล่าวทำให้สูตร KR-20 จึงไม่เหมาะสมสำหรับใช้กับเครื่องมือที่ไม่ได้ตรวจให้คะแนนเป็น 1 กับ 0 เช่น เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า การหาค่าความเชื่อมั่นเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามวิธีการของครอนบาค มีชื่อเรียกว่า “สัมประสิทธิ์อัลฟา” ซึ่งเหมาะสำหรับเครื่องมือที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

เกณฑ์ปกติ (Norm)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกณฑ์ปกติในเรื่องของความหมายเกณฑ์ปกติและชนิดของเกณฑ์ปกติ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ความหมายของเกณฑ์ปกติ

เกณฑ์ปกติ หมายถึง เป็นข้อเท็จจริงทางสถิติบรรยายการแจกแจงของคะแนนกลุ่มประชากรที่นิยามไว้อย่างดีแล้วและเป็นคะแนนที่บอกระดับความสามารถของผู้ประเมินว่าอยู่ในระดับใดของกลุ่มประชากร และในทางปฏิบัติกลุ่มประชากรที่นิยามไว้อย่างดี จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดีของประชากร แต่ต้องมีจำนวนมากพอที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากร ไม่อย่างนั้นเกณฑ์ปกติก็ไม่สามารถเชื่อถือไม่ได้ (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2548, หน้า 182-183)

ชนิดของเกณฑ์ปกติ

แบ่งได้ตามลักษณะของประชากรและตามลักษณะของการใช้สถิติเปรียบเทียบ (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2548, หน้า 183-185) แบ่งตามลักษณะประชากร ได้แก่

1. เกณฑ์ปกติระดับชาติ (National Norm) ต้องใช้กลุ่มประชากรทั่วประเทศ เช่น หาเกณฑ์ปกติวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก็ต้องสร้างเกณฑ์ปกติจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั่วประเทศ นักเรียนต้องมีจำนวนมาก
2. เกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (Local Norm) เป็นการสร้างเกณฑ์ปกติระดับที่เล็กลงมา เช่น ระดับจังหวัด หรือระดับอำเภอ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเปรียบเทียบคะแนนของผู้ประเมินกับคนทั้งจังหวัดและทั้งอำเภอ
3. เกณฑ์ปกติระดับโรงเรียน (School Norm) โรงเรียนบางแห่งมีขนาดใหญ่ นักเรียนแต่ละชั้นเรียนมีจำนวนมาก เมื่อสร้างแบบทดสอบแต่ละวิชาของแต่ละระดับชั้นได้ดี มีคุณภาพแล้ว จะสร้างเกณฑ์ปกติของโรงเรียนเดี่ยวหรือในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน เรียกว่า เกณฑ์ปกติของโรงเรียน ใช้ประเมินเปรียบเทียบนักเรียนแต่ละคนกับนักเรียนส่วนรวมของโรงเรียน และใช้ประเมินการพัฒนาของโรงเรียนได้ด้วย โดยพิจารณาจากผลการสอบซึ่งแต่ละปีว่ามีลักษณะเด่นหรือลักษณะด้อยกว่าปีที่สร้างเกณฑ์ปกติเอาไว้

การแบ่งตามลักษณะของการใช้สถิติเปรียบเทียบ ได้แก่

1. เกณฑ์ปกติเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Norm) เกณฑ์ปกตินี้สร้างจากคะแนนดิบที่ได้จากกลุ่มประชากรหรือตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดี เมื่อหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์เสร็จแล้วก็หยุดเพียงเท่านั้น เกณฑ์นี้ใช้สำหรับการจัดอันดับเท่านั้น ไม่สามารถนำไปบวกหรือลบกันได้ แต่สามารถเปรียบเทียบและตีความได้ เช่น เด็กคนหนึ่งสอบได้ 25 คะแนน ซึ่งตรงกับตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 หมายความว่าถ้ามีคนที่สอบ 100 คน เด็กคนนี้มีความสามารถเหนือกว่าคนอื่น 80 คน
2. เกณฑ์ปกติคะแนนที (T-score Norm) นิยมใช้มากเพราะเป็นคะแนนมาตรฐานที่สามารถนำมาบวกและลบได้ มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 100 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเป็น 50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 10 เรียกคะแนนชนิดนี้ว่าคะแนน T ปกติ (Normalized T Score) ซึ่งเหมาะสำหรับการแปลความหมายทางสถิติ
3. เกณฑ์ปกติสเตโนน (Stanine Norm) คะแนนแบบนี้เป็นคะแนนมาตรฐานชนิดหนึ่งที่มี 9 ตัว คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 5 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2 แต่ละสเตโนนถูกกำหนดตามอัตราส่วนร้อยละของการแจกแจงโค้งปกติ

4. เกณฑ์ปกติตามอายุ (Age Norm) แบบทดสอบมาตรฐานบางอย่างใช้การหาค่าปกติตามอายุเพื่อดูพัฒนาการในเรื่องเดียวกัน โดยเปรียบเทียบพัฒนาการของบุคคลในช่วงอายุต่าง ๆ หรือเปรียบเทียบพัฒนาการของบุคคลที่มีอายุเท่ากัน การสร้างแบบทดสอบวัดเชาวน์ปัญญาและความถนัดมักใช้วิธีนี้ ส่วนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะหาเฉพาะวิชาพื้นฐาน เช่น ภาษาและคณิตศาสตร์

5. เกณฑ์ปกติตามระดับชั้น (Grade Norm) การหาเกณฑ์ปกติตามระดับชั้นเรียนในโรงเรียน แบบทดสอบที่ใช้จะต้องมีเนื้อหาเดียวกัน วิชาที่นิยมใช้วิธีนี้มักเป็นวิชาพื้นฐาน เช่น ภาษาและคณิตศาสตร์ แบบทดสอบวัดความรู้และความสามารถที่ครอบคลุมเนื้อหากว้างขวาง เช่น คำศัพท์ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 จากนั้นหาคะแนนของแต่ละชั้น เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้กี่คะแนน ปีที่ 2 ได้กี่คะแนน ไปเรื่อย ๆ จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนที่ได้จะเป็นเกณฑ์ปกติของชั้นนั้น ๆ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายในการหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยจะสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยแสดงเป็นคะแนนปกติ T-Score และ เกณฑ์ปกติเปอร์เซ็นต์ไทล์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย” เป็นการวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบและหาเกณฑ์ปกติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งในครั้งนี้นำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยในการวิจัยตามขั้นตอนของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ เป็นการสร้าง การหาคุณภาพและเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การพัฒนาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ เป็นการสร้าง การหาคุณภาพและเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โรงเรียนใน สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีโรงเรียน

67 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, 2566) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 มีโรงเรียน 52 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2, 2566) สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีโรงเรียน 12 โรงเรียน (วิกิพีเดีย, 2566) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีโรงเรียน 109 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2566) มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 168,014 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เพื่อหาตัวบ่งชี้องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว จำนวน 5 คน สำหรับการศึกษาตัวบ่งชี้องค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria) คือ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์สอนหรือทำวิจัยสาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ไม่ต่ำกว่า 5 ปี

เกณฑ์การคัดออกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Exclusion criteria) คือ ผู้เข้าร่วมวิจัยไม่ยินยอมในการให้ข้อมูล

เกณฑ์การถอนผู้เข้าร่วมการวิจัยหรือยุติการเข้าร่วมการวิจัย (Withdrawal or termination criteria) คือ ผู้เข้าร่วมวิจัยแสดงความจำนงขอยุติการเข้าร่วม

2. กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูง จำนวน 5 คน สำหรับการศึกษาตัวบ่งชี้องค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria) คือ กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โรงเรียนในสังกัดที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โรงเรียนในสังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีทิศทาง ทางอาชีพที่ชัดเจน และสะท้อนความคิดเห็นที่บ่งบอกถึงวุฒิภาวะทาง

อาชีพได้ การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกแบบอิงจุดมุ่งหมาย (Purposeful Sampling) ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลักตามกรอบแนวคิดการวิจัย

เกณฑ์การคัดออกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Exclusion criteria) คือ ผู้เข้าร่วมวิจัยไม่ยินยอมในการให้ข้อมูล

เกณฑ์การถอนผู้เข้าร่วมการวิจัยหรือยุติการเข้าร่วมการวิจัย (Withdrawal or termination criteria) คือ ผู้เข้าร่วมวิจัยแสดงความจำนงขอยุติการเข้าร่วม

กำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบเพื่อสร้างโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2566 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ซึ่งจำนวนที่ดีที่สุดสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 5-10 เท่าของตัวบ่งชี้ (ยูทธ ไทยวรรณ, 2557 อ้างอิงจาก Gorsuch, 1983) ได้กลุ่มตัวอย่าง 440 คน โดยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

2. สุ่มตัวอย่างครั้งที่ 1 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อเลือกโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา โดยกำหนดให้สังกัดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาของกรุงเทพมหานคร ได้จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียนที่เป็นหน่วยตัวอย่างของประชากร

3) สุ่มตัวอย่างครั้งที่ 2 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) เพื่อเลือกห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของแต่ละโรงเรียนที่สุ่มมาจากชั้นที่ 1 มาจำนวนโรงเรียนละ 2 ห้องเรียน และจำนวนนักเรียนทั้งหมด 440 คน

ตาราง 4 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

สังกัด	จำนวน โรงเรียน	ห้องเรียน	จำนวน นักเรียน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1	2	6	110
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2	2	6	110
กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม	2	6	110
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	2	6	110
รวม	8	24	440

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาเกณฑ์ปกติ (Norm) ของแบบวัดคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 โรงเรียนในสังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,245 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-State random sampling method) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543, หน้า 98)

โดยเริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling Method) ในการเลือกโรงเรียนตามเขตพื้นที่และขนาด

1. จำแนกโรงเรียนตามเขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นเขต 1 และเขต 2 โรงเรียนในสังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน รวมจำนวน 1,245 คน

2. จำแนกโรงเรียนในแต่ละเขตตามขนาดของโรงเรียน โดยขนาดของโรงเรียนมีทั้งหมด 4 ขนาด ได้แก่ ขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป) ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 1,500 -2,499 คน) ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 500 -1,499 คน) และโรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน น้อยกว่า 500 คน)

3. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทาโรยามาเน่ (Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% มีความคลาดเคลื่อน $\pm 4\%$ โดยมีจำนวนประชากร

168,014 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 623 คน และประมาณค่าห้องเรียน 1 ห้อง มีนักเรียนประมาณ 35 คน ดังนั้นจึงต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ห้องเรียน จึงจะได้กลุ่มตัวอย่าง

4. สุ่มโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และจำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาด

5. สุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เพื่อเลือกห้องเรียนจากโรงเรียน ห้องเรียนละประมาณ 35 คน รวมเป็นนักเรียนทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การสุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนในสังกัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนนักเรียน
สพม. เขต 1	ใหญ่พิเศษ	24	1	140
	ใหญ่	17	1	105
	กลาง	9	1	70
	เล็ก	2	1	35
	รวม	52	4	350
สพม.เขต 2	ใหญ่พิเศษ	17	1	140
	ใหญ่	16	1	105
	กลาง	15	1	70
	เล็ก	19	1	35
	รวม	67	4	350
อว.	ใหญ่พิเศษ	4	1	140
	ใหญ่	3	1	105
	กลาง	3	1	70
	เล็ก	2	1	35
	รวม	12	4	350
สช	ใหญ่พิเศษ	23	1	140
	ใหญ่	39	1	105
	กลาง	33	1	70
	เล็ก	15	1	35
	รวม	110	4	350

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบและหาเกณฑ์ปกติของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง แบบวัดที่ได้เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ Likert ซึ่งแบบวัดดังกล่าวมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ และเนื้อหาของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบบวัดแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบวัดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบวัดแบบเลือกตอบ (Check List) คือ สังเกต ระดับชั้น และเพศ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษา เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ แบบวัดพัฒนาการทางอาชีพ และแบบวัดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ เพื่อทราบนิยามและองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ

2. ผู้วิจัยศึกษาด้วยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ (Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถาม (Guideline) ที่ใช้ในการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) โดยแนวคำถามถูกสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารวุฒิภาวะทางอาชีพ และสรุปเป็นองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ร่างข้อคำถามที่จะทำการสัมภาษณ์ข้อมูลวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 นำแบบสัมภาษณ์ข้อมูลวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไปตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน ได้ค่าความเที่ยงตรง 0.8-1.0

2.3 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่ก่อนนำไปใช้จริง

3. เขียนนิยามศัพท์เฉพาะ องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ แบบวัดพัฒนาการทางอาชีพและแบบวัดอื่น ๆ และการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว และนักเรียนระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 10 คน มาสรุป วิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามสำหรับองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผนทางอาชีพ (Career Planning) การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) การตัดสินใจ (Decision Making) และข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด ของลิเคิร์ต ข้อคำถามมีทั้งข้อคำถามทางบวกและข้อคำถามทางลบ การให้คะแนนข้อคำถามทางบวกให้คะแนน 5 คะแนน สำหรับคำตอบจริงมากที่สุด ถึง 1 คะแนนสำหรับคำตอบจริงน้อยที่สุด ส่วนข้อคำถามทางลบให้คะแนน 5 คะแนนสำหรับคำตอบจริงน้อยที่สุด ถึง 1 คะแนนสำหรับคำตอบจริงมากที่สุด คิดคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมคะแนนจากแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ เป็นคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงถึงการมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า ได้ข้อคำถามทั้งหมด 32 ข้อ

5. นำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว จำนวน 5 คน (รายละเอียดดังภาคผนวก) เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะในแต่ละด้านเป็นรายข้อ และให้คะแนนความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัดที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- + 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามสามารถวัดองค์ประกอบด้านนั้น ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- 0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามสามารถใช้วัดองค์ประกอบด้านนั้น ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สามารถวัดองค์ประกอบด้านนั้น ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

6. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยข้อคำถามทั้งหมดจะต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 (สุวิมล

ติรกันันท์, 2553) ได้ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 32 ข้อ (ค่า IOC ในภาคผนวก) และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

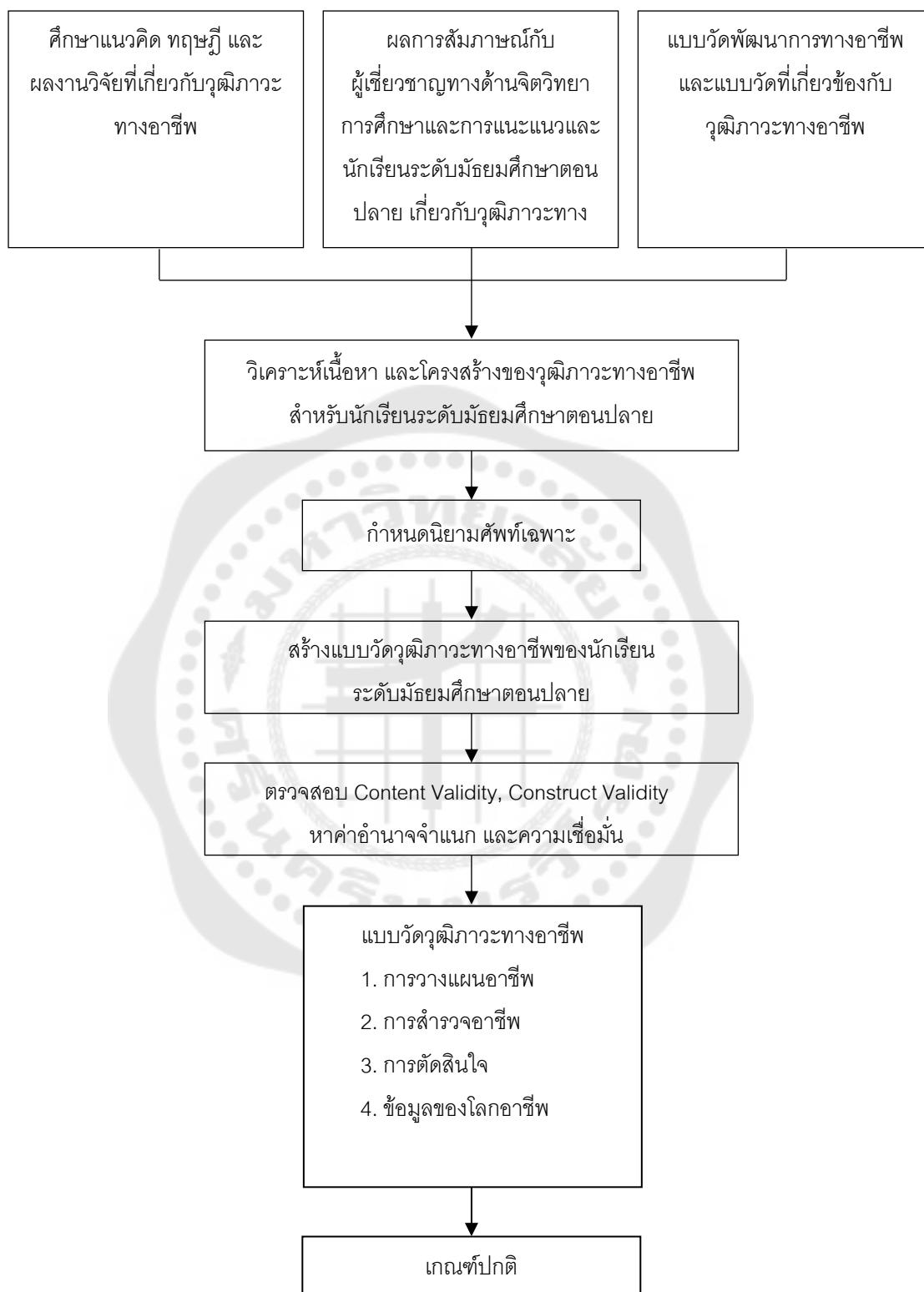
7. นำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครที่สังกัดสังกัดที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการวิเคราะห์อำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อ โดยการวิเคราะห์ค่าระหว่างข้อกับคะแนนรวม (Item-Total correlation) ด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) มีพิสัยค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .236 - .761 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดทั้งหมดรวม .95

8. นำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 440 คน นำคำตอบที่ได้มาใช้แสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

9. ผู้วิจัยนำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพไปให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,245 คน ตอบแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพและให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ

10. หาเกณฑ์ปกติของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยนำคะแนนมาเรียงกันแล้วแสดงเป็นคะแนนที่ปกติ T-Score

ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ สรุปลงได้ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 4 กรอบขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ

ประเด็นที่ 1 ความเหมาะสมของความหมายวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ท่านมีความคิดเห็นต่อความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ ๙ อย่างใดเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

ประเด็นที่ 2 นักเรียนที่มีการวางแผนอาชีพ คือ นักเรียนสามารถแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย มีความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่สนใจ มีการศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

ประเด็นที่ 3 นักเรียนที่มีการสำรวจอาชีพ คือ นักเรียนเต็มใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพ มีวิธีการเก็บข้อมูล มีการศึกษาหาข้อมูลจากการใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ (พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือ สื่อสังคมออนไลน์) เพื่อใช้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

ประเด็นที่ 4 นักเรียนที่มีการตัดสินใจ คือ นักเรียนสามารถตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจ จากการทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเอง การวิเคราะห์ความสนใจ ความถนัดของตนเอง การวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ การจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกอาชีพ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

ประเด็นที่ 5 นักเรียนที่มีข้อมูลของโลกการทำงาน คือ นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก การเข้าสู่อาชีพ ความก้าวหน้าในอาชีพ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

ตัวอย่างแบบวัดคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเพียงคำตอบเดียว

สังกัด

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
- กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กำลังเรียนอยู่ในระดับ

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เพศ

- ชาย หญิง

ตอนที่ 2 แบบวัดคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หลังข้อความที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
การวางแผนทางอาชีพ						
0	ฉันมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ฉันสนใจ					
การสำรวจอาชีพ						
0	ฉันรู้สึกสนุกในการค้นหาข้อมูลอาชีพ					
การตัดสินใจ						
0	ฉันสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่ชอบด้วยตัวฉันเองได้					
ข้อมูลของโลกการทำงาน						
0	ฉันมีการการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโลกการทำงานที่เป็นปัจจุบันเสมอ					

ภาพประกอบ 5 ตัวอย่างแบบวัดคุณภาพะทางอาชีพ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ข้อความทางบวก ได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ ได้แก่ ข้อ 18	1	2	3	4	5

ภาพประกอบ 6 เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งรายด้านและโดยรวม (Likert, 1932)

ระดับคะแนนเฉลี่ย การแปลความหมาย

4.50 – 5.00 มีพฤติกรรมวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 มีพฤติกรรมวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับมาก

2.50 – 3.49 มีพฤติกรรมวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 มีพฤติกรรมวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับน้อย

1.00 – 1.49 มีพฤติกรรมวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับน้อยที่สุด

การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพเพื่อขอความอนุเคราะห์ทางโรงเรียนและขออนุญาตในการเข้าเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยมในเขตกรุงเทพมหานคร

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพในข้อที่ 3 ที่เก็บมาได้มาตรวจให้คะแนนแล้วไปวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

5. สรุปผลองค์ประกอบของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่สำคัญสำหรับการเสริมสร้างคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนในระยะต่อไป

ขั้นตอนการศึกษาเกณฑ์ปกติของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเกณฑ์ปกติของคุณลักษณะทางอาชีพเพื่อขอความอนุเคราะห์ทางโรงเรียนและขออนุญาตในการเข้าเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยมในเขตกรุงเทพมหานคร

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพในข้อที่ 2 ที่เก็บมาได้มาตรวจให้คะแนนแล้วไปหาเกณฑ์ปกติของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพ โดยนำคะแนนมาเรียงกันแล้วแสดงเป็นคะแนนที่ปกติ T-Score

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเลือกจากการสุ่มหลายขั้นตอนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2566 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

3. ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัด เพื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) แล้วจึงนำแบบวัดที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการแจกแจงข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการหาเกณฑ์ปกติของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเลือกจากการสุ่มหลายขั้นตอนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2566 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

3. ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัด เพื่อนำมาวิเคราะห์เกณฑ์ปกติ แล้วจึงนำแบบวัดที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการแจกแจง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด นอกจากนี้ผู้วิจัยยังทำการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้สูตรคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of Item-objective Congruence: IOC)

4. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณในการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation: rxy)

5. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมและรายด้านของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณในการหาค่าสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient)

6. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7. วิเคราะห์เกณฑ์ปกติ (Norm) ของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการแปลงคะแนนดิบให้อยู่ในรูปของคะแนนที่ปกติ T-Score (Normalized T-Score)

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการเสริมสร้างคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยพิจารณาการเข้ากลุ่ม จากคะแนนจากแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพอยู่ในระดับต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 8 คน ต่อ 1 กลุ่ม (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561) ที่ระบุว่ามีความเหมาะสมของกลุ่มในการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาควรมีตั้งแต่ 7-8 ต่อกลุ่ม โดยมีกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria) คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนในสังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เป็นนักเรียนที่มีคะแนนจากแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพอยู่ในระดับต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา

2. สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน

เกณฑ์การคัดออกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Exclusion criteria) คือ ผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์การถอนผู้เข้าร่วมการวิจัยหรือยุติการเข้าร่วมการวิจัย (Withdrawal or termination criteria) คือ ผู้เข้าร่วมวิจัยแสดงความจำนงขอยุติการเข้าร่วม

การจัดผู้เข้าร่วมการวิจัยเข้ากลุ่ม (Subject allocation) เป็นนักเรียนเป็นการเข้าร่วมด้วยความสมัครใจและได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยนักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน เข้าเป็นผู้ร่วมวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ โมเดลการให้คำปรึกษาทางอาชีพ เทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อเลือกใช้ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ในการศึกษาระยะที่ 1 ทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน เพื่อกำหนดเป็นหัวข้อในโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในแต่ละครั้ง

2. ผู้วิจัยจัดทำโครงร่างของโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยพิจารณาจากนิยามปฏิบัติการของวุฒิภาวะทางอาชีพในแต่ละองค์ประกอบเพื่อมาเขียนวัตถุประสงค์สำหรับการให้

คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ประกอบกับการศึกษาเอกสารที่ใช้ในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

3. ผู้วิจัยนำโครงร่างโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน (รายละเอียดดังภาคผนวก) ประเมินและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องด้านวัตถุประสงค์ ด้านแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ ด้านเทคนิคและกิจกรรม และด้านขั้นตอนและวิธีดำเนินการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม จากนั้นผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60-1.00

4. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม เกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการ เนื้อหา การประเมินผล และระยะเวลาหลังจากนั้นจึงนำโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ มาทำการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนที่จะนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

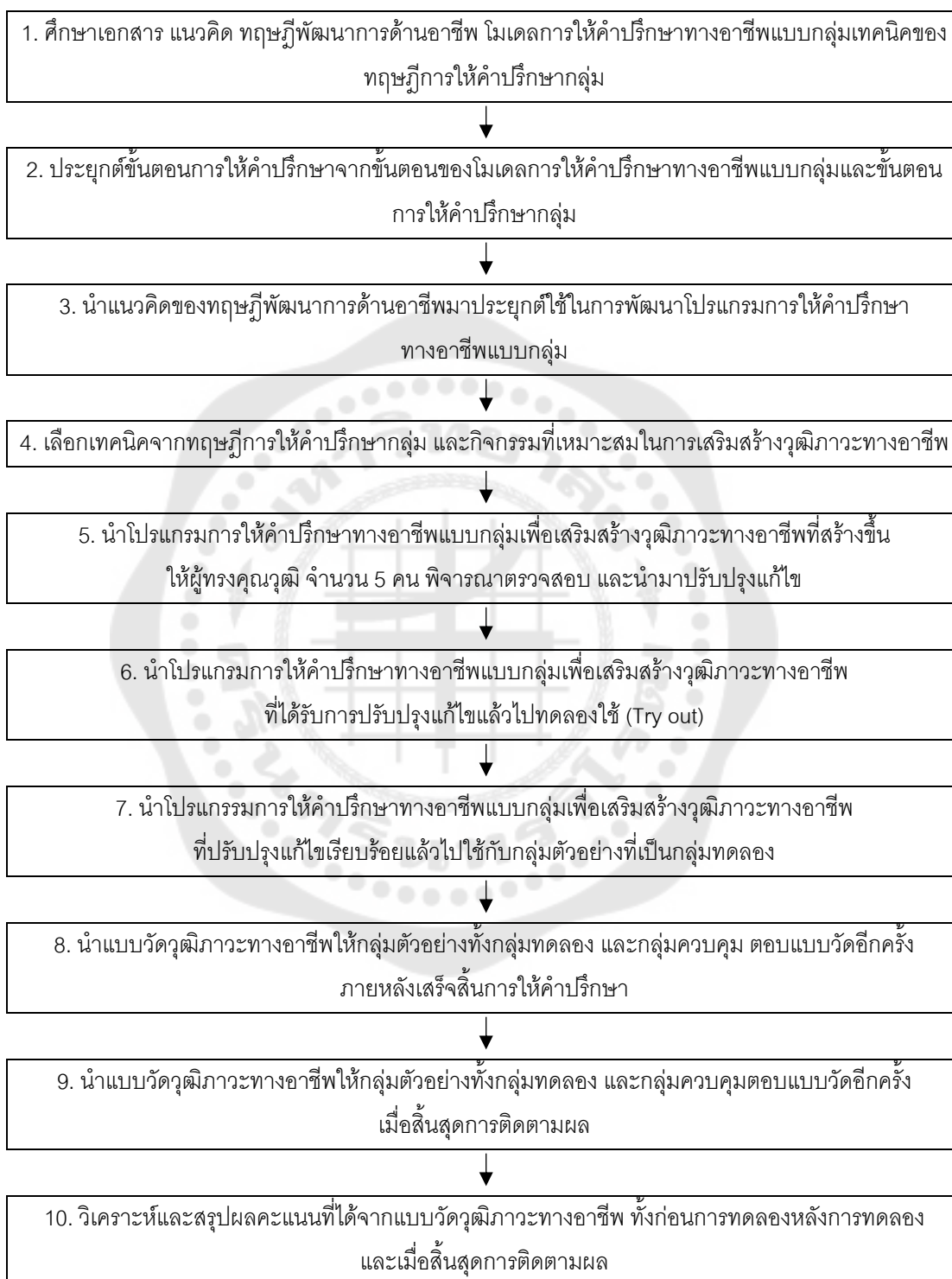
5. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง ที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 8 คน โดยเข้าโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 60-90 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ โดยกำหนดตารางโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มทั้งหมด 10 ครั้ง

6. ภายหลังจากการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ครั้งที่ 10 สิ้นสุดลง ผู้วิจัยนำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ตอบแบบวัดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำผลมาเป็นข้อมูลภายหลังการทดลอง

7. ภายหลังจากการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยขอให้สมาชิกกลุ่มทดลองทั้ง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ทำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพอีกครั้ง เพื่อเก็บคะแนนนี้ไว้เป็นคะแนนของการสิ้นสุดการติดตามผล

8. นำคะแนนที่ได้จากแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และเมื่อสิ้นสุดการติดตามผล มาวิเคราะห์ และสรุปผล

ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การดำเนินการวิจัย

ในขั้นการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การกำหนดแบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกดำเนินการวิจัยเชิงทดลองแบบ 2 กลุ่ม มีกลุ่มควบคุม วัดก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) และการติดตามผล (Follow up) (ชูศรี วงศ์รัตนะ และองอาจ นัยพัฒน์, 2551) ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แบบแผนการทดลองแบบสองกลุ่มมีกลุ่มควบคุมวัดก่อนและหลังการทดลองและการติดตามผล

กลุ่ม	วัดก่อน	ให้การทดลอง	วัดหลัง	วัดติดตามผล
ER	O ₁	X	O ₂	O ₃
CR	O ₁	-	O ₂	O ₃

ความหมายของสัญลักษณ์มีดังนี้

E หมายถึง กลุ่มทดลอง (Experimental group)

C หมายถึง กลุ่มควบคุม (Control group)

R หมายถึง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random assignment)

X หมายถึง การจัดกระทำ (Treatment) คือ การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

O₁ หมายถึง การวัดก่อนที่จะจัดกระทำการทดลองในกลุ่มทดลองและควบคุม (Pretest)

O₂ หมายถึง การวัดหลังที่จะจัดกระทำการทดลองในกลุ่มทดลองและควบคุม (Posttest)

O₃ หมายถึง การวัดติดตามผลในกลุ่มทดลองและควบคุม (Follow up)

แบบแผนการทดลองดังกล่าวข้างต้นเป็นแบบแผนที่มีการวัดหรือการทดสอบเพียง 2 ครั้ง ได้แก่ การวัดก่อนการทดลอง (Pretest) และวัดหลังการทดลอง (Posttest) แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทดสอบความคงทนของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มเติมจึงเพิ่มการวัดภายหลังการทดลองในครั้งสุดท้ายเมื่อสิ้นสุดการทดลองโดยเว้นระยะ 1 เดือน ในการติดตามผล (Follow up) แบบแผนการทดลองดังกล่าวออกแบบให้มีการวัดซ้ำ

(Repeated Measures Design) โดยมีการวัดทั้งหมด 3 ครั้ง ได้แก่ การวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการวัดในการติดตามผล

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะเวลา ดังต่อไปนี้

1. ก่อนการทดลองผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลอง โดยคัดเลือกผู้ที่ได้คะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพเรียงลำดับจากผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 16 คน และเก็บคะแนนที่ได้เป็นคะแนนก่อนการทดสอบ (Pretest) แล้วจึงทำการสุ่มเข้ากลุ่มเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลอง จำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน หลังจากนั้นจึงทำการนัดหมายสมาชิกกลุ่มทดลองเข้าร่วมประชุม เพื่อชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ

2. ระยะเวลาทดลองผู้วิจัยดำเนินโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพกับกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน จำนวนทั้งสิ้น 10 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที รวมระยะเวลา 5 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ดังรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 กำหนดการ โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ครั้งที่	สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี	หัวข้อการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม
1	1	30 มกราคม 2567	ปฐมนิเทศ
2	1	2 กุมภาพันธ์ 2567	องค์ประกอบด้านการวางแผน
3	2	13 กุมภาพันธ์ 2567	องค์ประกอบด้านการวางแผน
4	2	16 กุมภาพันธ์ 2567	องค์ประกอบด้านการสำรวจอาชีพ
5	3	20 กุมภาพันธ์ 2567	องค์ประกอบด้านการสำรวจอาชีพ
6	3	23 กุมภาพันธ์ 2567	องค์ประกอบด้านการตัดสินใจ
7	4	27 กุมภาพันธ์ 2567	องค์ประกอบด้านการตัดสินใจ
8	4	1 มีนาคม 2567	องค์ประกอบด้านข้อมูลของโลกการ
9	5	4 มีนาคม 2567	องค์ประกอบด้านข้อมูลของโลกการ
10	5	7 มีนาคม 2567	ยุติกลุ่ม

3. หลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ เพื่อเก็บเป็นคะแนนหลังการทดสอบ (Posttest)

4. เมื่อสิ้นสุดการติดตามผลการทดลอง หลังจากการทดลองผ่านไปเป็นระยะเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยขอให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นคะแนนสำหรับสิ้นสุดการติดตามผลการทดลอง (Follow up)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา เพื่อขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่สำหรับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

2. ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 16 คน จากนั้นจึงทำการสุ่มเข้ากลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ด้วยการนำโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาใช้กับสมาชิกกลุ่มทดลองเป็นจำนวนทั้งสิ้น 10 ครั้ง เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ หลังจากการดำเนินการทดลองสิ้นสุดลงแล้วจึงให้สมาชิกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปเป็นคะแนนหลังการทดลอง

4. หลังจากทำการทดลองสิ้นสุดลงผู้วิจัยไม่ได้ทำการใด ๆ กับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมเป็นระยะเวลา 1 เดือน เพื่อติดตามผล โดยผู้วิจัยนัดพบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีกครั้งเพื่อทำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ เพื่อเป็นข้อมูลการติดตามผล

5. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล มาวิเคราะห์ สรุปผล และอภิปรายผลต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ การเลือกใช้แนวคิด ทฤษฎี โดยใช้สูตรคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of Item-objective Congruence: IOC)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Two-way ANOVA Repeated Measurement)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ และการทดสอบหลัง (Post Hoc Test) ของค่าเฉลี่ยวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมและรายองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

จริยธรรมในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ยื่นขอหนังสือรับรองการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ใบรับรองโครงการวิจัย SWUEC-G- 365/2565E การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองที่ต้องดำเนินการวิจัยกับมนุษย์ ผู้วิจัยจึงเคารพสิทธิของผู้ร่วมการวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้นำไปใช้เพื่อการพาณิชย์ หรือประโยชน์ส่วนตัวแต่เพียงอย่างเดียว แต่หวังจะใช้กระบวนการวิจัยนี้เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้ร่วมการวิจัย โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตทำการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามข้อกำหนดของการวิจัยในมนุษย์อย่างเคร่งครัด

2. ผู้วิจัยขออนุญาตผู้ปกครอง หรือผู้แทนโดยชอบธรรม และผู้ร่วมการวิจัยในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยชี้แจงผู้ปกครอง หรือผู้แทนโดยชอบธรรม และผู้ร่วมการวิจัย ถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธ และสามารถถอนตัวออกจากกรวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อ การเรียน และไม่มีผลกระทบต่อโรงเรียนแต่ประการใด รวมทั้งผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์ที่จะไม่เข้าร่วมการวิจัยได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้วิจัยทราบล่วงหน้า

3. ก่อนการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ กับผู้ปกครอง หรือผู้แทนโดยชอบธรรม และผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยทำหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย สำหรับผู้ยินยอมให้ทำการวิจัยที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยทำหนังสือเจตนายินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร และรับรองว่าจะเก็บข้อมูลส่วนตัวของผู้ร่วมการวิจัยเป็นความลับ

4. ผู้วิจัยชี้แจงผู้ปกครอง หรือผู้แทนโดยชอบธรรม และผู้เข้าร่วมการวิจัย ว่ามีการบันทึกเสียงทุกครั้งระหว่างการสนทนา เพื่อเป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการวิจัย โดยผู้วิจัยจะทำการขออนุญาตผู้เข้าร่วมการวิจัยก่อนบันทึกเสียงทุกครั้ง ซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์ปฏิเสธได้

5. ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของผู้ร่วมการวิจัยในระบบคอมพิวเตอร์โดยมีรหัสล็อก เพื่อเป็นการรักษาความลับและความปลอดภัยแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย และจะดำเนินการทำลายข้อมูลทั้งหมดทันทีเมื่อกระบวนการศึกษาเป็นที่สิ้นสุดเรียบร้อยแล้ว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และการแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนข้อ
M	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
p-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
Min	แทน	ค่าต่ำสุด
Max	แทน	ค่าสูงสุด
Sk	แทน	ค่าความเบ้
Ku	แทน	ค่าความโด่ง
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)
df	แทน	องศาอิสระ
CFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)
GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
RMSEA	แทน	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation)
SRMR	แทน	ค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standard Root Mean Square Residual)
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (Squared Multiple Correlation)
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)
t	แทน	ค่าสถิติที

B	แทน	ค่าน้ำหนักที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ
FS	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน
SC	แทน	ค่าคะแนนมาตรฐาน
CM	แทน	วุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity)
CP	แทน	การวางแผนอาชีพ (Career planning)
CE	แทน	การสำรวจอาชีพ (Career Exploration)
DM	แทน	การตัดสินใจ (Decision Making)
WW	แทน	ข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย” ในครั้งนี้เป็นการวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับของระยะการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็นตอนย่อย คือ

1. การศึกษาตัวบ่งชี้องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็นตอนย่อย คือ

1.1 รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.2 การให้ความหมายเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย

1.3 องค์ประกอบที่สำคัญของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย

2. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมและรายองค์ประกอบ

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 การสร้างเกณฑ์ปกติ (Norm) ของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการทำแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ค่าสถิติพื้นฐานของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เกณฑ์ปกติของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน
4. การแปลความหมายของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

ตอนที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็นตอนย่อย คือ

1. การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาทางอาชีพเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 1.1 การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Test of Normality) ของข้อมูลแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 1.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มและการติดตามผล
3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายรายด้านของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มและการติดตามผล

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. การศึกษาตัวบ่งชี้องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาตัวบ่งชี้วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการศึกษาหรือการแนะแนว จำนวน 5 คน มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

- 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาจิตวิทยาการศึกษาหรือการแนะแนว หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
- 2) มีประสบการณ์สอนหรือทำวิจัยสาขาจิตวิทยาการศึกษาหรือการแนะแนว หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มที่ 2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูง จำนวน 5 คน มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

- 1) กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- 2) มีทิศทางทางอาชีพที่ชัดเจน และสะท้อนความคิดเห็นที่บ่งบอกถึงวุฒิภาวะทางอาชีพได้

โดยมีรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 คนที่ 1 (T1) เป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปี

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 คนที่ 2 (T2) เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 คนที่ 3 (T3) เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 คนที่ 4 (T4) เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปี

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 คนที่ 5 (T5) เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 คนที่ 1 (S1) เป็นเพศชาย อายุ 17 ปี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อาจารย์แนะแนวให้ข้อมูลว่านักเรียนมีทิศทางทางอาชีพที่ชัดเจน และสะท้อนความคิดเห็นที่บ่งบอกถึงวุฒิภาวะทางอาชีพได้

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 คนที่ 2 (S2) เป็นเพศหญิง อายุ 17 ปี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อาจารย์แนะแนวให้ข้อมูลว่านักเรียนมีทิศทางทางอาชีพที่ชัดเจน และสะท้อนความคิดเห็นที่บ่งบอกถึงวุฒิภาวะทางอาชีพได้

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 คนที่ 3 (S3) เป็นเพศหญิง อายุ 15 ปี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอาจารย์แนะแนวให้ข้อมูลว่านักเรียนมีทิศทางทางอาชีพที่ชัดเจน และสะท้อนความคิดเห็นที่บ่งบอกถึงวุฒิภาวะทางอาชีพได้

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 คนที่ 4 (S4) เป็นเพศหญิง อายุ 15 ปี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งสังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม อาจารย์แนะแนวให้ข้อมูลว่านักเรียนมีทิศทางทางอาชีพที่ชัดเจน และสะท้อนความคิดเห็นที่บ่งบอกถึงวุฒิภาวะทางอาชีพได้

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 คนที่ 5 (S5) เป็นเพศหญิง อายุ 15 ปี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งสังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม อาจารย์แนะแนวให้ข้อมูลว่านักเรียนมีทิศทางทางอาชีพที่ชัดเจน และสะท้อนความคิดเห็นที่บ่งบอกถึงวุฒิภาวะทางอาชีพได้

1.2 การให้ความหมายเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดอิงตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super เป็นแกนหลักในการหาตัวบ่งชี้องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักให้ความหมาย “วุฒิภาวะทางอาชีพ” การที่บุคคลมีความพร้อมทางอาชีพที่แสดงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน ดังเช่น

“วางแผน สำรวจ ตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน” (T1)

“มีการสำรวจข้อมูลทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกเพื่อ วางแผนในด้านการตัดสินใจด้านอาชีพ” (T2)

“รู้จักตัวเอง รู้จักความสามารถของตัวเองและพร้อมที่จะพัฒนาการวางแผนทางอาชีพ” (T3)

“มีผลต่อความถนัด มีผลต่อการเลือก.” (T4)

“การสำรวจอาชีพและมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน” (T5)

1.3 องค์ประกอบที่สำคัญที่สำคัญของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่ามีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ ดังนี้

1.3.1 การวางแผนอาชีพ

“ผมต้องหาข้อมูลจากหลาย ๆ แห่ง เช่น สอบถามข้อมูลจากคนที่รู้จัก หาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต” (S1)

“ถ้าเราจะวางแผนอาชีพเราต้องมีความเข้าใจในอาชีพและรู้ว่าเราจะประกอบอาชีพที่เราสนใจอย่างไร” (S5)

“เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่สนใจ เช่น ค่ายอาชีพ ฟังข้อมูลจากการบรรยายของรุ่นพี่” (S2)

“เราก็ต้องรู้จักว่าเราชอบทำอาชีพอะไร หรือว่าชอบในการทำงานแบบไหนแล้วก็สามารถเสิร์ชหาข้อมูลในอาชีพที่เราชอบ” (S3)

“หนูศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เงินเดือน และความก้าวหน้าในอาชีพ” (S4)

1.3.2 การสำรวจอาชีพ

“รู้สึกสนุกที่ได้ฟังเรื่องอาชีพที่ตนเองสนใจและจะต้องประกอบอาชีพในอนาคต ทำให้เรามีความสุขที่จะได้ประกอบอาชีพนั้น” (S5)

“ผมก็จะทำการเซฟข้อมูลนั้นไว้ใน I-pad เป็นที่จัดเก็บข้อมูล เช่น ข้อมูลคะแนน ปีต่าง ๆ เพื่อดูว่าแต่ละปีเป็นอย่างไร ตัวเลขก็จะเก็บข้อมูลทางสถิติ” (S1)

“ค้นหาข้อมูลโดยการถามเพื่อน ถามครู ถามอาจารย์แนะแนว ถามจากผู้รู้ และหาข้อมูลจาก google” (S2)

“หนูไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาลัย เช่น ค่าย หรือ open house” (S4)

“ค้นหาข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ ก็เสิร์ชหาข้อมูลด้วยตนเองและสอบถามจากบุคคลที่ประกอบอาชีพนั้น” (S5)

1.3.3 การตัดสินใจ

“โอกาสในอนาคตว่ามีแนวโน้มไปในทางด้านไหน มีแนวโน้มที่จะมีเทคโนโลยีเข้ามาทดแทนได้ไหม มีแนวโน้มตกรงานหรือขาดแคลนไหม รวมถึงพิจารณาตัดสินใจจากรายได้ที่มีส่วนรวมถึง ความห่างไกล ความยากในการเรียน” (S1)

“เลือกตามความถนัดและความชอบของตัวเอง เพราะความชอบแต่ละคนไม่เหมือนกัน มีอาชีพที่อยากทำไม่เหมือนกัน” (S2)

“ความถนัดและความชอบ เรามีความชอบวิชาอะไร เพื่อที่เราจะเอามากำหนดได้ดีที่สุด เนื่องจากถ้าเราชอบอะไร ถนัดอะไร เราจะสามารถทำงานนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (S3)

“ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพของหนูนะคะ อย่างแรกเลยเลือกจากความชอบ และความถนัดค่ะ วิเคราะห์ความสนใจ ความถนัดของตนเอง” (S5)

“การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นสิ่งสำคัญ และควรมีอาชีพหลักที่เราอยากเป็นมากที่สุดและอาชีพรองลงมาเพื่อให้เรามีตัวเลือกให้มากกว่าเดิมในการตัดสินใจ” (S4)

1.3.4 ข้อมูลของโลกการทำงาน

“การเรียน เงินเดือนขั้นต่ำ อาชีพนั้น ๆ ต้องทำอะไรบ้าง เวลาในการทำงาน บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก” (S2)

“การทำงานของอาชีพค่ะ ข้อดี ข้อเสีย เงินเดือน ความก้าวหน้าของอาชีพ” (S3)

“ความก้าวหน้าของอาชีพนั้น สามารถที่จะทำอะไรได้ดีประสบความสำเร็จ สถานที่ทำงาน และมองในเรื่องของความจำเป็นในการประกอบอาชีพจะเลือกอาชีพและเรื่องของการค่าตอบแทน” (S4)

“การเข้าสู่อาชีพจะต้องการสอบเข้าคณะและสาขาวิชาอะไร และการเรียนว่า จะต้องเรียนไปทางไหน เน้นวิชาไหน” (S5)

“ต้องศึกษารายได้ ค่าใช้จ่าย ระยะเวลาในการทำงาน คุณลักษณะของอาชีพ ที่ควรเป็น แนวโน้มของอาชีพนี้ในอนาคต รวมไปถึงความเป็นอยู่หลังเกษียณเลย ความก้าวหน้าใน อาชีพ” (S1)

จากข้อมูลข้างต้นนี้สามารถสรุปความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพและตัวบ่งชี้ องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพได้ ดังตารางที่ 8

วุฒิภาวะทางอาชีพ (Career maturity) หมายถึง การที่บุคคลมีความพร้อมทางอาชีพ ที่แสดงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะใน การตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน

การวางแผนอาชีพ (Career planning) หมายถึง นักเรียนสามารถแสวงหาข้อมูล ที่หลากหลาย มีความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับอาชีพที่สนใจ มีการศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน

การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) หมายถึง นักเรียนเต็มใจที่จะสำรวจหา ข้อมูลพื้นฐานในอาชีพ มีวิธีการเก็บข้อมูล มีการศึกษาหาข้อมูลจากการใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ (พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือ สื่อสังคมออนไลน์) เพื่อใช้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพ และการศึกษาต่อ

การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง นักเรียนสามารถตัดสินใจอาชีพที่ตนเอง สนใจ จากการทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเอง การวิเคราะห์ความสนใจ ความถนัดของตนเอง การวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ การจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกอาชีพ

ข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information) หมายถึง นักเรียนมี การศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก การเข้าสู่อาชีพ ความก้าวหน้าใน อาชีพ

ตาราง 8 ผลการศึกษาตัวบ่งชี้องค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ตัวบ่งชี้วุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
1. การวางแผนอาชีพ (Career planning)	- แสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย - มีความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ - มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาชีพที่สนใจ - มีการศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน - ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน
2. การสำรวจอาชีพ (Career Exploration)	- เต็มใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพ - มีวิธีการเก็บข้อมูล - มีการศึกษาหาข้อมูลจากแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ - มีการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ
3. การตัดสินใจ (Decision Making)	- การตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจ - การทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเอง - การวิเคราะห์ความสนใจ ความถนัดของตนเอง - การวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ - การจัดลำดับอาชีพที่ตัดสินใจ
4. ข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information)	- มีการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ - บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก - การเข้าสู่อาชีพ - ความก้าวหน้าในอาชีพ

2. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวนและค่าร้อยละ โดยจำแนกตามสังกัด กำลังเรียนอยู่ในระดับ และเพศ ดังแสดงในตาราง 9-11

ตาราง 9 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามสังกัด (n = 440)

สังกัด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1	181	41.14
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2	53	12.05
กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	106	24.09
สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	100	22.73
รวม	440	100.00

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 คิดเป็นร้อยละ 41.14 รองลงมาคือ กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม คิดเป็นร้อยละ 24.09 สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน คิดเป็นร้อยละ 22.73 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 คิดเป็นร้อยละ 12.05

ตาราง 10 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามกำลังเรียนอยู่ในระดับ

กำลังเรียนอยู่ในระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	146	33.18
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	155	35.23
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	139	31.59
รวม	440	100.00

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 35.23 รองลงมาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 33.18 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 31.59

ตาราง 11 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	223	50.68
หญิง	217	49.32
รวม	440	100.00

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 50.68 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 49.32

3. ค่าสถิติพื้นฐานของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายองค์ประกอบและโดยรวม

การวิเคราะห์ขั้นนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ค่าความเบ้ (Sk) ความโด่ง (Ku) และแปลผลระดับพฤติกรรม โดยจำแนกตามรายด้านและโดยรวม ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) และระดับพฤติกรรม

แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย	k	Min	Max	M	SD	Sk	Ku	ระดับ พฤติกรรม
การวางแผนอาชีพ (CP)	8	1.50	5.00	3.76	0.76	-0.32	-0.14	มาก
การสำรวจอาชีพ (CE)	8	1.25	5.00	3.68	0.79	-0.30	-0.12	มาก
การตัดสินใจ (DM)	8	1.75	5.00	3.81	0.62	-0.46	-0.08	มาก
ข้อมูลของโลกการทำงาน (WW)	8	1.13	5.00	3.66	0.81	-0.35	-0.02	มาก
รวม (n=440 คน)	32	1.50	5.00	3.73	0.69	-0.39	0.09	มาก

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 4 ด้าน มีข้อคำถามทั้งหมด 32 ข้อ เมื่อพิจารณาทั้งฉบับ พบว่า แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 ค่าความเบ้เท่ากับ (-0.39) ค่าความโด่งเท่ากับ (0.09) แสดงว่า นักเรียนมีพฤติกรรมวุฒิภาวะทางอาชีพ อยู่ในระดับสูง ผลคะแนนมีลักษณะการกระจายเบ้ขวา และมีความความโด่งสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีคะแนนค่าเฉลี่ยในรายด้านอยู่ระหว่าง 3.66 – 3.81 โดยด้านการตัดสินใจ (DM) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผนอาชีพ (CP) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ด้านการสำรวจอาชีพ (CE) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาการกระจาย พบว่า แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ละด้านข้อมูลส่วนมากมีลักษณะเบ้ขวาและมีความความโด่งสูง และเมื่อแปลผลจากคะแนนในแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพในแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับมากทุกด้าน

4. ค่าสถิติพื้นฐานของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายองค์ประกอบและโดยรวม

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงโครงสร้างองค์ประกอบของการวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็นตอนย่อย ดังนี้

4.1 การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของความเหมาะสมของข้อมูลก่อนที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไรเพียงพอกต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันหรือไม่ โดยพิจารณาค่าความเหมาะสมของข้อมูล คือ ค่าสถิติของ ไคเซอร์-เมเยอร์-โอล์คิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy : KMO) และค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity) ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ค่าสถิติของไคเซอร์-เมเยอร์-โอล์คิน (KMO) และค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity) ของตัวแปรวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น	χ^2	df	p-value	KMO
Bartlett's test	9923.326	496	0.000	0.969

ผลการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น พบว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตทั้ง 32 ตัว ไม่เป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ นั่นคือ ตัวแปรสังเกตทั้ง 32 ตัว มีความสัมพันธ์เพียงพอที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ (Bartlett Test: = 9923.326, df = 496, p-value < 0.001) ค่า KMO เท่ากับ 0.969 แสดงว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่นำมาศึกษาครั้งนี้มีความสัมพันธ์กันหรือข้อมูลชุดนี้มีความเหมาะสมมากกับการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

4.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามรายองค์ประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 32 ตัวแปร จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจในขั้นก่อนหน้า มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามรายองค์ประกอบของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการหาค่าความพอเพียงของการเลือกตัวอย่าง (MSA) ซึ่งเป็นค่าสถิติพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 14

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามรายองค์ประกอบและค่าความพอเพียงของการเลือกตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

	CP	CE	DM	WW
CP	0.902			
CE	0.862**	0.905		
DM	0.735**	0.723**	0.875	
WW	0.837**	0.867**	0.730**	0.922

* p-value <.05, ** p-value <.01, (n = 440)

ค่าในแนวทแยงของเมตริกซ์ คือ ค่าวัดระดับสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร Measure of Sampling Adequacy (MSA)

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ พบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.723 ถึง 0.867 และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในแต่ละด้าน พบว่า องค์ประกอบด้านการสำรวจอาชีพ (CE) กับด้าน ข้อมูลของโลก

การทำงาน (WW) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.867 ส่วนตัวแปรสังเกตด้านการสำรวจอาชีพ (CE) และตัวแปรสังเกตด้านการตัดสินใจ (DM) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.723 และเมื่อพิจารณาค่าพิสัยความพอเพียงของการเลือกตัวอย่าง (MSA) ของตัวแปรทั้งหมด มีค่าตั้งแต่ 0.875 ถึง 0.922 ซึ่งมากกว่า .50 ทุกค่า แสดงว่า ตัวแปรที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้

4.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First Order) ของโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาทดสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง เพื่อต้องการศึกษาว่าองค์ประกอบ การวางแผนอาชีพ (CP) ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 8 ตัวแปร (CP1-CP8) องค์ประกอบ การสำรวจอาชีพ (CE) ประกอบด้วยตัวบ่งชี้จำนวน 8 ตัว (CE1-CE8) องค์ประกอบ การตัดสินใจ (DM) ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 8 ตัว (DM1-DM8) และองค์ประกอบ ข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) ประกอบด้วยตัวบ่งชี้จำนวน 8 ตัวแปร (WW1-WW8) หรือไม่ โดยในเบื้องต้นโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงมีการปรับโมเดลการวัดจนกระทั่งโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ที่แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ และเกณฑ์พิจารณาค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) ควรมีค่ามากกว่า 0.95 ค่าความคลาดเคลื่อนค่าเฉลี่ย (RMSEA) ควรมีค่าต่ำกว่า 0.05 (Bollen, 1989, p. 269 อ้างใน ยุทธ ไทยวรรณ, 2557, หน้า 224) ดังรายละเอียดตาราง 15

ตาราง 15 ค่าดัชนีความกลมกลืนและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือสัดส่วน χ^2 / df ไม่เกิน 2	$\chi^2 = 352.42$ (p-value=0.189), df = 330 352.42 / 330 = 1.068
GFI	มากกว่า .95	0.95
AGFI	มากกว่า .90	0.92
CFI	มากกว่า .95	1.00
RMSEA	น้อยกว่า .05	0.012
SRMR	น้อยกว่า .05	0.025

จากตาราง 15 ผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัว ได้แก่ การวางแผนอาชีพ (CP) สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัว คือ ตัวแปร CP1-CP8 การสำรวจอาชีพ (CE) สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัว คือ ตัวแปร CE1-CE8 การตัดสินใจ (DM) สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัว คือ ตัวแปร DM1-DM8 และ ข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัว คือ ตัวแปร WW1-WW8 โดยพบว่า การทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล มีค่าเท่ากับ 352.42 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.189 จะเห็นได้ว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถแปลความหมายได้ว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกับโมเดลโครงสร้างของผู้วิจัย เมื่อพิจารณาค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.068 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.00 แสดงว่าโมเดลการวัดมีลักษณะสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Bollen, 1989, p. 269 อ้างใน ยุทธ ไทยวรรณ, 2557, หน้า 224)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพิจารณาดัชนีสอดคล้องอื่น ๆ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องกัน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 ดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ค่าดัชนีรากฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.025 และดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.012 ซึ่งมีค่าต่ำใกล้เคียงศูนย์ จากดัชนีดังกล่าว แสดงว่าตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัวของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถวัดได้จากตัวบ่งชี้ทั้งหมด 32 ตัว

ตาราง 16 แสดงค่าน้ำหนักการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ					
		B	SE	t	FS	SC	R ²
การวางแผนอาชีพ (CP)	CP1	0.66	0.04	17.47**	0.11	0.74	0.54
	CP2	0.75	0.04	19.95**	0.10	0.80	0.64
	CP3	0.59	0.04	14.28**	0.07	0.63	0.40
	CP4	0.74	0.04	16.45**	0.07	0.70	0.49
	CP5	0.71	0.04	15.97**	0.08	0.69	0.47
	CP6	0.80	0.05	17.65**	0.06	0.74	0.55
	CP7	0.73	0.04	19.65**	0.14	0.80	0.63
	CP8	0.70	0.04	17.36**	0.06	0.74	0.54

ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ					
		B	SE	t	FS	SC	R ²
การสำรวจอาชีพ (CE)	CE1	0.70	0.04	19.09**	0.15	0.78	0.61
	CE2	0.71	0.04	19.04**	0.09	0.78	0.60
	CE3	0.72	0.04	17.90**	0.06	0.74	0.55
	CE4	0.80	0.05	16.73**	0.11	0.71	0.50
	CE5	0.82	0.04	19.68**	0.10	0.80	0.64
	CE6	0.67	0.04	16.87**	0.07	0.71	0.50
	CE7	0.80	0.05	14.71**	0.03	0.64	0.41
	CE8	0.75	0.05	15.45**	0.06	0.67	0.44
การตัดสินใจ (DM)	DM1	0.72	0.04	16.99**	0.19	0.73	0.53
	DM2	-0.23	0.06	-3.87**	-0.01	-0.19	0.04
	DM3	0.84	0.04	21.17**	0.38	0.86	0.75
	DM4	0.61	0.04	15.39**	0.04	0.68	0.46
	DM5	0.56	0.04	12.57**	0.02	0.56	0.32
	DM6	0.65	0.04	16.95**	0.16	0.73	0.53
	DM7	0.48	0.05	9.52**	0.04	0.45	0.20
	DM8	0.72	0.04	17.73**	0.23	0.75	0.56
ข้อมูลของโลก การทำงาน (WW)	WW1	0.79	0.04	20.49**	0.12	0.81	0.66
	WW2	0.72	0.05	13.35**	0.07	0.59	0.35
	WW3	0.81	0.04	20.18**	0.07	0.81	0.65
	WW4	0.81	0.04	21.86**	0.20	0.85	0.72
	WW5	0.74	0.04	17.90**	0.05	0.74	0.55
	WW6	0.73	0.04	19.00**	0.14	0.78	0.60
	WW7	0.80	0.04	19.99**	0.08	0.80	0.64
	WW8	0.77	0.05	16.80**	0.03	0.71	0.50

** หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01([t] >2.58)

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง -0.19 ถึง 0.86 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักมาตรฐานความสำคัญของวุฒิภาวะทางอาชีพเป็นรายองค์ประกอบ ได้ดังนี้

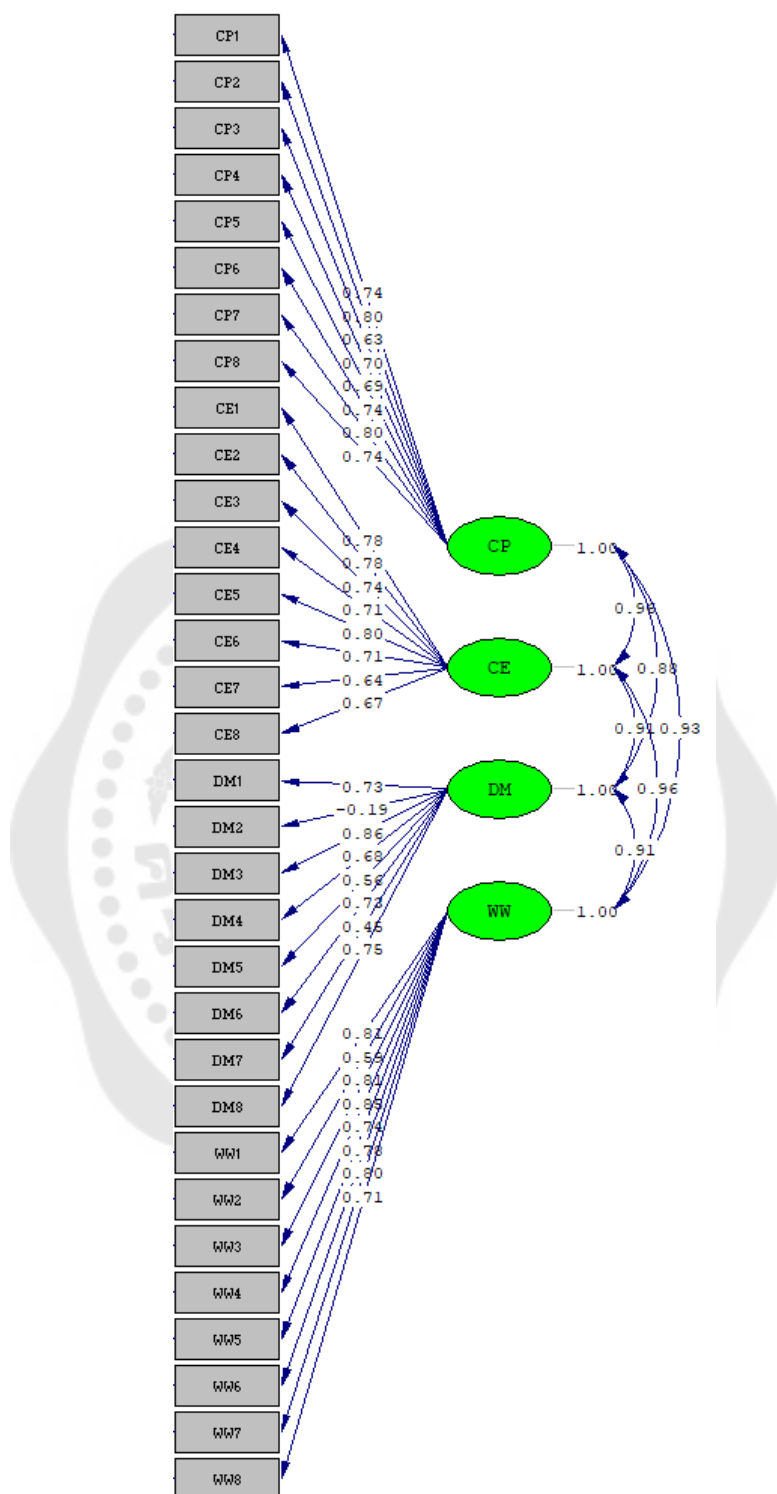
องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนอาชีพ (CP) มีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งหมด 8 ตัวบ่งชี้โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.63-0.80 โดยตัวบ่งชี้ (CP2) ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ฉันสนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดมีค่าเท่ากับ 0.80 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการวางแผนอาชีพ ในระดับสูง (ร้อยละ 64) และตัวบ่งชี้ (CP7) ฉันอธิบายคุณสมบัติความรู้ความสามารถในการเข้าสู่อาชีพที่ฉันสนใจได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.80 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการวางแผนอาชีพ ในระดับสูง (ร้อยละ 63) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากัน รองลงมา คือ ตัวบ่งชี้ (CP6) ฉันเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเพื่อให้ได้ข้อมูลทางอาชีพมากขึ้น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.74 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการวางแผนอาชีพ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 55) ตัวบ่งชี้ (CP1) ฉันหมั่นศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับสาขาอาชีพและคณะที่ฉันสนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.74 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการวางแผนอาชีพ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 0.54) ตัวบ่งชี้ (CP4) ฉันตั้งเป้าหมายทางอาชีพที่ชัดเจนและแน่นอน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.70 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการวางแผนอาชีพ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 49) ตัวบ่งชี้ (CP5) ฉันเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอาชีพทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.69 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการวางแผนอาชีพ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 47) และตัวบ่งชี้ (CP3) ฉันแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอย่างหลากหลาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.63 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการวางแผนอาชีพ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 40)

องค์ประกอบที่ 2 การสำรวจอาชีพ (CE) มีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งหมด 8 ตัวบ่งชี้โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.64-0.80 โดยตัวบ่งชี้ (CE5) ฉันติดตามข้อมูลอาชีพที่ฉันสนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดมีค่าเท่ากับ 0.80 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการสำรวจอาชีพ ในระดับสูง (ร้อยละ 64) รองลงมา คือ ตัวบ่งชี้ (CE1) ฉันมีความตั้งใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพที่ฉันสนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.78 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการสำรวจอาชีพ ในระดับสูง (ร้อยละ 61) ตัวบ่งชี้ (CE2) ฉันมีความกระตือรือร้นในการค้นหาข้อมูลอาชีพที่ฉันสนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ

0.78 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการสำรวจอาชีพ ในระดับสูง (ร้อยละ 60) ตัวบ่งชี้ (CE3) ฉันรู้สึกสนุกในการค้นหาข้อมูลอาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.74 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการสำรวจอาชีพ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 55) ตัวบ่งชี้ (CE4) ฉันมีไฟล์ข้อมูลอาชีพที่ฉันสนใจ และตัวบ่งชี้ (CE6) ค้นหาข้อมูลทางอาชีพจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือและเป็นทางการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.71 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการสำรวจอาชีพ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 50) เท่ากัน ตัวบ่งชี้ (CE8) ฉันมักจะเข้าไปพูดคุยกับบุคคลที่ประกอบอาชีพที่ฉันสนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.67 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการสำรวจอาชีพ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 44) และตัวบ่งชี้ (CE7) ฉันมีโอกาสเข้าไปทดลอง ปฏิบัติเกี่ยวกับอาชีพที่ฉันใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.64 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการสำรวจอาชีพ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 41)

องค์ประกอบที่ 3 การตัดสินใจ (DM) มีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งหมด 8 ตัวบ่งชี้โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง (-0.19) – 0.86 โดยตัวบ่งชี้ (DM3) ฉันมีข้อมูลเพียงพอก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดมีค่าเท่ากับ 0.86 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการตัดสินใจ ในระดับสูง (ร้อยละ 75) รองลงมา คือ ตัวบ่งชี้ (DM8) ฉันสามารถจัดลำดับความสำคัญในอาชีพที่ฉันสนใจได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.75 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการตัดสินใจ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 56) ตัวบ่งชี้ (DM1) ฉันสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่ชอบด้วยตัวฉันเองได้ และตัวบ่งชี้ (DM6) ฉันนำข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง มาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.73 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการตัดสินใจ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 53) เท่ากัน ตัวบ่งชี้ (DM4) ฉันวิเคราะห์ความสนใจและความถนัดของตนเองก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.68 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการตัดสินใจ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 46) ตัวบ่งชี้ (DM5) ฉันมีการพูดคุยกับครอบครัวเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.56 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการตัดสินใจ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 32) ตัวบ่งชี้ (DM7) ฉันมีอาชีพที่สนใจมากกว่า 1 อาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.45 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการตัดสินใจ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 20) และตัวบ่งชี้ (DM2) ฉันไม่สามารถบอกเหตุผลในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ -0.19 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการตัดสินใจ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 4)

องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) มีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งหมด 8 ตัวบ่งชี้โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.59-0.85 โดย ตัวบ่งชี้ (WW4) ฉันท้เข้าใจบทบาทหน้าที่ในอาชีพที่ฉันเลือกเป็นอย่างดี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดมีค่าเท่ากับ 0.85 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน ในระดับสูง (ร้อยละ 72) รองลงมา คือ ตัวบ่งชี้ (WW1) ฉันท้สามารถพูดคุยในข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพที่ฉันสนใจได้เป็นอย่างดี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.81 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน ในระดับสูง (ร้อยละ 66) ตัวบ่งชี้ (WW3) ฉันท้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับสาขา คณะที่ฉันสนใจได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.81 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงานในระดับสูง (ร้อยละ 65) ตัวบ่งชี้ (WW7) ฉันท้มีข้อมูลเพียงพอต่อการเข้าสู่อาชีพที่ฉันสนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.80 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน ในระดับสูง (ร้อยละ 64) ตัวบ่งชี้ (WW6) ฉันท้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสาขา คณะมหาวิทยาลัย เพื่อจะไปศึกษาต่อในอาชีพที่ฉันสนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.78 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน ในระดับสูง (ร้อยละ 60) ตัวบ่งชี้ (WW5) ฉันท้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่ออาชีพที่ฉันเลือกไว้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.74 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 55) ตัวบ่งชี้ (WW8) ฉันท้มีข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทน สวัสดิการ และความก้าวหน้าในอาชีพที่สนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.71 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 50) และตัวบ่งชี้ (WW2) ฉันท้มักจะเข้าไปศึกษาเอกสารของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในเว็บไซต์เป็นประจำ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.59 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 35)

Chi-Square=352.42, df=330, P-value=0.18954, RMSEA=0.012

ภาพประกอบ 8 สรุปโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
เชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (ค่าคะแนนมาตรฐาน)

4.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order) ของโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาทดสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของ (Construct Validity) ของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย โดยในเบื้องต้นโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงมีการปรับโมเดลการวัดจนกระทั่งโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ที่แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ และเกณฑ์พิจารณาค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) ควรมีค่ามากกว่า 0.95 ค่าความคลาดเคลื่อนค่าเฉลี่ย (RMSEA) ควรมีค่าต่ำกว่า 0.05 (Bollen, 1989, p. 269 อ้างใน ยุทธ ไทยวรรณ, 2557, หน้า 224) ดังรายละเอียดตาราง 17

ตาราง 17 ค่าดัชนีความกลมกลืนและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเชิงยืนยันอันดับสอง

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือสัดส่วน χ^2 / df ไม่เกิน 2	$\chi^2 = 354.06$ (p-value=0.194), df = 332 354.06 / 332 = 1.066
GFI	มากกว่า .95	0.95
AGFI	มากกว่า .90	0.92
CFI	มากกว่า .95	1.00
RMSEA	น้อยกว่า .05	0.012
SRMR	น้อยกว่า .05	0.025

จากตาราง 17 ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในครั้งนี้ พบว่า การทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเท่ากับ 354.06 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.194 จะเห็นได้ว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถแปลความหมายได้ว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกับโมเดลโครงสร้างของผู้วิจัย เมื่อพิจารณาค่าไค-สแควร์

สัมพัทธ์ (Relative chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.066 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.00 แสดงว่าโมเดลโครงสร้าง
 วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีลักษณะสอดคล้องกับข้อมูล
 เชิงประจักษ์ (Bollen, 1989, p. 269 อ้างใน ยุทธ ไทยวรรณ, 2557, หน้า 224) นอกจากนี้ ผู้วิจัย
 ยังพิจารณาดัชนีสอดคล้องอื่นๆ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องกัน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 ดัชนีวัด
 ระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 ดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ
 (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่า โมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 ตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ค่าดัชนีรากฐานของค่าเฉลี่ยกำลัง
 สองของส่วนที่เหลือ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.025 และดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนใน
 การประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.012 ซึ่งมีค่าต่ำใกล้เคียงจากดัชนีดังกล่าว แสดงว่าวุฒิ
 ภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีองค์ประกอบมีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ
 คือ การวางแผนอาชีพ (CP) การสำรวจอาชีพ (CE) การตัดสินใจ (DM) และข้อมูลของโลกการทำงาน
 (WW)

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัดวุฒิภาวะทาง
 อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบวุฒิ ภาวะทางอาชีพ	จำนวน ข้อ	พิสัยค่า B	น้ำหนักองค์ประกอบ				
			B	SE	t	SC	R ²
การวางแผนอาชีพ (CP)	8	0.69-0.80	0.96	0.05	16.92**	0.96	0.93
การสำรวจอาชีพ (CE)	8	0.64-0.80	1.00	0.05	18.88**	0.99	0.98
การตัดสินใจ (DM)	8	(-0.19) -0.87	0.95	0.06	16.03**	0.92	0.85
ข้อมูลของโลก การทำงาน (WW)	8	0.59-0.85	0.98	0.05	19.76**	0.97	0.94

** หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($|t| > 2.58$)

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัด
 วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญ
 ของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า องค์ประกอบของวุฒิภาวะ
 ทางอาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.92 – 0.99 โดยพบว่า องค์ประกอบที่ 2

การสำรวจอาชีพ (CE) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.99 และความแปรผันร่วมกับวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 98) รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานเท่ากับ 0.97 และความแปรผันร่วมกับวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 94) องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนอาชีพ (CP) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานเท่ากับ 0.96 และความแปรผันร่วมกับวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 93) และองค์ประกอบที่ 3 การตัดสินใจ (DM) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.92 และความแปรผันร่วมกับวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 85)

ตาราง 19 แสดงค่าน้ำหนักของรายองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเชิงยืนยันอันดับสอง

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ					
		B	SE	t	FS	SC	R ²
การวางแผนอาชีพ (CP)	CP1	0.66	-	-	0.11	0.74	0.54
	CP2	0.75	0.04	18.22**	0.10	0.80	0.64
	CP3	0.59	0.05	12.96**	0.06	0.63	0.39
	CP4	0.74	0.05	14.59**	0.07	0.70	0.49
	CP5	0.71	0.05	14.21**	0.08	0.69	0.47
	CP6	0.80	0.05	15.36**	0.07	0.74	0.55
	CP7	0.77	0.05	15.93**	0.14	0.80	0.63
	CP8	0.70	0.05	15.17**	0.06	0.74	0.54
การสำรวจอาชีพ (CE)	CE1	0.69	-	-	0.16	0.78	0.61
	CE2	0.70	0.04	19.36**	0.10	0.78	0.60
	CE3	0.70	0.04	16.65**	0.06	0.74	0.55
	CE4	0.79	0.06	14.28**	0.11	0.71	0.50
	CE5	0.80	0.04	18.31**	0.10	0.80	0.64
	CE6	0.66	0.04	15.83**	0.07	0.71	0.50
	CE7	0.79	0.06	12.99**	0.03	0.64	0.41
	CE8	0.74	0.05	14.14**	0.06	0.67	0.45

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ					
		B	SE	t	FS	SC	R ²
การตัดสินใจ (DM)	DM1	0.70	-	-	0.19	0.73	0.53
	DM2	-0.23	0.06	-3.72**	-0.02	-0.19	0.04
	DM3	0.82	0.05	16.17**	0.40	0.87	0.75
	DM4	0.59	0.04	13.56**	0.04	0.68	0.45
	DM5	0.54	0.05	11.47**	0.02	0.56	0.32
	DM6	0.64	0.05	13.82**	0.17	0.73	0.54
	DM7	0.46	0.05	9.05**	0.05	0.45	0.20
	DM8	0.70	0.05	14.98**	0.24	0.75	0.56
ข้อมูลของโลก การทำงาน (WW)	WW1	0.78	-	-	0.13	0.81	0.66
	WW2	0.71		13.23**	0.07	0.59	0.35
	WW3	0.80	0.05	19.75**	0.06	0.81	0.65
	WW4	0.80	0.04	21.21**	0.20	0.85	0.72
	WW5	0.73	0.04	17.58**	0.05	0.74	0.55
	WW6	0.72	0.04	17.30**	0.15	0.78	0.60
	WW7	0.79	0.04	19.53**	0.08	0.80	0.64
	WW8	0.76	0.05	16.55**	0.03	0.71	0.50

** หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($|t| > 2.58$)

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัดการวุฒิภาวะทางอาชีพมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง -0.19 ถึง 0.87 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักมาตรฐานความสำคัญของวุฒิภาวะทางอาชีพเป็นรายองค์ประกอบ ได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนอาชีพ (CP) มีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งหมด 8 ตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.63-0.80 โดยตัวบ่งชี้ (CP2) ฉันทึข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ฉันสนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดมีค่าเท่ากับ 0.80 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการวางแผนอาชีพ ในระดับสูง (ร้อยละ 64) และตัวบ่งชี้ (CP7) ฉันทธิบายคุณสมบัติความรู้ความ สามารถในการเข้าสู่อาชีพที่ฉันสนใจได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.80 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการวางแผนอาชีพ ในระดับสูง (ร้อยละ 63) ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากัน และตัวบ่งชี้ (CP3) ฉันทแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอย่างหลากหลาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุด เท่ากับ 0.63 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการวางแผนอาชีพ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 39)

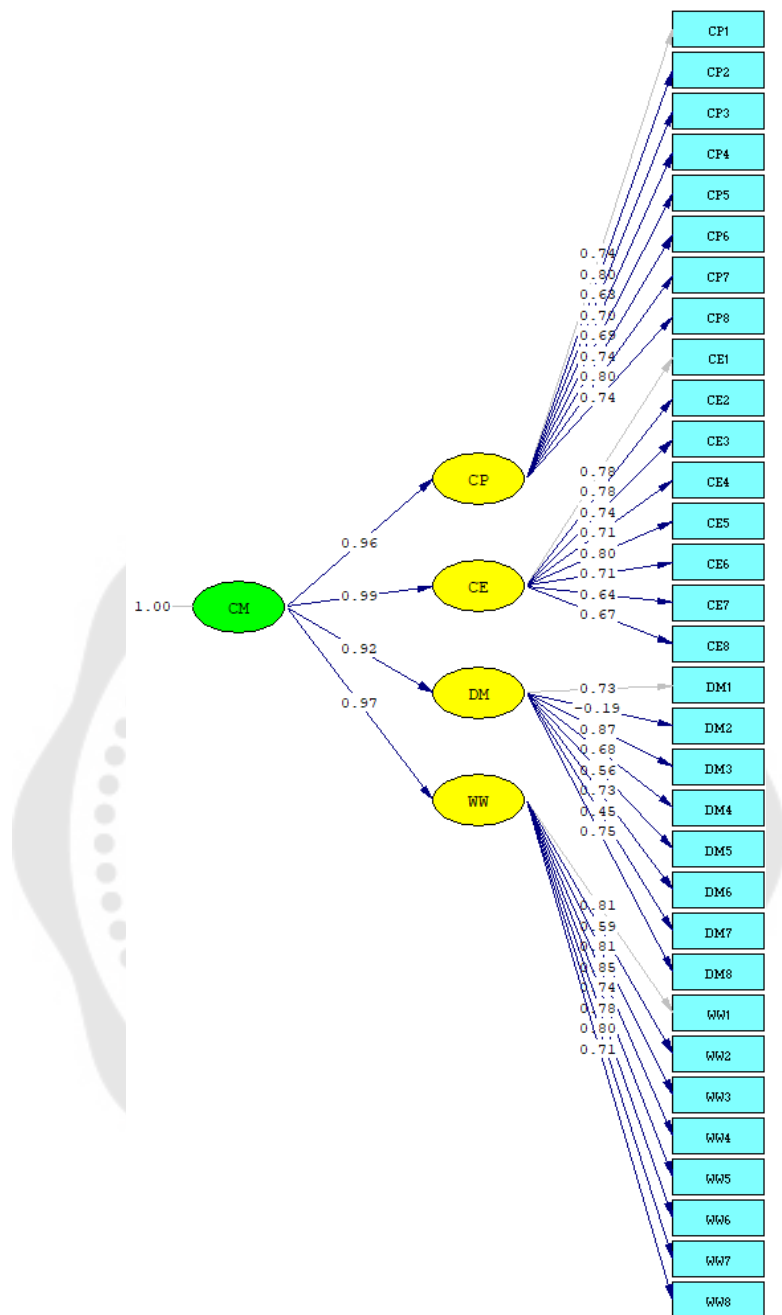
องค์ประกอบที่ 2 การสำรวจอาชีพ (CE) มีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งหมด 8 ตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.64-0.80 โดยตัวบ่งชี้ (CE5) ฉันทติดตามข้อมูลอาชีพที่ฉันสนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดมีค่าเท่ากับ 0.80 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการสำรวจอาชีพ ในระดับสูง (ร้อยละ 64) และตัวบ่งชี้ (CE7) ฉันทมีโอกาสเข้าไปทดลองปฏิบัติเกี่ยวกับอาชีพที่ฉันใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุด เท่ากับ 0.64 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการสำรวจอาชีพ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 41)

องค์ประกอบที่ 3 การตัดสินใจ (DM) มีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งหมด 8 ตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง (-0.19) -0.87 โดยตัวบ่งชี้ (DM3) ฉันทมีข้อมูลเพียงพอก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดมีค่าเท่ากับ 0.87 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการตัดสินใจ ในระดับสูง (ร้อยละ 75) และตัวบ่งชี้ (DM2) ฉันทไม่สามารถบอกเหตุผลในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุด เท่ากับ -0.19 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการตัดสินใจ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 4)

องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) มีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งหมด 8 ตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.59-0.85 โดยตัวบ่งชี้ (WW4) ฉันทเข้าใจบทบาทหน้าที่ในอาชีพที่ฉันเลือกเป็นอย่างดี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดมีค่าเท่ากับ 0.85 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน ในระดับสูง (ร้อยละ 72) และตัวบ่งชี้ (WW2) ฉันทมักจะเข้าไปศึกษาเอกสารของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในเว็บไซต์เป็นประจำ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุด เท่ากับ 0.59 มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 35)

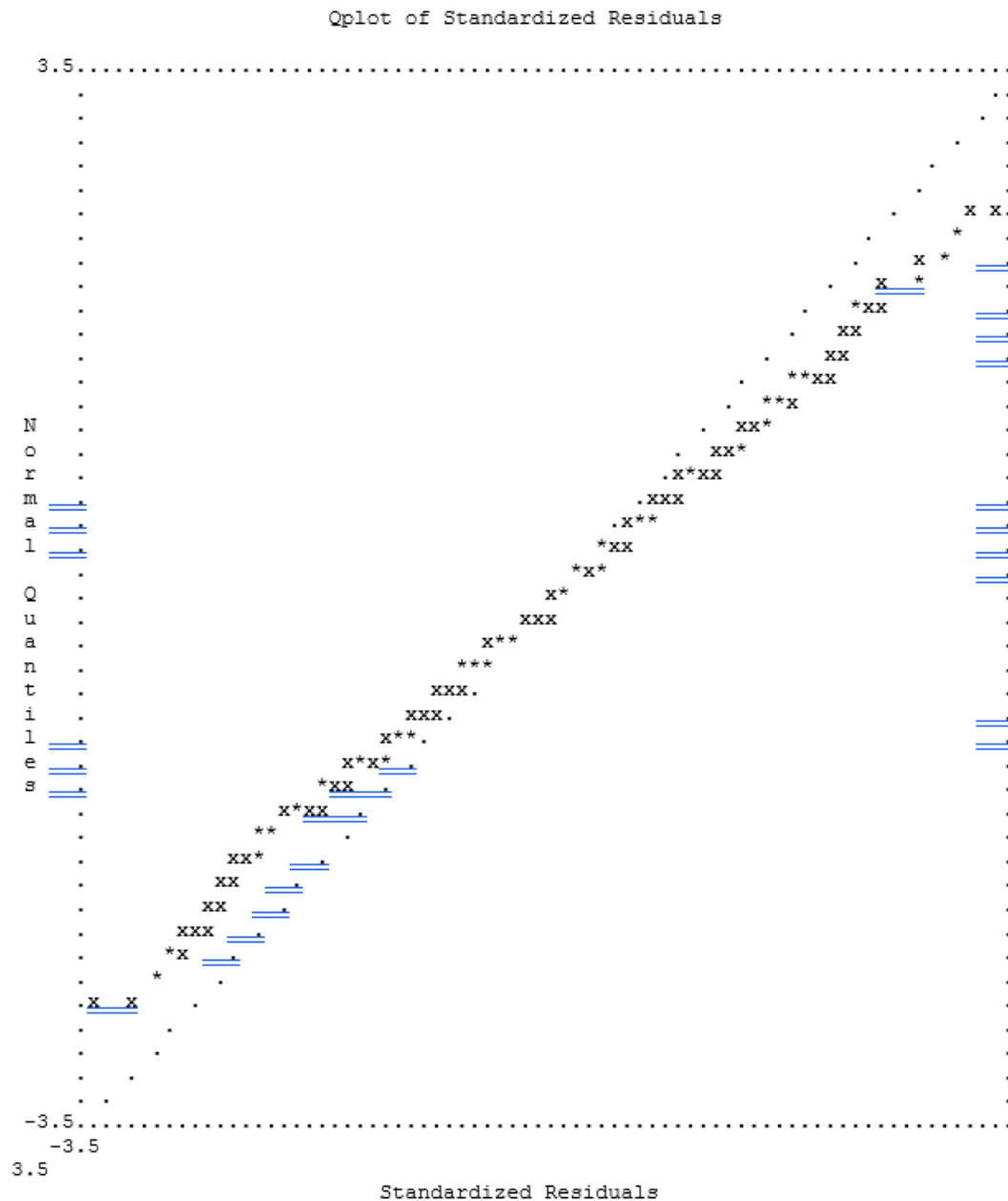
นอกจากนี้ เพื่อให้เห็นความชัดเจนของโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพ วิจัยจึงนำเสนอโมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังแสดงในภาพประกอบ 7 และผลจากการวิเคราะห์เส้นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนกับค่าควอนไทล์ปกติ (Q-plot of Standardized Residuals) ซึ่งจุดใน Q-Plot นี้เป็นจุดที่ตัดกันระหว่างความคลาดเคลื่อนมาตรฐานกับค่าควอนไทล์ปกติ โดยมีเส้นทแยงมุมแสดงให้เห็นถึงความลาดเอียงที่มีค่าเท่ากับ 1 ดังผลปรากฏในภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 สรุปโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียน (ค่าคะแนนมาตรฐาน)

จากภาพประกอบ 9 พบว่า โมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายองค์ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนอาชีพ (CP) การสำรวจอาชีพ (CE) การตัดสินใจ (DM) และ ข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.92-0.99

ภาพประกอบ 10 กราฟคิวพล็อต (Q-plot) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนกับค่าควอนไทล์ปกติ

จากภาพประกอบ 10 พบว่า เส้นกราฟที่ลากผ่าน x และ * มีความลาดเอียงมากกว่า 1 กล่าวคือ เส้นกราฟมีความชันใกล้เคียงกับเส้นทแยงมุมอันเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ แสดงว่า โมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อน

ไม่มากนักเนื่องจากเส้นกราฟที่ได้มีความใกล้เคียงกับเส้นทแยงมุม ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตอนที่ 2 การสร้างเกณฑ์ปกติ (Norm) ของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการทำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการทำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	506	40.6
หญิง	739	59.4
รวม	1,245	100
2. สังกัด		
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	387	31.1
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2	325	26.1
กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	288	23.1
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	245	19.7
รวม	1,245	100
3. ระดับชั้น		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	506	40.6
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	383	30.8
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	356	28.6
รวม	1,245	100

จากตาราง 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย มีจำนวน 506 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีจำนวน 739 คน คิดเป็นร้อยละ 59.4 โดยแบ่งตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีจำนวน 387 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีจำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 สังกัดสังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีจำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีจำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน 506 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวน 383 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6

2. ค่าสถิติพื้นฐานของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 21 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (n = 1,245)

วุฒิภาวะทางอาชีพของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย	คะแนน เต็ม	Min	Max	M	SD	CV%	Sk	Ku
การวางแผนอาชีพ	40	8	40	29.32	6.28	21.42	-.29	.08
การสำรวจอาชีพ	40	8	40	28.59	6.69	23.40	-.34	.06
การตัดสินใจ	40	10	40	30.13	5.18	17.20	-.54	.29
ข้อมูลของโลกการทำงาน	40	8	40	28.90	6.57	22.73	-.36	.14
รวม	160	36	160	116.94	22.81	19.51	-.38	.21

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ พบว่า คะแนนดิบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (M = 116.94, SD = 22.81) เมื่อพิจารณาแยกเป็นด้าน พบว่า ทั้งสี่ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ด้านการตัดสินใจ และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เช่นกัน (M = 29.32, SD = 6.28, M = 28.59, SD = 6.69, M = 30.13, SD = 5.18 และ M = 28.90, SD = 6.57 ตามลำดับ) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) โดยภาพรวม พบว่า คะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพกระจายค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 19.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้งสี่ด้านมีพิสัยของสัมประสิทธิ์การกระจายที่ใกล้เคียงกัน โดยด้านการสำรวจอาชีพมีสัมประสิทธิ์การกระจายสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน ด้านการวางแผนอาชีพ และด้านการตัดสินใจ (CV = ร้อยละ 23.40, 22.73, 21.42 และ 17.20 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาความเบ้หรือขนาดความไม่สมมาตรของการแจกแจงข้อมูล พบว่า คะแนนโดยภาพรวมมีลักษณะการกระจายแบบเบ้ซ้าย แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนต่ำกว่าเฉลี่ย (Sk = -.38)

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน ด้านการสำรวจอาชีพ และด้านการวางแผนอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะการกระจายแบบเบ้ซ้ายเล็กน้อย ($Sk = -.54, -.36, -.34$ และ $-.29$ ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาความโด่งหรือขนาดความสูงของการแจกแจงข้อมูล พบว่า โดยภาพรวมมีลักษณะการกระจายข้อมูลแบบสูงโด่ง ($Ku = .21$) แสดงว่า ข้อมูลส่วนใหญ่มีการกระจายน้อยค่อนข้างกระจุกตัว และเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติ พบว่า ทั้งสี่ด้านมีลักษณะการกระจายข้อมูลแบบสูงโด่ง โดยเรียงลำดับค่าความโด่งจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน ด้านการวางแผนอาชีพ และด้านการสำรวจอาชีพ ($Ku = .29, .14, .08$, และ $.06$ ตามลำดับ)

3. เกณฑ์ปกติของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมและแยกเป็นรายองค์ประกอบ

ตาราง 22 แสดงค่าเกณฑ์ปกติของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมและแยกเป็นรายองค์ประกอบ

คุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวม คะแนนเต็ม 160 คะแนน (n=1,245)											
คะแนนดิบ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	คะแนนที่	คะแนนดิบ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	คะแนนที่	คะแนนดิบ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	คะแนนที่	คะแนนดิบ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	คะแนนที่
160	97.05	68.88	128	68.61	54.85	97	19.1	41.26	66	1.28	27.67
159	96.74	68.44	127	67.04	54.41	96	17.93	40.82	65	1.14	27.23
158	96.41	68	126	65.44	53.97	95	16.8	40.38	64	1.01	26.79
157	96.05	67.56	125	63.81	53.53	94	15.73	39.94	63	0.9	26.35
156	95.66	67.12	124	62.15	53.09	93	14.7	39.5	62	0.8	25.91
155	95.24	66.68	123	60.47	52.66	92	13.71	39.07	61	0.71	25.48
154	94.79	66.25	122	58.78	52.22	91	12.77	38.63	60	0.63	25.04
153	94.3	65.81	121	57.06	51.78	90	11.88	38.19	59	0.55	24.6
152	93.78	65.37	120	55.33	51.34	89	11.03	37.75	58	0.49	24.16
151	93.23	64.93	119	53.6	50.9	88	10.23	37.31	57	0.43	23.72
150	92.64	64.49	118	51.85	50.46	87	9.47	36.87	56	0.37	23.28
149	92.01	64.05	117	50.1	50.03	86	8.75	36.44	55	0.33	22.84
148	91.33	63.62	116	48.35	49.59	85	8.07	36	54	0.27	22.4
147	90.62	63.18	115	46.61	49.15	84	7.43	35.56	53	0.23	21.96
146	89.87	62.74	114	44.87	48.71	83	6.84	35.12	52	0.21	21.52

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์เกณฑ์ปกติของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวม กลุ่มระดับท้องถิ่น ($n = 1,245$) มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 36-160 คะแนน และจากการหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้อยู่ในช่วง $P_{.02} - P_{97.05}$ เมื่อแปลงเป็นคะแนนที่ปกติพบว่าอยู่ในช่วง $T_{14.52}$ ถึง $T_{68.88}$

ตาราง 23 แสดงเกณฑ์ปกติคะแนนภาวะทางอาชีพ จำแนกตามด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ด้านการตัดสินใจ และด้านข้อมูลของโลก การทำงาน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรูปแบบเปอร์เซ็นต์ไทด์และคะแนนที่ปกติ (n = 1,245)

คะแนนดิบ	ด้านการวางแผนอาชีพ		ด้านการสำรวจอาชีพ		ด้านการตัดสินใจ		ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน			
	เปอร์เซ็นต์ไทด์	คะแนนที่	เปอร์เซ็นต์ไทด์	คะแนนที่	เปอร์เซ็นต์ไทด์	คะแนนที่	เปอร์เซ็นต์ไทด์	คะแนนที่		
40	95.55	67.00	95.60	67.06	40	97.17	69.06	40	95.44	66.89
39	93.84	65.41	94.02	65.57	39	95.66	67.13	39	93.78	65.37
38	91.65	63.82	92.03	64.07	38	93.57	65.20	38	91.69	63.85
37	88.93	62.23	89.57	62.58	37	90.77	63.27	37	89.11	62.33
36	85.63	60.64	86.61	61.08	36	87.15	61.34	36	86.00	60.80
35	81.71	59.04	83.11	59.58	35	82.65	59.41	35	82.33	59.28
34	77.19	57.45	79.07	58.09	34	77.26	57.47	34	78.11	57.76
33	72.11	55.86	74.51	56.59	33	71.03	55.54	33	73.36	56.24
32	66.52	54.27	69.49	55.10	32	64.10	53.61	32	68.14	54.72
31	60.55	52.68	64.06	53.60	31	56.68	51.68	31	62.53	53.20
30	54.32	51.08	58.34	52.10	30	49.00	49.75	30	56.64	51.67
29	47.98	49.49	52.43	50.61	29	41.37	47.82	29	50.60	50.15
28	41.68	47.90	46.47	49.11	28	34.05	45.89	28	44.55	48.63
27	35.60	46.31	40.58	47.62	27	27.28	43.96	27	38.62	47.11
26	29.86	44.72	34.91	46.12	26	21.26	42.03	26	32.95	45.59
25	24.59	43.12	29.55	44.63	25	16.10	40.09	25	27.64	44.06

ตาราง 23 (ต่อ)

	ด้านการวางแผนอาชีพ		ด้านการสำรวจอาชีพ		ด้านการตัดสินใจ (เต็ม 40 คะแนน)		ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน (เต็ม 40 คะแนน)			
	คะแนนดิบ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	คะแนนดิบ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	คะแนนดิบ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	คะแนนดิบ	เปอร์เซ็นต์ไทล์		
24	19.86	41.53	24	24.60	43.13	24	11.83	24	22.79	42.54
23	15.72	39.94	23	20.14	41.63	23	8.43	23	18.46	41.02
22	12.20	38.35	22	16.20	40.14	22	5.82	22	14.68	39.50
21	9.27	36.76	21	12.80	38.64	21	3.90	21	11.46	37.98
20	6.90	35.16	20	9.93	37.15	20	2.52	20	8.78	36.46
19	5.02	33.57	19	7.57	35.65	19	1.58	19	6.60	34.93
18	3.58	31.98	18	5.65	34.16	18	0.96	18	4.86	33.41
17	2.49	30.39	17	4.15	32.66	17	0.56	17	3.51	31.89
16	1.70	28.80	16	2.98	31.16	16	0.32	16	2.48	30.37
15	1.13	27.20	15	2.10	29.67	15	0.15	15	1.72	28.85
14	0.74	25.61	14	1.45	28.17	14	0.09	14	1.17	27.33
13	0.47	24.02	13	0.98	26.68	13	0.05	13	0.78	25.80
12	0.29	22.43	12	0.65	25.18	12	0.02	12	0.51	24.28
11	0.18	20.84	11	0.43	23.68	11	0.02	11	0.32	22.76
10	0.09	19.24	10	0.27	22.19	10	0.01	10	0.20	21.24
9	0.06	17.65	9	0.17	20.69	9	0.01	9	0.12	19.72
8	0.03	16.06	8	0.10	19.20	8	0.01	8	0.07	18.20

จากตาราง 25 ผลการวิเคราะห์เกณฑ์ปกติของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายรายด้าน กลุ่มระดับท้องถิ่น มีช่วงคะแนนที่วุฒิภาวะทางอาชีพด้านการวางแผนอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มระดับท้องถิ่น มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ $T_{16.06}$ ถึง T_{67} ($P_{.03} - P_{95.55}$) วุฒิภาวะทางอาชีพด้านการสำรวจอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มระดับท้องถิ่น มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ $T_{19.20}$ ถึง $T_{67.06}$ ($P_{.10} - P_{95.60}$) วุฒิภาวะทางอาชีพด้านการตัดสินใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มระดับท้องถิ่น มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ $T_{7.07}$ ถึง $T_{69.06}$ ($P_{.01} - P_{97.17}$) วุฒิภาวะทางอาชีพด้านข้อมูลของโลกการทำงานของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มระดับท้องถิ่น มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ $T_{18.20}$ ถึง $T_{66.89}$ ($P_{.07} - P_{95.44}$)

4. การแปลความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

การแปลความหมายคะแนนใช้ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile rank) ในการแบ่งระดับคะแนนแต่ละด้านด้วยเปอร์เซ็นต์ไทล์ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ตามหลักการ แบ่งเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือคือ ใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์ 25 (หรือควอไทล์ 1), เปอร์เซ็นต์ไทล์ 50 (หรือ ควอไทล์ 2) และ เปอร์เซ็นต์ไทล์ 75 (หรือควอไทล์ 3) เป็นเกณฑ์ในการแบ่งช่วงคะแนน (Clark-Carter, 2005) สามารถแบ่งช่วงคะแนนได้ ดังนี้

- 1) เปอร์เซ็นต์ไทล์ 75.00 ขึ้นไป หมายถึง มีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง
- 2) เปอร์เซ็นต์ไทล์ 50.00 - เปอร์เซ็นต์ไทล์ 74.99 หมายถึง มีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
- 3) เปอร์เซ็นต์ไทล์ 25.00 - เปอร์เซ็นต์ไทล์ 49.99 หมายถึง มีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
- 4) น้อยกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ 25.00 หมายถึง มีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับต่ำ

ตาราง 24 แสดงการแปลความหมายของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวม

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	การแปลผล	จำนวนคน	ร้อยละ
1) 132 ขึ้นไป	1) 56.6 ขึ้นไป	1) $P_{75.00}$ ขึ้นไป	มีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง	319	25.62
2) 119-131	2) 50.9-56.16	2) $P_{50.00} - P_{74.99}$	มีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง	307	24.65

ตาราง 24 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	การแปลผล	จำนวนคน	ร้อยละ
3) 101-118	3) 43.01-51.85	3) $P_{25.00} - P_{49.99}$	มีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ	317	25.46
4) น้อยกว่า 101	4) น้อยกว่า 43.01	4) น้อยกว่า $P_{25.00}$	มีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับต่ำ	302	24.25

จากตาราง 24 การวิเคราะห์การแปลความหมายของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 25.62 มีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ $P_{75.00}$ ขึ้นไป มีคะแนนดิบมากกว่า 132 คะแนน ขึ้นไป และมีคะแนนที่ปกติ 56.6 ขึ้นไป

ตาราง 25 แสดงการแปลความหมายของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	การแปลผล	จำนวนคน	ร้อยละ
1) 33 ขึ้นไป	1) 55.86 ขึ้นไป	1) $P_{75.00}$ ขึ้นไป	มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านการวางแผนอาชีพอยู่ในระดับสูง	366	29.40
2) 29-32	2) 47.90-54.27	2) $P_{50.00} - P_{74.99}$	มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านการวางแผนอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง	315	25.30
3) 25-28	3) 43.12-47.90	3) $P_{25.00} - P_{49.99}$	มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านการวางแผนอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ	286	22.97
4) น้อยกว่า 25	4) น้อยกว่า 43.12	4) น้อยกว่า $P_{25.00}$	มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านการวางแผนอาชีพอยู่ในระดับต่ำ	278	22.33

จากตาราง 25 ผลการวิเคราะห์การแปลความหมายของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 366 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 มีคุณลักษณะทางอาชีพด้านการวางแผนอาชีพอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนน เปอร์เซ็นต์ไทล์ $P_{75.00}$ ขึ้นไป มีคะแนนดิบมากกว่า 33 คะแนน และมีคะแนนที่ปกติ 55.86 ขึ้นไป

ตาราง 26 แสดงการแปลความหมายของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	การแปลผล	จำนวนคน	ร้อยละ
1) 33 ขึ้นไป	1) 56.59	1) $P_{75.00}$ ขึ้นไป	มีคุณลักษณะทางอาชีพด้าน การสำรวจอาชีพอยู่ในระดับสูง	336	26.99
2) 29-32	2) 50.61-55.10	2) $P_{50.00} - P_{74.99}$	มีคุณลักษณะทางอาชีพด้าน การสำรวจอาชีพอยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง	308	24.74
3) 24-28	3) 43.13-49.11	3) $P_{25.00} - P_{49.99}$	มีคุณลักษณะทางอาชีพด้าน การสำรวจอาชีพอยู่ในระดับ ค่อนข้างต่ำ	370	29.72
4) น้อยกว่า 24	4) น้อยกว่า 43.13	4) น้อยกว่า $P_{25.00}$	มีคุณลักษณะทางอาชีพด้าน การสำรวจอาชีพอยู่ในระดับต่ำ	231	18.55

จากตาราง 26 ผลการวิเคราะห์การแปลความหมายของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 370 คน คิดเป็นร้อยละ 29.72 มีคุณลักษณะทางอาชีพด้านการสำรวจอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยมีคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ $P_{25.00} - P_{49.99}$ มีคะแนนดิบ เท่ากับ 24-28 คะแนน และมีคะแนนที่ปกติ เท่ากับ 43.13- 49.11

ตาราง 27 แสดงการแปลความหมายของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพ ด้านการตัดสินใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ	เปอร์เซ็นต์ไทล์	การแปลผล	จำนวนคน	ร้อยละ
1) 34 ขึ้นไป	1) 57.47 ขึ้นไป	1) $P_{75.00}$ ขึ้นไป	มีคุณลักษณะทางอาชีพด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับสูง	361	28.99
2) 30-33	2) 49.75-55.54	2) $P_{50.00} - P_{74.99}$	มีคุณลักษณะทางอาชีพด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับค่อนข้างสูง	372	29.88
3) 27-29	3) 43.96-47.82	3) $P_{25.00} - P_{49.99}$	มีคุณลักษณะทางอาชีพด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ	217	17.43
4) น้อยกว่า 27	4) น้อยกว่า 43.96	4) น้อยกว่า $P_{25.00}$	มีคุณลักษณะทางอาชีพด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับต่ำ	295	23.69

จากตาราง 27 ผลการวิเคราะห์การแปลความหมายของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพด้านการตัดสินใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 372 คน คิดเป็นร้อยละ 29.88 มีคุณลักษณะทางอาชีพด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ $P_{50.00} - P_{74.49}$ มีคะแนนดิบ เท่ากับ 30-33 คะแนน และมีคะแนนที่ปกติ เท่ากับ 49.75 - 55.54

ตาราง 28 แสดงการแปลความหมายของคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพ ด้านข้อมูลของโลกการทำงานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คะแนนดิบ	คะแนนที่	เปอร์เซ็นต์ไทล์	การแปลผล	จำนวนคน	ร้อยละ
1) 33 ขึ้นไป	1) 56.24 ขึ้นไป	1) $P_{75.00}$ ขึ้นไป	มีคุณลักษณะทางอาชีพด้านข้อมูลของโลกการทำงานอยู่ในระดับสูง	337	27.07
2) 29-32	2) 50.15-54.72	2) $P_{50.00} - P_{74.99}$	มีคุณลักษณะทางอาชีพด้านข้อมูลของโลกการทำงานอยู่ในระดับค่อนข้างสูง	336	26.99

ตาราง 28 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่	เปอร์เซ็นต์ไทล์	การแปลผล	จำนวนคน	ร้อยละ
3) 24-28	3) 42.54-48.63	3) $P_{25.00} - P_{49.99}$	มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้าน ข้อมูลของโลกการทำงาน อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ	369	29.64
4) น้อยกว่า 24	4) น้อยกว่า 42.54	4) น้อยกว่า $P_{25.00}$	มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้าน ข้อมูลของโลกการทำงาน อยู่ในระดับต่ำ	203	16.31

จากตาราง 28 การวิเคราะห์การแปลความหมายของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพด้านข้อมูลของโลกการทำงานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่จำนวน 369 คน คิดเป็นร้อยละ 29.64 มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านข้อมูลของโลกการทำงานอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยมีคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ $P_{25.00} - P_{49.99}$ มีคะแนนดิบ เท่ากับ 24-28 คะแนน และมีคะแนนที่ปกติ เท่ากับ 42.54 - 48.63

ตอนที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การพัฒนาโปรแกรมให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ โมเดลการให้คำปรึกษาทางอาชีพ เทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อเลือกใช้ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพในแต่ละองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีองค์ประกอบที่สำคัญ จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจและข้อมูลของโลกการทำงาน โดยพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดผู้วิจัยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม คือ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยผู้วิจัยใช้เทคนิค การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข การฟังอย่างใส่ใจ การเรียบ การสะท้อนความรู้สึก การฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น และเกิดความรู้สึกปลอดภัย เมื่ออยู่ภายในกลุ่ม และการแสดงความใส่ใจด้วยการพยักหน้า และการสบตาใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เป็นการสำรวจตนเองและเข้าใจตนเองมากขึ้น โดยใช้

แนวคิด การค้นหาความหมายของชีวิต ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้เทคนิคคำถามจัดระดับ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้มีตั้งเป้าหมายของการวางแผนทางอาชีพ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิค WDEP และเทคนิคการเปิดเผยตนเอง ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพโดยใช้เทคนิคแผนภูมิอาชีพ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม โดยใช้ในการเรียนรู้โดยการสังเกต ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้เทคนิคคำถามปฎิหาริย์ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพแบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model ใช้เทคนิคการตั้งเป้าหมายแบบ SMART เพื่อกำหนดเป้าหมายที่ช่วยเพิ่มโอกาสของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายของตนเองได้ นอกจากนี้ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อยุติกลุ่มโดยใช้เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ การฟังอย่างใส่ใจ การเจียบ การสะท้อนความรู้สึก การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข และการฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ และการสรุป ตลอดจนการประยุกต์ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา มาปรับใช้ในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบไปด้วยการให้คำปรึกษากลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 10 ครั้ง โดยแต่ละครั้งใช้เวลาในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม 60-90 นาที ซึ่งการดำเนินการการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคสำหรับการให้คำปรึกษากลุ่มตามลักษณะขององค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การสร้างสัมพันธภาพและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม คือ เทคนิคเชิงสร้างสรรค์โดยการบอกชื่อ รอบวง เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ การเจียบ การสะท้อนความรู้สึก การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข ของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง การฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธภาพ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน เกิดความรู้สึกอบอุ่น เกิดความรู้สึกปลอดภัย และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เป็นการสำรวจตนเองและเข้าใจตนเองมากขึ้น โดยใช้แนวคิดการค้นหาความหมายของชีวิต ด้วยกิจกรรม “อาชีพที่ฉันอยากเป็น”

2.2 การวางแผนอาชีพ (Career Planning) ผู้วิจัยได้ให้การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การวางแผนอาชีพ: ความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในอาชีพที่ตนเองสนใจได้อย่างชัดเจน กำหนดเป้าหมาย

ของการวางแผนอาชีพและบอกวิธีดำเนินการตามเป้าหมายของการวางแผนอาชีพให้ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยใช้ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้เทคนิคคำถามจัดลำดับ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้มีตั้งเป้าหมายของการวางแผนทางอาชีพโดยมีการคิดแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย และมีความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ โดยการกำหนดเป้าหมายของการวางแผนอาชีพอย่างเป็นระบบเพื่อให้การวางแผนอาชีพประสบความสำเร็จ

ครั้งที่ 2 การวางแผนอาชีพ: วิธีการในการวางแผนอาชีพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เปิดเผยประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และอุปสรรคที่เกี่ยวกับอาชีพที่สนใจสำรวจความต้องการของตนเอง และสามารถตอบสนองความต้องการของตนเอง ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้กระบวนการ WDEP และเทคนิคการเปิดเผยตนเอง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เปิดเผยตนเอง พร้อมทั้งได้มีการสำรวจตนเองตามความต้องการ และสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองในการวางแผนอาชีพ โดยมีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาชีพที่สนใจ มีการศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน

2.3 การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) ผู้วิจัยให้การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การสำรวจอาชีพ: แหล่งทรัพยากรบุคคล มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มหารูปแบบของสถานะทางอาชีพ ความต้องการด้านการศึกษา ความมุ่งมั่นในการเข้าสู่อาชีพและบทบาททางเพศ มีวิธีการเก็บข้อมูลอาชีพจากแหล่งทรัพยากร เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพโดยใช้เทคนิคแผนภูมิอาชีพ (Career Genogram) เพื่อหารูปแบบของสถานะทางอาชีพ ความต้องการด้านการศึกษา ความมุ่งมั่นในการเข้าสู่อาชีพและบทบาททางเพศ ซึ่งจะเป็นการสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพ มีวิธีการเก็บข้อมูลอาชีพได้จากแหล่งทรัพยากรบุคคล เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง

ครั้งที่ 2 การสำรวจอาชีพ: แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความเต็มใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพที่ตนเองสนใจ มีวิธีการเก็บข้อมูลอาชีพจากแหล่งทรัพยากร เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครูที่ปรึกษา รวมไปถึง หนังสือ และสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม โดยใช้การเรียนรู้โดยการสังเกตและใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้เทคนิคคำถามปฎิหาริย์

2.4 การตัดสินใจ (Decision Making) ผู้วิจัยให้การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การตัดสินใจ: ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางอาชีพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการในการคิดตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจ ทบทวนสภาพความเป็นจริงของ

ตนเองโดยการวิเคราะห์ความสนใจ และความถนัดของตนเองเพื่อประกอบการตัดสินใจ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพ แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model ในขั้นความรู้ในตนเองและความรู้ในอาชีพซึ่งโมเดลการให้คำปรึกษา มีเป้าหมายในการช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง สามารถวางแผนและบริหารแผนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ สามารถหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ โดยสามารถตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจ จากการทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเอง โดยการวิเคราะห์ความสนใจ และความถนัดของตนเองเพื่อประกอบการตัดสินใจ

ครั้งที่ 2 การตัดสินใจ: การตัดสินใจในอาชีพของตนเองมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความสามารถตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจได้และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพและสามารถจัดลำดับทางอาชีพที่สนใจได้ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพ แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model ในขั้นทักษะการตัดสินใจและการปฏิบัติซึ่งโมเดลการให้คำปรึกษานี้ มีเป้าหมายในการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง สามารถวางแผนและบริหารแผน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ มีกระบวนการตัดสินใจ และการลงมือปฏิบัติ โดยนำมาวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ และการจัดลำดับทางอาชีพที่สนใจ

2.5 ข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information) ผู้วิจัยได้จัดการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ข้อมูลจากโลกการทำงาน: ลักษณะงานในตำแหน่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ เข้าใจบทบาทหน้าที่การเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพที่ตนเองสนใจ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การฟังอย่างใส่ใจ การเงี่ยบ การสะท้อนความรู้สึก การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข และการฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพที่มีอยู่อย่างหลากหลายในปัจจุบัน มีการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก การเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพ

ครั้งที่ 2 ข้อมูลจากโลกการทำงาน: วางแผนทางการเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้กำหนดเป้าหมายทางอาชีพ วางแผนทางการเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตนเองตัดสินใจ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการตั้งเป้าหมายแบบ SMART เพื่อกำหนดเป้าหมายที่ช่วยเพิ่มโอกาสของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายของตนเองได้ ประกอบไปด้วย ความชัดเจน สามารถวัดได้ มีวิธีที่จะทำให้สำเร็จได้ เป็นจริงได้ และ มีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน นอกจากนี้ใช้ทฤษฎี

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ เพื่อให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายทางอาชีพและมีการวางแผนทางการเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตนเองตัดสินใจ

2.6 การเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และยุติกกลุ่ม มีจุดมุ่งหมายเพื่อสรุปการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การฟังอย่างใส่ใจ การเจียบ การสะท้อนความรู้สึก การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข การฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ และการสรุป ทำให้สมาชิกกลุ่มได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนต่อไป

จากข้อมูลในการพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มที่กล่าวมาเป็นลำดับ ผู้วิจัยพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามองค์ประกอบที่ค้นพบจากโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในระยะที่ 1 ทั้ง 4 ตัวแปรที่สำคัญและขั้นสุดท้ายในการยุติการให้คำปรึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนทั้งแนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคการประยุกต์ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยาเข้ามาใช้ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยได้สรุปแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิค ดังแสดงในตาราง 29

ตาราง 29 สรุปแนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ครั้งที่	หัวข้อ/องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี/เทคนิค
1	การสร้างสัมพันธภาพ และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับสมาชิกกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงวัตถุประสงค์ ข้อตกลง ระยะเวลา สถานที่ ในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มแบบ เพื่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1. เทคนิคการบอกชื่อ รอบวง 2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง - การฟังอย่างใส่ใจ - การเจียบ - การสะท้อนความรู้สึก - การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข - การฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ

ตาราง 29 (ต่อ)

ครั้งที่	หัวข้อ/องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี/เทคนิค
		4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจจินตนาการอาชีพของตนเอง	3. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภาวนิยม
		5. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้ถึงวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	- การค้นหาความหมายของชีวิต
2	การวางแผนอาชีพ : ความเข้าใจและ ตระหนักในอาชีพที่ ตนเองสนใจ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในอาชีพที่ตนเองสนใจได้อย่างชัดเจน 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจได้อย่างชัดเจน 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มกำหนดเป้าหมายของการวางแผนอาชีพได้อย่างชัดเจน 4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มบอกวิธีดำเนินการตามเป้าหมายของการวางแผนอาชีพให้ประสบความสำเร็จ	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ - คำถามจัดลำดับ
3	การวางแผนอาชีพ: วิธีการในการวางแผน อาชีพ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เปิดเผยประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และอุปสรรคที่เกี่ยวกับอาชีพที่สนใจ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจความต้องการของตนเอง และสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองผ่านหลักการ WDEP โดยศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มนำแผน WDEP มาวางแผนอาชีพตามความต้องการของตนเอง 3 ระยะเวลา	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง - ระบบ “WDEP - การเปิดเผยตนเอง - การตั้งเป้าหมาย
4	การสำรวจอาชีพ: แหล่งทรัพยากรบุคคล	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มหารูปแบบของสถานะทางอาชีพ ความต้องการด้านการศึกษา ความมุ่งมั่นในการเข้าสู่อาชีพ และบทบาททางเพศ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการเก็บข้อมูลอาชีพจากแหล่งทรัพยากร เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง	ทฤษฎีการให้คำปรึกษาทางอาชีพโดยใช้เทคนิคแผนภูมิอาชีพ

ตาราง 29 (ต่อ)

ครั้งที่	หัวข้อ/องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี/เทคนิค
5	การสำรวจอาชีพ : แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความเต็มใจที่จะ สำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพที่ตนเองสนใจ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการเก็บข้อมูล อาชีพจากแหล่งทรัพยากร เช่น พ่อแม่ ญาติ พี่ น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา รวมไปถึง หนังสือ และสื่อสังคมออนไลน์	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา แบบการเรียนรู้ทางปัญญา สังคม โดยใช้การเรียนรู้ โดยการสังเกต 2.ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ - การใช้คำถามปฎิหาริย์
6	การตัดสินใจ : ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจทาง อาชีพ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการในการคิด ตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจได้ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทบทวนสภาพความ เป็นจริงของตนเองโดยการวิเคราะห์ความ สนใจ และความถนัดของตนเองเพื่อ ประกอบการตัดสินใจ	แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model
7	การตัดสินใจ : การตัดสินใจในอาชีพ ของตนเอง	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการในการคิด ตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจได้ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มวิเคราะห์ทางเลือกของ อาชีพและสามารถจัดลำดับทางอาชีพที่สนใจได้	แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model
8	ข้อมูลจากโลก การทำงาน: ลักษณะงาน ในตำแหน่ง	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการศึกษาข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจบทบาทหน้าที่ การเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพที่ ตนเองสนใจ	ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบยึดบุคคลเป็น ศูนย์กลาง - การฟังอย่างใส่ใจ - การเงี่ยบ - การสะท้อนความรู้สึก - การยอมรับทางบวก อย่างไม่มีเงื่อนไข - การฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ

ตาราง 29 (ต่อ)

ครั้งที่	หัวข้อ/องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี/เทคนิค
9	ข้อมูลจากโลก การทำงาน: วางแผน ทางการเรียนเพื่อเข้าสู่ อาชีพ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้กำหนดเป้าหมาย ทางอาชีพ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีการวางแผนทาง การเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตนเองตัดสินใจ	1. เทคนิคการตั้งเป้าหมาย แบบ SMART 2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบยึดบุคคลเป็น ศูนย์กลาง - การฟังอย่างใส่ใจ
10	การเสริมสร้างวุฒิภาวะ ทางอาชีพของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย และยุติกกลุ่ม	1. เพื่อสรุปการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทำแบบวัดวุฒิภาวะทาง อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบยึดบุคคลเป็น ศูนย์กลาง - การฟังอย่างใส่ใจ - การเงียบ - การสะท้อนความรู้สึก - การยอมรับทางบวก อย่างไม่มีเงื่อนไข - การฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ - การสรุป

**การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะ
ทางของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**

การวิเคราะห์ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็นตอนย่อย ได้แก่

**1. การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Test of Normality) ของข้อมูล
แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ก่อนการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของ
การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบ
Shapiro-Wilk ดังปรากฏในตาราง 30

ตาราง 30 การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติด้วยการทดสอบ Shapiro-Wilk ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ตัวแปร	df	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ระยะติดตามผล	
		Statistics	p-value	Statistics	p-value	Statistics	p-value
CP	16	0.930	0.241	0.910	0.116	0.954	0.552
CE	16	0.941	0.361	0.963	0.724	0.946	0.434
DM	16	0.939	0.335	0.950	0.492	0.936	0.307
WW	16	0.965	0.761	0.929	0.233	0.878	0.056
โดยรวม	16	0.924	0.194	0.909	0.112	0.895	0.068

จากตาราง 30 พบว่า คะแนนวูฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวม และคะแนนรายด้าน มีค่านัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรทุกตัวมีค่ามากกว่า .05 โดยมีค่า p-value ตั้งแต่ 0.056 ถึง 0.761 แสดงให้เห็นว่า คะแนนวูฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล มีการแจกแจงข้อมูลแบบโค้งปกติ ผู้วิจัยจึงใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางแบบวัดซ้ำ (Two-way Repeated Measures ANOVA)

2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนวูฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยวูฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผลดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 31

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล

ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ระยะติดตามผล	
		M	SD	M	SD	M	SD
CP	กลุ่มทดลอง	2.78	0.06	4.38	0.13	4.33	0.11
	กลุ่มควบคุม	3.03	0.07	3.27	0.10	3.42	0.12
CE	กลุ่มทดลอง	2.88	0.10	4.16	0.13	4.28	0.09
	กลุ่มควบคุม	3.03	0.07	3.27	0.10	3.30	0.10
DM	กลุ่มทดลอง	2.97	0.13	4.34	0.10	4.20	0.16
	กลุ่มควบคุม	3.09	0.12	3.52	0.15	3.52	0.12
WW	กลุ่มทดลอง	2.83	0.14	4.27	0.08	4.30	0.12
	กลุ่มควบคุม	2.81	0.10	3.34	0.11	3.36	0.07
โดยรวม	กลุ่มทดลอง	2.86	0.05	4.29	0.10	4.28	0.11
	กลุ่มควบคุม	2.99	0.04	3.35	0.06	3.40	0.06

จากตาราง 31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 และ 2.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 และ 0.04 ตามลำดับ ระยะหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และ 3.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10 และ 0.06 ตามลำดับ และระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และ 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 และ 0.06 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำแนกตามรายด้านตามอันดับค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับของในแต่ละระยะได้แก่ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตาม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มทดลองระยะก่อนการทดลอง พบว่า ด้านการตัดสินใจ (DM) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.13 รองมาคือ ด้านการสำรวจอาชีพ (CE) และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 และ 2.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

0.10 และ 0.14 ตามลำดับ ส่วนด้านการวางแผนอาชีพ (CP) พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดเท่ากับ 2.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.06

2. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มทดลองระยะหลังการทดลอง พบว่า ด้านการวางแผนอาชีพ (CP) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเท่ากับ 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.13 รองมาคือ ด้านการตัดสินใจ (DM) และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10 และ 0.08 ตามลำดับ ส่วนด้านการสำรวจอาชีพ (CE) พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดเท่ากับ 4.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.13

3. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มทดลองระยะติดตามผล พบว่า ด้านการวางแผนอาชีพ (CP) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 รองมา คือ ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) และด้านการสำรวจอาชีพ (CE) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และ 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 และ 0.09 ตามลำดับ ส่วนด้านการตัดสินใจ (DM) พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.20 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.16

4. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มควบคุมระยะก่อนการทดลอง พบว่า ด้านการตัดสินใจ (DM) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเท่ากับ 3.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 รองมาคือ ด้านการวางแผนอาชีพ (CP) และด้านการสำรวจอาชีพ (CE) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 และ 3.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.07 และ 0.07 ตามลำดับ ส่วนด้านข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดเท่ากับ 2.81 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10

5. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มควบคุมระยะหลังการทดลอง พบว่า ด้านการตัดสินใจ (DM) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15 รองมาคือ ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 ส่วนด้านการวางแผนอาชีพ (CP) และด้านการสำรวจอาชีพ (CE) พบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยสุดเท่ากับ 3.27 และ 3.27 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10 และ 0.10 ตามลำดับ

6. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มควบคุมระยะติดตามผล พบว่า ด้านการตัดสินใจ (DM) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเท่ากับ 3.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 รองมาคือ ด้านการวางแผนอาชีพ (CP) และด้านข้อมูล

ของโลกการทำงาน (WW) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 และ 3.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 และ 0.07 ตามลำดับ ส่วนด้านการสำรวจอาชีพ (CE) พบว่า มีค่าเฉลี่ยค่าน้อยสุดเท่ากับ 3.30 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10

การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มและการติดตามผล

การวิเคราะห์ในขั้นนี้เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมของระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล โดยใช้สถิติ Two-way Repeated ANOVA ซึ่งก่อนการทดสอบความแตกต่าง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตรวจสอบการแจกแจงปกติของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบ Shapiro-Wilk พบว่า มีค่ามากกว่า 0.05 ทุกตัวแปรแสดงให้เห็นว่าข้อมูลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตาราง 32 การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม					
กลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	3.79	1	3.79	37.35*	0.00
ความคลาดเคลื่อน	1.42	14	0.10		
ภายในกลุ่ม					
ผลการให้คำปรึกษากลุ่ม	8.63	1.34	6.42	236.06*	0.00
ปฏิสัมพันธ์	2.88	1.34	2.14	78.62*	0.00
ความคลาดเคลื่อน	0.51	18.82	0.03		
Mauchly's W= 0.51 $\chi^2 = 8.70$ df=2 p-value= 0.01					

*p-value < .05

จากตาราง 32 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมในระยะเวลาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ผลต่างของค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนใน

การวัดซ้ำวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความเท่ากัน โดยค่า Mauchly's มีค่า 8.70 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.01

การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=3.79$ $df=1$ $p\text{-value} < 0.001$) และระยะเวลาที่แตกต่างกันทำให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=8.63$ $df=1.34$ $p\text{-value} < 0.00$) นอกจากนี้ยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและระยะเวลาที่แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=2.88$ $df=1.34$ $p\text{-value} < 0.00$) และเมื่อพบว่ามีผลแตกต่างดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟรโรนนิ (Bonferroni Method) เพื่อตรวจสอบดูว่ามีคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตาราง 33

ตาราง 33 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล

ตัวแปร	กลุ่ม	ผลการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่มาเปรียบเทียบ	ความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ย	p-value
วุฒิภาวะ ทางอาชีพ โดยรวม	ทดลอง	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	1.42*	0.00
		หลังติดตามผล-ก่อนทดลอง	1.41*	0.00
		หลังทดลอง-หลังติดตามผล	0.01	0.87
	ควบคุม	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	0.36	0.07
		หลังติดตามผล-ก่อนทดลอง	0.41	0.06
		หลังทดลอง-หลังติดตามผล	-0.05	0.12

* $p\text{-value} < .05$

จากตาราง 33 พบว่า กลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมหลังทดลองและก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยหลังทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10 สูงกว่าก่อนทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 กลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมหลังติดตามผลและก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยระยะหลังติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 สูงกว่าก่อนทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 ต่อมา และกลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมหลังการทดลองและระยะหลังติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

กลุ่มควบคุมมีวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมหลังการทดลองและก่อนการทดลอง ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามรายด้านของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม หลังการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม และการติดตามผล

การวิเคราะห์ในขั้นนี้เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจำแนกตามรายด้านของระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล โดยใช้สถิติ Two-way Repeated ANOVA ซึ่งก่อนการทดสอบความแตกต่าง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตรวจสอบการแจกแจงปกติของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบ Shapiro-Wilk พบว่ามีค่ามากกว่า 0.05 ทุกตัวแปร แสดงให้เห็นว่าข้อมูลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ และเมื่อพิจารณาผลต่างของค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนในการวัดซ้ำวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความเท่ากัน โดยค่า Mauchly's พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.52 – 0.89 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ตั้งแต่ 0.01-0.47 ดังรายละเอียดในตาราง 34

ตาราง 34 การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
จำแนกตามรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ
หลังการติดตามผล

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านการวางแผนอาชีพ					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	4.16	1	4.16	28.92*	0.00
ความคลาดเคลื่อน	2.01	14	0.14		
ผลการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม	9.48	1.35	7.01	97.79*	0.00
ปฏิสัมพันธ์	4.30	1.35	3.18	44.38*	0.00
ความคลาดเคลื่อน	1.36	18.92	0.07		
ด้านการสำรวจอาชีพ					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	3.94	1	3.94	37.08*	0.00
ความคลาดเคลื่อน	1.49	14	0.11		
ผลการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม	6.82	1.59	4.30	46.99*	0.00
ปฏิสัมพันธ์	3.21	1.59	2.02	22.09*	0.00
ความคลาดเคลื่อน	2.03	22.22	0.09		
ด้านการตัดสินใจ					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	2.58	1	2.58	7.21*	0.02
ความคลาดเคลื่อน	5.01	14	0.36		
ผลการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม	7.99	1.80	4.44	132.97*	0.00
ปฏิสัมพันธ์	2.12	1.80	1.18	35.25*	0.00
ความคลาดเคลื่อน	0.84	25.20	0.03		
ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	4.69	1	4.69	25.31*	0.00
ความคลาดเคลื่อน	2.59	14	0.18		
ผลการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม	10.59	1.44	7.38	123.07*	0.00
ปฏิสัมพันธ์	2.23	1.44	1.55	25.90*	0.00
ความคลาดเคลื่อน	1.20	20.09	0.06		

* p-value < .05

จากตาราง 34 การวิเคราะห์เปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนอาชีพ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านการวางแผนอาชีพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=28.92^*$ $df=1$ $p\text{-value} < 0.00$) แสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลทำให้วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านการวางแผนอาชีพ มีความแตกต่างกัน

ด้านการสำรวจอาชีพ เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่าวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านการสำรวจอาชีพ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 37.08^*$ $df=1$ $p\text{-value} < 0.00$) แสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลทำให้วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านการสำรวจอาชีพ มีความแตกต่างกัน

ด้านการตัดสินใจ เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่าวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านการตัดสินใจ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 7.21^*$ $df= 1$ $p\text{-value} = 0.02$) แสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลทำให้วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านการตัดสินใจ มีความแตกต่างกัน

ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่าวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 25.31^*$ $df = 1$ $p\text{-value} = 0.00$) แสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลทำให้วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน มีความแตกต่างกัน

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มมีผลทำให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ที่แตกต่าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ในแต่ละรายด้านด้วยวิธีการของ

บอนไฟโรน (Bonferroni Method) เพื่อตรวจสอบดูว่ามีคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 35

ตาราง 35 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและหลังติดตามผล

ตัวแปร	กลุ่ม	ผลการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพที่มาเปรียบเทียบ	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	p-value	
ด้านการวางแผนอาชีพ	ทดลอง	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	1.59*	0.00	
		หลังติดตามผล-ก่อนทดลอง	1.55*	0.00	
		หลังทดลอง-หลังติดตามผล	0.05	0.48	
	ควบคุม	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	0.23	0.13	
		หลังติดตามผล-ก่อนทดลอง	0.39	0.08	
		หลังทดลอง-หลังติดตามผล	-0.16	0.07	
	ด้านการสำรวจอาชีพ	ทดลอง	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	1.28*	0.00
			หลังติดตามผล-ก่อนทดลอง	1.41*	0.00
			หลังทดลอง-หลังติดตามผล	-0.13	0.24
ควบคุม		หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	0.23	0.06	
		หลังติดตามผล-ก่อนทดลอง	0.27	0.09	
		หลังทดลอง-หลังติดตามผล	-0.03	0.77	
ด้านการตัดสินใจ		ทดลอง	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	1.38*	0.00
			หลังติดตามผล-ก่อนทดลอง	1.23*	0.00
			หลังทดลอง-หลังติดตามผล	0.14	0.15
	ควบคุม	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	0.42	0.07	
		หลังติดตามผล-ก่อนทดลอง	0.42	0.07	
		หลังทดลอง-หลังติดตามผล	0.00	1.00	

ตาราง 35 (ต่อ)

ตัวแปร	กลุ่ม	ผลการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพที่มาเปรียบเทียบ	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	p-value
ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน	ทดลอง	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	1.44*	0.00
		หลังติดตามผล-ก่อนทดลอง	1.47*	0.00
		หลังทดลอง-หลังติดตามผล	-0.03	0.56
ควบคุม	ควบคุม	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	0.53*	0.00
		หลังติดตามผล-ก่อนทดลอง	0.55*	0.00
		หลังทดลอง-หลังติดตามผล	-0.02	0.85

*p-value < .05

จากตาราง 35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามรายด้าน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. วุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มทดลอง ระหว่างหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ด้านการตัดสินใจ และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน หลังการทดลองแตกต่างกับก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. วุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มทดลอง ระหว่างติดตามผลกับก่อนทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ด้านการตัดสินใจ และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. วุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มทดลอง ระหว่างหลังการทดลองกับติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ด้านการตัดสินใจ และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน ไม่แตกต่างกัน
4. วุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มควบคุม ระหว่างหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง พบว่า กลุ่มควบคุมมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ และด้านการตัดสินใจ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. วุฒិภาวะทางอาชีพของกลุ่มควบคุม ระหว่างติดตามผลกับก่อนทดลอง พบว่า กลุ่มควบคุมมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ และด้านการตัดสินใจ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. วุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มควบคุมระหว่างหลังการทดลองกับติดตามผล พบว่า กลุ่มควบคุมมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ด้านการตัดสินใจ และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผล
6. เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำ

สมมุติฐานการวิจัย

1. โมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามสมมุติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ มีวุฒิภาวะทางอาชีพก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผลแตกต่างกัน
3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมและรายด้าน หลังการทดลอง และการติดตามผลสูงกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มควบคุม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออบแบบการวิจัยโดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพและปริมาณ เพื่อให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายและตอบคำถามของการวิจัยได้อย่างชัดเจน ซึ่งการวิจัยสามารถแบ่งระยะของการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพ เพื่อสร้างตัวบ่งชี้ การหาคุณภาพและเกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีการศึกษา 2566 โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 168,014 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อหาตัวบ่งชี้คุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว จำนวน 5 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 440 คน เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,245 คน เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทางอาชีพ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่มีคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพที่ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 16 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเข้ากลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน และเข้ากลุ่มควบคุม จำนวน 8 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ข้อคำถามทั้งหมด 32 ข้อ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดทั้งหมดพบว่ามีค่าเท่ากับ .95
3. โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การพัฒนาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ เพื่อสร้างตัวบ่งชี้ การหาคุณภาพและเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยนำหนังสือส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย หลังจากได้รับการติดต่อจากโรงเรียนผู้วิจัยนำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลผ่านแบบฟอร์มรูปแบบออนไลน์ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัด ได้แบบวัดที่สมบูรณ์ จึงนำแบบวัดมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ในส่วนของการหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคนละกลุ่มกับกลุ่มแรก

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิจัย จากนั้นผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม จำนวน 16 คน และได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมการทดลอง โดยสุ่มอย่างง่ายเพื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 8 คน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยนำการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาใช้ในการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพเพื่อ

นำมาใช้เป็นข้อมูลก่อนการทดลอง การทดลองสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 ครั้ง ภายหลังจากการยุติการทดลอง ผู้วิจัยไม่มีการจัดกิจกรรมใด ๆ กับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมเป็นระยะเวลา 1 เดือน เพื่อติดตามผล โดยผู้วิจัยนัดพบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีกครั้งเพื่อทำแบบวัดคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเป็นหลังการติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด นอกจากนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 2.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามแบบวัดคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้สูตรคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of Item-objective Congruence: IOC)
 - 2.2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณในการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation: rxy)
3. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมและรายด้านของแบบวัดคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณในการหาค่าสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α -Coefficient)
4. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวัดคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์
5. วิเคราะห์เกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณแสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน T-Score

6. วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ การเลือกใช้นวัตกรรม ทฤษฎี โดยใช้สูตรคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of Item-objective Congruence: IOC)

7. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Two-way ANOVA Repeated Measurement)

8. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ และการทดสอบหลัง (Post Hoc Test) ของค่าเฉลี่ยวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมและรายองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยในระยะที่ 1 การพัฒนาแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ เป็นการสร้างตัวบ่งชี้การหาคุณภาพและเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1.1 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 คน เมื่อนำประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้ได้นิยามศัพท์ ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง การที่นักเรียนมีความพร้อมทางอาชีพที่แสดงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนอาชีพ (Career planning) การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) การตัดสินใจ (Decision Making) และข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information) ซึ่งแต่องค์ประกอบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวางแผนอาชีพ (Career planning) หมายถึง นักเรียนสามารถแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย มีความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่สนใจ มีการศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน

การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) หมายถึง นักเรียนเต็มใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพ มีวิธีการเก็บข้อมูล มีการศึกษาหาข้อมูลจากการใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ (พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือ สื่อสังคมออนไลน์) เพื่อใช้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ

การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง นักเรียนสามารถตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจจากการทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเอง การวิเคราะห์ความสนใจความถนัดของตนเองการวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพและการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกอาชีพ

ข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information) หมายถึง นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก การเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพ

1.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการวิเคราะห์โมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพ ประกอบด้วยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First Order) และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order) สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First Order) พบว่าค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.52 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.189 จะเห็นได้ว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถแปลความหมายได้ว่าข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกับโมเดลคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อพิจารณาค่าค่าไค-สแควร์ สัมพัทธ์ (Relative Chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.068 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.00 แสดงว่าโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อีกทั้งผู้วิจัยยังพิจารณาดัชนีความสอดคล้องอื่น ๆ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องกัน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 ค่าดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่าโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน โดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 และค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.012 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและดัชนีอื่น ๆ ยังชี้ให้เห็นว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหมายความว่าโมเดลที่สร้างขึ้นสามารถนำมา

อธิบายคุณลักษณะทางอาชีพได้โดยคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมี 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน

1.2.2 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order) ของโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 3.54.06 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.194 จะเห็นได้ว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถแปลความหมายได้ว่าโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.066 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.00 แสดงว่าโมเดลโครงสร้างคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีลักษณะสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพิจารณาดัชนีสอดคล้องอื่น ๆ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องกัน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 ดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่า โมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ค่าดัชนีรากฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.025 และดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.012 ซึ่งมีค่าต่ำใกล้ศูนย์

จากดัชนีดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีองค์ประกอบมีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะทางอาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.92 – 0.99 โดยพบว่า องค์ประกอบ การสำรวจอาชีพ (CE) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.99 และความแปรผันร่วมกับคุณลักษณะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 98) รองลงมาคือ องค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน (WW) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานเท่ากับ 0.97 และความแปรผันร่วมกับคุณลักษณะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 94) องค์ประกอบการวางแผนอาชีพ (CP) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานเท่ากับ 0.96 และความแปรผันร่วมกับคุณลักษณะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 93) และองค์ประกอบ การตัดสินใจ (DM) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.92 และความแปรผันร่วมกับคุณลักษณะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 85)

2. ผลของเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

เกณฑ์ปกติของคะแนนแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ T14.52 ถึง T68.88 ($P_{.02} - P_{97.05}$) โดยมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวม คือ 36-160 แปลความหมายอยู่ในระดับต่ำถึงระดับสูง และเกณฑ์ปกติของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายด้านพบว่า ด้านการวางแผนอาชีพ มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ T_{16.06} ถึง T₆₇ ($P_{.03} - P_{95.55}$) ด้านการสำรวจอาชีพ มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ T_{19.20} ถึง T_{67.06} ($P_{.10} - P_{95.60}$) ด้านการตัดสินใจ มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ T_{7.27} ถึง T_{69.06} ($P_{.01} - P_{97.17}$) และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ T_{18.20} ถึง T_{66.89} ($P_{.07} - P_{95.44}$) นอกจากนี้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 25.62 เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนอาชีพ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 29.40 ด้านการสำรวจอาชีพ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 29.72 ด้านการตัดสินใจ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 29.88 และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 29.64

สรุปผลการวิจัยในระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อพิจารณาเทคนิคแนวคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีการให้คำปรึกษาอาชีพ เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีองค์ประกอบ จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ และข้อมูลของโลกการทำงาน ตามแนวคิดของ Super อีกทั้งผู้วิจัยได้มีการศึกษารูปแบบการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม จากโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบการสำรวจอาชีพมีค่าน้ำหนัก 0.99 มีค่าน้ำหนักรายข้อสูงสุดที่ 0.80 ต่ำสุดที่ 0.64 องค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน มีค่าน้ำหนัก 0.97 มีค่าน้ำหนักรายข้อสูงสุดที่ 0.85 ต่ำสุดที่ 0.59 องค์ประกอบวางแผนอาชีพ มีค่าน้ำหนัก 0.96

มีค่าน้ำหนักรายข้อสูงสุดที่ 0.80 ต่ำสุดที่ 0.63 และองค์ประกอบการตัดสินใจ มีค่าน้ำหนัก 0.92 มีค่าน้ำหนักรายข้อสูงสุดที่ 0.87 ต่ำสุดที่ -0.19 จากที่ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อย ๆ มีค่าน้ำหนักใกล้เคียงกันเลยนำมาสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม องค์ประกอบละ 2 ครั้ง

1.2 ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิค แนวคิด และทฤษฎีในการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 10 ครั้ง โดยแต่ละครั้งใช้เวลาในการให้คำปรึกษากลุ่ม 90 นาที ซึ่งเป็นการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคตามองค์ประกอบดังนี้ องค์ประกอบการวางแผนอาชีพ 1) ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้เทคนิคคำถามจัดระดับ 2) ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคหลักการ WDEP และการเปิดเผยตนเอง องค์ประกอบการสำรวจอาชีพ 1) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาทางอาชีพโดยใช้เทคนิคแผนภูมิอาชีพ 2) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาทางปัญญาสังคม โดยใช้การเรียนรู้โดยการสังเกต องค์ประกอบการตัดสินใจ 1) แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model และองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน 1) ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2) เทคนิคการตั้งเป้าหมายแบบ SMART

1.3 การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ผ่านการตรวจหาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยา จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.00 จากนั้นผู้วิจัยได้นำมาปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปใช้จริง ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน เพื่อตรวจสอบถึงความเหมาะสมของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตลอดจนเทคนิคที่ใช้ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจำนวน 10 ครั้ง ซึ่งผลการทดลองใช้ พบว่า บางคำถามนักเรียนเกิดความสงสัยและไม่เข้าใจ ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับภาษาให้สอดคล้องกับนักเรียนตามความเป็นจริง โดยรายละเอียดของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในแต่ละครั้งมีดังนี้

ขั้นเริ่มกลุ่ม เป็นระยะการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยกับสมาชิกกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้เป็นการสร้างบรรยากาศของกลุ่มเกิดความรู้สึกอบอุ่น เกิดความรู้สึกปลอดภัยสมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้กลุ่มเกิดความงอกงาม โดยผู้วิจัยใช้เทคนิค การฟังอย่างใส่ใจ การเงี่ยบ การสะท้อนความรู้สึก การฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ และเทคนิคเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคการบอกชื่อ รอบวง เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพภายใน กลุ่ม นอกจากนี้ยังใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เป็นการสำรวจตนเองและเข้าใจ ตนเองโดยใช้แนวคิด การค้นหาความหมายของชีวิต ด้วยกิจกรรม “อาชีพที่ฉันอยากเป็น”

ขั้นดำเนินการ เป็นการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การยอมรับ การเรียนรู้ของ สมาชิกกลุ่ม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ ๆ ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่

1) การเสริมสร้างการวางแผนอาชีพ ใช้เทคนิคคำถามจัดระดับของทฤษฎี การให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดย เพื่อให้มีการตั้งเป้าหมายของการวางแผนอาชีพใช้ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิค WDEP ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามี แนวทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ความต้องการ ทิศทางการปฏิบัติ การประเมินตนเองและการวางแผน และเทคนิคการเปิดเผยตนเอง

2) การเสริมสร้างการสำรวจอาชีพ ใช้เทคนิคแผนภูมิอาชีพของการให้ คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพ ซึ่งมีแนวคิดหารูปแบบของสถานะทางอาชีพ ทฤษฎีการให้คำปรึกษา แบบการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม โดยใช้การเรียนรู้โดยการสังเกตอาชีพในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้เทคนิคคำถามปฎิหาริย์เป็นการใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นความปรารถนาและความต้องการในการแก้ปัญหา

3) การเสริมสร้างการตัดสินใจ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพ คือแบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model ซึ่งเป็นโมเดลการให้ คำปรึกษา มีแนวคิดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ มีกระบวนการตัดสินใจ และการลงมือปฏิบัติ นำมาวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ และการจัดลำดับทางอาชีพที่สนใจ

4) การเสริมสร้างข้อมูลของโลกการทำงาน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การฟังอย่างใส่ใจ การเงี่ยบ การสะท้อนความรู้สึก การยอมรับ ทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข และการฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ และมีเทคนิคการตั้งเป้าหมายแบบ

SMART ประกอบไปด้วย ความชัดเจน สามารถวัดได้ มีวิธีที่จะทำให้สำเร็จได้ เป็นจริงได้ และมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน เพื่อให้มีการวางแผนทางการเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตนเองตัดสินใจ
 ขั้นยุคิกลุ่ม เป็นการให้สมาชิกกลุ่มได้พูดถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ภายในกลุ่ม มีเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างไรบ้าง และจะดำเนินการอย่างไรหลังยุคิกลุ่ม โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การฟังอย่างใส่ใจ การเจียบ การสะท้อนความรู้สึก การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข การฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ และการสรุป และสามารถนำประสบการณ์จากการเข้าร่วมกลุ่มไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพได้

2. ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผล

การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผลของกลุ่มทดลอง พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลอง มีวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=210.59$ $df=2$ $p\text{-value} < 0.00$)

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนโฟโรนี (Bonferroni Method) กลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมหลังทดลองและก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยหลังทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10 สูงกว่าก่อนทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 กลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมหลังติดตามผลและก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยระยะหลังติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 สูงกว่าก่อนทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 ส่วนในคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำ

3.1 วุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มทดลอง ระหว่างหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ด้านการตัดสินใจ

และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน หลังการทดลองแตกต่างกับก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 วุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มทดลอง ระหว่างติดตามผลกับก่อนทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ด้านการตัดสินใจ และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 วุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มทดลอง ระหว่างหลังการทดลองกับติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ด้านการตัดสินใจ และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

3.4 วุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มควบคุม ระหว่างหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง พบว่า กลุ่มควบคุมมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ และด้านการตัดสินใจ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 วุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มควบคุม ระหว่างติดตามผลกับก่อนทดลอง พบว่า กลุ่มควบคุมมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ และด้านการตัดสินใจ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านข้อมูลของโลกการทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 วุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มควบคุมระหว่างหลังการทดลองกับติดตามผล พบว่า กลุ่มควบคุมมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการสำรวจอาชีพ ด้านการตัดสินใจ และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยมีลำดับ ดังนี้

การศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เริ่มจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลมาสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว จำนวน 5 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 คน เพื่อหาความหมายและองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ จำนวน 4

องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน องค์ประกอบทั้งหมดจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพ มีความสอดคล้องกับ ชูเปเปอร์ (Sharf, 2013, pp. 209-212) นำเสนอองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนทางอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน จากนั้นผู้วิจัยนำองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพไปสร้างแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อศึกษาว่าองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพสามารถวัดได้จากตัวบ่งชี้หรือตัวแปรที่สังเกตได้ที่สร้างขึ้น โดยพบว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง -0.19 ถึง 0.89 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ทั้งนี้ เนื่องจากการกำหนดนิยามของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ได้ศึกษาไว้ว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลมีความพร้อมทางอาชีพที่แสดงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดงานวิจัยของ Barch (2011) ซึ่งได้พัฒนา Career Development Inventory College Form ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน

การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 คือ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองมีผลการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเท่ากับ เท่ากับ 354.06 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.194 จะเห็นได้ว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถแปลความหมายได้ว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกับโมเดลโครงสร้างของผู้วิจัย เมื่อพิจารณาค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.066 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.00 แสดงว่าโมเดลโครงสร้างคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีลักษณะสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพิจารณาดัชนีสอดคล้องอื่นๆ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องกัน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 ดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่า โมเดลการวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ค่าดัชนีรากฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.025 และดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.012 ซึ่งมีค่าต่ำใกล้เคียงศูนย์ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและดัชนีอื่น ๆ ยังชี้ให้เห็นว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาถึงค่าน้ำหนักมาตรฐานในแต่ละองค์ประกอบของคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะทางอาชีพมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.92-0.99 โดยองค์ประกอบสำรวจอาชีพ (CE) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.99 มีความแปรผันร่วมกับคุณลักษณะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 98) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้สำรวจตนเองและสำรวจอาชีพ เพื่อแสวงหาข้อมูลและประสบการณ์ ซึ่งได้จากกิจกรรมในโรงเรียน และการทำงานพิเศษนอกเหนือจากเวลาเรียน การได้ทำงานอดิเรก และการได้เล่นบทบาทสมมุติเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปออร์ (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2558) ชั้นที่ 2 ชั้นการสำรวจ (Exploration Stage) จะอยู่ในช่วงอายุ 15 -24 ปี เป็นช่วงอายุของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอายุ 15-17 ปี รองลงมาคือ องค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน

(WW) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานเท่ากับ 0.97 และความแปรผันร่วมกับวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 94) ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนมีความรู้ที่เกี่ยวกับงานและอาชีพ คลอบคลุมถึงความรู้เกี่ยวกับหน้าที่การงานในบางอาชีพที่เลือกไว้ รวมไปถึงการสมัครงาน ซึ่งนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ องค์ประกอบการวางแผนอาชีพ (CP) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานเท่ากับ 0.96 และความแปรผันร่วมกับวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 93) ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนสามารถวางแผนทางและแผนการในการเลือกอาชีพของตนเองมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพ ได้แก่ การวางแผนทางการเรียน เลือกแผนการเรียน การเลือกอาชีพที่ตนเองสนใจ รู้ถึงความสนใจและความถนัดของตนเองในการประกอบอาชีพและมีเป้าหมายทางด้านอาชีพของตนเองในอนาคต (จิราภา บุตรสีตะราช, 2563) และองค์ประกอบการตัดสินใจ (DM) มีค่าน้ำหนักมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.92 และความแปรผันร่วมกับวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 85) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินเบอร์ก (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2558) ระยะที่ 2 การทดลองเพื่อพิจารณาตนเอง (Tentative Period) ขั้นของการเปลี่ยนแปลง (Transition Stage) เป็นขั้นที่เด็กมีความเข้าใจตัวเองดีพอสมควร คือ รู้ว่าตัวเองต้องการอะไร อยากทำอะไร และสามารถที่จะทำอะไรได้บ้างทำให้เกิดความตระหนักถึงบทบาทของตนเองต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่ยังคงขาดความรอบคอบในการตัดสินใจถึงความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพที่ตนเองเลือก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gati, Krausz, และ Osipow (1996) ที่กล่าวว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่ยังคงมีความลังเลใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพราะนักเรียนยังไม่สามารถบูรณาการข้อมูลที่เพียงพอและน่าเชื่อถือเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและข้อมูลเกี่ยวกับโลกอาชีพ

เกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 คือ เพื่อหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลของเกณฑ์ปกติของคะแนนแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ $T_{14.52}$ ถึง $T_{68.88}$ ($P_{.02} - P_{97.05}$) โดยมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวม คือ 36-160 แปลความหมายอยู่ในระดับต่ำถึงระดับสูง และเกณฑ์ปกติของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายด้านพบว่า ด้านการวางแผนอาชีพ มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ $T_{16.06}$ ถึง T_{67} ($P_{.03} - P_{95.55}$) ด้านการสำรวจอาชีพ มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ $T_{19.20}$

ถึง $T_{67.06}$ ($P_{.10} - P_{95.60}$) ด้านการตัดสินใจ มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ $T_{7.27}$ ถึง $T_{69.06}$ ($P_{.01} - P_{97.17}$) และด้านข้อมูลของโลกการทำงาน มีช่วงคะแนนที่ ตั้งแต่ $T_{18.20}$ ถึง $T_{66.89}$ ($P_{.07} - P_{95.44}$)

นอกจากนี้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 25.62 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีการเตรียมตัวเข้าสู่การประกอบอาชีพ (Career Preparation) และนักเรียนได้รับความรู้ทางด้านอาชีพต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงกับความถนัด ความสามารถ ทักษะคติ หรือจุดเด่นของนักเรียนกับข้อมูลของอาชีพ (จิตตินันท์ บุญสถิตกุล, 2564)

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบการวางแผนอาชีพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 29.40 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นวัยที่มีความต้องการวางแผนอาชีพ พยายามหาข้อมูลจากหลายแหล่ง มีความเข้าใจในอาชีพที่สนใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาชีพ มีการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลทางด้านการศึกษา อาทิเช่น การเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตนเองสนใจ ข้อมูลทางด้านอาชีพจะเป็นการศึกษาความรู้ บทบาทหน้าที่ การเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพ และข้อมูลทางด้านส่วนตัวและสังคม จากแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นตัวบุคคล เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน และสื่อสังคมออนไลน์ (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2558) รองลงมาเป็นองค์ประกอบการตัดสินใจ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 29.88 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีการบูรณาการข้อมูลที่เพียงพอและน่าเชื่อถือเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และข้อมูลเกี่ยวกับโลกอาชีพ (Gati et al., 1996) องค์ประกอบการสำรวจอาชีพ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 29.72 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนยังขาดการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ และประเมินตนเองในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ประสบการณ์ ลักษณะสาขาวิชาและลักษณะอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2558) และองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงาน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 29.64 เช่นกัน ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายยังไม่ตระหนักในการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจเท่าที่ควร

การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 4 คือ การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยเน้นการให้คำปรึกษากลุ่ม การให้คำปรึกษาอาชีพ และการประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยา

มาใช้ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลจากการพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 10 ครั้ง โดยแต่ละครั้งใช้เวลา 60-90 นาที และมีจำนวนนักเรียน 8 คน ซึ่งการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในแต่ละครั้ง พิจารณาจำนวนองค์ประกอบที่ค้นพบจากการศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการดำเนินโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มมีขั้นตอนในการเริ่มต้นการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มด้วยการสร้างสัมพันธภาพและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม และหลังจากนั้นจะเป็นดำเนินการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในแต่ละครั้งตามองค์ประกอบที่ได้กำหนดไว้ และในแต่ละครั้งจะต้องมีการยุติการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อสรุปประเด็นและสิ่งที่สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ คอเรีย (Corey, 2016) การให้คำปรึกษากลุ่มในขั้นแรกต้องมีการสร้างสัมพันธภาพเพื่อสร้างความคุ้นเคย และการกำหนดเป้าหมายในการเข้ากลุ่ม ต่อมาเป็นขั้นตอนการดำเนินการ เป็นขั้นของการสำรวจปัญหาภายในกลุ่ม และขั้นสุดท้ายเป็นขั้นยุติกลุ่ม เพื่อเป็นการสรุปจากการเข้ากลุ่ม ตลอดจนการประเมินผลและการติดตามผล สอดคล้องกับพัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) กล่าวว่า หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่มต้องมีสมาชิกกลุ่ม 7-8 คน และใช้ระยะเวลาในการทำกลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1.30- 2 ชั่วโมง

สำหรับการพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 10 ครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนครั้ง สอดคล้องกับจำนวนองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพทั้ง 4 องค์ประกอบ โดยผู้วิจัยกำหนดให้โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มองค์ประกอบละ 2 ครั้ง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพ การให้คำปรึกษากลุ่ม รวมถึงเทคนิคทางจิตวิทยา เพื่อพิจารณาเลือกทฤษฎีและเทคนิคที่เหมาะสมในแต่ละหัวข้อตามองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพ ดังนี้

การวางแผนอาชีพ ผู้วิจัยนำเทคนิคคำถามจัดระดับของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบมุ่งเน้นคำตอบที่ช่วยให้บุคคลจัดระดับของการตั้งเป้าหมายของการวางแผนทางอาชีพ และใช้เทคนิค WDEP ของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง ช่วยให้มีแนวทางในการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ความต้องการ ทิศทางการปฏิบัติ การประเมินตนเองและการวางแผน และเทคนิคการเปิดเผยตนเอง

การสำรวจอาชีพ ผู้วิจัยใช้เทคนิคแผนภูมิอาชีพ ของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพ เพื่อหารูปแบบของสถานะทางอาชีพ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบการเรียนรู้ทางปัญญา สังคม โดยใช้การเรียนรู้โดยการสังเกตโดยการสังเกตอาชีพในครอบครัว นอกจากนี้ยังใช้เทคนิคคำถามปฎิหาริย์ของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้คำถามเพื่อกระตุ้น ความปรารถนาและความต้องการในการแก้ปัญหา

การตัดสินใจ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพ แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model ซึ่งเป็นโมเดลการให้คำปรึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ มีกระบวนการตัดสินใจ และการลงมือปฏิบัติ นำมาวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ และการจัดลำดับทางอาชีพที่สนใจ

ข้อมูลของโลกการทำงาน ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การฟังอย่างใส่ใจ การเจียบ การสะท้อนความรู้สึก การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข และการฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ และมีเทคนิคการตั้งเป้าหมายแบบ SMART ประกอบไปด้วย ความชัดเจน สามารถวัดได้ มีวิธีที่จะทำให้สำเร็จได้ เป็นจริงได้ และ มีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนเพื่อให้มีการวางแผนทางการเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตนเองตัดสินใจ

นอกจากนี้การพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ผ่านการตรวจหาคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 แสดงว่าโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในแต่ละครั้งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับลัทธิสายยศ และอังคณา สายยศ (2543) ที่กล่าวว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องกับจะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่าข้อคำถามในแต่ละข้อนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้มีการนำแนวคิด เทคนิคและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม การให้คำปรึกษาอาชีพ และเทคนิคต่าง ๆ ทางจิตวิทยาที่สอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพเพื่อนำมากำหนดขั้นตอนของโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในแต่ละครั้ง โดยกำหนดระยะเวลาที่สอดคล้องกับลักษณะของนักเรียน จำนวนที่เหมาะสม

รูปแบบการให้คำปรึกษาที่แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผล

จากความมุ่งหมายในการวิจัยข้อที่ 5 เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การทดสอบสมมุติฐานในการวิจัยข้อที่ 2 คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มมีวุฒิภาวะทางอาชีพก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผลแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยหลังการวิเคราะห์ ข้อมูล พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพ ตามองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ หลังการทดลองแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนได้เรียนรู้เทคนิค และทฤษฎี ซึ่งสอดคล้องกับซูเปอร์ (Super, 1975 อ้างใน ลออ สมใจ, 2556) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาทางอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้พัฒนาการเข้าใจตนเองและการยอมรับรวมไปถึงการบูรณาการบุคลิกลักษณะของตนเองกับบทบาทในโลกของอาชีพ และเป็นการทดสอบตัวตนของตัวเองกับสภาพความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อมภายนอก เพื่อเป็นการสร้างความพึงพอใจกับตนเองและสังคม และยังสอดคล้องกับภมรพรรณ อยุธยา (2564) กล่าวว่า การใช้เทคนิค ทฤษฎีการให้คำปรึกษาจะต้องมีกรอบของความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเป้าหมาย และวิธีการหรือเทคนิคต่าง ๆ ของการให้คำปรึกษากลุ่มให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา วัตถุประสงค์ และลักษณะของสมาชิกกลุ่ม เมื่อพิจารณาโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละรายองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านองค์ประกอบการวางแผนอาชีพสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพทำให้กลุ่มทดลองมีการวางแผนอาชีพสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคนิค แนวคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้เทคนิคคำถามจัดระดับ ซึ่งเป็นเทคนิคที่อยู่ในทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดยผู้วิจัยสอบถามสมาชิกกลุ่มประเมินเป้าหมายของการวางแผน

อาชีพอยู่ในระดับใดและให้บททวนจุดแข็งที่ทำให้ตนเองมาถึงจุดนี้ และมีกระบวนการปรับปรุงพัฒนาตนเองในการวางแผนอาชีพอย่างไรเพื่อให้ระดับสูงขึ้น ซึ่งผู้วิจัยสังเกตสมาชิกกลุ่มมีการกำหนดเป้าหมายของการวางแผนอาชีพอย่างชัดเจนและมีแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อให้สำเร็จและดีขึ้น เพื่อช่วยให้สมาชิกได้คิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตัวเองในการวางแผนอาชีพ (พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561) และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง ที่มุ่งเน้นการสอนให้บุคคลมีความรับผิดชอบในสิ่งที่เลือกทำ โดยใช้เทคนิค WDEP เป็นเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีแนวทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ความต้องการ ทิศทางการปฏิบัติ การประเมินตนเองและการวางแผน (พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561) ผู้วิจัยใช้เทคนิคดังกล่าวเพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนมีความสามารถแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย มีความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาชีพที่สนใจ มีการศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน

2. กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านองค์ประกอบการสำรวจอาชีพสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพทำให้กลุ่มทดลองมีการสำรวจอาชีพสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคนิค แนวคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาทางอาชีพโดยใช้เทคนิคแผนภูมิอาชีพ ซึ่งมีแนวคิดหากรอบแบบของสถานะทางอาชีพ ความต้องการด้านการศึกษา ความมุ่งมั่นในการเข้าสู่อาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ Tobias (2018) กล่าวว่า แผนภูมิอาชีพเป็นการออกแบบชีวิตเพื่อสร้างอาชีพและสร้างตนเองในการออกแบบอาชีพของตนเองโดยกำหนดรูปแบบ การบริหาร และความร่วมมือจากผู้ปกครองในการสร้างอาชีพที่ตนเองสนใจ สอดคล้องกับ Grier-Reed, Appleton, Rodriguez, Ganuza, และ Reschly (2012) กล่าวถึงประโยชน์ของการสร้างแผนภูมิอาชีพนั้นทำให้วัยรุ่นมีเครื่องมือช่วยรู้จักตนเอง จุดแข็งต่าง ๆ รวมไปถึงการตั้งเป้าหมายของอาชีพที่ประสบผลสำเร็จในอนาคต และใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม โดยใช้การเรียนรู้โดยการสังเกตอาชีพ ซึ่งมีกระบวนการ 4 กระบวนการ คือ กระบวนการตั้งใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำ และกระบวนการจูงใจ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2565) ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้ทำการสำรวจจากแหล่งทรัพยากรบุคคล นอกจากนี้ยังใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้เทคนิคคำถามปาฏิหาริย์ (Miracle Question) เพื่อเป็นการกระตุ้นความปรารถนาและความต้องการในการแก้ปัญหาโดยมีความชัดเจนในมุมมองของตนเองและช่วยให้นักเรียนได้มองนอกเหนือจากปัญหาที่เห็นว่าอะไรที่ต้องการ อย่างไรก็ตามที่จริงที่จะไม่จำกัดปัญหาด้วยตัวมันเองแต่แทนด้วยว่าสามารถที่จะทำสิ่งนั้นที่เป็นปัญหายังบดบังอยู่ (พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561) ซึ่งผู้วิจัยใช้เทคนิคดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้นักเรียนเต็มใจ

ที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพ มีวิธีการเก็บข้อมูล มีการศึกษาหาข้อมูลจากการใช้แหล่งทรัพยากร ต่าง ๆ เพื่อใช้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ

3. กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านองค์ประกอบการตัดสินใจสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพทำให้กลุ่มทดลองมีการตัดสินใจสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคนิค แนวคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพ คือ แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model ซึ่งเป็นโมเดลการให้คำปรึกษาอาชีพ มีเป้าหมายในการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง สามารถวางแผนและบริหารแผน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และอาชีพ สามารถหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ ปรับเปลี่ยนเจตคติที่มีต่ออาชีพ และวิธีการที่จะประกอบอยู่ในอาชีพนั้นอย่างมีความสุข Zunker (2016) มีแนวคิดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ มีกระบวนการตัดสินใจ และการลงมือปฏิบัติ นำมาวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ และการจัดลำดับทางอาชีพที่สนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ Gati et al. (1996) ที่อธิบายว่าการตัดสินใจอาชีพ คือ การบูรณาการข้อมูลที่เพียงพอและน่าเชื่อถือเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและข้อมูลเกี่ยวกับโลกอาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรัคเนอร์ (Buckner, 2014) ที่ศึกษาการพัฒนาประสิทธิภาพของการตัดสินใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษาทางอาชีพมีการตัดสินใจสูงขึ้น ผู้วิจัยใช้เทคนิคดังกล่าวเพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจ จากการทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเอง การวิเคราะห์ความสนใจ ความถนัดของตนเอง การวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ และการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกอาชีพ

4. กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านองค์ประกอบข้อมูลของโลกการทำงานสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพทำให้กลุ่มทดลองมีข้อมูลของโลกการทำงานสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคนิค แนวคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม คือ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การฟังอย่างใส่ใจ การเงี่ยบ การสะท้อนความรู้สึก การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข และการฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ (Corey, 2016) และมีเทคนิคการตั้งเป้าหมายแบบ SMART ประกอบไปด้วย ความชัดเจน สามารถวัดได้ มีวิธีที่จะทำให้สำเร็จได้ เป็นจริงได้ และมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน เพื่อให้มีการวางแผนทางการเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตนเองตัดสินใจ ผู้วิจัยใช้เทคนิคดังกล่าวเพื่อช่วยให้นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก การเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพ

จากการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกกลุ่มที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ ความสามารถในการสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจและมีข้อมูลของโลกการทำงาน สอดคล้องกับ ชูชัย สมितिไกร (2558) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาอาชีพ เป็นการช่วยเหลือบุคคลในการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และ ค้นหาวิธีการที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าในอาชีพ

การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำ

จากความมุ่งหมายในการวิจัยข้อที่ 6 คือ เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและการติดตามผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การทดสอบสมมุติฐานในการวิจัยข้อที่ 3 คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มมีวุฒิภาวะทางอาชีพก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผลแตกต่างกัน พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มสามารถช่วยเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เพิ่มขึ้น และทำให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มมีข้อดี ดังที่ Trotzer (2006) กล่าวว่าทำให้มีความปลอดภัยและอบอุ่น รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความมั่นใจในตนเองเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นภายนอกกลุ่ม มีพลังของกลุ่มเพื่อนสามารถแก้ไขปัญหาของตนเอง และทำให้สมาชิกกลุ่มปรับปรุงตนเองให้เหมาะสม และสอดคล้องกับ ไพบูลย์ บุญล้อม และวรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตกลุ่มทดลองมีการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้น และสอดคล้องกับ พัชรา วรแสง (2546) ได้ศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนและการพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์ ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียน

กลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะด้านอาชีพหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ผล คือ ผู้นำกลุ่ม ซึ่งในการให้คำปรึกษากลุ่มทางอาชีพแบบกลุ่มครั้งนี้ผู้วิจัยมีบทบาทเป็นผู้นำกลุ่ม และนำเทคนิค แนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกกลุ่ม ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการเตรียมตัวก่อนเริ่มการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มทุกครั้ง เพื่อเป็นการทบทวนวัตถุประสงค์ กระบวนการให้คำปรึกษา ตลอดจนเทคนิคในทฤษฎีต่าง ๆ และหลังจากการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเสร็จสิ้นทุกครั้งผู้วิจัยได้มีการจดบันทึกสำหรับผู้ให้คำปรึกษาทุกครั้ง ใน 4 หัวข้อ ได้แก่ ผลการตอบรับของกลุ่ม สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษากลุ่ม ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น และแนวทางการแก้ไข เพื่อนำมาทบทวนและปรับปรุงในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในครั้งต่อไป นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มก็เป็นส่วนช่วยให้การจัดโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มประสบความสำเร็จ ซึ่งจากการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สมาชิกกลุ่มแสดงออกถึงความร่วมมือในการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกของตนเอง สำหรับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามความสมัครใจของผู้เข้าร่วมทุกคน อธิบายถึงลักษณะของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ รายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่ ระยะเวลาของการให้คำปรึกษาในแต่ละครั้ง และจำนวนครั้งของการให้คำปรึกษา ซึ่งนักเรียนทั้ง 8 คน ของกลุ่มทดลองมีความสนใจและตอบรับเข้าร่วมการให้คำปรึกษาดด้วยความสมัครใจ ส่งผลทำให้โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มทุกครั้งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี สังเกตได้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง การแสดงออกทั้งสีหน้า ท่าทาง การมีส่วนร่วมในการพูดคุย อภิปราย ชักถาม และมีความกระตือรือร้นในการตอบคำถามในสิ่งที่เรียนรู้ภายในกลุ่ม รักษาข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันภายในกลุ่มตลอดจนการรักษาความลับของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม และมีความตั้งใจในการทำไปงานประกอบกิจกรรมในแต่ละครั้ง

ลักษณะของความถี่ในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม และสถานที่ในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มประสบความสำเร็จ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้สมาชิกกลุ่มเข้ารับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ จำนวน 8 คน ดำเนินการให้คำปรึกษา ทั้งหมด 10 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพ

แบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพมีประสิทธิผลและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม สอดคล้องกับ Jacobs, Masson, และ Harvill (2016, p. 48) กล่าวว่ากลุ่มพัฒนาความเจริญงอกงามส่วนบุคคล กลุ่มให้ความช่วยเหลือ ควรมีสมาชิกกลุ่ม 5-8 คน หรืออย่างน้อยที่สุด 3 คน และมากที่สุดไม่เกิน 12 คน และสอดคล้องกับ Trotzer (2006, pp. 409-410) กล่าวว่า จำนวนครั้งที่นิยมใช้สำหรับการให้คำปรึกษาควรพบกันสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 10-12 ครั้ง และใช้เวลาในการให้คำปรึกษา 1.30 -2 ชั่วโมง และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเป็นไปด้วยดีและประสบความสำเร็จ คือ สถานที่สำหรับการให้คำปรึกษาต้องมีความเป็นส่วนตัว ปราศจากสิ่งรบกวน อากาศถ่ายเทสะดวก พื้นห้องสะอาด ขนาดกว้างพอดีกับสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับอนงค์ วิเศษสุวรรณ (2554, หน้า 41) กล่าวว่าสถานที่การให้คำปรึกษากลุ่มต้องเป็นส่วนตัว มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้สมาชิกกลุ่มได้มีปฏิสัมพันธ์ ได้สำรวจความคิด ความรู้สึกเชิงลึกได้เต็มที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การสร้างแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ผ่านขั้นตอนในการสร้างแบบวัดทำให้เป็นเครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงในระดับสูง สถานศึกษา หรือครู อาจารย์ รวมไปถึงผู้ที่สนใจ สามารถนำแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไปใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนได้
2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทำให้ทราบรายละเอียดขององค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ มีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผนอาชีพ การสำรวจอาชีพ การตัดสินใจ และข้อมูลของโลกการทำงาน สามารถนำไปใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนว่าอยู่ในระดับใดและควรเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพในองค์ประกอบใดบ้าง
3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับ 2 พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีวุฒิภาวะทางอาชีพในองค์ประกอบของการตัดสินใจ ต่ำที่สุด ดังนั้นสถานศึกษา หรือครูอาจารย์ ควรมีการเสริมสร้างด้วยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมแนะแนว การให้คำปรึกษา รายบุคคลและการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยเน้นด้านการตัดสินใจ
4. เกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ ใช้เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้

5. โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ หากผู้ที่สนใจต้องการนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ควรมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะพื้นฐานของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อก่อให้เกิดความถูกต้องและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพกับกลุ่มประชากรนักเรียนเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อรวบรวมเป็นผลการศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น ปัจจัยทางครอบครัวและปัจจัยทางโรงเรียนที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มเติม เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาและพัฒนามาตรวัดและเกณฑ์ปกติของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนในช่วงชั้นอื่น ๆ ด้วย เช่น การพัฒนาเกณฑ์ปกติของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำเครื่องมือไปใช้ประเมินได้อย่างครอบคลุม อีกทั้งจะได้ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบเพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียนให้มีวุฒิภาวะทางอาชีพนี้ในระดับที่น่าพึงพอใจต่อไป
4. ควรมีการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามองค์ประกอบที่ศึกษาไว้ด้วยเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพมากยิ่งขึ้น
5. ในการศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายครั้งต่อไป ควรมีการติดตามผลทุก 3 เดือน 6 เดือน เพื่อเป็นการติดตามความคงทนของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

บรรณานุกรม

- กรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. (2559). คู่มือการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน การบริการและแนวอาชีพของกรมการจัดหางาน. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2566, จาก https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/singburi_th/2b86f26db735775ba6e110e24d2ea4a2.pdf
- กาญจนา ไชยพันธ์. (2549). การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. กรุงเทพฯ: ไชเบอร์พริ้นท์กรุ๊ป.
- จตุพร ลิ้มมัน้จริง. (2556). พัฒนาการทางอาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิตตินันท์ บุญสถิตกุล. (2564). พัฒนาการของชีวิตด้านอาชีพ. กรุงเทพฯ: ไชเบอร์พริ้นท์กรุ๊ป.
- จิราภา บุตรสีตะราช. (2563). การเสริมสร้างความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโดยกิจกรรมแนะแนว (วิทยานิพนธ์ ศษ.ม จิตวิทยาการแนะแนว). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เจษฎา อังกาบศรี. (2554). การพัฒนาแบบวัดเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพและนำไปใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพ (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2548). ทฤษฎีการวัดและการทดสอบ. สงขลา: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชลลดา พันธุ์เนตร. (2561). การเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามทฤษฎีของแฟรงค์ พาสันส์ กับทฤษฎีของเกอแลตที่มีต่อความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชูชัย สมितिไกร. (2558). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์ และองอาจ นัยพัฒน์. (2551). แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองและสถิติวิเคราะห์: แนวคิดพื้นฐานและวิธีการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล ตั้งประพตติดี. (2553). ผลของโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพด้านเจตคติ. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

กรุงเทพฯ.

นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2552). พัฒนาการอาชีพ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2555). พัฒนาการอาชีพในองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นันทา สู้รักษา. (2548). รูปแบบชีวิตและการทำให้คำปรึกษาอาชีพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นันทา สู้รักษา. (2561). รู้เข้าใจใช้แบบทดสอบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2552). การวิจัยทางจิตวิทยาการแนะแนว (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.

นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2558). การแนะแนวอาชีพ. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.

พัชรา วรแสง. (2546). การศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนและการพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2561). การให้คำปรึกษากลุ่ม. กรุงเทพฯ: แดเน็กอินเตอร์คอร์ดเปอเรชั่น.

ไพบุญ บุญล้อม และวรากร ทรัพย์วิระปกรณ์. (2555). การพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา. *Journal of Education and Social Development*, 8(1), 47-60.

ภมรพรรณ ยูระยาตร์. (2564). ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มและจิตบำบัดกลุ่ม. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

ยุทธ ไทยวรรณ. (2557). การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2558). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ลลอบ สมใจ. (2556). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ (สารนิพนธ์ กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว).

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วัชรวิ ทรัพย์มี. (2553). *ทฤษฎีให้บริการปรึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิกิพีเดีย. (2566). *รายชื่อโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2566, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/รายชื่อโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร>
- วิภาวรรณ โคกมา. (2562). *การเสริมสร้างทุนทางอาชีพของนักเรียนโดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิด The Career Diamond Model* (ปริญญาโท กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สกล วรเจริญศรี. (2558). *การแนะแนวเพื่อการพัฒนาคุณค่าแห่งตน: จากแนวคิด ทฤษฎี ผู้การปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาผู้เรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ส. วรเจริญศรี.
- สกล วรเจริญศรี. (2560). *การพัฒนาเทคนิคเชิงสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพเชิงบวก ในการให้คำปรึกษากลุ่มวัยรุ่น*. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 11(2), 1-19.
- สมโภชน์ เตียมสุภาษิต. (2565). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. (2566). *ข้อมูลการติดต่อโรงเรียนในสังกัด*. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.sesao1.go.th/>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. (2566). *ข้อมูลการติดต่อโรงเรียนในสังกัด*. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.sesao2.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2566). *รายชื่อโรงเรียนเอกชน*. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2566, จาก <https://opec.go.th/>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *แผนพัฒนาการแนะแนวและแผนกิจกรรมแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2561-2565 ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580))*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สุชา จันทน์เอม. (2544). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนารี จุลพันธ์ และ มฤษฎี แก้วจินดา. (2558). *การใช้โปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

- ราชวมงคลธัญบุรี, 3(1), 141-150.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2553). *การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนงค์ วิเศษสุวรรณ. (2554). *การปรึกษากลุ่ม (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Atli, A. (2017). Five-Factor Personality Traits as Predictor of Career Maturity. *Eurasian Journal of Educational Research*, 68, 151-165.
- Babatunde, J. O., & Osakinle, E. O. (2013). Effects of Group Guidance and Counselling Techniques on Students' vocational Maturity in Ekiti State Secondary Schools, Ekiti State, Nigeria. *European Scientific Journal*, 9(29), 478-484.
- Barch, J. L. (2011). *Comparison of the Level of Career Development Between Beginning, Practicum, and Graduating Counselor Education Students*. (Doctoral dissertation). Duquesne University, Pittsburgh, PA.
- Buckner, T. D. (2014). *Developing efficacy in high school students' postsecondary decisions through career counseling in the classroom*. (Doctoral dissertation). Trevecca Nazarene University, Nashville, TN.
- Clark-Carter, D. (2005). Percentiles. In B. S. Everitt & D. C. Howell (Eds.), *Encyclopedia of Statistics in Behavioral Science* (Vol. 3, pp. 1539-1540).
- Collison, B. B., & Garfield, N. J. (2007). *Careers in counseling Human Development*. USA: The American Association for Counseling and Development.
- Corey, G. (2016). *Theory and practice of group Counseling* (9th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.
- Crites, J. O. (1973). *Theory and research handbook for the Career Maturity Inventory*. Monterey, CA: CTB/McGraw Hill.
- Experience Dropbox. (ม.ป.ป.). *เป้าหมายแบบ SMART คืออะไร*. สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2566, จาก <https://experience.dropbox.com/th-th/resources/smart-goals>
- Gati, I., Krausz, M., & Osipow, S. H. (1996). A Taxonomy of Difficulties in Career Decision Making. *Journal of counseling psychology*, 43(4), 510.
- Gibson, D. M. (2005). The use of genograms in career counseling with elementary, middle,

- and high school students. *The Career Development Quarterly*, 53(4), 353-362.
- Ginzberg, E., Ginsburg, S. W., Axelrad, S., & Herma, J. L. (1951). *Occupational Choice: An Approach to a General Theory*. Columbia: Columbia University Press.
- Grier-Reed, T., Appleton, J., Rodriguez, M., Ganuza, Z., & Reschly, A. L. (2012). Exploring the student engagement instrument and career perceptions with college students. *Journal of Educational and Developmental Psychology*, 2(2), 85.
- Griner, K. F. (2014). *The effectiveness of the integrative career counseling model*. (Doctoral dissertation). George Washington University, Washington, DC.
- Gysbers, N. C., Heppner, M. J., & Johnston, J. A. (2014). *Career counseling: Holism, diversity, and strengths* (4th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.
- Jacobs, E. E., Masson, R. L., & Harvill, R. L. (2016). *Group Counseling: Strategies and Skills*. Boston, MA: Cengage Learning.
- Likert, R. (1932). A technique for measurement of attitudes. . *Archives of Psychology*, 140, 5-55.
- Lim, S. A., & You, S. (2019). Long-term effect of parents' support on adolescents' career maturity. *Journal of Career Development*, 46(1), 48-61.
- Migunde, Q., Othuon, L. O., & Mbagaya, C. (2015). Career maturity and Career decision making status of secondary school students in Kisumu Municipality, Kenya. *Educational Research*, 6(3), 50-54.
- Niles, S. G., & Harris-Bowlsbey, J. (2009). *Career Development Interventions in the 21st Century*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- O'Hara, R. P., & Tiedeman, D. V. (1959). Vocational self concept in adolescence. *Journal of counseling psychology*, 6(4), 292.
- Ock, M., Han, Y.-J., Choi, E. Y., Pyo, J., & Lee, W. (2020). Perceptions of medical students regarding career counseling in Korea: A qualitative study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(10), 3486.
- Ohlsen, M. M. (1970). *Group counseling*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Patton, W., Creed, P., & Spooner-Lane, R. (2005). Validation of the short form of the career development inventory—Australian version with a sample of university students.

- Australian Journal of Career Development*, 14(3), 49-59.
- Peterson, G. W., Sampson, J. P., Reardon, R. C., & Lenz, J. G. (1996). A Cognitive Information Processing Approach. In D. Brown, L. Brooks, & Associates (Eds.), *Career Choice and Development* (3rd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Pleşa, R. (2019). Motivation of professional career selection. *Annals of the University of Petroşani. Economics*, 19(1), 159-170.
- Sadeghi, K., & Ahmadi, N. (2012). The Effect of Gloss Type and Mode on Iranian EFL Learners' Reading Comprehension. *English Language Teaching*, 5(12), 100-110.
- Sampson, J. P., Reardon, R. C., Peterson, G. W., & Lenz, J. G. (2004). *Career counseling and services: A cognitive information processing approach*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Santilli, S., Nota, L., & Hartung, P. J. (2019). Efficacy of a group career construction intervention with early adolescent youth. *Journal of Vocational Behavior*, 111, 49-58.
- Sharf, R. S. (2013). *Applying career development theory to counseling* (6th ed.). USA: Books/Cole/Cengage Learning.
- Skovholt, T. M., & Jennings, L. (2004). *Master therapist: Exploring expertise in therapy and counseling*. United States: Allyn & Bacon.
- Tobias, A. (2018). The use of genograms in educational psychology practice. *Educational Psychology in Practice*, 34(1), 89-104.
- Trotzer, J. P. (2006). *The Counselor And The Group*. England: Taylor & Francis.
- Wubbolding, R. E. (2000). *Reality therapy for the 21st century*. New York: Brunner-Routledge.
- Yalom, I. (2005). *Theory and Practice of Group Psychotherapy* (5th ed.). New York: Basic Books.
- Yamane, Y. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.
- Zunker, V. G. (1990). *Career Counseling: Applied Concept of Life Planning* (3rd ed.). USA: Thompson Books.
- Zunker, V. G. (2006). *Career Counseling: Applied Concept of Life Planning* (6th ed.). USA: Thompson Books.

Zunker, V. G. (2016). *Career Counseling: Applied Concept of Life Planning* (9th ed.).

USA: Thompson Books.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตตินันท์ บุญสถิตกุล อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร อาจารย์ประจำแขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา อังกาบสี รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรรเสริญ หุ่นเสน รองผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ตุลย์เมธากา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ อว 8718/3060

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

8 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จิตตินันท์ บุญสิทธิกุล

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ชำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในหัวข้อ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวสุมาลี ชำอิน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/3060

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

8 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในหัวข้อ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวสุมาลี ขำอิน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/3060

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

8 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา อังกาบสี

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในหัวข้อ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวสุมาลี ขำอิน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์จัตถชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/3060

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

8 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรรเสริญ ฟู่นแสน

เนื่องด้วย นางสาวลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในหัวข้อ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวลี ขำอิน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/3067

วันที่ 8 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ตูลย์เมธากา

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในหัวข้อ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 098 261 3590

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวสุมาลี ขำอิน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง
วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวีรี ฤกษ์จารี ข้าราชการบำนาญ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตตินันท์ บุญสถิรกุล อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา
และการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา สุระเศรษฐี อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ใจตรง อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาการแนะแนว
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ อว 8718/3077

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 พฤศจิกายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวี ฤกษ์จารี

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวสุมาลี ขำอิน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/3077

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 พฤศจิกายน 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จิตตินันท์ บุญสถิรกุล

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ นางสาวสุมาลี ขำอิน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/3077

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 พฤศจิกายน 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา สุระเศรษฐ์

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานินพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานินพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวสุมาลี ขำอิน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/3077

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 พฤศจิกายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ใจตรง

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวสุมาลี ขำอิน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/3078

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 098 261 3590

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ นางสาวสุมาลี ขำอิน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย

**ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ตาราง 36 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ	ผลพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	0	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
4	0	1	1	1	-1	2	0.40	ไม่ผ่านเกณฑ์
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
8	1	1	0	1	-1	2	0.40	ไม่ผ่านเกณฑ์
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
12	1	1	1	-1	1	3	0.60	ผ่านเกณฑ์
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
15	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
16	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
17	1	1	1	-1	1	3	0.60	ผ่านเกณฑ์
18	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
19	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
20	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
21	1	1	1	-1	1	3	0.60	ผ่านเกณฑ์
22	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์

ตาราง XX (ต่อ)

ข้อ	ผลพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
23	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
24	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
25	1	1	1	0	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
26	1	-1	1	1	1	3	0.60	ผ่านเกณฑ์
27	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
28	1	1	0	1	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
29	-1	0	1	1	-1	0	0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์
30	0	-1	1	1	1	2	0.40	ไม่ผ่านเกณฑ์
31	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
32	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
33	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
34	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
35	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
36	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
37	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
38	0	0	-1	1	1	1	0.20	ไม่ผ่านเกณฑ์
39	0	1	1	1	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
40	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
41	-1	-1	-1	0	1	-2	-0.40	ไม่ผ่านเกณฑ์
42	-1	1	1	1	1	3	0.60	ผ่านเกณฑ์
43	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
44	-1	0	1	-1	1	0	0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์
45	1	0	1	1	1	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
46	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
47	1	1	1	0	-1	2	0.40	ไม่ผ่านเกณฑ์
48	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์

ตาราง XX (ต่อ)

ข้อ	ผลพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
49	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
50	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
51	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
52	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์
53	1	1	1	1	0	4	0.80	ผ่านเกณฑ์
54	-1	1	1	0	0	1	0.20	ไม่ผ่านเกณฑ์
55	-1	1	1	1	0	2	0.40	ไม่ผ่านเกณฑ์
56	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่านเกณฑ์

หมายเหตุ เกณฑ์การพิจารณาใช้ค่าดัชนีสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ข้อคำถาม จำนวน 56 ข้อ

ผ่านเกณฑ์ จำนวน 46 ข้อ

ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 10 ข้อ

รวมข้อคำถามที่ใช้ได้ จำนวน 46 ข้อ

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 37 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการคัดเลือก
1	.684	คัดเลือกไว้
2	.673	คัดเลือกไว้
3	.618	คัดเลือกไว้
4	.005	คัดออก
5	.550	คัดออก
6	.579	คัดเลือกไว้
7	.662	คัดเลือกไว้
8	.166	คัดออก
9	.191	คัดออก
10	.596	คัดเลือกไว้
11	.679	คัดเลือกไว้
12	.676	คัดเลือกไว้
13	.323	คัดออก
14	.671	คัดเลือกไว้
15	.647	คัดออก
16	.728	คัดเลือกไว้
17	.611	คัดเลือกไว้
18	.560	คัดออก
19	.659	คัดเลือกไว้
20	.601	คัดเลือกไว้
21	.477	คัดออก
22	.644	คัดเลือกไว้
23	.538	คัดออก

ตาราง XX (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการคัดเลือก
24	.600	คัดเลือกไว้
25	.584	คัดเลือกไว้
26	-.168	คัดออก
27	.088	คัดออก
28	.564	คัดเลือกไว้
29	-.131	คัดออก
30	.540	คัดเลือกไว้
31	.748	คัดเลือกไว้
32	-.258	คัดออก
33	.546	คัดเลือกไว้
34	.420	คัดเลือกไว้
35	.630	คัดเลือกไว้
36	.349	คัดเลือกไว้
37	.605	คัดเลือกไว้
38	.001	คัดออก
39	.659	คัดเลือกไว้
40	.236	คัดเลือกไว้
41	.722	คัดเลือกไว้
42	.634	คัดเลือกไว้
43	.611	คัดเลือกไว้
44	.602	คัดเลือกไว้
45	.761	คัดเลือกไว้
46	.630	คัดเลือกไว้

หมายเหตุ จำนวนข้อคำถามทั้งหมด = 46 ข้อ
 จำนวนข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ = 32 ข้อ
 จำนวนข้อคำถามที่คัดออก = 14 ข้อ

ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟารายองค์ประกอบ และโดยรวม

ตาราง 38 ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟารายองค์ประกอบ และโดยรวม

ลำดับ	องค์ประกอบ	ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา
1	การวางแผนอาชีพ	.889
2	การสำรวจอาชีพ	.875
3	การตัดสินใจ	.845
4	ข้อมูลของโลกการทำงาน	.881

ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาโดยรวม = .955

**ค่าดัชนีความสอดคล้องของโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง
วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ตาราง 39 ค่าดัชนีความสอดคล้องของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง
วุฒิภาวะทางอาชีพแบบกลุ่มของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ	ผลพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					ผล รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่			
	1	2	3	4	5			
ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ								
1. แนวคิดสำคัญ	1	1	0	1	1	4	0.8	ผ่าน
2. วัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
3. ระยะเวลา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
4. สื่อ/อุปกรณ์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5. วิธีดำเนินการ	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.3 ขั้นสรุปการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
6. การประเมินผล	0	1	0	1	1	3	0.6	ผ่าน
7. ทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
ครั้งที่ 2								
1. แนวคิดสำคัญ	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
2. วัตถุประสงค์	-1	1	1	1	1	3	0.6	ผ่าน
3. ระยะเวลา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
4. สื่อ/อุปกรณ์	0	1	0	1	1	3	0.6	ผ่าน
5. วิธีดำเนินการ	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.3 ขั้นสรุปการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
6. การประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.8	ผ่าน
7. ทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน

ตาราง XX (ต่อ)

ข้อ	ผลพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม	ค่า IOC	การพิจารณา
	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่			
	1	2	3	4	5			
ครั้งที่ 4								
1. แนวคิดสำคัญ	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
2. วัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
3. ระยะเวลา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
4. สื่อ/อุปกรณ์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5. วิธีดำเนินการ	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.3 ขั้นสรุปการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
6. การประเมินผล	0	1	0	1	1	3	0.6	ผ่าน
7. ทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้	1	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
ครั้งที่ 5								
1. แนวคิดสำคัญ	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
2. วัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
3. ระยะเวลา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
4. สื่อ/อุปกรณ์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5. วิธีดำเนินการ	1	0	1	1	1	4	0.8	ผ่าน
5.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา	1	0	1	1	1	4	0.8	ผ่าน
5.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา	1	0	1	1	1	4	0.8	ผ่าน
5.3 ขั้นสรุปการให้คำปรึกษา	1	0	1	1	1	4	0.8	ผ่าน
6. การประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.8	ผ่าน
7. ทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้	1	1	1	1	1	5	1	ผ่าน
ครั้งที่ 6								
1. แนวคิดสำคัญ	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
2. วัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
3. ระยะเวลา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
4. สื่อ/อุปกรณ์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน

ตาราง XX (ต่อ)

ข้อ	ผลพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม	ค่า IOC	การพิจารณา
	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่			
	1	2	3	4	5			
5. วิธีดำเนินการ	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.3 ขั้นสรุปการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
6. การประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.8	ผ่าน
7. ทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
ครั้งที่ 7								
1. แนวคิดสำคัญ	1	0	1	1	1	4	0.8	ผ่าน
2. วัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
3. ระยะเวลา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
4. สื่อ/อุปกรณ์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5. วิธีดำเนินการ	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5.3 ขั้นสรุปการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
6. การประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.8	ผ่าน
7. ทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้	1	1	1	1	1	5	1	ผ่าน
ครั้งที่ 8								
1. แนวคิดสำคัญ	1	1	1	1	0	4	0.8	ผ่าน
2. วัตถุประสงค์	1	1	1	1	0	4	0.8	ผ่าน
3. ระยะเวลา	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
4. สื่อ/อุปกรณ์	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
5. วิธีดำเนินการ	1	1	1	1	0	4	0.8	ผ่าน
5.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
5.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
5.3 ขั้นสรุปการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	1	5	1.00	ผ่าน
6. การประเมินผล	1	1	1	1	0	4	0.8	ผ่าน
7. ทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้	0	1	1	1	0	3	0.6	ผ่าน

ตาราง XX (ต่อ)

ข้อ	ผลพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม	ค่า IOC	การพิจารณา
	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่			
	1	2	3	4	5			
ครั้งที่ 9								
1. แนวคิดสำคัญ	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
2. วัตถุประสงค์	1	1	0	1	0	3	0.6	ผ่าน
3. ระยะเวลา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
4. สื่อ/อุปกรณ์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5. วิธีดำเนินการ	1	0	0	1	1	3	0.6	ผ่าน
5.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา	1	0	0	1	1	3	0.6	ผ่าน
5.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา	1	0	0	1	1	3	0.6	ผ่าน
5.3 ขั้นสรุปการให้คำปรึกษา	1	0	0	1	1	3	0.6	ผ่าน
6. การประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.8	ผ่าน
7. ทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
ครั้งที่ 10 ปัจฉิมนิเทศ								
1. แนวคิดสำคัญ	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
2. วัตถุประสงค์	1	1	0	1	1	4	0.8	ผ่าน
3. ระยะเวลา	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
4. สื่อ/อุปกรณ์	1	1	1	1	1	5	1.0	ผ่าน
5. วิธีดำเนินการ	1	1	1	1	0	4	0.8	ผ่าน
5.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	0	4	0.8	ผ่าน
5.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	0	4	0.8	ผ่าน
5.3 ขั้นสรุปการให้คำปรึกษา	1	1	1	1	0	4	0.8	ผ่าน
6. การประเมินผล	0	1	1	1	1	4	1	ผ่าน
7. ทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้	1	1	1	1	1	5	1	ผ่าน

ภาคผนวก ค
หนังสือรับรองจริยธรรมวิจัย

ที่ อว 8718/

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

26 กันยายน 2565

เรื่อง ขอแจ้งผลการพิจารณาโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G- 395/2565E

เรียน นาง สุมาลี ชำอิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ใบรับรองโครงการวิจัย SWUEC/E/G-395/2565

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม โครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G 395/2565E เพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ท่านในมนุษย์ นั้น

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ท่านในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยดังกล่าว บัดนี้ คณะกรรมการฯ ให้การรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2565 รายละเอียดดังนี้

Certificate Number	SWUEC/E/G-395/2565
Date of Approval	22 กันยายน 2565 (อายุใบรับรองโครงการวิจัย 12 เดือน)
Date of Expiration	22 กันยายน 2566
Continuing Review	ทุก 12 เดือน (ครบกำหนดส่งรายงานครั้งแรก วันที่ 22 กันยายน 2566)

ในการนี้ คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ท่านในมนุษย์ ขอความกรุณาให้ผู้วิจัยส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและต่ออายุการรับรองก่อนกำหนดวันหมดอายุ 30 วัน เพื่อให้เป็นไปตามวิธีดำเนินการมาตรฐาน (SOPs version 2.0) ของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้รายละเอียดของเอกสารที่ให้การรับรองตามที่ปรากฏใน Certificate of Approval (Certificate Number SWUEC/E/G-395/2565) ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ท่านในมนุษย์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โทรศัพท์ 0-2649-5000 ต่อ 12430
โทรสาร 0-2259-1822

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G- 395/2565E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นาง สุมาลี ขำอิน

สังกัด: คณะศึกษาศาสตร์

เอกสารที่รับรอง: 1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 22 กันยายน 2565
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 22 กันยายน 2565
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 22 กันยายน 2565
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 22 กันยายน 2565

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิตรกุล)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E/G-395/2565

วันที่ให้การรับรอง : 22/09/2565

วันหมดอายุใบรับรอง : 22/09/2566

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและไบนินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G395/2565E (ต่อใบรับรองครั้งที่ 1)

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง : การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

ชื่อผู้วิจัยหลัก : นางสาวสุมาลี ขำอิน

สังกัด : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่เสนอพิจารณาทบทวน :

แบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัย เพื่อขอต่ออายุการรับรอง ฉบับลงวันที่ 22 สิงหาคม 2566

วันที่ประชุม : 20 กันยายน 2566 การประชุมครั้งที่ : 9/2566

ผลการพิจารณา : รับรอง

ข้อเสนอแนะ : โปรดจัดส่งรายงานความก้าวหน้าครั้งถัดไปก่อนใบรับรองหมดอายุ ล่วงหน้า 30 วัน

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิรุกุล)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E/G-395/2565

วันที่ให้การรับรอง : 23/09/2566

วันหมดอายุใบรับรอง : 22/09/2567

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย

ที่ อว 8718/1324

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤษภาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 120 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2566 ถึงเดือนมิถุนายน 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1324

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤษภาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

เนื่องด้วย นางสาวลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วีไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 120 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2566 ถึงเดือนมิถุนายน 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/1323

วันที่ 18 พฤษภาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

เนื่องด้วย นางสาวลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ตั้งกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 120 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2566 ถึงเดือนมิถุนายน 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 098 261 3590

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/1324

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤษภาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ชำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 120 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2566 ถึงเดือนมิถุนายน 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1324

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 พฤษภาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรณ์มัธยม

เนื่องด้วย นางสาวลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 120 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2566 ถึงเดือนมิถุนายน 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บันจิติวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชินรสุวิทยาลัย

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาต และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ชำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ชำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีพฤฒา

เนื่องด้วย นางสาวลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคอนเมืองจตุรจินดา

เนื่องด้วย นางสาวลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/1646

วันที่ 14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ชำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 098 261 3590

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยมและรองคณบดี คณะครุศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานินพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานินพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พิชญ์ ๒.

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนตรุณสิกขาลัย

เนื่องด้วย นางสาวลิ ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศุภมาส อ.

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมารดาปัญญาเคราะห์

เนื่องด้วย นางสาวลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์ปีเตอร์ ธนบุรี

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 120 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวสุมาลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 120 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ที่ อว 8718/1646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโยนออฟอาร์ค

เนื่องด้วย นางสาวลี ขำอิน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดและการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 – 6 จำนวน 90 คน โดยผ่าน google form เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พิชญะ อ.

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 098 261 3590

ภาคผนวก จ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**แบบสัมภาษณ์ (กึ่งโครงสร้าง) กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ**

ประเด็นที่ 1 ความเหมาะสมของความหมายวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ท่านมีความคิดเห็นต่อความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ ๔ อย่างใด เหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง การที่นักเรียนมีความพร้อมที่แสดงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน โดยมีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผนอาชีพ (Career planning) การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) การตัดสินใจ (Decision Making) และข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information)

ประเด็นที่ 2 นักเรียนที่มีการวางแผนอาชีพ คือ นักเรียนสามารถแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย มีความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาชีพที่สนใจ มีการศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

1. ท่านคิดว่านักเรียนมีการวางแผนเลือกอาชีพอย่างไร
2. ท่านคิดว่านักเรียนมีวิธีการในการแสวงหาข้อมูลทางอาชีพที่ตนเองสนใจอย่างไร
3. ท่านคิดว่านักเรียนศึกษาข้อมูลอะไรบ้างเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ
4. ท่านคิดว่านักเรียนเริ่มมีการวางแผนอาชีพตอนอายุ / เรียนอยู่ในระดับใด เพราะเหตุใด
5. ท่านคิดว่านักเรียนได้วางแผนทางการเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพ หรือไม่ อย่างไร

พฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีการวางแผนอาชีพ มีอะไรบ้าง

ประเด็นที่ 3 นักเรียนที่มีการสำรวจอาชีพ คือ นักเรียนเต็มใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพ มีวิธีการเก็บข้อมูล มีการศึกษาหาข้อมูลจากการใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ (พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือ สื่อสังคมออนไลน์) เพื่อใช้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

1. ท่านคิดว่านักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อต้องศึกษาหาข้อมูลด้านอาชีพที่ตนเองสนใจ
2. ท่านคิดว่านักเรียนมีวิธีการเก็บข้อมูลอาชีพที่นักเรียนสนใจอย่างไร
3. ท่านคิดว่าใครบ้างที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ
4. ท่านคิดว่าวิธีการอะไรที่นักเรียนใช้ในการสำรวจอาชีพ
5. ท่านคิดว่าแหล่งข้อมูลใดที่นักเรียนใช้ในการสำรวจอาชีพที่ตนเองสนใจ

พฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีการสำรวจอาชีพมีอะไรบ้าง

ประเด็นที่ 4 นักเรียนที่มีการตัดสินใจ คือ นักเรียนสามารถตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจ จากการทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเอง การวิเคราะห์ความสนใจ ความถนัดของตนเองการวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ การจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกอาชีพ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

1. ท่านคิดว่าในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน มีวิธีการหรือกระบวนการอย่างไร
2. ท่านคิดว่านักเรียนได้กำหนดตัวเลือกทางอาชีพหรือไม่ เพราะเหตุใด
3. ท่านคิดว่าหากนักเรียนไม่สามารถประกอบอาชีพตามที่ตนเองเลือกได้ นักเรียนจะทำ

อย่างไร

พฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีการตัดสินใจในอาชีพมีอะไรบ้าง

ประเด็นที่ 5 นักเรียนที่มีข้อมูลของโลกการทำงาน คือ นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก การเข้าสู่อาชีพ ความก้าวหน้าในอาชีพ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

1. ท่านคิดว่านักเรียนศึกษาข้อมูลอะไรบ้างในอาชีพที่ตนเองสนใจ
2. ท่านคิดว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

พฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีข้อมูลของโลกการทำงานมีอะไรบ้าง

**แบบสัมภาษณ์ (กึ่งโครงสร้าง) กลุ่มที่ 2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
เพื่อศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ**

ประเด็นที่ 1 ความเหมาะสมของความหมายวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนมีความคิดเห็นต่อความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ ๗ อย่างไร เหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง การที่นักเรียนมีความพร้อมทางอาชีพที่แสดงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน โดยมีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผนอาชีพ (Career planning) การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) การตัดสินใจ (Decision Making) และข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information)

ประเด็นที่ 2 นักเรียนที่มีการวางแผนอาชีพ คือ นักเรียนสามารถแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย มีความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาชีพที่สนใจ มีการศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

1. นักเรียนมีการวางแผนเลือกอาชีพอย่างไร
 2. นักเรียนมีวิธีการในการแสวงหาข้อมูลทางอาชีพที่ตนเองสนใจอย่างไร
 3. นักเรียนศึกษาข้อมูลอะไรบ้างเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ
 4. นักเรียนเริ่มมีการวางแผนอาชีพตอนอายุ / เรียนอยู่ในระดับใด เพราะเหตุใด
 5. นักเรียนคิดว่านักเรียนได้วางแผนทางการเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพ หรือไม่ อย่างไร
- พฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีการวางแผนอาชีพมีอะไรบ้าง

ประเด็นที่ 3 นักเรียนที่มีการสำรวจอาชีพ คือ นักเรียนเต็มใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพ มีวิธีการเก็บข้อมูล มีการศึกษาหาข้อมูลจากการใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ (พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือ สื่อสังคมออนไลน์) เพื่อใช้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

1. นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อต้องศึกษาหาข้อมูลด้านอาชีพที่ตนเองสนใจ
2. นักเรียนมีวิธีการเก็บข้อมูลอาชีพที่นักเรียนสนใจอย่างไร
3. นักเรียนคิดว่าใครบ้างที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ
4. นักเรียนคิดว่าวิธีการอะไรที่นักเรียนใช้ในการสำรวจอาชีพ
5. นักเรียนคิดว่าแหล่งข้อมูลใดที่นักเรียนใช้ในการสำรวจอาชีพที่ตนเองสนใจ

พฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีการสำรวจอาชีพมีอะไรบ้าง

ประเด็นที่ 4 นักเรียนที่มีการตัดสินใจ คือ นักเรียนสามารถตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจ จากการทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเอง การวิเคราะห์ความสนใจ ความถนัดของตนเองการวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ การจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกอาชีพ นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

1. นักเรียนคิดว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน มีวิธีการหรือกระบวนการอย่างไร
2. นักเรียนคิดว่านักเรียนได้กำหนดตัวเลือกทางอาชีพหรือไม่ เพราะเหตุใด
3. นักเรียนคิดว่าหากนักเรียนไม่สามารถประกอบอาชีพตามที่ตนเองเลือกไว้ นักเรียนจะ

ทำอย่างไร

พฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงการตัดสินใจในอาชีพมีอะไรบ้าง

ประเด็นที่ 5 นักเรียนที่มีข้อมูลของโลกการทำงาน คือ นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก การเข้าสู่อาชีพ ความก้าวหน้าในอาชีพ นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

1. นักเรียนคิดว่านักเรียนศึกษาข้อมูลอะไรบ้างในอาชีพที่ตนเองสนใจ
2. นักเรียนคิดว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

พฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีข้อมูลของโลกการทำงานมีอะไรบ้าง

แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำอธิบาย

แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับนี้ เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 4 สังกัดคือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 สังกัดอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้เกณฑ์ปกติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะประโยชน์ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อคำถามในแบบวัดชุดนี้ ไม่มีคำตอบใดถูก คำตอบใดผิด คำตอบที่ได้จะไม่มีผลใด ๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ โดยจะนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านวิชาการเท่านั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบวัดชุดนี้ ตามความเป็นจริง

คำชี้แจง

แบบวัดชุดนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากการตอบแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพฉบับนี้ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสุมาลี ชำอิน

นิสิตปริญญาเอก สาขาจิตวิทยาการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดเลือกข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเพียงคำตอบเดียว

สังกัด

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
- กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กำลังเรียนอยู่ในระดับ

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เพศ

- ชาย
- หญิง

ตอนที่ 2 แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หลังข้อความที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ฉันหมั่นศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับสาขาอาชีพและ คณะที่ฉันสนใจ					
2	ฉันมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ฉันสนใจ					
3	ฉันแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอย่างหลากหลาย					
4	ฉันตั้งเป้าหมายทางอาชีพที่ชัดเจนและแน่นอน					
5	ฉันเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอาชีพทั้งในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน					

ข้อ	ข้อความคำถาม	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
6	ฉันเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเพื่อให้ได้ข้อมูลทางอาชีพมากขึ้น					
7	ฉันอธิบายคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถในการเข้าสู่อาชีพที่ฉันสนใจได้					
8	ฉันสามารถบอกชื่ออาชีพและลักษณะการทำงานของอาชีพที่ฉันสนใจได้					
9	ฉันมีความตั้งใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพที่ฉันสนใจ					
10	ฉันมีความกระตือรือร้นในการค้นหาข้อมูลอาชีพที่ฉันสนใจ					
11	ฉันรู้สึกสนุกในการค้นหาข้อมูลอาชีพ					
12	ฉันมีไฟล์ข้อมูลอาชีพที่ฉันสนใจ					
13	ฉันติดตามข้อมูลอาชีพที่ฉันสนใจ					
14	ฉันหาข้อมูลทางอาชีพจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือและเป็นทางการ					
15	ฉันมีโอกาสเข้าไปทดลอง ปฏิบัติเกี่ยวกับอาชีพที่ฉันสนใจ					
16	ฉันมักจะเข้าไปพูดคุยกับบุคคลที่ประกอบอาชีพที่ฉันสนใจ					
17	ฉันสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่ชอบด้วยตัวฉันเองได้					
18	ฉันไม่สามารถบอกเหตุผลในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้					
19	ฉันมีข้อมูลเพียงพอก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ					
20	ฉันวิเคราะห์ความสนใจและความถนัดของตนเองก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ					

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
21	ฉันมีการพูดคุยกับครอบครัวเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกอาชีพ					
22	ฉันนำข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง มาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ					
23	ฉันมีอาชีพที่สนใจมากกว่า 1 อาชีพ					
24	ฉันสามารถจัดลำดับความสำคัญในอาชีพที่ฉันสนใจได้					
25	ฉันสามารถพูดคุยในข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพที่ฉันสนใจได้เป็นอย่างดี					
26	ฉันมักจะเข้าไปศึกษาเอกสารของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในเว็บไซต์เป็นประจำ					
27	ฉันอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับสาขา คณะที่ฉันสนใจได้					
28	ฉันเข้าใจบทบาทหน้าที่ในอาชีพที่ฉันเลือกเป็นอย่างดี					
29	ฉันฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่ออาชีพที่ฉันเลือกไว้					
30	ฉันศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสาขา คณะ มหาวิทยาลัย เพื่อจะไปศึกษาต่อในอาชีพที่ฉันสนใจ					
31	ฉันมีข้อมูลเพียงพอต่อการเข้าสู่อาชีพที่ฉันสนใจ					
32	ฉันมีข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทน สวัสดิการ และความก้าวหน้าในอาชีพที่สนใจ					

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
นางสุมาลี ขำอิน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การให้คะแนนแบบวัด เป็นแบบมาตราส่วนแบบ 5 ตัวเลือก ได้แก่

5	หมายถึง	จริงมากที่สุด
4	หมายถึง	จริงมาก
3	หมายถึง	จริงปานกลาง
2	หมายถึง	จริงน้อย
1	หมายถึง	จริงน้อยที่สุด

การให้คะแนนข้อคำถามที่เป็นคำถามเชิงลบ ได้แก่

5	หมายถึง	จริงน้อยที่สุด
4	หมายถึง	จริงน้อย
3	หมายถึง	จริงปานกลาง
2	หมายถึง	จริงมาก
1	หมายถึง	จริงมากที่สุด

**โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม
เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมตอนปลาย**

ครั้งที่	หัวข้อ/องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี/เทคนิค
1	การสร้างสัมพันธภาพและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับสมาชิกกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงวัตถุประสงค์ ข้อตกลง ระยะเวลา สถานที่ ในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มแบบ เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจจินตนาการอาชีพของตนเอง 5. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้ถึงวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1. เทคนิคการบอกชื่อ รอบวง 2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง - การฟังอย่างใส่ใจ - การเจียบ - การสะท้อนความรู้สึก - การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข - การฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ 3. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภาวนิยม - การค้นหาความหมายของชีวิต
2	การวางแผนอาชีพ : ความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในอาชีพที่ตนเองสนใจได้อย่างชัดเจน 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจได้อย่างชัดเจน 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มกำหนดเป้าหมายของการวางแผนอาชีพได้อย่างชัดเจน 4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มบอกวิธีดำเนินการตามเป้าหมายของการวางแผนอาชีพให้ประสบความสำเร็จ	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ - คำถามจัดระดับ

ครั้งที่	หัวข้อ/องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี/เทคนิค
3	การวางแผนอาชีพ:วิธีการในการวางแผนอาชีพ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เปิดเผยประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง อาชีพที่สนใจ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจความต้องการของตนเอง และสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองผ่านหลักการ WDEP โดยศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มนำแผน WDEP มาวางแผนอาชีพตามความต้องการของตนเอง 3 ระยะ	ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบเผชิญความจริง - ระบบ “WDEP” - การเปิดเผยตนเอง - การตั้งเป้าหมาย
4	การสำรวจอาชีพ : แหล่งทรัพยากรบุคคล	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มหารูปแบบของสถานะทางอาชีพ ความต้องการด้านการศึกษา ความมุ่งมั่นในการเข้าสู่อาชีพ และบทบาททางเพศ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการเก็บข้อมูลอาชีพจากแหล่งทรัพยากร เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง	ทฤษฎีการให้คำปรึกษาทางอาชีพโดยใช้เทคนิคแผนภูมิอาชีพ
5	การสำรวจอาชีพ : แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความเต็มใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพที่ตนเองสนใจ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการเก็บข้อมูลอาชีพจากแหล่งทรัพยากร เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา รวมไปถึงหนังสือ และสื่อสังคมออนไลน์	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม โดยใช้การเรียนรู้โดยการสังเกต 2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบมุ่งเน้นคำตอบ - การใช้คำถามปฎิหาริย์
6	การตัดสินใจ : ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางอาชีพ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการในการคิดตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจได้ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเองโดยการวิเคราะห์ความสนใจ และความถนัดของตนเองเพื่อประกอบการตัดสินใจ	แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model

ครั้งที่	หัวข้อ/องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี/เทคนิค
7	การตัดสินใจ : การตัดสินใจในอาชีพ ของตนเอง	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการในการคิด ตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจได้ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มวิเคราะห์ทางเลือก ของอาชีพและสามารถจัดลำดับทางอาชีพที่ สนใจได้	แบบจำลองการคิด Cognitive Information Processing (CIP) Model
8	ข้อมูลจากโลกการ ทำงาน: ลักษณะงานใน ตำแหน่ง	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีวิธีการศึกษาข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจบทบาทหน้าที่ การเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าใน อาชีพที่ตนเองสนใจ	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง - การฟังอย่างใส่ใจ - การเจียบ - การสะท้อนความรู้สึก - การยอมรับทางบวกอย่าง ไม่มีเงื่อนไข - การฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ
9	ข้อมูลจากโลกการทำงาน: วางแผนทางการเรียน เพื่อเข้าสู่อาชีพ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้กำหนดเป้าหมาย ทางอาชีพ 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีการวางแผน ทางการเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตนเอง ตัดสินใจ	1. เทคนิคการตั้งเป้าหมาย แบบ SMART 2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบยึดบุคคลเป็น ศูนย์กลาง - การฟังอย่างใส่ใจ
10	การเสริมสร้างวุฒิภาวะ ทางอาชีพของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย และยุติกกลุ่ม	1. เพื่อสรุปการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบ กลุ่ม ในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทำแบบวัดวุฒิภาวะ ทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง - การฟังอย่างใส่ใจ - การเจียบ - การสะท้อนความรู้สึก - การยอมรับทางบวกอย่าง ไม่มีเงื่อนไข - การฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ - การสรุป

ตัวอย่าง
โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ครั้งที่ 1

เรื่อง การสร้างสัมพันธภาพและการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

แนวคิดที่สำคัญ

การสร้างสัมพันธภาพเป็นเรื่องที่สำคัญมากในกระบวนการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการบอกชื่อ รอบวง (Name circle technique) เป็นเทคนิคเชิงสร้างสรรค์ที่อยู่บนฐานคิดของวิธีการใช้กิจกรรมในการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้จักกันมากขึ้น และสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มใช้เป็นกิจกรรมสำหรับการเปิดกลุ่มเพื่อเริ่มต้นดำเนินการให้คำปรึกษา นอกจากนี้ยังใช้แนวคิดของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person centered Group Counseling) ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธภาพ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน และส่งผลให้กลุ่มเกิดความงอกงาม โดยผู้วิจัยใช้เทคนิค การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard) การฟังอย่างใส่ใจ (Active listening) การเงียบ (Silence) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling) การฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ (Listening with empathy) และการแสดงความใส่ใจด้วยการพยักหน้า การสบตา มาใช้ในระหว่างการดำเนินการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกอบอุ่น และเกิดความรู้สึกปลอดภัย เมื่ออยู่ภายในกลุ่ม ผู้วิจัยเน้นย้ำให้สมาชิกกลุ่มเรื่องการรักษาความลับของการเข้าร่วมกลุ่มอย่างเคร่งครัด รวมถึงให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสร้างข้อตกลงที่ใช้ร่วมกันภายในกลุ่ม

ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม (Existential Group counseling) เป็นการสำรวจตนเองและเข้าใจตนเองมากขึ้น โดยใช้แนวคิด การค้นหาความหมายของชีวิต (The Search for Meaning) ด้วยกิจกรรม “อาชีพที่ฉันอยากเป็น”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับสมาชิกกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงวัตถุประสงค์ ข้อตกลง ระยะเวลา สถานที่ ในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจจินตนาการอาชีพของตนเอง
5. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้ถึงวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระยะเวลาที่ใช้ 90 นาที

วิธีดำเนินการ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งแรกสมาชิกกลุ่มอาจเกิดความรู้สึกสงสัย วิตกกังวล และเกิดความรู้สึกว่าตนเองทำอะไรผิดถึงได้เข้าร่วมกลุ่ม ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ ด้วยเทคนิคบอกชื่อรอบวงและใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person centered Group Counseling) โดยใช้เทคนิค การฟังอย่างใส่ใจ (Active listening) การเงียบ (Silence) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling) การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard) และการฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ (Listening with empathy) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกอบอุ่น และปลอดภัยในการเข้าร่วมกลุ่ม อีกทั้งผู้วิจัยได้ให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจอาชีพ โดยผ่านเทคนิค “จินตนาการอาชีพ (Career imagining)” โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

1.1 ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกกลุ่ม โดยให้สมาชิกกลุ่มนั่งล้อมกันเป็นวงกลม ผู้วิจัยเริ่มต้นโดยการแนะนำตนเองเป็นคนแรก โดยบอกชื่อ ชื่อเล่น และลักษณะเด่นของตนเอง จากนั้นผู้วิจัยสอบถามสมาชิกกลุ่มว่าใครจะเป็นคนเริ่มแนะนำตัวต่อไป (ซ้ายมือหรือขวามือของผู้วิจัย)

1.2 เมื่อได้สมาชิกกลุ่มที่จะแนะนำตัวแล้ว ผู้วิจัยบอกเงื่อนไขเพิ่มเติมว่า ก่อนแนะนำตัวนั้น สมาชิกกลุ่มต้องทบทวนการแนะนำตัวโดยบอกข้อมูลของสมาชิกกลุ่มคนก่อนหน้านี้ก่อน และคนต่อไปก็ต้องทวนข้อมูลจากคนแรก ทำไปเรื่อย ๆ จนถึงคนสุดท้าย เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรู้จัก และเกิดความคุ้นเคยกันมากขึ้น

1.3 ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันภายในกลุ่ม รวมถึงให้สมาชิกกลุ่มทุกคนรักษาความลับการพูดคุยกันภายในกลุ่มอย่างเคร่งครัด

1.4 ผู้วิจัยชี้แจงประโยชน์ในการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

1.5 ผู้วิจัยชี้แจงกระบวนการกลุ่ม คือ การเข้ากลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 90 นาที บทบาทหน้าที่ ตลอดจนให้สมาชิกกลุ่มสอบถามข้อสงสัยในกระบวนการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

2.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจอาชีพโดยใช้เทคนิค “จินตนาการอาชีพ (Career imagining)” โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยแจกกระดาษ A4 ให้สมาชิกกลุ่มคนละ 1 แผ่น ให้สมาชิกกลุ่มหลับตา ทบทวนภาพอาชีพที่สนใจหรืออาชีพที่อยากเป็น

2) ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มวาดภาพอาชีพที่สนใจหรืออาชีพที่อยากเป็น

3) เมื่อวาดอาชีพที่สนใจหรืออาชีพที่อยากเป็นเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยซักถามเรื่องราวเกี่ยวกับอาชีพของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน เช่น สถานที่ทำงาน ตำแหน่งงาน และทำงานกับใคร ให้สมาชิกกลุ่มเล่าอาชีพของตนเองให้เพื่อนสมาชิกกลุ่มฟัง เพื่อเป็นการเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง และแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้สึกของตนเอง

2.2 ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การเงี่ยบ การสะท้อนความรู้สึก การฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ และการยอมรับเชิงบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย และกล้าที่จะเปิดเผยตนเองให้เพื่อนสมาชิกกลุ่มรับรู้

2.3 ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุป “จินตนาการอาชีพ (Career imagining)” พร้อมให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

2.4 ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงวุฒิภาวะทางอาชีพประกอบไปด้วยอะไรบ้าง และให้ความหมายว่า วุฒิภาวะทางอาชีพคืออะไร

2.5 ผู้วิจัยได้อธิบายถึงวุฒิภาวะทางอาชีพ พร้อมทั้งแจกใบความรู้เรื่องวุฒิภาวะทางอาชีพ และให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจตนเองว่ามีวุฒิภาวะทางอาชีพมากน้อยเพียงใด

2.6 ผู้วิจัยสรุปถึงวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอีกครั้ง

2.7 ผู้วิจัยมอบหมายให้สมาชิกกลุ่มไปทำแบบวัด MBTI (Myers-Briggs Type Indicator) <https://www.getrealme.com/test/mbti/> เพื่อเตรียมมาพูดคุยในครั้งถัดไป

3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มครั้งที่ 1

3.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเพิ่มเติม

3.3 ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มในครั้งถัดไป

สื่อ/อุปกรณ์

1. กระดาษ A4 จินตนาการอาชีพ (Career imagining) 8 แผ่น
2. ใบความรู้เรื่องภาวะทางอาชีพ
3. ปากกา ดินสอ และยางลบ
4. แบบบันทึกการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 1 (สำหรับผู้ให้คำปรึกษา)

การประเมินผล

1. สังเกตจากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการแสดงออกทั้งสีหน้า ท่าทาง การมีส่วนร่วมในการพูดคุย อภิปราย ชักถาม ในการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบกลุ่ม
2. สังเกตจากความกระตือรือร้นในการตอบคำถามในสิ่งที่เรียนรู้ภายในกลุ่ม
3. ตรวจสอบจากการวาดภาพ จินตนาการอาชีพ (Career imagining)

ทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้

ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ เทคนิคการบอกชื่อ รอบวง (Name circle technique) ที่อยู่บนฐานคิดของวิธีการใช้กิจกรรมในการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้จักกันมากขึ้น และสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มใช้เป็นกิจกรรมสำหรับการเปิดกลุ่มเพื่อเริ่มต้นดำเนินการให้คำปรึกษา (สกล วรเจริญศรี, 2560)

2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person centered Group Counseling) โดยใช้เทคนิค ดังนี้ (Corey, G. 2016: 260–269; พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561: 119-121)

- 2.1 การฟังอย่างใส่ใจ (Active listening) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญที่ผู้นำกลุ่มได้แสดงถึงความใส่ใจสมาชิกกลุ่ม เพื่อรับรู้ถึงความคิด ความรู้สึก อารมณ์ของสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่มมีการตอบรับสมาชิกกลุ่มอย่างเหมาะสม

- 2.2 การเงียบ (Silence) เป็นช่วงเวลาที่ไม่มีสื่อสารทางวาจาต่อกัน ผู้นำกลุ่มจะเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้อยู่กับตัวเอง ได้ใช้ความคิด และได้สัมผัสอารมณ์ที่เกิดขึ้น มีความเข้าใจตนเองและปัญหาที่เกิดขึ้น

- 2.3 การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling) ผู้นำกลุ่มสามารถรับรู้ความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ของสมาชิกกลุ่ม โดยจะมีการสื่อสารกลับไปให้สมาชิกกลุ่มว่ามีความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่าง ด้วยภาษาพูดที่มีความเหมาะสม

2.4 การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard) เป็นการยอมรับสมาชิกกลุ่มอย่างไม่มีตัดสินพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกที่ดีหรือเลวด้วยการสื่อสารทางบวกกับสมาชิกกลุ่ม

2.5 การฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ (Listening with empathy) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้พูด การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเป็นทักษะที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ สนใจผู้พูด และสามารถรับรู้ว่าคุณมีความรู้สึกอย่างไร มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ฟังเพื่อรับรู้ความรู้สึก คือ การฟังจากน้ำเสียง ภาษา และท่าทางที่แสดงออก
- 2) รับรู้ความรู้สึก โดยระบุได้ว่าได้ยินอะไร เห็นอะไร เช่น น้ำเสียงของคุณดูเหมือนจะโกรธ
- 3) ทำความกระจ่างกับความรู้สึกโดยใช้คำพูด เช่น “ฉันได้ยินว่าคุณกำลังรู้สึกบางอย่างเหมือน...” หรือ “คุณยกตัวอย่างให้ฉันฟังได้ไหม”
- 4) ตรวจสอบโดยใช้คำพูด “คุณฟังนะถ้าฉันเข้าใจว่าอะไรที่คุณกำลังจะพูดคือ....”

2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม (Existential Group counseling) เป็นการสำรวจตนเองและเข้าใจตนเองมากขึ้น โดยใช้แนวคิด การค้นหาความหมายของชีวิต (The Search for Meaning) เป็นการค้นหาจุดมุ่งหมายในชีวิตเป็นลักษณะเฉพาะที่เด่นชัดของมนุษย์ การดำรงชีวิตเพื่อค้นหาความหมายและเอกลักษณ์ส่วนบุคคล

อ้างอิงจาก

Corey, G. (2016). *Theory & Practice of Group Counseling*. 9th ed. Boston, MA: Cengage Learning.

พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2561). *การให้คำปรึกษากลุ่ม Group Counseling*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตโปรดเรชั่น.

สกล วรเจริญศรี. (2560). *เทคนิคเชิงสร้างสรรค์และกิจกรรมสำหรับการให้คำปรึกษากลุ่มวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ:

ครั้งที่ 1**จินตนาการอาชีพ (Career imagining)**

คำสั่ง : ให้สมาชิกกลุ่มหยิบดาบทาบทวนภาพอาชีพที่สนใจหรืออาชีพที่อยากเป็น และให้วาดรูปอาชีพที่สนใจหรืออาชีพที่อยากเป็นลงในกระดาษ A4

ครั้งที่ 1

ใบความรู้ “วุฒิภาวะทางอาชีพ”

วุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity) หมายถึง การที่บุคคลมีความพร้อมทางอาชีพแสดงถึงเจตคติและความสามารถในการวางแผนอาชีพ สามารถสำรวจอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจ โดยมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของโลกการทำงาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

1 การวางแผนอาชีพ (Career planning) หมายถึง นักเรียนสามารถแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย มีความเข้าใจและตระหนักในอาชีพที่ตนเองสนใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่สนใจ มีการศึกษาข้อมูลสภาพการทำงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มเกี่ยวกับงานและการสมัครงาน

2 การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) หมายถึง นักเรียนเต็มใจที่จะสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานในอาชีพ มีวิธีการเก็บข้อมูล มีการศึกษาหาข้อมูลจากการใช้แหล่งทรัพยากรต่างๆ (พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ที่ปรึกษา หนังสือ สื่อสังคมออนไลน์) เพื่อใช้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ

3 การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง นักเรียนสามารถตัดสินใจอาชีพที่ตนเองสนใจ จากการทบทวนสภาพความเป็นจริงของตนเอง การวิเคราะห์ความสนใจ ความถนัดของตนเอง การวิเคราะห์ทางเลือกของอาชีพ การจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกอาชีพ

4 ข้อมูลของโลกการทำงาน (World of Work Information) หมายถึง นักเรียนมีการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ บทบาทหน้าที่ในอาชีพที่เลือก การเข้าสู่อาชีพ ความก้าวหน้าในอาชีพ

แบบบันทึกการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 1

(สำหรับผู้ให้คำปรึกษา)

1. ผลการตอบรับของกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

2. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษากลุ่ม

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

4. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ: หากต้องการโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทาง
อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับเต็ม กรุณาติดต่อ
email : sumalee.kh@ku.th

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสุมาลี ขำอิน

